Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

~~Elzevier~~

~~Bdo~~

KW 224
A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Koninklijke
Bibliotheek
's Hage

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

IOANNIS SLEIDANI VITA.

IOannem, à patria Sleidanum cognominatum, Lutetiæ bonis diſciplinis excultum excepit Argentina. Vbi cum & eruditionis & prudentiæ atque pietatis multiplex ſpecimen edidiſſet, dignus eſt habitus cui licet peregrino res longè maximi momenti procurandæ committerentur. Itaque tum in Anglia communi Proteſtantium, quos vocant, nomine, legationem obiit, tum etiam interfuit Tridentino conciliabulo civitatis Argentinenſis legatus: in quo utroque munere, quamvis difficultatum pleno, talem ſe præſtitit, ut magnam ab iis, à quibus miſſus erat, laudem reportarit. Sed æternum illius laborum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

teſtimonium eſt hiſtoria illa de reip. & religionis in Germania ſtatu ab initio inſtaurati à Luthero Chriſtianiſmi, diligentiſſimè viginti quinque libris, non hortante modo, ſed etiam materiam ei ſuppeditante clariſſimo viro D. Iacobo Sturmio, veriſſimè ſimul & elegantiſſimè perſcripta, adjecto etiam de quatuor monarchiis eruditiſſimo commentario: hanc ipſius gloriam, quamvis non abſque inſigni Eccleſiæ totiuſque Germanici imperii detrimento, augente eorum culpa, qui, ſive negligentia, ſive præpoſtero metu, ſive quod illum æquare ſe poſſe deſperarant, conticeſcere, reſque tam memorabiles pati ſilentio perire, quàm opus ab illo cœptum perſequi maluerunt. Obiit autem Sleidanus Argentinæ ex epidemico morbo, anno ætatis duntaxat quinquageſimo, qui fuit annus Domini cIↄ Iↄ LVI.

IOAN-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

IOANNIS SLEIDANI,

DE QVATVOR SVMMIS IMPERIIS,

Liber I.

PRius, quam de quatuor ſummis, & præcipuis orbis terrarum Imperiis dicam, de Babylonico, Perſico, Græco, Romano, breviter hoc mihi præfandum eſt, in annorum ſupputatione ab orbe condito, magnam eſſe diſſenſionem: nam & Hebræi & Euſebius & Auguſtinus, & Alphonſus & Mirandula, multum inter ſe diſcordant: veruntamen, quia plerique omnes noſtri ſeculi viri docti, rationem Hebræorum, hac quidem in parte, ſequuntur, veſtigiis eorum & ipſe inſiſtam cùm res ita feret.

Annos ab orbe cōdito ad Chriſtum natum numerant	Hebræi	Talmudici 3784.
		Rabbini recentes 3760.
		Ioſephus 4102.
	Græci	Metrodorus 5000.
		Euſebius 5990.
		Theophilus 5476.
	Latini	Hieronymus 3941.
		Auguſtinus 5351.
		Iſidorus 5210.
		Beda 3952.
	Recentiores.	Alphonſus 5984.
		Picus 3970.
		Alii 3962.

Vide Gilbert. Genebrar. lib. 1. Chronographiæ.

Ac principio quidem, ut ad inſtitutum veniam, ad primum videlicet imperium, omiſſis illis, quæ in omnium primam ætatem inciderunt, omiſſa quoque narratione diluvii, quandoquidem ſacris literis hæc omnia continentur, neque meliùs dici poſſunt, exordium mihi ſumam ab eo tempore, quo diſſipata rurſus aquarum mole, & deſiccata terra, genus humanum, tunc ad pauciſſimos redactum, denuò propagari cœpit.

Geneſ. 1. 2. 3. 4. 5. & 6. Xenophon in æquivocis tradit, Sex inundationes maximè celebratas recenſeri. Tempus autem hujus diluvii in autumnum refert Ioſephus Antiquit. lib. 1. cap. 5. alii in tempus vernum collocant, quòd credibilius ſit, Moiſen ſupputare menſes eo more, quem ipſe Iſraëlitis tradiderat. Item quod folium oleæ ad Noam allatum à columba, vernum tempus monſtret, quæ teſte Plinio lib. 16. cap. 25. tum floret.

Diluvii tempus ad annum ponitur orbis conditi milleſimum ſexcenteſimum quinquageſimum ſextum: Methuſala autem, ſeptimus ab Adam, hoc ipſo tempore moritur, annos natus nongentos ſexaginta novem: erat tum Noa, nepos Methuſala, ex filio Lamech, ſexcentorum annorum: & ſingulari Dei beneficio cum ſua familia ſervatus, ubi jam paulatim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

tim augeſceret hominum numerus, author ſuis liberis atque poſteris fuit, ut in diverſas regiones profecti terram colerent & oppida ſibi conſtituerent: ſuam denique cuique provinciam ſorte illis deſignavit, anno circiter centeſimo poſt diluvium.

Geneſ. 5. & 7. 8. 9. 10. Epiphanius in panario hæreſi 66. Sulpit. Severus lib. 1.

Quo quidem tempore Nimrod, Noæ pronepos, unà cum ſuis in terra Chaldæorum conſedit.

Cumque tandem creſcente hominum multitudine migrandum eſſet quam plurimis, & diverſæ quærendæ ſedes atque coloniæ: voluerunt antea perpetuum ſui monimentum relinquere, & duce Nimrodo cœperunt urbem ædificare, in eaque ſummę turrim altitudinis: & immemores iræ divinæ, quæ nuper totum orbem terrarum abſorpſerat, & de qua diligenter ac ſæpe multumque Noa illis haud dubie concionatus erat, nominis ſui famam ſuperbis & ambitioſis operibus extendere cogitabant.

Geneſ. 11. D. Hieronymus in 14 caput Eſaiæ, turrim hanc vocat arcem ſeu Capitolium in urbe Babylone. Credibile autem eſt, hanc hiſtoriam Poëtis occaſionem dediſſe fingendi fabulam de Gigantibus, qui congeſtis altiſſimis montibus, cœlum oppugnare conati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ſunt. Michaël Glycas in ædificatione turris 40 annos conſumtos ſcribit.

Offenſus autem Deus irritos fecit illorum conatus, linguarum immiſſa conturbatione, cùm primis unum fuiſſet & idem ſermonis genus apud omneis. Itaque ab opere inchoato coacti deſiſtere, in varias mundi partes abierunt.

Ioſeph. Antiq. Iud. lib. 1. cap. 5.

Ab hac linguarum conturbatione nomen urbs accepit, ut Babel diceretur: ab eoque tempore, nimirum ab anno poſt diluvium circiter CXXXI, regni Chaldæi ſumitur initium, & Babylonici.

Auguſtin. de civit. Dei, l. 16. c. 4. & 11. & l. 17. c. 16. Beroſus l. 4. Matth. Beroaldus l. 3. Chronicorum c. 2. Babel, unde eſt Babylonis profectum vocabulum, idem eſt ac ſi dicatur Ba, id eſt, venit, & Bel, hoc eſt, confuſio, id eſt, pro gloria quam homines Dei ſecuri ſomniabant, & quærebant, retulerunt juſto Dei judicio confuſionem & ignominiam.

Primus autem Rex fuit is, quem diximus, Nimrod, qui LVI. annis præfuiſſe dicitur: hunc ſcriptura vocat robuſtum venatorem, & vim atque potentiam ei tribuit.

Gen. 10. 1 Paral. 3. Micheæ 5. terra Babylonica terra Nimrod nominatur.

Alii Saturnum vocant, eumq; Imperii ſui anno XLV. miſiſſe principes ajunt colonia-

Ioniarum huc illuc, Aſſur, Medum, Magogũ, Moſcum, qui regna ſui nominis condiderunt, Aſſyrium, Medum, Magogum, Moſcum. è quibus duo quidem illa prorſus ad Aſiam, tertium autem atq; poſtremum ad Aſiam atq; Europam pertinent.

Beroſus lib. 5. Xenophon in Æquivocis. Archilochus de temporibus. Gog & Magog non eſſe certas gentes, Auguſtinus l.20.c.11. de civitate Dei demonſtrat. Adde quæ habet Vives interpres. Suidas in voce Magog. Perſas à popularibus ſuis Magog & Maguſæos appellari ſcribit.

Ipſius Aſſur meminit etiam S. Script. & Niniven urbẽ ædificatam ab eo dicit.

Gen.10. Niniven urbem Herodotus libro primo in ripa Tigris conditam fuiſſe refert. Meminit & Lucianus in Charonte. Hieronymus in locis Hebraicis duas hujus nominis urbes facit: Vnam Aſſyriorum ab Aſſur ædificatam: aliam in Arabiæ angulo ſuo tempore corruptè Nevenom vocatam.

Nimrodo ſucceſſit filius Iupiter Belus, qui ad occidentem ſolem occupaſſe traditur omnem agrum in Sarmatiam uſque Europæam, ac deinde bellum quoque feciſſe Sagarum regi Sabatio, quem non ipſe quidem, eò quod morte præpediretur, ſed ipſius filius Ninus oppreſſit, & productis longè latéque finibus, Monarchiam primus omnium cœpit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Beroſus lib.5. Meminit Beli Archilochus, Oroſius lib.1. c. 1. Marcellinus l.23. Ninus memoratur à Strabone, Diodoro, Iuſtino. Videatur Auguſtinus de civitate Dei lib. 16. cap.3. & 15. lib.8. c.2.

Trecentis quinquaginta poſt diluvium annis Noa moritur, & duo de vigeſimo poſt anno circiter, Abraham, decimus à Noa, juſſus à Deo, patriam relinquit, cum eſſet annorum ſeptuaginta quinque: vigeſimoquarto autem anno poſteà, fedus cum illo facit Deus per çircumciſionem quam inſtituit. Centeſimo ætatis anno natus eſt ei filius Iſaac, poſt illud tempus vixit annos ſeptuaginta quinque: nam humanæ vitæ ſpacium multò jam erat contractius.

Gen.11.17.22.cap.

Quomodo nepos ejus Iacob, quaque occaſione devenerit in Ægyptum,ibique ſit mortuus, quomodo deinde ipſius poſteritas aliquot ſeculis in Ægypto permanſerit, & duriſſima ſervitute preſſa, beneficio Dei, per Moſen adminiſtrum educta fuerit atque liberata, ſacræ literæ docent.

A 36. c. Geneſ. uſque ad 14. Exodi.

Ponitur autem hæc emigratio Iſraëlis ex Ægypto ad annum orbis conditi bis milleſimum quadringenteſimum quinquageſimum quartum, nempe quadringentis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

gentis annis & triginta poſt promiſſionem Abrahamo datam, ut ait Paulus Apoſtolus.

Galat. 3.

Poſt Moſen, judices habuit populus Iſraëliticus, ad Saulem uſque, cui David ſucceſſit, rex alter ejus populi.

Lib. Iudic. 1 *Reg.* 1. *Paralip. Ioſeph. in Antiqu. Iudaicis.*

Nunc ad Babylonicum imperium revertamur. Nino mortuo, regnavit ejus uxor Semiramis, quæ divitiis & victoriis & triumphis nulli mortalium ceſſit. Babylonem oppidum extendit, & juſtæ magnitudinis urbem effecit, & variis ornavit ædificiis, muroque cinxit.

Beroſus lib. 5. *Propertius lib.* 3. *Elegia* 9. *Dionyſius in deſcriptione orbis.*

Æthiopiam devicit, & in India quoque bellum geſſit.

Archilochus, Diodorus Siculus l. 5. *Strabo. Iuſtin.* 1. *Auguſt. de civitate Dei lib.* 18. *c.* 2. *Oroſius lib.* 1. *c.* 7. *Iornandes lib.* 1. *Suidas in voce Semiramis.*

Ejus filius Zameis, quintus rex, nihil memorabile perfecit, ſed proximus ab eo Arius Bactrianos & Caſpios imperio ſuo conjunxit.

Beroſus l. 5. *Iuſtin.* 1. *Diodorus* 3. *Metaſthenes, Caſsiodorus, Euſebius, Iornandes.*

Qui ſucceſſit huic Aralius, ingenio quidem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

dem & ſtudio militari clarus fuiſſe traditur: quid autem geſſerit, non eſt proditum literis.

Beroſus l.5. Euſeb. Caßiodorus, Metaſth. Auguſt. l.18. c.3. de civitat. Iornandes.

Alter ab eo, Baleus, quamplurimas gentes domuit, ſuoſque fines ad Iudæam uſque produxit, ideoque Xerxes fuit cognominatus, hoc eſt, victor & triumphator, ſeu bellator.

Beroſus lib. 5. Euſebius, Caßiodorus, Metaſthenes, Auguſtinus, Iornandes.

Armatrites, nonus, voluptatibus & otio plane fuit addictus.

Herodotus l. 5. Caßiodorus Armametrem vocat. Auguſt. l.18. c.3. Iornandes.

De Belocho, decimo, nihil traditur, niſi quod auſpicia curavit, & divinationes.

Metaſthenes Priſcum nominat. Auguſtin. lib.18. c.3. Iornandes.

Baleus, undecimus, alteram à Semiramide laudem habet virtutis & induſtriæ militaris, & doctorum hominum ſcriptis valde celebratus fuiſſe dicitur.

Beroſus. Metaſthenes. Auguſt. l.10. c.4. Caßiodorus. Iornandes.

Alcadas, duodecimus, ocium & vitæ tranquillitatem ſecutus fertur, eo quod ſtultum eſſe duceret, multis fatigari laboribus, & variis implicari curis, amplificandi regni cauſa: quoniam ea res ad nullam

lam hominum ſalutem & utilitatem, ſed ad detrimentum potius atque ſervitutem pertineret.

Beroſus, Metaſthenes, Caßiodorus, Iornandes.

Qui hunc excepit, Mamitus, decimus tertius, belli curam atque laborem in ſuis iterum excitavit, ejuſque fuit ſuſpecta potentia Syris & Ægyptiis.

Beroſus l.5. Metaſthenes. Auguſtin. l.18. cap.7. Iornandes.

In Mantaleo, decimoquarto, narrandi deficit argumentum.

Metaſtheres, Caßiodoro dicitur Mechaleus. Iornandes.

Sphæri, decimi quinti, magna dicitur fuiſſe virtus atque prudentia.

Metaſth. Aug. l.18. c.8. Iornandes.

Mameli, decimi ſexti, nullum facinus commemoratur.

Metaſthenes, Iornandes.

Sub Spareto, decimo ſeptimo, proditum eſt, paſſim accidiſſe miranda.

Caßiodoro hic Sputaethus dicitur. Iornandes.

Qui fuit decimus octavus, Aſcatades, omnem Syriam ſuæ ditionis fecit.

Iornandes, & alii.

Et hactenus quidem is, qui circumfertur, Beroſus: de quo quidem ſcripto plerique omnes valde dubitant, & adulteri-

num

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

num eſſe putant: ſed quoniam aliis monumentis hac in parte deſtituimur, hunc ordinem ſequimur.

Beatus Rhenanus rerum Germanicarum. lib.3. Ludovicus Vives commentario in Auguſtin. de civitate Dei, cap.4. lib.7. Caſpar Peucerus in Chronico, Gulielmus Cambdenus in ſua Britannia, aliique plurimi, adulterinum cenſent Beroſi ſcriptum. Videatur præterea Caſparis Varrerii cenſura de Beroſo Romæ excuſa.

Ab aliis deinde reges viginti numerantur ad Sardanapalum uſque, trigeſimum octavum Aſſyriorum regem.

Metaſthenes, Manetho, Caſſiodorus, Euſebius, Iornandes.

Fuit hic omnium hominum longè effœminatiſſimus: inter mulierculas perpetuò deſidens, colum & lanam tractabat, adeò totus immerſus voluptatibus, ut vix unquam ſui conſpectum præberet. His rebus alienati ab eo duo quidam ejus præfecti, Belochus Babyloniæ, Arbaces autem Medorum, facta conjuratione, cum turpitudinem ejus atque mollitiem vulgo traduxiſſent, bellum fecerunt. Ipſe cum ſuo ſemiviro comitatu, vix tandem progreſſus in aciem, re malè geſta profugit in regiam, & conſtructa pyra, ſe divitiaſque omnes in ignem abjecit, hoc uno facto virum imitatus, ut quidem ait

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Cicer. in Parad. Virgil. 4. Æn. De Sardanapalo Iuſtin. lib. 1. Velleius lib. 1. Athenæus l. 12. c. 12. Oroſ. lib. 1. c. 19. Auguſtin. l. 3. c. 20. de civitate Dei. Cicero. 5. Tuſc. quæſt. Ovid. in Ibin. Iornandes lib. 1. Suid. in voce Sardanapalus, & Κονοσκονκόλορος. Conſtantinus Manaſſes in Annalibus de interitu Sardanapali variat.

Hi duo præfecti monarchiam poſt inter ſe partiuntur, & Belochus quidem Babylonis, Arbaces vero Medorum atque Perſarum rex factus eſt.

Arbaces hic Iuſtino Arbactus dicitur l. 1. Oroſio lib. 2. c. 2. Arbatus: Velleio mendosè Pharnaces pro Arbaces.

Fuit ergo Sardanapalus Aſſyriorum rex poſtremus, in eo quidem ordine, quum ad mille trecentos annos ea Monarchia ſtetiſſet: nam plerique reges omnes diutiſſime vixerunt.

Iornandes 1240. annos numerat.

Belochus, quadrageſimus nonus, aut, ſi magis libet, primus Aſſyriorum rex, in nova monarchia, Manahem, regem Iſraëlis, vectigalem ſibi fecit: hunc ſcriptura ſacra non Belochum, ſed Phul appellat.

4 Reg. 15. 1 Paral. 5. Metaſthenes.

Ei ſucceſſit Phul Aſſur, cognomento Tiglath Pilleſſer, qui urbes aliquot Iudææ cepit, & populum in Aſſyrios captivum abduxit: hunc ipſum Tiglath, Achas rex

Iuda,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Iuda, ſub quo vixit Eſaias, de auxiliis interpellavit adverſus regem Syriæ, eique dona miſit.

4 Reg.15. 1 Paral.5. 2 Paral.28. Eſa.7. & 9. hoc fœdus vehementer diſſuadetur.

Tiglath regem ſecutus eſt Salmanaſſer, qui Samariam urbem poſt trium annorum obſidionem cepit, & Hoſeam regem Iſraëlis unaque populum abduxit,& per ſuam ditionem illis domicilium attribuit, etiam in Medis, ut ait ſcriptura: Vnde quidam colligunt,ipſum imperaſſe quoque Medis.

Tobia 1. 4 Reg.18. Ioſeph. lib.9. c.13.& ſeqq.

Eum excepit Sennacherib, qui Niniven urbem inhabitavit: Ezechiam regem Iuda mulctavit pecuniis, ac deinde cum ingenti exercitu Hieroſolymam obſedit; & miſſis legatis populum ad defectionem hortabatur,& regem, qui auxilium à ſuo Deo ſperaret, irridebat: ſed non tulit impune: nam percutiente angelo Dei, deſideravit una nocte ad centum octoginta quinque hominum millia, quod Ezechiæ regi paulo antea per Eſaiam Deus confirmaverat.

4 Reg.18. 4 Reg.19. 2 Paral.32. Siracidæ 48. Eſaiæ.37.

Deinde domum reverſus, à ſuis ipſe liberis fuit interfectus.

Ioſeph.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Ioſeph. lib. 10. *Antiquitatum Iudaicarum cap.* 1. *&* 2.

Huc uſque Babylonii, poſt debellatum Sardanapalum, Aſſyriis paruerunt: cum autem Sennacherib tantam, ut diximus, calamitatem ad Hieroſolymam accepiſſet, neque multo poſt à ſuis filiis eſſet trucidatus, magna fuit inſecuta rerum mutatio, & diviſum eſt regnum; nam qui eam cædem fecerant, duo fratres Adramelech & Saraſar, profugerunt quidem, ſed nihilominus vim & arma pararunt in fratrem Aſſaradonem, qui poſt necem parentis regnum occupaverat, cum antea quoque per abſentiam illius rempublicam geſſiſſet.

4 *Reg.* 19. *Eſa.* 37. *Metaſthenes.*

Hanc adeptus rei bene gerendæ occaſionem, Merodach Babyloniæ præfectus deſcivit, & indicto bello, cum vicinas undique gentes, partim gratia, partim vi paulatim ad ſe traduceret, duodecimo demum anno ſui regni devicto Aſſaradone, totum Aſſyriorum imperium Babyloniis adjunxit, & XL. poſt annis regnavit.

4 *Reg.* 20. 2 *Paralip.* 32. *Metaſthenes. Eſaias c.* 39. *Ioſeph.*

Ab hoc nonnulli ponunt Benmerodach & Nabuchodonoſor, ejus nominis primum: ſed quia literæ ſacræ nihil ea de re produnt, nec aliis temere poteſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

adhiberi fides, eum Nabuchodonoſor, de quo ſcriptura ſacra plurimam mentionem facit, proximum à Merodach numerabimus. Is ergò ſtatim à primis annis bellum fecit Ægyptiis, & regionem omnem, quæ eſt inde ab Euphrate uſque ad Peluſium, illis ademit.

Metaſthenes. Peluſium nominatur à Suida clavis Ægypti, & ingreſſus & exitus.

Iojachim regem Iuda vectigalem ſibi fecit, & octavo ſui regni anno filium Iechoniam regem unà cum præcipuis viris & artificibus, non tantum urbis Hieroſolymæ, ſed totius quoque regionis Babylonem captivos abduxit.

4 *Reg.* 24. *Ierem.* 46. *Ioſeph. lib.* 10.

Anno XVIII ſui regni Hieroſolymam obſeſſam per biennium cepit, ac paulo poſt diripuit, incendit, muros diruit, potiſſimam populi partem captivam abduxit, regem Zedechiam exoculavit, filios illius atque proceres interfecit. Hanc vero calamitatem Ieremias anno primo regni Nabuchodonoſor prædixerat. Ab hoc quidem tempore numerandi ſunt anni ſeptuaginta captivitatis Babylonicæ.

4 *Reg.* 25. 2 *Paral.* 16. *Ioſephus lib.* 20. *cap.* 1.

Ad annum circiter XXIIII ſui regni, Nabuchodonoſor, devictis Amonitarum

&

& Moabitarum regibus, exercitum duxit in Ægyptum, & occupata regione tota, MONARCHIAM poſt inchoavit.
Ierem. ultimo. Ierem. 25. Ierem. 4.

Altero anno Monarchiæ, ſicut noſtri temporis viri docti rationem putant, per ſomnium vidit ſtatuam ingentem, cujus erat caput aureum, pectus unà cum brachiis argenteum: venter & femora ex ære, crura ferrea, pedum pars aliqua ferrea, pars autem fictilis. Expergefactus, cum non recordaretur ſomnii, & tamen valdè eſſet attonitus, convocatis ariolis & divinatoribus mandat, ut, quale fuiſſet ſomnium, explicarent: niſi facerent, capitis pœnam denunciat. Ea re cognita, Daniel adoleſcens, qui cum reliquis fuerat captivus eò deductus Hieroſolymis, nunciabat, ſe poſſe regis deſiderio ſatisfacere: productus, incepit: & primò quidem, quid ſomniarit, oſtendit; deinde, quid ſibi vellet ſomnium, interpretatur; & ſtatuam illam ſignificare dicit quatuor orbis imperia ſumma, quæ ſint ordine ſucceſſura: & ad ipſum regem oratione converſa, Tu, inquit, quem ſumma potentia Deus ornavit, atque gloria, cui dedit imperium in omnes homines, & beſtias agri, volucreſque, tu nimirum es illius ſtatuæ caput aureum. poſt te regnum aliud orietur argenteum, videlicet dete-

rius, quam ſit hoc tuum: deinde tertium aliud, æreum, quod longe lateque dominabitur: regnum verò quartum erit ferreum. Nam ſicut ferrum comminuit & perdomat omnia, ſic etiam quartum & poſtremum illud, reliqua omnia confringet, ſibique ſubjiciet.

Lutherus. Funccius & alii in Chronologiis. Dan. 2. Ioſeph. Antiquit. Iudaic. lib. 10. cap. 11. Doctrinam hanc de quatuor orbis terrarum catholicis imperiis ſeu monarchiis, poſt Rabbinos impugnavit Iohannes Bodinus Gallus, in ſua hiſtorica Methodo, cui præter alios reſponderunt Matthæus Dreſſerus, Andreas Francoberg. & Ioannes Pappus.

Hoc igitur primum eſt & inauditum antea vaticinium de quatuor Imperiis, quod nobis eſt per Danielem divinitus patefactum, res plane digna quæ memoriæ tota commendetur, quia temporum omnium hiſtoriam ad finem uſque mundi paucis complectitur, ut poſtea ſum dicturus: nunc ſatis eſt videre, hoc primum tempore Devm aperuiſſe nobis imperiorum ordinem ac viciſſitudinem.

Quanta vero fuerit potentia Nabuchodonoſor, magis etiam perſpicuum eſt ex eo loco Danielis, ubi ſcriptura comparat eum arbori, quæ ad cœlum uſque pertingat, quæ totum orbem terrarum

velut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

velut obumbret, cujus folia ſint longe pulcherrima, & fructus omnium uberrimus, quo ſaginetur, & pingueſcat, quicquid eſt animalium, cujus in frondibus atque ramis omne genus volucrum nidificet & quieſcat.

Daniel. 1.

DE PRIMA MONARCHIA.

EST igitur hæc PRIMA MONARCHIA: quæ ſicut hoc rege vehementer aucta fuit, & ad ſummum educta faſtigium, ita quoque deſiit, ac plane deleta fuit in ipſius nepotibus, quemadmodum per Danielem Deus, alioſque Prophetas, denunciaverat. Regnavit Nabuchodonoſor annis XLIII.

Ioſephus contra Appionem lib. 1. *& Antiq. Iud. lib.* 10. *cap.* 12. *Metaſthenes* 45. *ei aſsignat, aſſumpto biennio, quo patris in imperio conſors fuit.*

Quam horrendo ſpectaculo Deus & exemplo ſuperbiam ejus, ut Daniel ait, ſit ultus, operæ pretium eſt, ut cum omnes mortales, tum reges inprimis ac viri principes diligenter legant, & conſiderent, quo videlicet majeſtatem divinam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

revereantur, & officium ſuum erga populum ſibi commiſſum faciant.

Dan.4. & 5.c. Ioſ. Antiq. lib.10. c.12.

Succeſſit ei filius Evilmerodach. Is regnavit annis triginta, & ſucceſſorem habuit Aſſur, qui tribus annis præfuit. Hunc excepit Labaſſardach, ſeptem annorum rex. Ab hoc imperii ſummam obtinuit Balthaſar annis quinque.

4 *Reg. 25. Ierem. ultimo. Metaſthenes, & poſt eum autor hiſtoriæ ſcholaſticæ Petrus Comeſtor. Vide Ioſeph. Antiqu. Iudaic. l.10. c.13. lib.1. contra Appion.*

Ad hunc modum eos nonnulli recenſent: verùm ætatis noſtræ viri docti, his duobus omiſſis, ab Evilmerodach rege numerant Balthaſarem filium, eumque per annos quatuordecim regnaſſe ferunt: quod quidem neceſſe eſt, ut conficiantur anni ſeptuaginta, quibus apud Babylonios captivus fuit populus Iudaicus: cum hujus captivitatis initium ſumatur ab anno decimo nono regni Nabuchodonoſor.

Philippus Melanchth. & alii.

Qui rationem hanc ſequuntur, & duos illos reges, de quibus dixit, prætermittunt, ſcripturæ veſtigiis inſiſtunt, & Ieremiæ præſertim teſtimonio, qui futurum prædixit, ut Iudæi ſervirent regi Babel, ejuſque filio, filiique filio. ſed hic li-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

berum ſit ſuum cuique judicium. Balthaſar autem, ut ait ſcriptura, poſtremus fuit Babyloniorum rex, in eoque pariter omnes conſentiunt.

Ierem. 5. cap. Dan. 5. Ioſeph. Antiq. l. 10. cap. 33.

Iam, quomodo capta ſit Babylon, non ab uno deſcribitur: quomodo autem imminentem regi calamitatem, & jam præſentem, Deus illi & denunciaverit, Daniel commemorat; & interfecto rege, ſummam Imperii tranſlatam eſſe dicit ad Darium, Medum, tum ſeptuaginta duo natum annos.

Xenophon lib. 7. παιδ. Daniel cap. 5. Ioſeph. Antiquit. lib. 10. cap. 13.

Hic Darius à ſcriptoribus vocatur Cyaxares, fuitque filius Aſtyagis, quem Daniel Aſſuerum vocat, octavi Medorum regis: & cum ſobolem maſculam non haberet, filiam ſuam in matrimonium dedit Cyro Perſæ, ſororis filio: & bello laceſſitus à rege Aſſyriorum, in auxilium accerſivit Cyrum: qui profectus eò cum copiis, & factus Imperator totius exercitus, feliciter rem adminiſtravit, urbe capta potentiſſima. Poſt hanc victoriam non ampliùs anno Darius vixiſſe traditur.

Herodotus lib. 1. Xenophon lib. 5. & 8. παιδ. Dan. 8. Dan. 9.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Et hoc quidem tempore, quum capta Babylone Darius adhuc viveret, jamque per annos fere ſeptuaginta populus Iſraëliticus eſſet in Babylone captivus, Danieli, revolventi Hieremiam, ejus captivitatis prænuncium, & precanti, Deus multo majora patefacit, & non ſolum inſtare liberationem confirmat, ſed quo tempore ſit etiam venturus Meſſias, qui pro peccatis hominum ſatisfaciat, oſtendit.

Ierem. 25. & 29. Dan. 9.

A morte Darii ſumma rerum ad Cyrum generum delata fuit: & hoc quidem eſt alterius initium Monarchiæ. Iam enim & Aſſyriam & Mediam & Perſiam ſolus Cyrus obtinebat ad Ionium uſque mare, ſicut Thucydides ait, cum ante captam Babylonem prælio cepiſſet Crœſum Lydiæ regem potentiſſimum.

Thucyd. lib. 5. Herodot. lib. 1. Iuſtinus lib. 1. Oroſius lib. 2. cap. 6. Suidas in voce Crœſus.

SECVNDA MONARCHIA.

EST ergo Cyrus Perſarum rex primus, & autor ſecundæ Monarchiæ.

Devictis Babyloniis, bellum geſſit cum Scythis, eoq; profectus ipſe cum exercitu, circumventus tandem fuit per inſidias,

&

& interfectus, princeps laudatiſſimus.

Iuſtin. lib. 1. *Val. l.* 9. *c.* 8. *Oroſ. l.* 2. *cap.* 7. *Frontinus Strategem. lib.* 1. *c.* 5.

Initio ſui regni, poſt captam Babylonem, populo Iudaico permiſit, ut ex captivitate domum reverſi, templum ac urbem Hieroſolymam reædificarent, ad eamque rem ſumptum liberaliſſime ſubminiſtrari juſſit.

2 *Paralip.* 36. *lib.* 1. *Eſdræ, c.* 1. *lib.* 3. *Eſdræ, c.* 2. *Ioſeph. Antiq. lib.* 11. *c.* 1.

Hoc ipſum Deus, per Eſaiam, ſæculis aliquot ante, quam naſceretur ille, prænunciaverat nominatim.

Cap. 44. & 45.

De animorum immortalitate diſſerentem ad filios, ante mortem, Xenophon introducit; ut eſt apud Ciceronem, qui locum illum eleganter, ut omnia, vertit. Ad ſeptuageſimum annum Cyrus pervenit: regnavit annis triginta, quum quadraginta natus regnare cœpiſſet.

Xenoph. lib. 1. *Cicero in Catone Majore.*

Filius ei fuit Cambyſes. Quem domo proficiſcens in bellum Scythicum, regno præfecerat. Is, abſente & occupato patre, cepit Ægyptum: bello quidem egregius, ſed alioqui vitioſus, & patris virtutem minimè repræſentans. Inter alia turpiter immaniterque facta, fratrem quoque ſuum inſidioſe necari juſſit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Herodot. lib. 3. Iuſtinus lib. 1.

In iis libris, quos de legibus Plato conſcripſit, valde Cyrum in eo peccaſſe dicit, quod molliter filios inter fœminas educaſſet, qui grandiores facti, & ab aſſentatoribus corrupti, quum ipſorum auribus plerique ſervirent, mortuo parente, vitæ periculum alter alteri crearint.

Iuſtin. lib. 3.

Cambyſi ſecundo Perſarum regi, qui poſt mortem patris non diu ſuperſtes fuit, Darius ſucceſſit filius Hyſtaſpis. Et quoniam à morte Cyri, ac poſt tantam exercitus calamitatem nonnulli populi, & in his Babylonii, à Perſico regno defecerant, ſtatim ab initio principatus arma ſumpſit, & imperio ſuo rurſus illos adjunxit, capta quoque Babylone poſt longam obſidionem opera Zopyri.

Herodot. lib. 3. Iuſt. lib. 1. Plutarchus in Apoph. Suidas in voce Zopyrus.

Bellum deinde ſuſcepit in Athenienſes, qui ſubitò collectis copiis, neque Lacedæmoniorum expectatis auxiliis, ad decem millia hominum, ingentem illius exercitum, ad Marathonem, duce Milthiade, fuderunt.

Herodot. 6. Plato in Menexeno, Plutarchus in Ariſt. Plutarchus pugnam Marathoniam ferè à trecentis hiſtoricis deſcriptam eſſe affirmat.

Cogi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Cogitabat redintegrare bellum Darius: verum in ipſo conatu mortuus filium habuit ſucceſſorem Xerxem, qui decimo anno, quemadmodum Thucydides ait, poſt prælium illud ad Marathonem, innumerabili cum exercitu venit, ut Græciam omnem ſibi ſubjungeret. Itaque rei gerendæ ſumma, de communi conſenſu fuit demandata Lacedæmoniis, quod ii totius Græciæ plurimum tunc poterant: Athenienſes verò, ſecuti conſilium Themiſtoclis, urbe deſertâ, ſuiſque liberis & uxoribus huc illuc depoſitis, naves conſcendunt, & hoſtem ad Salaminem inſulam prælio vincunt.

Thucyd. lib. 1. *Herodotus lib.* 8. *Diodorus lib.* 11. *Oroſius lib.* 2. *cap.* 10. *Plutarchus in Themiſtocle. Cornelius Nepos in vita excell. Imp. Gell. lib.* 17. *cap.* 12.

Ea victoria toti Græciæ fuit ſalutaris: nam terra quoque profligatus, turpi & infelici fugâ domum Xerxes revertit, & Græci quidem etiam poſt diſceſſum illius: Verum Athenienſes, qui claſſem haberent, ad quadringentas circiter naves, profecti longius, & inſecuti, Seſtum oppidum in Helleſponto, quod Perſæ tenebant, capiunt; & ibi peracta hyeme reverſi domum, ſuas uxores atque liberos recolligunt, & urbis, quam hoſtis captam incenderat, mœnia reſtaurant, portumq; muni-

muniunt. Bellum hoc Perſarum, vel, ut Thucydides vocat, Medorum, eodem fere tempore fuiſſe ſcribit Cicero, quo bellum Volſcorum, cui Coriolanus exul Romanus interfuit. Id autem incidit in annum urbis conditæ CCLXVI.

Thucyd. l. 1. In Bruto & Lælio. Plut. in Coriolano. Dionyſ. l. 8. Plin. de viris illuſt.

Perſicum illud bellum deſcripſit Herodotus, Thucydide prior. Eum Cicero vocat patrem hiſtoriæ, ſed innumerabiles apud eum fabulas eſſe dicit.

Lib. 7. 8. 9. Lib. 1. de legibus. Extat liber Plutarchi περὶ κακοηθείας Ἡροδότου. *ſed huic reſponderunt Henricus Stephanus, & Ioachimus Camerarius, VV. CLL. Videatur Andreas Alciatus præfatione in Tacitum, & Ludovicus Vives lib. de cauſis corruptarum artium.*

Munitionem hanc Athenienſium indigne quidem ferebant Lacedæmonii, ſed cum aliud non poſſent, muſſabant. Conjunctis etiam viribus, tum ipſi reliqui omnes, Athenienſes Cyprum capiunt & Byzantium urbem, quam Perſæ tenebant.

Erat tunc inter alios Lacedæmoniorum duces Pauſanias, qui convictus proditionis, cum domum rediiſſet, & obſeſſus in quodam aſylo, fame fuit enecatus. Themiſtocles etiam accuſatus, hoc nomine profugit.

Thucyd.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Thucyd. lib. 1. *Cornelius Nepos in vita excellentium Imperatorum.*

Multis deinde variiſque bellis & diſſidiis jactata Græcia fuit, partim externis, partim civilibus, quæ Thucydides obiter exponit; ſed tandem quinquageſimo anno poſt Xerxis è Græcia diſceſſum, ut poſt Thucydidem ait Cicero, bellum illud ingens natum eſt, quando Peloponneſus tota conjuravit in Athenienſes, quorum in eo bello dux erat Anaxagoræ Philoſophi diſcipulus Pericles, quem dicendo fulgurare, tonare, permiſcere Græciam, ait Ariſtophanes: nam iidem erant olim & virtutis & eloquentiæ magiſtri.

Ariſtoph. in Acharnenſibus actu 2. *ſcena* 5. *Repetit hoc ex Ariſtophane Cicero in Oratore. Habet eundem locum Plinius, lib.* 1. *Epiſtola* 20. *ad Cornel. Tacitum.*

Ex altera parte ſummæ rei præfectus fuit Archidamus Rex Lacedæmoniorum.

Periclis erat æqualis & æmulus Thucydides, qui & bellum illud deſcripſit.

Thucydides hiſtoricus non idem eſt cum hoc Periclis æmulo, ut Xylander vir judicii & doctrinæ laude excellentiſſimus ad Plutarchi Periclem annotat.

In prætura collegam Pericles habuit Sophoclem, Poëtam Tragicum, ut Cicero narrat.

1. *Offic.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Nunc ad Xerxem revertamur. Is, re malè geſta, cum in magnum contemptum veniſſet, à ſuis eſt interfectus.

Diod. lib. 11. Iuſt. l. 3. Oroſius l. 2. c. 11.

Ei ſucceſſit filius Artaxerxes Longimanus. Ad hunc, Themiſtocles exul, de quo paulo ante diximus, profugit, ibique vitam finiit, ſepultus Magneſiæ.

Plutarchus in Themiſtocle, Cornelius Nepos in vitis Imperatorum excell. Cicero in Bruto, & Lælio. Valerius Max. autem lib. 5. cap. 3. & lib. 8. cap. 18. Themiſtoclem ad Xerxem fugiſſe ſcribit.

A Longimano regnavit Darius Nothus, qui Xerxis filiam Paryſatida, Artaxerxis Longimani ſororem, habuit in Matrimonio, & regnarunt ante eum Longimani filii legitimi.

In hujus regnum incidit illud, quod diximus, bellum Peloponneſiacum.

Belli Peloponneſiaci tempus Plinius l. 30. cap. 1. refert ad Olymp. octogeſimæ primæ annum quartum. Aulus Gellius verò l. 17. cap. 21. ad primum Olymp. 89. refert. Diodorus Siculus collocat id bellum in annum urbis conditæ 323. id eſt, in Olympiad. 87. annum tertium.

Et Athenienſes quidem, licet ſatis impediti eſſent, tamen ejus belli anno quarto, ſicut Thucydides ait lib. 3, claſſem in Siciliam miſerunt, verbo quidem, ut

Leon-

Leontinis adeſſent contra Syracuſanos, revera autem, ut inſulam illam ſuæ ditionis efficerent, quò ſic poſſent commodiùs perdomare Græciam; cumque ſubinde reverterentur, & factiones alerent, Hermocrates Syracuſanus author fuit Siculis, ut omni depoſita ſimultate, pacificarent: nam Athenienſes ipſorum omnium libertati tendere inſidias. Itaq; perſuaſit. quod fuit ejus belli anno ſeptimo.

Tribus pòſt annis, pacem Athenienſes & Peloponneſiaci faciunt in annos quinquaginta, ſed non totum ſeptennium ea pactio duravit. Tunc enim hoſtiliter multa fieri cœperunt: licet non planè ſublata pax eſſet, ac ſubinde per inducias reſarcirentur offenſiones. Tamen anno decimo ſeptimo rurſus ad arma ventum eſt totis viribus, duravitque bellum hoc alterum annis decem. Tunc Athenienſes denuò claſſem ornatiſſimam in Siciliam mittunt. Primi duces erant inter alios, Alcibiades & Nicias. Et hic quidem, concionibus aliquot habitis, navigationem valde diſſuaſit: Alcibiades verò contra. Siculis opem ferebant Peloponneſiaci: tandem in portu Syracuſano Athenienſes cum hoſte confligunt, ſed poſt ancipitem ac ſubinde variantem fortunam profligati fuerunt omnes, atque conciſi. Intereà Lacedæmonii, ſociique, Darium regem

Perſa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Perſarum in Athenienſes fœdere ſibi conjungunt. Darii legatus erat Tiſſaphernes.

Thucyd. lib.6. Diod. Sicul. lib. 13. *Thucyd. lib.* 8.

Cæterum poſt Codrum, Polydorum Spartanum, & Ariſtomenem Meſſenium, hi fere numerantur præcipui maximeque clari Græcorum duces, quorum alii de tota Græcia, alii de ſua quiſque patria bene meriti ſunt. Miltiades, Leonidas, Themiſtocles, Pericles, Ariſtides, Pauſanias, Xanthippus, Leorychidas, Cimon, Conon, Epaminondas, Leoſthenes, Aratus Sicyonius, Philopœmen. ex iis plerique fuerunt juſſi tandem exulare.

De his Græciæ luminibus videantur paſſim Xenophontis, Thucydidis, Pauſaniæ, Plutarchi aliorumque hiſtoriæ, inprimis vero liber Cornelii Nepotis ſive Æmylii Probi de vita excellentium Imperatorum.

Portum Syracuſanum Cicero deſcribit: in eumque ſolam Athenienſium claſſem, poſt hominum memoriam, invaſiſſe trecentis navibus: victam autem atque ſuperatam in eo ipſo portu, loci ipſius portuſque naturâ: & tunc primum opes ipſius civitatis victas, comminutas atque depreſſas; & nobilitatis, imperii, gloriæ, naufragium fuiſſe factum, dicit.

Cicero

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Cicero in Verr. lib. 5. Meminit Q. Fab. Maximus, oratione quæ apud Livium extat lib. 20.

Siciliam in circuitu patere, quantum navis magna poſſit obire intra dies octo, & à continenti diſtare Thucydides ait circiter viginti ſtadiis.

Thucyd. lib. 6.

Dario filii erant duo, Artaxerxes Mnemon, & Cyrus, quorum ille mortuo parenti ſucceſſit, Cyrus autem Ioniam Lydiamque tenebat: ſed ſorte ſua non contentus, fratri regi bellum fecit, in eoque victus fuit & occiſus.

Xenophon. lib. 1. ἀναβά. Diod. lib. 14. Plutarch. in Artaxerxe. Oroſius l. 2. c. 18.

Cyrum hunc minorem M. Portius Cato, regem Perſarum, ut eſt apud Ciceronem, præſtantem ingenio virum, atque imperii gloriam vocat. Laudat etiam ex Xenophonte, propter ſtudium agriculturæ: nam ei Xenophon & militavit & fuit familiaris, ideoque poſt ab Athenienſibus, qui Mnemonem habebant amicum, pulſus fuit in exilium.

A Mnemone regnavit Ochus, ex tribus natu minimus filius.

In Catone Majore. Xenophon Oeconom. & lib. 3. ἀναβά.

Hunc excepit Darius, poſtremus. Ei bellum fecit Alexander, Philippi Macedo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

num regis filius, qui Thebis everſis, & pacata Græcia, in Aſiam contendit, & tribus præliis Darium ſuperavit, capta illius & matre, & uxore, & filiabus.

Adrianus lib. 3. *Pauſan. in Bœoticis. Iuſtinus lib.* 11. *Oroſ. lib.* 3. *cap.* 16.

Ingentes quidem conditiones, & regni partem ad Euphratem uſque, Darius ei deferebat, ſed ille reſpuit; neque deſtitit antè, quàm illum expugnaſſet. Cum enim pacem obtinere Darius his conditionibus non poſſet, tertium bellum inſtaurat, & educto validiſſimo exercitu, rurſus profligatur, inque fuga trucidatur à ſuis: cum eoque Perſicum imperium, quod annis ſteterat ducentis & amplius, deletum fuit.

Diod. lib. 17. *Curt. lib.* 5. *Strabo lib.* 16. *De Alexandro Magno, ejuſque rebus toto Imperii tempore geſtis, videatur Plutarchus in vita. Diodorus Siculus lib.* 16. *Q. Curtius, Arrianus, Iuſtinus: Ioannes Monachus, & omnibus his recentior Galterus Poëta in Alexandreide.*

His tantis victoriis in ſuam ditionem perduxit Alexander, quicquid eſt ferè terrarum ad orientem ſolem, & in Europam ex Aſia tranſportavit imperii ſummam, & tertiam conſtituit Monarchiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

TERTIA MONARCHIA.

POſt etiam in India belligeravit. ſed, quæ hominum eſt infirmitas, tantam fortunæ benignitatem & indulgentiam moderate ferre non potuit; &, cum inſolenter multa faceret, ſeque pro numine vellet propemodum adorari, Babylonem ubi veniſſet, febri, vel, ut nonnulli tradunt, veneno fuit extinctus, cum annorum eſſet triginta trium, & annos regnaſſet duodecim.

Diod. lib. 17. *Arrianus lib.* 3. *Curtius lib.* 8. *Iuſtinus lib.* 12. *Videatur Plutarchus in Alexandro. Diodorus Siculus lib.* 16. *Arrianus lib.* 7. *Curtius lib.* 10. *Iuſtin. lib.* 12. *Oroſ. lib.* 3. *cap.* 20. *Zoſimus lib.* 1. *Meminit liber* 1. *Machab. cap.* 1.

Vitæ finem ei prædixerat Calanus Indus, ut ait Cicero: quum enim conſcenderet in rogum ardentem, & Alexander eum rogaret, ſiquid vellet, ut diceret: Optime, inquit; propediem te videbo. Paucis poſt diebus mortem obiit Alexander.

Cicero Philip. Plutarchus in Alexandro nonnihil variat. Meminit Arianus lib. 7. *Valerius Max. lib.* 1. *cap.* 8.

Interitus ejus ad centeſimam decimam quartam ponitur Olympiadem,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Vrbis autem Romanæ conditæ ann
quadringenteſimo nono, trecentis nim
rum & viginti duobus annis ante natu
Chriſtum.

*Funccius & Chytræus obitum Alexan
dri M. ponunt ad annum V. C. 428. Bu
cholcerus & Beroaldus ad annum 429. Cen
ſeo igitur, in Sleidano eſſe mendum, & ſcr
bendum, anno quadringenteſimo nono. V
detur idem cum Livio congruere, lib. 9
Papyrio Dictatore.*

Bonarum artium inprimis amans, &
in homines doctos fuit liberaliſſimus, ec
que nomine multorum celebratur mo
numentis. Homeri poëma ſibi famili
riſſimum habebat: & quanquam ſcr
ptores multos rerum ſuarum ſecum ha
buiſſe dicitur, tamen cum in Sigeo a
Achillis tumulum aſtitiſſet, O fortunat
inquit, adoleſcens, qui tuæ virtutis Ho
merum præconem inveneris.

*Plin. lib. 7. cap. 19. Dion. Chryſoſto
mus de regno lib. 2. Cic. pro Archia. F
Vopiſcus in vita Probi Imper. Symmachu
lib. 9. epiſt. 67.*

Etenim ſicut ab Apelle potiſſimum
pingi & à Lyſippo fingi, ſic etiam ab ii
tantum celebrari volebat, & poſteritat
memoriæ commendari, qui in ipſo lau
dando propriam ingenii gloriam confe
qui poſſent.

Cic

Cic. ad Lucerium lib. 3. Epiſt. 12. Plu-
archus in Alex. & de fortuna Alexandri.
Plinius lib. 5. cap. 37. & lib. 3. cap. 10.
Horat. lib. 2. epiſt. 1. Apuleius lib. Florid.

Ariſtoteli præceptori negotium dedit animalium deſcribendi naturas, ad eamque rem aliquot hominum millia per Græciam Aſiamque conſtituit, pecuarios, venatores, piſcatores, cetarios, aucupes, & id genus alios, qui de ſingulis illum edocerent: ipſi verò ſcriptori præmium laboris dediſſe traditur LXXX talenta, hoc eſt, ut quidem ætatis noſtræ viri docti rationem ineunt, coronatorum aureorum millia quadringenta octoginta.

Plin. lib. 2. cap. 15. Athenæus lib. 1. & 2. Budæus de aſſe, lib. 2. Melanchthon in oratione de vita Ariſtotelis. Matthæus Hoſius lib. 3. rei nummariæ.

Xenocrati Philoſopho quinquaginta per legatos talenta miſit, aureorum videlicet millia triginta: ſed illo recuſante, quod tanta pecunia non ſibi diceret opus eſſe, legatis reverſis, Quid, inquit, nulloſne habet ille amicos, quibus benefaciat?

Cicero Tuſc. 3. Plutarchus in Alexandro, Diogenes Laërtius de vitis Phil. lib. 4. Valer. Maximus lib. 4. cap. 3.

Primis annis, quum Ariſtotelis eſſet diſcipulus, ſummo ingenio, ſummaque modeſtia præditum, poſtea vero quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

rex appellatus eſt, ſuperbum, crudelem, immoderatum fuiſſe, ait Cicero.

Lib. 13. *ad Attic. Epiſt.* 28. *Meminit Livius lib.* 9. *Solinus cap.* 12. *Cic.* 3. *Tuſc.*

De ſplendore, delitiis & luxu Darii mira narrant ſcriptores: nam omnis generis coquos, cupedinarios, fartores, artifices, magiſtroſque gulæ, & unguentarios habebat in caſtris, ne quid in corporis voluptatem omnino deeſſet.

Quantus etiam fuerit alioqui regum Perſarum ſplendor & apparatus in quotidianis epulis, non ab uno memoria proditum eſt.

Athenæus lib. 12. *cap.* 2. *lib.* 4. *cap.* 5.

Solebant, ut ait Cicero, plures uxores habere: his autem uxoribus civitates attribuere, ut hæc mulieri redimiculum præberet, illa hunc, vel illum ornatum.

Verrina 5. *Meminit ejuſdem moris Xenophon in* ἀναβάσει, *& Plato in Alcibiad. priore.*

Talem igitur, ut dixi, vitæ finem habuit Darius: & in fuga, cum aquam turbidam bibiſſet, & cadaveribus inquinatam, negabat, unquam ſe bibiſſe jucundius; nec enim ſitiens unquam biberat.

Cic. 5. *Tuſculan. quæſt.*

A morte Alexandri, diviſa fuit imperii moles in proceres, Ptolomæum, Laomedontem, Antigonum, Caſſandrum

Leo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Leonatum, Eumenem, Pythonem, Lyſimachum, Antipatrum, Meleagrum, Seleucum: in his autem præcipui fuerunt Seleucus Syriæ, Ptolomæus Ægypti, Antigonus Aſiæ minoris, Caſſander Macedonum Græciæque rex deinde factus, oppreſſis omnibus Alexandri propinquis.

Oroſius lib. 3. cap. 23. Iuſtin. lib. 13. Pauſanias lib. 9. Oroſius lib. 3. cap. 23. Diod. lib. 20.

Lyſimachus, ille eſt quem Alexander iratus aliquando concluſerat cum leone. cum autem interfectam ab eo belluam audiſſet, magno habuit in honore.

Iuſtinus lib. 14. Curtius lib. 8. fabuloſum hoc putat, & lib. 15. Plin. lib. 8. cap. 15. Valerius lib. 9. cap. 3. Plutarchus in Alexandro.

Cæterum inter eos, quos dixi modò, ſucceſſores, eorumque filios atque nepotes, graviſſima bella fuerunt, ut fieri ſolet, dum ambitione depravatus animus quieſcere non poteſt, & aliena cum injuria ſuam potentiam augere ſtudet. Et his quidem bellis, quoniam diuturna fuerunt, vehementer afflictæ regiones illæ omnes, in populi Romani ditionem paulatim venerunt. qui longe lateque rerum potitus, quartam & poſtremam effecit Monarchiam. de quo nobis jam dicendum eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Iulius Solinus cap. 14. Poſt Alexandrum qui fuere, magis ad ſegetem Romanæ gloriæ, quàm ad hæreditatem tanti nominis ortos invenimus. Herodianus lib. 1. Qui Alexandro ſucceſſerunt, ita contumelioſè violenterque dominati ſunt, ut illius imperio grave dedecus conciliarint.

Cæterum, inter Ægypti reges, Alexandri ſucceſſores, numeratur Ptolomæus Philadelphus, admodum laudatus princeps: nam & pacem coluit, quantum in ipſo fuit, & artes liberales excitavit, conſtitutis præmiis, & bibliothecam effecit luculentiſſimam, & Moſis libros atque Prophetarum in Græcam linguam juſſit converti.

Athen. lib. 2. cap. 5. Ioſephus Antiquit. Iudaic. lib. 12. cap. 2. Philo de vita Moſis lib. 2. Epiphanius libro de menſuris & ponderibus. Galenus lib. de natura humana. Zonaras tomo 1. Nicephorus lib. 4. cap. 4. Meminit Ammianus Marcell. l. 22. Gell. l. 6. cap. 17. Auguſtinus lib. 18. cap. 42. de civitate Dei. Conſtantinus Manaſſes in annalib.

Romæ igitur urbis initium fuit, quo tempore Salmanaſſar rex, de quo ſupra dictum eſt, Aſſyriis imperabat, nimirum anno primo ſeptimæ olympiadis, authore Plutarcho, conditi autem orbis anno ter milleſimo ducenteſimo duodecimo cum

cum fere annis quadringentis ante in Latio cœpiſſet regnare Æneas, à bello Trojano, quod Homerus ad poſteritatem tranſmiſit; de cujus quidem ætate, ſicut etiam patria, nihil certi conſtat, niſi quod ante conditam urbem atque Romulum multis annis eum fuiſſe Cicero ſcribit.

De initio urbis Romæ & diſſentientibus ſcriptorum ſententiis videatur Plutarchus in Romulo, Solinus cap. 1. Camer. in annotat. in Solin. Onuphr. lib. 1. Faſtorum. In Bruto. Herodotus Halicarnaſſæus lib. 2. Homerum & Heſiodum quadringentis non amplius annis ante ſua tempora vixiſſe teſtatur. Videatur præterea A. Gellius lib. 17. cap. 21. Solin. cap. 53. De patria Homeri habet Gellius lib. 3. cap. 12. & oratio Cicer. pro Archia.

Nullum vero ſcriptum exiſtit prophanum, illius poëmate vetuſtius: nam, ſicut Horatius ait,

Vixere fortes ante Agamemnona
Multi: ſed omnes illacrymabiles
Vrgentur, ignotique longa
Nocte, carent quia vate ſacro.

Lib. 4. Ode. 9.

Significat idem quoque Cicero, nec oratoris ullum extare veſtigium dicit ante Homerum.

Diverſum ab hac ſententia ſcribit Euſebius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

bius de præparatione Euangelica libro decimo cap. 3.

Tenuis autem, & prope deſpecta populi Romani fuit origo: ſed quia Deus ita conſtituit, ſicuti poſtea docebitur, in ſummam excrevit potentiam.

Cicero de conſolatione mortis: Dicuntur ea ferè omnia à tenuibus initiis ſumſiſſe exordium.

Principio, Reges ibi ſeptem imperarunt annis ducentis quadraginta quatuor.

Vide Livium lib. 1. Dionyſ. lib. 5. Meſſuam, Feſtum, Rufum, Eutrop. lib. 1. Oroſ. lib. 2. cap. 5. Iornandem, Solinum. Cauſam diverſitatis inter nos explicat Sigonius commentario in Faſtos & triumphos Rom.

Et ſexti quidem regis ætate, Servii Tullii, Solonem ac Piſiſtratum apud Athenienſes; Pythagoram autem in Italia floruiſſe, Cicero ſcribit. quo tempore Tarquinius Superbus fuit ejectus.

In Brut. 1. & 4. Tuſc. quæſt. in Brut.

Athenas etiam, ait, regnante Servio Tullio ſtetiſſe jam ſupra ſeptingentos annos.

Profligatis regibus, ad binos conſules rerum ſumma delata fuit, quorum magiſtratus erat annuus.

Livius lib. 2. Florus lib. 1. cap. 9. Cicero de legibus. Ovid. 2. Faſt. Feneſtella

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

c.7. de magiſtratibus Rom. Eutropius lib. 1. Pomp. tit. 2. lib. 1. Digeſtorum.

Primus conſul, L.Iunius Brutus, quam fuerat acer & induſtrius in profligandis regibus, & conſtituenda libertate, tam etiam erat vigilans & ſtrenuus in eadem conſervanda. Quum enim inter alios nobiles adoleſcentes Romanos, ipſius quoque filii duo, Titus & Tiberius, occulta tractarent conſilia de reſtituendis Tarquiniis, re per indicium patefacta, capitali ſupplicio palam illos affecit.

Livius lib. 2. Dionyſ. lib. 5. Plutarchus in Poblicola. Val. lib. 5. cap. 8. Oroſ. lib. 2. cap. 6. Virgil. lib. 6. Iuvenalis, Satyra 8. Plin. de viris illuſt.

Collegæ quoque ſuo, Tarquinio Collatino, imperium abrogabat, qui fuerat ſocius in expellendis regibus, & conſiliorum etiam adjutor. Idque Cicero defendit, ut juſte factum; & Patriæ tum utile, tum honeſtum fuiſſe dicit, ut nomen Tarquiniorum & memoria regni tolleretur.

Cic. lib. 3. offic. Abdicationis Collatini non eadem cauſſa ab omnibus traditur. Videatur Livius lib. 2. Gell. lib. 15. cap. 19. Cic. in Bruto & 3. de offic. Dionyſ. lib. 5. Plutarch. in Poblicola. Auguſtin. de civitate Dei, lib. 2, cap. 17, hoc Bruti factum ſcelus, Tarquinium vero bonum & innocentem virum nominat.

Cæte-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Cæterum, in varia populi Romani fortuna cum Hetruria conſpiraſſet omnis, in hoſtem egreſſi urbe Roma trecenti Fabiæ gentis, interfecti fuerunt omnes, uno ſuperſtite tantum impubere domi relicto, qui familiam deinde propagavit: fuit hoc, anno triceſimo tertio poſt ejectos reges.

Livius lib. 2. Florus lib. 1. cap. 12. Ovid. lib. 2. Faſt. Eutropius lib. 1. Oroſ. lib. 2. cap. 5. Plinius de viris illuſt. Gellius lib. 17. cap. 12. Dionyſ. lib. 9. diſſentit ab his, & veriſimiliora affert. De die hujus cladis videatur Macrobius libro 2. cap. 16. Plutarchus in Camillo. Livius lib. 6. Tacitus lib. 2. Hiſtoriar.

Ob turbulentum autem Reipubl. ſtatum, conditæ urbis anno trecenteſimo, legati in Græciam miſſi fuerunt, qui leges illinc adferrent, quibus deinde civitas uteretur. Iis reverſis, mutata Reipubl. forma fuit, & Decemviri conſtituti: qui rei ſummæ præeſſent: ſed non totum triennium duravit hic ſtatus; & Appius Claudius, ex Decemviris unus, nequitia ſua, cum L. Virginii, civis Romani, filiam virginem ad libidinem abriperet, occaſionem populo dedit, ut ordinem totum profligarent.

Dionyſ. lib. 11. Livius lib. 5. Diodorus lib. 12. Eutropius lib. 1. Valerius. lib. 6. cap.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

cap. 1. Florus l. 1. c. 24. Cic. 2. de finibus. Vide Matthæum Beroaldum lib. 4. Chron.

Itaque res ad Conſules rediit: ſed & hi paucorum fuerunt annorum: & creati ſunt Tribuni Militum duo, conſulari poteſtate: verum hi ſub finem anni depoſito magiſtratu; conſulibus denuo locum fecerunt, eoque tempore, quod erat anno urbis CCCXV, L. Quintius Cincinnatus, dictator, Sp. Manlium, largitione frumentaria captantem in urbe regnum, per C. Servilium Halam, magiſtrum equitum, interfecit, ejuſque domum complanavit.

Livius lib. 4. Florus lib. 1. cap. 26. Cicero 1. Catilin. pro domo. 2. de finibus. in Catone. Plin. lib. 18. cap. 3. Valerius Maximus, lib. 5. cap. 3. Plinius de viris illuſtribus.

Biennio poſt, rediit poteſtas ad Tribunos militum, cui deinde non bini, ſed plures eodem tempore creabantur, pro voluntate populi & reipub. conditione.

Duravit hic magiſtratus per annos fere ſeptuaginta, & inter alios floruit in hoc ordine M. Furius Camillus, virtute nulli ſecundus, qui præclare de republica meritus, in exilium fuit ejectus ab ingrata patria, cum quartum fuiſſet Tribunus militum: ſed cum captam à Gallis Senonibus urbem Romam liberaſſet, hoſtemque

ſtemque fudiſſet, reſtitutus dignitati fuit, biennio poſt factus Dictator.

De Camillo vide Livium lib. 5. 6. & 7. Florum lib. 1. cap. 12. & ſeq. Valerium lib. 5. cap. 3. Polyænum lib. 8. Plinium de viris illuſtribus. Plutarchum in Camillo. Auguſt. de civitate Dei, lib. 2. cap. 17.

Paucis vero poſt annis M. Manlius, qui Capitolium à Gallis defenderat, ob ſuſpicionem affectati regni, de ſaxo Tarpeio dejicitur; & decretum fuit factum, ne quis gentis Manliæ patricius, vocaretur Marcus.

Cicero 1. Philip. Livius lib. 6. Florus lib. 1. cap. 26. Plutarchus in Camillo, Plin. lib. 7. cap. 28. Valerius Max. lib. 6. cap. 3. Cicero pro domo ſua. Quintil. lib. 3. cap. 9. Gellius lib. 17. cap. 12. à citato Cornelio Nepote nonnihil variat.

Septimum deinde creatus eſt tribunus militum Camillus, & ætate gravis vitam finiit anno conditæ urbis CCCLXXXIX, quum anno uno ante ipſius mortem à tribunis militum reipublicæ procuratio ad CONSVLES rediiſſet. ex quibus tunc primum unus fuit plebeius.

Sigon. 388. Camillus obiit L. Genutio & Q. Servilio Coſſ. quo anno ingens Romam univerſam peſtilentia invaſit: de qua Livius lib. 7. Oroſ. lib. 3. cap. 4. quæ & Camillum ſuſtulit. Plin. lib. 14. cap. 1.

Dedit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Dedit autem hæc ætas longe præſtantiſſimos belli duces in ea civitate, M. Valerium Corvinum, T. Manlium Torquatum, G. Martium Rutilium, P. Decium Murem, Papyrium Curſorem, Publium Philonem, L. Volumnium, & alios.

De his Plinius de viris illuſtribus. Item Onomaſticon Romanum Glandorpii.

Ex his T. Manlius Torquatus, Conſul, filium ſuum, quod præter mandatum, extra ordinem, duello pugnaſſet in hoſtem, tametſi feliciter, ſecuri percuſſit.

Diodor. Siculus lib. 16. Salluſt. in Catilinaria. Livius lib. 8. Plutarchus in Fabio Max. Cic. 1. de finibus, 3. Offic. pro Sylla. Val. Max. lib. 6. cap. 9. Gell. lib. 9. cap. 13. Frontinus lib. 4. cap. 1. Vide proverbium, Manliana imperia, 2. de finibus apud Ciceronem, & Eraſmum. Plinius de viris illuſtribus. Gellius lib. 17. cap. 21.

P. Decius Mus, Conſul, in prœlio contra Latinos, pro exercitu populi Romani ſeſe devovit; &, in confertiſſimam turmam hoſtium irruptione facta, confoſſus, nutantem rem Romanam reſtituit.

Livius lib. 8. Florus lib. 1. cap. 14. Cic. 1. de divinatione, 2. de finibus, in Catone, 1. Tuſcul. quæſtion. Plin. lib. 22. cap. 25. Val. lib. 5. cap. 6. lib. 1. cap. 7. Auguſtinus de civitate Dei, lib. 3. cap. 18. Meminere Virgilius lib. 6. Propert. lib. 3. Eleg. 9.

Iuve-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Iuvenalis Satyra 8. *Lucanus lib.* 2. *Claudianus de* 4. *conſulatu Honorii. Frontinus Strateg. lib.* 4. *cap.* 5.

Idem fecit ejus filius, ejuſdem nominis, quartum Conſul, annis XLIV poſt, in bello contra Gallos Senones.

Livius lib. 13. *Cicero* 2. *de finibus. Florus l.* 1. *cap.* 17. *Cic.* 1. *Tuſ.quæſt. in Catone, pro Sextio, pro domo ſua, pro C. Rabirio Poſthumo,* 4. *ad Herenn. Val. lib.* 5. *Oroſ. lib.* 3. *cap.* 21. *Plinius de viris illuſt.*

Eo, quod ante diximus, tempore, ad annum urbis conditæ CCCCXX, floruit ac bella geſſit Alexander Magnus, tertiæ Monarchiæ conditor, ut ſupra docuimus. Cum hoc T. Livius componit L. Papyrium curſorem, & exſpatiatus tum ſui tum lectoris cauſa, demonſtrat, eum inter alios Alexandro potuiſſe reſiſtere, ſi forte poſt devictam Aſiam in Europam abductis copiis, ille populo Romano bellum feciſſet.

Liv. lib. 9. *Repetit hoc idem Ammianus Marcellinus lib.* 30. *his verbis: Papyrius Curſor ad reſiſtendum aptus Alexandro Magno, ſi calcaſſet Italiam, æſtimatus. Item Paulus Oroſius lib.* 3. *cap.* 15. *Vide quid hic in Livio deſideret Anton. Muretus variar. lection. lib.* 15. *cap.* 14.

Erat omnino ſumma præditus virtute, is quem dixi, Papyrius Curſor. Nam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ut alia prætermittam, quando T. Veturius Calvinus, Sp. Poſthumius Albinus, II. Conſules, cum toto exercitu, ſub jugum miſſi fuerunt à Samnitibus ad Furcas Caudinas, & turpiter cum hoſte pacificarunt, ille factus conſul, hoſtem victorem fudit ac profligavit.

Livius lib. 9. Florus lib. 1. c. 16. Cic. 3. Offic. Auguſtinus lib. 3. de civitate Dei. c. 17. & l. 5. c. 22. Eutrop. l. 2.

Quam etiam ſevere diſciplinam oporteat ſervare militarem, in ſuo declaravit equitum magiſtro, dictator ipſe.

Livius lib. 8. Eutropius lib. 2. Valerius Max. lib. 2. cap. 7. Plinius de viris illuſt. Frontinus Strateg. lib. 4. cap. 1.

Protulit inſuper hæc, & aliquanto ſuperior ætas, in Græcia viros longe doctiſſimos. tunc enim Socrates, & ab hoc, velut ex fonte quopiam, Ariſtippus, Plato, Antiſthenes, Speuſippus, Ariſtoteles, Dicæarchus, Xenocrates, Heraclides, Theophraſtus, Pomleo, Strato, floruerunt; phyſici omnes, &, ut ait Cicero, ſpeculatores, venatoreſque naturæ.

Cicero 3. de Oratore. De natura Deorum. Primo de his vide Diogenem Laërtium in vitis Philoſophorum.

Floruerunt etiam oratores clariſſimi, Gorgias, Protagoras, Prodicus, Hippias, Iſocrates, Lyſias, Demoſthenes, Hyperi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

des, Æſchines, Phalereus, Demetrius, Demochares: Hiſtorici vero, Xenophon inprimis, quem Socraticum Cicero vocat, & Caliſthenes, comes Alexandri Magni

Cicero in Bruto, lib. 2. de Oratore. 2. off. 2. Tuſcul. quæſt. De Caliſthene Plutarch. in Alexandro: Cicero pro Rab. Poſthumo. Arrianus lib. 4. Curtius lib. 5. Oroſ. lib. 3. c. 18. Diogenes Laertius lib. 5.

Hac ætate vixit Syracuſanorum tyrannus, Dionyſius: ad quem Plato cum veniſſet, deque viri principis officio libere locutus eſſet, in maximo vitæ periculo fuit, ut Cicero narrat.

Pro C. Rabirio. Plut. in Dione. Cicer. lib. 5. Vide Diogenem Laertium lib. 3.

Hic eſt ille, qui non propinquis, sed convenis quibuſdam & feris hominibus atque barbaris cuſtodiam corporis committebat: qui tondere filias ſuas docuit ne tonſori collum committeret: qui ferrum ab eiſdem, cum eſſent adultæ, removit, inſtituitq; ut candentibus juglandium putaminibus barbam ſibi & capillum adurerent: qui noctu ſic ad uxores ventitabat, ut omnia ſpecularetur & perſcrutaretur ante: qui cum in communibus ſuggeſtis conſiſtere non auderet, concionari ex turri ſolebat: qui Damocli paraſito, cujuſmodi ſua eſſet felicitas, quam ille prædicaverat, oſtendit, cum in ſummis deli-

ciis omniumque rerum copia luxuque accumbenti gladium fulgentem, è lacunari ſeta equina appenſum, demitti juſſit, ut impenderet illius cervicibus.

Cic. l. 5. Tuſcul. quæſt. Marcellin. l. 6.

Poſt Alexandri mortem, annis circiter XLII. bella geſſit cum Romanis, & in Italiam venit, Epirotarum rex, Pyrrhus.

Cic. 3. off. Valer. Max. l. 9. c. 74. Cic. 5. Tuſc. Hor. car. l. 1. Ode 1. Perſius ſatyr. 3. Macrob. in ſom. Scipionis l. 1. c. 10. Livius l. 14. Florus l. 1. c. 18. Plutarch. in Pyrrho. Eutropius l. 2. Iuſtinus lib. 18. Pauſanias in Atticis. Plinius de viris illuſtribus.

Altero ejus belli anno ſollicitabat ſenatum ad pacem & fœdus faciendum: ſed Appius Claudius ætate gravis, & cæcus, qui ante annos ſeptendecim fuerat conſul ſecundum, ut ait Cicero, venit in curiam, & ſenatum inclinantem ad pacem deterruit, ne fœdus cum eo facerent. Tanta enim erat in eo vis animi, ut in illo ſuo caſu, nec privato nec publico muneri deeſſet. Oratio, quam tunc habuit de Pyrrho, cum pacem dirimeret, extabat tempore Ciceronis, ut ipſe ait.

Marcell. lib. 8. 9. Livius lib. 3. Cicero in Catone Majore. lib. 5. Tuſcul. quæſt. & in Bruto. De Appio videatur Livius lib. 13. Florus lib. 1. cap. 18. Plinius de viris illuſtribus. Plutarch. in Pyrrho. Ovid. 9. Faſtorum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ſtorum. Meminit Cic. in Bruto, & Phil. 1.

Inſignem tunc operam Reipub. navavit C. Fabricius Luſcinus, qui ſollicitatus à Pyrrho ad defectionem, ampliſſima illius munera contempſit atque promiſſa: nec id modo, ſed captivum ei remiſit perfugam, qui veneno ſe poſſe regem tollere confirmarat. Cicero confert eum cum Ariſtide Athenienſi.

Eutropius l. 2. Lucanus l. 3. Livius l. 3. Cic. 3. Offic. transfuga hic: Eutr. lib. 2. medicus Regius: Gellio l. 3. c. 8. amicus regis: Marcellino l. 20. miniſter regius appellatur: eſt autem Timochares Gellio, Demochares Marcellino, utrique diverſo nomine Nicias. Ambracienſem Valerius lib. 6. c. 5. & Gellius citato loco faciunt. Quomodo cætera autores varient, ex citatis locis petatur. Meminit Plutarch. in Pyrrho. Cic. 1. & 3. Officiorum. Suidas in voce Fabricius.

Secundo reverſum in Italiam Pyrrhum Manius Curius Dentatus omnino profligavit, ac triumphum egit.

Pyrrhus omnium primus Elephantos abduxit in Lucaniam.

Livius l. 14. Flor. l. 1. c. 18. Iuſtinus 23. Eutrop. 2. Cicer. in Catone & pro Muræna. Varro de lingua Latina l. 6. Plin. l. 8. c. 6. Iulius Solin. c. 38. Oroſius l. 4. c. 1. Flavius Vegetius de re militari.

Et adhuc quidem per annos fere quin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

gentos bella geſſerunt Romani cum Italiæ ſolum populis, è quibus acerrime reſtiterunt ac ſæpe rebellarunt, nunc victi, nunc victores, Latini, Veientes, Æqui, Faliſci, Samnites, Hetruſci: quibus demum devictis atque pacatis, exortum eſt longe graviſſimum bellum in CARTHAGINENSES: cujus quidem urbis originem Roma multo vetuſtiorem eſſe conſtat.

Videatur Livius lib. 30. prior. & ſeqq. Epitom. Eutrop. lib. 1. & 2. Flor. lib. 1. c. 18. Carthago condita annis 143. & menſibus octo à templo Salomonis, ut Ioſephus lib. 1. contra Appionem. Eſt autem annus ante excidium ejus 751. Verum Dionyſius ex Timæo Siculo annotat, Carthaginem conditam eſſe ann. 38. ante primam Olympiadem, Velleius lib. 1. anno 67. ante everſionem ſub Scipione. Ioſephus ergo facit Carthaginem annis 81. antiquiorem quam Dionyſius: Suidas in voce Καρχηδών *dicit, Carthaginem 700. annos à prima origine finitimis imperaſſe, deinde à Scipione ſolo æquatam.*

Initium belli fuit ad annum urbis Romæ CCCCLXXXV, in eoque cum primis memorabile eſt illud, quod de M. Attilio Regulo memoriæ proditum eſt, qui captus à Carthaginenſibus, & Romam miſſus, ut de pace ac permutandis captivis ageret, ac niſi impetraret, ad vincula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

rediret; quum eo veniſſet, plane diverſum ſenatui ſuadebat, neque ex uſu Reipubl. id eſſe demonſtrabat: deinde quod fidem hoſti ſervandam eſſe diceret. Carthaginem reverſus, crudeliſſimo ſupplicii genere fuit exanimatus, reſectis palpebris, & alligatus in machina vigilando enecatus.

Annus quo bellum Punicum primum geri cœptum, cum varium numerum apud ſcriptores habeat, in faſtis Capitolinis eſt, CCCCLXXXIX. *Conſentit Solinus. De ſupplicio Reguli variant ſcriptores. Cicero in Piſoniana Regulum in machina religatum ſcribit, & reſectis palpebris vigilando enecatum. Eam machinam Appianus caveam vocat, ſtimulis intus exſtantibus, necubi ſe ſine corporis laceratione inclinare poſſet. Tubero apud Gellium modum alium & inauditum tradit, talionemque nobiliſſimis Pœnorum captivis repenſam eſſe à Reguli liberis, eoſque in armario muricibus præfixo incluſos, inſomnioque excruciatos, interiiſſe. Repetit Zonaras tomo 2. Florus lib. 2. c. 2. crucis ſupplicio enecatum. Eutropius lib. 2. omnibus ſuppliciis extinctum, cæteri omnes inſomnio, etſi alio atque alio cruciatus genere, tradunt. Vide Livium lib. 18. Polybium lib. 1. Appianum in Libycis. Meminit Cicer. 2, & 3. offic. 5. de finibus. Horatius lib. 3. Ode 5. Silius Italicus l. 6. Valerius l. 1. c. 1. Oroſ. lib. 4. c. 12.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Seneca de provident. Ovid. in Ibin. Plin. de viris illuſtrib. Tertullian. ad martyres.

Eo durante bello, Romani, omnium primo feliciter mari pugnarunt in Sicilia, C. Duillio Conſule, adverſus Hannonem.

Livius lib. 17. Florus lib. 2. c. 2. Eutropius lib. 2. Plin. lib. 34. Tacitus lib. 2. Plinius de viris illuſtribus. Oroſ. lib. 4. cap. 6. Frontinus lib. 2. Stratag. lib. 3.

Hunc ipſum Duillium, & Manium Curium, & C. Fabricium, item Attilium Calatinum, Cn. & P. Scipiones, Aphricanum, Marcellum, & Fabium Maximum, Cicero nominat, ut clariſſimos urbis Romæ conſules.

Lib. 2. de natura Deorum, pro Cn. Plancio. & 1. lib. Tuſcul. 7. De his conſule Ioannis Glandorpii, ex Saxonibus Weſtphali, Onomaſticon Romanum, à Reinero Reineccio in lucem datum.

Anno ſequenti L. Cornelius Scipio Conſul, Corſicam atque Sardiniam capit.

Livius l. 17. Florus l. 2. c. 2. Oroſ. l. 4. c. 7.

Compoſitum tandem fuit bellum Punicum, Q. Luctatio Catulo Cerco, A. Manlio conſulibus, cum annis duraſſet viginti tribus.

Vt habet Oroſ. lib. 4. c. 11. Eutropius 2. Auguſt. de civit. lib. 5. c. 22. Polybius & Livius, qui tempus hujus belli reſpiciunt, ſcribunt, id geſtum annis 24.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Biennio poſt natus eſt Ennius, annis quinque natu major M. Porcio Catone, qui illum ſuum vocat familiarem.

Cicero in Bruto, & in Catone majore.

Tum verò novis bellis implicati Romani fuerunt adverſum Faliſcos, Ligures, Illyrios, Gallos, Boios, Inſubres.

Videatur Liv. l.20. Florus l.2. c.3.4.5. Polybius l. 2. Oroſius l.4. c.13. Eutrop. l.2. & 3. Plutarchus in Marcello. Plin. l. 3.

Quibus tandem expugnatis, exortum eſt alterum bellum Punicum, anno vigeſimo quarto poſt factam pacem, P. Cornelio Scipione, T. Sempronio Longo, Coſſ. Ejus erat dux Hannibal, qui Saguntum oppugnabat, & per Hiſpanias in Galliam, ac Italiam inde contendens, tribus præliis populum Romanum ordine ſuperavit ad Ticinum, ad Trebiam flumen, & Traſymenum lacum.

De bello Punico ſecundo Auguſt. lib. 3. c. 19. de civitate Dei. Cicero Phil. 5. Liv. l.10. & ſeqq. Florus l.2. c. 6. Appian. de rebus Annibalis. Polyb. l. 3. Silius Italicus l. 4. & ſeqq. Plinius l.33. c. 50. Eutropius l. 3. Oroſ. l. 4. c. 14. & 15.

Creatus autem dictator Q. Fabius Maximus, & in hoſtem profectus, cunctatione vim illius & impetum refregit, atque tardavit, ille ipſe, quem celebrans Ennius, *Vnus homo nobis*, inquit, *cunctando reſtituit rem.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Hic Ennii verſus de Q. Fabio extat apud Ciceronem lib. 1. Offic. & in Catone majore. Eundem una vocula immutata Virgilius l.6. Æneidos expreſſit, & poſt eum Serenus Sammonicus c. 62. De cunctatione Q. Fabii Maximi præter Livium legatur Florus l. 2. c.6. Plut. in Fabio Max. Valer. Max. l. 7. c.3. Plinius l. 22. c. 5. Oroſius l. 4. c. 15. Eutropius l. 3. Frontinus l. 2. c. 5. & l. 1. c. 3. Silius Italicus l. 6. & 7. Ovid. l. 2. Faſtor. Propert. l. 3. Elegia 2. Plin. de viris illuſt.

Calliditatem ei Cicero tribuit,& quod facile celaret, taceret, diſſimularet, inſidiaretur, hoſtiumque conſilia præriperet.

Lib. 1. Off.

Poſt autem ad Cannas ingentem cladem populus Romanus accepit, quæ quidem tantam excitavit in urbe trepidationem, ut plerique potentiores de fuga cogitarent, & Italia relinquenda: ſed à P. Cornelio Scipione, P. filio, ingentis animi juvene, qui tum viceſimum quartum ætatis annum vix ingreſſus erat, confirmati fuerunt, imo retenti.

Plutarchus in Fabio. Oroſius l. 4. c. 16. Livius lib. 26. Polybius 10. Valerius lib. 3. c. 7. Eutropius 3. De prælio ad Cannas commiſſo videatur Livius lib. 22. Polyb. lib. 5. Plin. lib. 15. cap. 18. lib. 33. c. 1. Strabo in fine lib. 6. Lactantius lib. 2. c. 17. Silius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Italicus l. 9. Auguſt. l. 2. c. 9. de civitate Dei. Valer. Maxim. l. 1. c. 1. & 2. l. 2. c. 2. l. 3. c. 4. l. 4. c. 5. l. 7. c. 4. & 6. Frontinus l. 2. c. 5. Oroſ. l. 4. c. 16. Eutropius lib. 3.

Quarto poſt anno M. Claudius Marcellus poſt diuturnam obſidionem Syracuſas capit: In ejus urbis direptione fuit occiſus Archimedes, nobilis mathematicus; qui in pulvere quodam deſcribens, patriam non ſenſit eſſe captam. Interitum ejus tulit permoleſte Marcellus, ubi reſcivit, & ſepeliri juſſit, & captam urbem non ſolum incolumem eſſe paſſus eſt, ut ait Cicero, ſed ita reliquit ornatam, ut eſſet idem monumentum victoriæ, manſuetudinis, clementiæ: imo victoria Marcelli pauciores homines deſideratos fuiſſe dicit, quam deos adventu Verris prætoris in eandem urbem. Livius autem, iræ, invidiæ, avaritiæ, multa fœdaque dicit ibi fuiſſe edita exempla.

Polyb. lib. 8. Livius l. 25. Cicero Verrina 4. 6. & 7. de finib. Valer. l. 8. c. 7. Silius lib. 14. De expugnatione Syracuſarum videatur Livius lib. 25. Florus l. 2. c. 6. Silius Italicus l. 14. Plutarchus in Marcello. Valer. Max. l. 5. c. 1. & l. 8. c. 7. Oroſius lib. 4. c. 17. Eutropius lib. 3. Plinius de viris illuſt. Auguſtinus de civitate Dei lib. 1. c. 6. & lib. 3. c. 14.

Sepulchrum Archimedis, obſoletum pror-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

prorſus, & dumis atque vepribus obſitum, & ipſis adeo Syracuſanis ignotum, Cicero quæſtor Siciliæ, cum illud ex deſcriptione quadam cognitum haberet, ſenatui Syracuſano demonſtravit, centum triginta poſt annis.

Cicero lib. 5. Tuſc. quæſt.

Vrbem Syracuſas maximam eſſe Græcarum urbium pulcherrimamque omnium, & ex quatuor urbibus maximis conſtare, dicit M. Tullius: Inſulâ, ubi fons eſt Arethuſa, pleniſſimus piſcium; Acradinâ, ubi forum & porticus & curia; Tyche, ubi fanum Fortunæ; Neapoli, quæ poſtrema ædificata, theatrum habet ampliſſimum.

Cic. Verr. 6. Plutarchus in Marcello. Strabo Syracuſas ex quinque urbibus, quas ambitu complectatur, conſtare dicit, l. 6. Inſula eidem dicitur Ortygia. Livius l. 25. eam partem incolis Naſon vocari author eſt, qui idem Achradina & Tica pro Acradina & Tyche ſcribit. Diodorus l. 11. Τύκη.

Porro, nationum omnium exterarum princeps Sicilia ſe ad amicitiam fidemque populi Romani applicuit, & primo omnium eſt appellata provincia, ſicut idem Cicero teſtatur.

Verrin. 4. Meminit Solinus cap. 11. Feſtus Rufus in compendio hiſtoriæ Rom. Vell. l. 2.

Annibal, à Cannenſi victoria, Campaniam omnem deditione capit: exercitus

illius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

illius Capuæ hybernans, copia rerum atq; luxu totus fuit enervatus atque fractus.

Cicero contra Rullum: Luxuries Annibalem Capuæ fregit. Valerius lib. 9. cap. 2. Livius lib. 2. 3. Flor. lib. 2. c. 5. Capuam Annibali Cannas fuiſſe ſcribit. Lucianus in contentione Annibalis & Alexandri, mulieribus deditum Annibalem belli gerendi occaſiones prodidiſſe, author eſt. Videatur Seneca lib. 7. Epiſt. 1.

Poſt expugnatas Syracuſas, anno tertio, Capua deditione capta fuit à Romanis. Diu multumque deliberatum fuit, an eſſet urbs delenda: poſtremo placuit, conſervandam eſſe, veruntamen ne poſſet unquam rebellionem facere, ademptus fuit illis ager, ſublatus omnis magiſtratus atque ſenatus, publicumque conſilium, imago nulla Reipublicæ relicta, ſed conſtitutum, ut eſſet locus comparandis condendiſque fructibus, receptaculum oratorum, nundinæ ruſticorum, cella horreumque agri Campani.

Livius lib. 26. Florus lib. 2. c. 6. Oroſius lib. 4. cap. 17. Cicero contra Rullum. Velleius lib. 2. Stetiſſe Capuam, antequam à Romanis caperetur, annis circiter 260, Marcus Cato author eſt, teſte Paterculo l. 1. Idem lib. ſecundo, in præfecturæ formam redactam, ſcribit.

Biennio poſt Aſdrubal novas copias

auxi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

auxiliares in Italiam adduxit, verum à M. Lavio Salinatore, & C. Claudio Nerone, conſulibus, ad Metaurum flumen occiſus fuit.

Livius lib. 17. Florus lib. 2. c. 6. Polyb. l. 1. Silius l. 15. Eutropius l. 3. Suetonius in Tiberio, Oroſ. lib. 4. c. 8. Horat. l. 4. Ode 4. Plinius de viris illuſt. Cicero in Bruto hoc prælium Senenſe vocat. Metaurus Vmbriæ fluvius hodie Metro appellatur, teſte Leandro, Lambino, Bonacialo & aliis.

Interea rem feliciter in Hiſpaniis gerebat P. Cornelius Scipio, quem diximus, cum ipſius & pater & patruus ibi fuiſſent interfecti, & omni recuperata provincia, Romam revertit, & factus conſul, Aphricam ſibi dari petit, ut ibi bellum gerat. Vehementer autem ei reſtitit Q. Fabius Maximus, ætate gravis, & non adeundam Aphricam, ſed cum Annibale præliandum eſſe contendit. Scipio contra: ſi Carthaginenſibus bellum inferatur in ipſorum finibus, fore ut neceſſitate coacti, Annibalem, in quo ſummam ſpem atque præſidium collocaſſent, ex Italia domum revocent.

Cicero pro Balbo. Livius lib. 28. Eutropius lib. 3. Orationes Q. Fabii Maximi & P. Cornelii Scipionis extant apud Livium lib. 28.

A multa diſceptatione, Scipioni ſenatus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

tus tribuit Siciliam: & ſi quidem eſſet e: uſu Reipublicæ,ut in Aphricam eat, per mittit. Ille igitur è Sicilia tandem i: Aphricam proficiſcitur, & quod ſenatu prædixerat, re comprobavit ipſa: nan præliis ab eo victi, plurimiſque damni affecti Carthaginenſes, Annibalem revo cant. Sic ille, qui ſexdecim annis per Ita liam graſſatus erat, qui ſub Romæ urbi mœnia caſtris locum delegerat, domun redire coactus eſt, quantumvis invitu atque dolens: & tandem ingenti præli ſuperatus à Scipione fuit, qui de ſenatu voluntate pacem deinde cum hoſte fecit Hinc ei datum cognomen, ut Aphricanu diceretur.

Livius lib. 18. *lib.* 19. *lib.* 30. *Pliniu lib.* 15. *cap.* 18. *caſtra Punica ad tertiun lapidem vallata. Eutropius lib.* 3. *Primu hic Imperator nomine victæ à ſe gentis eſ nobilitatus.*

Hic vero conſiderandum eſt, quomo do ex ſummis anguſtiis emerſerint Ro mani: Iam enim per annos aliquot te nuiſſimo filo pendebat omnis ipſorun fortuna: ſed in fatis erat, ut vim omnen atque calamitatem ſuperarent,& domin fierent orbis terrarum: idque prævidiſſ ferunt Annibalem, quum fratrem eſſe vi ctum Aſdrubalem audiſſet. Ipſius quiden verba, quibus tunc uſus fuit, Horatius re

fer

fert in illo carmine, quo Druſi laudes, ejuſque familiæ, celebrat: & quia doctiſſimum eſt elegantiſſimumque carmen, plane meretur, ut juventus illud inter alia memoriæ commendet.

Oroſius l.4. c. 19. Polyb. l. 15. Appian. Liv. l. 17. Flor. l.2. c. 6. Horat. l.4. Ode 4.

Facta cum Carthaginenſibus pace, Romani, præter ea bella, quibus occupati fuerunt per Italiam, Iſtriam, Luſitaniam, grave quoque bellum geſſerunt cum Philippo Macedonum rege, qui Græciam oppreſſerunt. Ejus belli fuit Imperator T. Quintus Flaminius, qui tandem hoſte devicto de ſenatus voluntate Græciam libertati reſtituit, & inter alia Philippo regi præſcripſit, ne ſenatus injuſſu belligeraret extra Macedoniæ fines.

De his bellis præter alios vide Oroſium lib. 4. cap. 10. ubi ea breviter perſtringit. Plutarch. in Flaminio. Bellum hoc Macedonicum etiam Philippicum, à rege, quocum geſtum eſt, nominatur. de quo Livius l. 31. & deinceps. Florus l. 2. c. 7. Eutrop. lib. 4. Oroſ. lib.4. c.20. Vell. lib.4. c.8. Pauſanias in Achaicis. Polyb. lib. 17. Iuſtinus lib.31. Plin. de viris illuſtribus.

Huic bello ſucceſſit alterum, adverſus Antiochum Syriæ regem, qui tranſgreſſus in Europam, devictus fuit à Manio Glabrione; Græciaq; pulſus, auxilium Romanis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

nis ferente Macedonum rege Philippo

Livius l. 36. Florus l. 2. c. 8. Iuſtin. 31 Eutropius 4. Oroſius lib. 4. c. 10. Appianus in Syriaca. Bellum hoc cum Antiocho geſtum, Antiochenum, Syriacum & Aſiaticum dictum eſt. Meminit Cicero Philippica 11 Plinius de viris illuſtr.

Sunt autem hi quos diximus, Aſiæ, Syriæ, Macedoniæ reges, ex eorum poſteritate, qui poſt Alexandri Magni mortem provincias inter ſe partiti fuerant, ut ſupra diximus. Nam Carthagine pacatâ, totaque ſubacta Italia, Romani, cum reliquas etiam Europæ partes viciniores, terra marique debellaſſent: eo jam potentia creverant; ut longinqui etiam reges atque populi fidem ipſorum implorarent.

Hunc ad modum Ægyptii, quorum Ptolomæus Epiphanes, admodum adoleſcentulus, per ætatem non poterat adminiſtrare, cum ab Antiocho magno periculum immineret, miſſis Romam legatis, petebant, ut ſenatus tutelam regis pueri ſuſciperet.

Iuſtinus lib. 13.

Eo facto, ſenatus Antiocho denunciat, ut ab Ægypto abſtineat: ille offenſus, præſertim, cum Annibal profugus & hoſpes ipſius vehementer bellum ſuaderet, in Græciam cum claſſe trajecit, ibiq; profligatus fuit, ut antea diximus. Comparata dein-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

deinde claſſe, Romani perſequuntur illum, & in Aſiam tranſportati, maximo prælio vincunt, & ultra Taurum montem rejiciunt.

Livius l. 31. l. 37. Cicer. Sextio.

Poſt acceptam cladem dicere eſt ſolitus, ut Cicero narrat, benigne ſibi à populo Romano eſſe factum, quod nimis magna procuratione liberatus, modicis regni terminis uteretur. Bellum hoc gubernavit L. Cornelius Scipio, P. Scipionis Aphricani frater, vocatus ob hoc ipſum Aſiaticus.

Cic. pro Deiotaro. Val. lib. 4. c. 3. Florus l. 2. c. 8. Eutropius lib. 4. Appianus in Syriaca. Oroſ. lib. 4. c. 20. &c. Plin. de viris illuſtrib. Scipio hic tandem captæ à rege Antiocho pecuniæ damnatus eſt. Valerius lib. 8. c. 1. Plutarchus in Catone.

Pòſt Ætolos debellavit M. Fulvius nobilior, de iiſque triumphavit.

Livius lib. 48. Appianus in Syriaca. Florus lib. 2. c. 9. Iuſtinus lib. 31. Eutropius lib. 4. Meminit Cicero in prima Tuſculana. Plin. lib. 35. c. 11.

Et cum ex Aſia domum revertiſſet, P. Scipio Aphricanus, qui legatus eo bello fratri fuerat, à tribunis plebis divexatur. Itaque Liternum ſeceſſit, in villam ſuam, atque ibi, ſicut nonnulli tradunt, mortem obiit, vir longe præſtantiſſimus, natus annos LII, æqualis M. Portii Catonis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Plinius l. 14. Livius l. 38. Oroſius l. 4. c. 20. Valerius lib. 5. c. 3. Auguſtinus de civit. l. 3. c. 21. Plin. de viris illuſtribus.

In Dialogo, quem de ſenectute Cicero ſcribit, Catonem introducit, amanter & honorifice de Scipione, deque ſua & illius ætate ſtudiiſque loquentem: inprimis vero celebrantem illius magnitudinem animi: Livius autem inimicum ei Catonem, ſolitumque fuiſſe dicit hanc ipſius fortitudinem odioſius exagitare. Celeritatem ei Cicero tribuit in re gerenda.

Livius l. 38. Cicero Verrina 7. Suſpicor, Sleidanum memoria lapſum, ea quæ in dialogo de ſenectute à M. Portio Catone de Q. Fabio cunctatore, deque ejus ſtudiis & ætate prolixe dicuntur, hoc loco ad P. Scipionem referri: conſtat autem ex lib. 4. cap. 18. Gellii, Catonem Scipionis Africani inimicum fuiſſe, tribunoſque plebis ei immiſiſſe. Videatur Suidas in voce Κάτων, *ubi contrarium.*

Florebant eo tempore, Ennius, Plautus, Nævius, poëtæ.

Gellius lib. 17. cap. ultimo.

Debellato Antiocho, Annibal ad Pruſiam Bithyniæ regem profugit, & cum illum ſibi dedi Romani poſtularent, hauſto veneno vitam finiit.

Livius lib. 39. Iuſtin. l. 32. Eutropius lib. 4. De Annibalis morte diverſas hiſtoricorum

ricorum opiniones lege apud Plutarchum in vita Annibalis & Quinti Flaminii. Item apud Æmilium Probum in vita Annibalis. Meminit Iuvenalis Satyra 10. Iulius Obſequens capite 3. prodigiorum. Plinius de viris illuſtr. Silius Italicus l. 13. Habet de ſepulchro ejus Plin. lib. 5. c. 32.

Antiocho ſucceſſit filius Antiochus Epiphanes, qui & ipſe per inſidias Ægyptum occupare cogitabat, cum eſſet Philometoris, Ægypti regis, qui mortuo patri ſucceſſerat, avunculus. Itaque tutorem ſe profeſſus adoleſcentis, opprimere illũ ac rei ſummam ad ſe traducere conſtituit. ſed intellecta fraude, Romani, quorum auxilia denuo ſollicitaverant Ægyptii, legatum miſerunt C. Popilium Lænatem.

Livius lib. 45.

Is, cum in colloquium veniſſet, Antiocho, populi Romani nomine, denunciat, ut ab Alexandria, quam obſidebat, diſcederet: qui cum deliberandi ſpacium peteret, ille virgula ſtantem circumſcripſit, & quid facturus eſſet clare juſſit ante reſpondere, quam ex ea circumſcriptione excederet. Ita perterrefactus, quod populi Romani potentiam non ignoraret, pacem promiſit.

Plin. mendoſe Octavium vocat: Velleius Marcum: Iuſtinus Publium. Valer. Maxim. lib. 6. c. 4. Cicero Philip. 8. Plin. 8 1. cap. 6.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Velleius lib. 1. *Iuſtinus* 34. *Appianus in bello Syriaco. Plutarch. in apophthegmatis tom.* 2.

Hæc eò commemorantur, ut videri poſſit, quemadmodum Romani paulatim à parvis initiis creverint, ac progreſſus fecerint ad ſummam rerum conſtituendam. Iam enim virtus illorum egreſſa fines Italiæ, in diverſas mundi plagas impreſſionem fecit, ſed permultum adhuc operis reliquum erat ad coacervationem illius imperii molis, quæ potiſſimam orbis terrarum partem ambitu ſuo complectitur, ut ordine deinceps, tametſi breviter, exponam.

Iuſtinus lib. 32.

Is, quem ſupra dixi, Philippus, Macedonum rex, quod, à Romanis in anguſtias redactum ſe, graviſſime ferret, bellum redintegrare cogitabat, ſed præoccupatus morte, ſucceſſorem habuit Perſea filium, qui jam pridem inRomanos exacerbatus, belli quoque gerendi velut hæreditatem, ſuſcepit: ſed L. Æmilius Paulus, ſecundum Conſul, prælio tandem illum vincit, & una cum uxore, matre, liberiſque capit, inque triumpho ducit, vocatus idcirco Macedonicus, ab eoque tempore Macedonia facta eſt populi Romani provincia.

Valerius lib. 5. *c.* 1. *Cicero pro Murena. Meſſala Corvinus de Rom. hiſtoria. Secundum bellum Macedonicum deſcribit Livius*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

vius l. 41. & ſeqq. Plutarch. in Æmylio Paulo. Diodor. Siculus l. 31. Florus l. 3. c. 12. Eutropius l. 4. Vell. l. 2. Oroſius l. 4. c. 20. Meminit Val. lib. 4. cap. 2. Cicero 2. Offic.

Superiori proximo anno mortuus erat Ennius, annorum ſeptuaginta, ſicut ait Cicero.

Paucis deinde poſt annis, P. Cornelius Naſica, Dalmatiam ſubigit: neque multo poſt, tertium eſt bellum Punicum exortum.

Cic. in Bruto & in Catone. Liv. lib. 47. Plinius de viris illuſtribus. Frontinus lib. 3. c. 6. Tertium bellum cum Pœnis geſtum exponitur in Epitome Liviana lib. 49. 50. 51. Scribitur ab Appiano in Libyca, à Plutarcho in Cat. ab Eutr. lib. 4. à Floro l. 2. c. 15. ab Oroſio l. 4. c. 22.

Etenim, cum Carthaginenſes, quietis impatientes & ocii, præcipue vero Maſaniſſæ, Numidiæ regi, populi Romani ſocio & amico, vim atque bellum inferrent, ſolicitati Romani de auxiliis, bellum decreverunt, ad annum urbis conditæ circiter ſexcenteſimum quartum. Sed in eo ſententiis variabant, utrum everti civitatem, an vero ſervari oporteret integram: una erat eorum ſententia, qui non delendam eſſe cenſebant, eo quod Carthagine ſublata fore dicerent, ut civilibus deinde diſſidiis atque bellis inter ſe conflictarentur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

tur ipſi: M. autem Porcius Cato diverſum ſuadens, quantum Reipublicæ Romanæ periculum impenderet ab ea civitate, niſi funditus everteretur, demonſtrabat; eaque ſententia vicit, ipſo in hac deliberatione mortuo, cum ad octogeſimum quintum annum ætatem produxiſſet. Et Cicero numerat inter oratores antiquos, & proximum à Marco Cornelio Cethego ponit, quem ab Ennio celebratum eſſe dicit. Catonis autem orationes extare centum ait quinquaginta, refertas & verbis & rebus illuſtribus; & ſui temporis homines delicatiores reprehendit, quod non eas diligenter evolvant. Confert eum cum Lyſia ſcriptore Attico.

Plutarch. in Catone Majore. Plin. lib. 5. c. 18. Cicero in Bruto. In 9. Annali. Vide Gellium lib. 13. cap. 18. Ciceronem ſeptima Verrina. Valerium Maximum lib. 3. cap. 5. Senecam in Epiſtola 87.

Bello Punico tertio præfectus demum fuit P. Scipio Æmylianus, Pauli Macedonici filius, P. vero Scipionis Aphricani per adoptionem nepos. Is poſt inchoatum bellum ab aliis, anno quarto Carthaginem, aliquot diebus vehementer oppugnatam, capit, diripit, incendit, complanat: adeptus ideo cognomen, ut Aphricanus etiam diceretur, ſicut ille qui Annibalem debellavit, ut ſupra dictum eſt.

Velle-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Velleius lib. 1. Appianus in Libyco. Plutarcus in Scipione. Plinius lib. 15. cap. 18. Livius Epit. 51. Florus l.2. cap. 15. Solinus c.40. Strabo lib. 16.

Et hic quidem eſt urbis potentiſſimæ finis, quæ & origine vetuſtior, quam Romana, & ducum præſtantia fere non inferior, longe lateque dominata fuit.

De tempore Carthaginis conditæ diſcrepant authores. Iuſtinus lib. 12. ſeptuaginta duobus, Livius, Epitome 51, nonaginta tribus, Roma vetuſtiorem faciunt. Euſebius ejus ortum collocat in annum 40. ante Ilium captum, Appianus in quinquageſimum. Vide Onſium lib. 3. c. 6.

P. Scipionem Cicero ſcribit, Carthagine capta, Siculis reddidiſſe, quæ ſuperioribus annis Carthaginenſes illis ademerant, ſigna & ornamenta: & Agrigentinis quidem taurum illum nobilem, quem Phalaris tyrannus habuiſſe dicitur, quo vivos, ſupplicii cauſa, demitteret homines & ſubjicere flammam ſolebat.

Cic. Verrina 6. Valer. Maxim. l.54. c. 1. De Phalaride, ejuſque tauro, videatur Oroſius l.1. c.20. Valerius l.9. c. 2. Plutarch. in Para. lib. 1. c.8. Cicero in Piſonem. 5. Tuſculan. Seneca de clement. lib. 2. c. 3. Iuvenal. Satyra 8. Perſius Satyra 3.

Phalaris hic non ex inſidiis interiit, ut alii multi tyranni, ſed in eum univerſa A-

grigentinorum multitudo impetum fecit.

Cic. Offic. l. 2. Valer. l. 3. c. 3. Ovidius in Ibin. Meminit hujus tyranni Diogenes Laërtius l. 9. ſuum nomen non exprimit.

Aphricam Cicero vocat provinciarum omnium arcem.

Cic. pro Ligario. Bello Punico Carthaginenſium regio in provinciæ formam redacta eſt, teſte Velleio l. 1. & Strabone, libro ultimo. Idem patet ex F. Rufo & Saluſtii hiſtoria Iugurthina.

Eodem ferè tempore bellum Romani fecerunt Achæis, Græciæ populo, propter violatos legatos. Belli dux erat L. Mummius, Cos. qui prælio victor Achaiam omnem deditione cepit, & Corinthum, primariam urbem, ac totius Græciæ lumen, ut Cicero inquit, ex ſenatus conſulto incendit, funditusque ſuſtulit, ne quando recreata exurgere, atque erigere ſeſe poſſet. Mummius ob eam rem vocatus eſt Achaicus.

De cauſis belli variant authores qui hujus belli hiſtoriam expoſuerunt. Cic. pro lege Manilia. Item 1. Off. In Agrar. contra Rullum, 3. Verrina. Valerius lib. 9. cap. 6. De bello Achaico legatur Livius l. 52. Velleius lib. 1. Florus l. 2. c. 16. Eutropius l. 15. Pauſanias l. 7. Iuſtinus l. 34. Feſtus Rufus. Oroſius l. 5. c. 3. Plinius l. 34. c. 2. Meminit Virgil. l. 6. Plinius de viris illuſtribus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Ad hoc etiam tempus Luſitaniam occupavit Viriatus quidam ex paſtore venator, ex venatore latro, ac deinde validi exercitus dux factus: qui cum Romanis, per aliquot annos, ac ſæpe quidem feliciter præliatus, inſidioſe tandem fuit interfectus: ac tum demum Decius Iunius Brutus, Conſul, Luſitaniam ad Oceanum uſque prodomuit.

Livius Epit. 54. Strabo l.3. Feſt. Rufus. De re geſta cum Viriato legatur Appianus in Hiſpanicis. Florus l.2. c. 4. Meminit Viriati Cicero 2. Officiorum, Plinius de viris illuſtribus, Silius lib.3.

Romani magnam interea cladem à Numantinis, Hiſpaniæ populo, acceperant: cumque pacem à Mancino conſule factam, repudiarent, quod eſſet ignominioſa; P.Scipionem Æmylianum Aphricanum, extra ordinem denuo creant conſulem, eique bellum demandant.

Livius lib.55. Vell.l.2. Oroſius l.5. Cicer. de Offic. Eutropius lib. 4.

Is cum exercitu profectus, & ad ſeveram diſciplinam revocato milite, qui mollior factus erat, & laboris impatientior, Numantiam urbem, ubi circumvallaſſet aliquandiu, cepit ac delevit, anno poſt delatam Carthaginem decimo quarto, urbis conditæ anno ſexcenteſimo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Vide Florum l. 2. c. 18. Strabonem l. 9. Appianum in Ibericis, qui Scipionem ex hac victoria cognomen Numantini accepiſſe tradit.

Carthaginem, Numantiamque Cicero vocat duos terrores imperii Romani.

Eodem tempore ſervorum eſt ortus in Sicilia tumultus, qui maximis collectis copiis vix tandem à C. Fulvio conſule fuerunt oppreſſi.

Belli ſervilis hiſtoriam expoſitam luculenter à Diodoro Siculo edidit latine Henricus Stephanus. De eodem ſcribit Livius Epit. 56. Florus l. 3. c. 19. Meminit Appianus l. 1. Oroſ. l. 5. c. 6. Non autem C. Fulvius ſervos ſubegit, ſed bellum ſub ejus conſulatu ortum, triennio poſt P. Rubilius confecit, provinciamque ordinavit. Vide Sigonium commentario in Faſtos Romanos.

Poſt hæc, bellum fuit Romanis cum Ariſtonico in Aſia: nam Pergami rex Attalus, populum Romanum teſtamento fecerat hæredem.

Livius Epit. 58. Appianus in Mithridat. Iuſt. l. 36. Florus l. 2. c. 20. Strabo l. 14. Eutropius l. 41. Velleius l. 2. Cicero Philippica 1. Feſtus Rufus. Meminit Horatius l. 2. Ode 18. Plutarchus in Gracchis.

Ariſtonicus autem ejus propinquus, occupata ea parte Aſiæ, teſtamento Romanos fraudabat. Hunc & debellavit

&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

& tandem cepit M. Perpenna conſul.

Livius Epit. 59. Valer. lib. 3. c. 4.

Anno ſequenti, qui fuit annus urbis conditæ cIↄ c XXV, P. Scipio Aphricanus, domi ſuæ cubans, noctu fuit oppreſſus à propinquis, uti creditur.

Vide Livium l. 59. Velleium 2. Appianum 1. Plutarchum in Gracchis, Ciceronem in Lælio & Milone, lib. 3. de natura Deorum. Oroſ. l. 5. c. 10. Suſpicio de Sempronia Tiberii Gracchi filia Africani uxore eſt in Epitom. Livii: de Sempronia ac Cornelia ſocru in Appiano libro primo de bellis civilibus. Hinc Cicero in ſomnio Scipionis dixit: Si impias propinquorum manus effugeris. Exiſtimatus eſt quoque C. Carbo tribunus plebis Africano vim attuliſſe. Cic. lib. 7. Epiſtol. ad fam. ep. 21, ad Pætum; ad Quintum fratrem l. 2. Epiſtola 3. Metellum Macedonicum hujus cædis inſimulat Plinius l. 7. cap. 44. Appianus addit, non defuiſſe, qui, Scipionem ſibi ipſi mortem intuliſſe, ſcripſerint.

Eloquentiam, ſummam fidem, integritatem ei Cicero tribuit: & quanquam ipſius interitu maximum dolorem civitas tota perciperet, nullam tamen quæſtionem de illius morte latam fuiſſe ſcribit: Solem verò fuiſſe geminatum eodem anno tradit. Itaq; ducum longe omnium præſtantiſſimus periit, natus annos LVI, quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

quod quidem Aphricanum ei majorem præſignificaſſe', commentatione quadam ſuaviſſima fingit Cicero.

Cic. pro L. Muræna, pro Milone. Meminit ejuſdem Velleius 2. de nat. Deorum. Cic. in Somnio Scipionis.

Vixerunt hac ætate Lucilius Terentius, Pacuvius, Accius, Licinius, Cæcilius, Afranius: & Pacuvium quidem C. Lælius Aphricanus conjunctiſſimus, amicum ſummum vocat, Terentium verò, familiarem.

Velleius l. 2. Cicero in Lælio. De his legatur Gellius lib. 13. c. 23. & l. 17. capite ultimo. Lilius Gyraldus hiſtoria Poëtarum, dialogo 4, & Petrus Crinitus.

Poſt hæc Fabius Maximus conſul, Allobroges, Arvernos, Rutenos, Galliæ populos, ingenti prælio ſuperavit.

Livius Epit. 61. Strabo l. 4. Oroſius l. 5. c. 14. Florus l. 3. c. 1. de bello Gallico. Appianus in Celtica. Plinius l. 7. c. 50.

Eodemque tempore fuit interfectus Romæ C. Gracchus Tribunus plebis, vir eloquens, legis Agrariæ defenſor, cum ante annos XII. ejus frater Tiberius Gracchus conſimili de cauſa cæſus fuiſſet.

De Caio Graccho videatur Plutarch. in Gracchis. Appianus 1, de bellis civilibus. Oroſius lib. 5. c. 8. Flor. lib. 3. c. 15. Vell. lib. 2. Liv. Epit. lib. 61. Valer. l. 6. c. 3. Saluſtius in Iugur-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Iugurthina. Auguſt. lib.3. c. 4. de civitate Dei. Tiberii Gracchi interitum refert Livius Epitome 58. Florus l. 3. c.14. Plinius de viris illuſtribus. Valerius l. 6. c.3. Seneca de conſolatione ad Martiam.

Vtrique Cicero tribuit eloquentiæ laudem, & Tiberii quidem orationes non ſatis ſplendidas verbis, ſed acutas, prudentiæque pleniſſimas, C. vero fratrem ejus legendum eſſe cum primis juventuti dicit, quod non ſolum acuere, ſed etiam alere ingenium poſſit, eumque vocat Romanorum ingenioſiſſimum atque eloquentiſſimum.

Cic. in Brut.

Somniaverat Gracchus, Tiberium fratrem ſibi viſum eſſe dicere, fore ut eodem letho, quo ipſe, periret: & hoc illum dixiſſe nonnullis, antequam tribunus plebis factus eſſet, Cicero refert.

Valerius Max. l.1. c.7. Plutarchus. Cicero libro primo de Divinatione.

Extant illorum leges frumentariæ de coloniis deducendis, de commodis militum, de provinciarum adminiſtratione, de populi ſuffragiis, de locatione agri Attalici, & Aſiæ.

Vide Fr. Hottomani comment. de legibus Romanis, Ioannis Roſini antiquitates Rom. lib. 8.

Hos motus tribunitios conſecutum

eſt

eſt bellum populi Romani cum Iugurtha Numidiæ rege, quod quidem bellum à L. Calphurnio Beſtia Coſ. ſuſceptum & à Q. Cæcilio Metello continuatum, à C. Mario conſule, qui P. Scipioni militaverat, tandem confectum eſt: nam rex Mauritaniæ Bocchus Iugurthæ ſocius, prælio victus, cum belli periculum nollet ſuſtinere diutius, vinctum Iugurtham Syllæ tradidit, qui miſſus à Mario fuerat hujus rei cauſa.

Plin. de viris illuſtribus. Plin. lib.37.c.1. Vide Saluſtii Iugurthinam hiſtoriam, Livium Epit.64. & ſeqq. Florum lib.3. c.1. Eutropium l.4. Velleium 2. Oroſium l.5. c.15. &c. Traditionem hanc in annulo ſuo Sylla expreſſit, & Plutarchus in vita & in Mario. Val. Max. l.8. c.15. teſtantur.

Et ad hoc ipſum tempus, quod erat urbis conditæ anno DCXLVII, natus eſt M. Tullius Cicero, cum annis ante ipſum octo natus eſſet Q. Hortenſius, clariſſimus orator.

Gellius l.15. c.28. Cicero in Bruto.

Per bellum Iugurthinum Cimbri & Theutoni innumerabili multitudine penetrant, alii in Italiam, alii in Galliam: ac ubi maximis cladibus populum Romanum affeciſſent, & nunc legatos aliquot præliis viciſſent, tandem ad internecionem cæſi fuerunt à C. Mario quartum conſule, Theutoni quidem ad aquas Sextias,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Sextias, provinciæ Galliæ oppidum, Cimbri autem ad fines Inſubriæ.

Plutarchus in Mario. Appianus in Celticis. Livius Epit.68. Florus lib.3. cap.3. Eutropius l.5. Oroſius l.5. cap.16. Bellum Cymbricum Cicero in orat. de provinciis Gallicum vocat.

Hanc felicitatem excepit novus tumultus. Nam Italiæ populi aliquot à Romanis defecerunt, Samnites, Peligni, Marſi, Veſtini, Marucini, Vmbri, Picentes, Lucani.

De his Italiæ populis videatur Strabo l.5. Plin. lib.3. c.5. Silius lib.8. Pompon. Mela lib.2. c.8. Hiſtoria legatur apud Livium Epit.72. Florum l.3. c.8. Velleium lib.2. Eutropium lib.5. Appianum Alexandrinum lib.1. de bellis civilibus Oroſium lib.5. c.18. Meminit Auguſtinus de civit. Dei l.5. c.22. Horat. Ode 4. l.3.

Varie cum his pugnatum eſt, & vix tandem ad officium reducti fuerunt.

Bellum hoc, quia à Marſis inchoatum, Marſicum nominatur à Strabone lib.5. Cum hoc facit Cicero Philippica 8. in orat. contra Rullum: item Plin. l.8. c.57. l.25. c.5. Eidem & Sociale dicitur lib.32. c.1. ubi ſimul origo indicatur, & l.33. c.3. Alias & Italicum appellatur à Cicerone Verrina 4. pro Cluentio, pro Archia, & de Aruſpicum reſponſis. Portentum, quod hoc bellum præceſſit, refer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

referetur à Plin. lib. 2. c. 83. ubi etiam Italiæ funeſtiſſimum fuiſſe annotatur. Vaſtitatem, quam Italiæ intulit, indicat Florus l. 3. c. 18. Defecerunt autem eo bello finitimi ac vicini, ut ait Cicero pro Sylla.

Mox aliud malum, ac Reipublicæ perniciosiſſimum intervenit: Mithridates, Ponti rex, Cappadociæ regem Ariobarzanem, & Bithyniæ regem Nicomedem, populi Romani ſocios & amicos, finibus ejecerat, & occupata Phrygia, Romanorum provincia, penetraverat in Aſiam.

De hoc bello legatur Oroſius l. 6. c. 2. Eutropius l. 5. Florus l. 3. c. 5. Livius Epitome 78. Cicero pro lege Manilia. Val. lib. 9. c. 2. Plutarchus in Sylla. Appianus in Mithridate. Iuſtinus lib. 38.

Itaque ſenatus bellum decrevit: hic autem orta factione, alii L. Syllam, nobili genere natum, alii C. Marium poſcebant Imperatorem. Marii partes juvabat P. Sulpitius, tribunus plebis.

Florus l. 3. c. 21. Livius Epit. 77. Velleius l. 2. Valerius l. 9. c. 5. Appian. l. 1. belli civilis. Plutarchus in Mario & Sylla. Cicero in Bruto.

Habebat autem exercitum Sylla, Mariumque urbe ejecit. qui maximo deinde periculo, cum in paludibus circa Minturnas delituiſſet, parva navicula in Aphricam trajecit exul.

Vel-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Velleius libro 2. Cicero pro Sextio: in oratione ad Quirites: poſt reditum: in Piſonem. Livius Epitom. 77. Ovidius lib. 4. de Ponto elegia 3. Iuvenalis Satyra 10. Lucanus l. 2. Plinius de viris illuſt. Valerius Max. l. 8. cap. 2.

Per abſentem Syllæ belligerantis in Aſia, L. Cornelius Cinna, Conſul, tumultuari cœpit, & moliri res novas: verum ejectus à Cn. Octavio collega, & pulſus urbe, colligit vires, & C. Marium, iſta occaſione reverſum ex Aphrica, ſibi conjungit.

Livius Epitom. 97. Cic. 3. Catilin. Bellum hoc Octavianum dicitur, cujus meminit Cicero l. 1. de divinat. & de natura Deor. Plutarchus in Sylla. Appianus l. 1. Velleius l. 2. Eutropius l. 5.

Itaque contractis copiis Romam obſident ambo, qua parte Igniculum erat: cum non ignave tantum, ſed & perfidioſe multa in urbe fierent, neque jam illis reſiſti poſſet. intromiſſi, cædibus atque rapinis omnia complent: deinde ſeipſos renunciant conſules, in eoque magiſtratu crudeliter multa fecerunt: & L. quidem Cinna præſtantiſſimum oratorem M. Antonium interfici juſſit: Marius vero Q. Catulum.

Livius Epit. 8. Oroſ. lib. 5. cap. 19. Luc. lib. 2. Sal. lib. 1. Hiſt. Quomodo uterque

ab inclementi victore vita expulſus ſit, ſcribunt Flor. l.3. c. 2. Eutropius l.5. Meminit Cicero l. 3. de oratore, 5. Tuſcul. in Bruto, l.3. de natura Deorum. Val. Max. l.9. c. 2. Velleius l.2. & Florus dicto loco, de morte Catuli nonnihil variant.

His rebus cognitis, L. Sylla, cum pleraque omnia bello recuperaſſet, pace cum Mithridate facta, in Italiam revertit: ſed jam ante è vita deceſſerat Marius ſeptimùm Conſul.

Livius Epitome 83. Cicero lib. 3. de Natura Deor. Livius Epit. 80. Plinius de viris illuſt.

L. vero Cinna collegam habebat ſuarum partium, Cn. Papyrium Carbonem, qui licet vim & arma Syllæ opponerent, unà cum filio Marii profligati fuerunt: & Sylla rerum potitus, adverſarios omnes acerbiſſime perſequitur, proſcriptionis tabulam proponit, proſcriptorum bona vendit, eorumque liberis facultatem eripit, atque jus ullos honores in republica conſequendi: factus inde Dictator, pro ſuo arbitratu omnia conſtituit, ac tribunitiam poteſtatem infringit, & quum civium Romanorum bona venderet, prædam ſe ſuam vendere pro concione dicebat: breviter, nemo illo invito, nec bona, nec patriam, nec vitam retinere poterat.

Livius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Livius Epit. 86. & 88. Cic. lib. 2. Offic. Auguſt. de civit. Dei. l. 3. cap. 28. Lucan. l. 2. Cic. 3. de legibus. 2. offic. Verrina 5. Agraria 1. Plutar. in Sylla. Appianus 1. civil. Oroſius lib. 5. c. 21. Cicero pro Ligario. Sylla omnes quos oderat, morte mulctabat. Seneca de beneficiis. lib. 5. c. 10. L. Sylla patriam durioribus remediis, quam pericula erant, ſanavit.

In C. vero Marium odio tam acerbo fuit incitatus, ut ejus reliquias, ad Anienem fluvium ſitas, diſſipari juſſerit: ipſe autem primus è patriciis Corneliis igni voluit cremari, fortaſſe timens, idem ſuo corpori poſſe accidere.

Cic. 2. de legibus. Plinius lib. 7. cap. 54. Quomodo Sylla in agro Cumano mortuus anno ætatis 60. & Romam perlatus cum magna pompa in campo Martio ſepultus ſit, præter cæteros Appianus l. 1. copioſe narrat. Meminit Livius Epit. 90.

Mario vim & virtutem & in iracundia perſeverantiam Cicero tribuit: Syllam vehementem, L. vero Cinnam vocat crudelem, Marium etiam appellat terrorem hoſtium, ſpem, ſubſidiumque patriæ.

Cic. Action. 5. in Verrem, ſeu de ſuppliciis. 3. de Natur. Deor. pro Sextio. l. 3. de finibus, Syllam trium peſtiferorum vitiorum, luxuriæ, avaritiæ, & crudeli-

tatis magiſtrum vocat. Marium in oratione pro Sextio conſervatorem patriæ, 3. Catilina. cuſtodem urbis, pro C. Rabirio, patrem patriæ, parentem libertatis & reipubl. appellat. Lucan. l. 1. Pharat. Syllam ſcelerum magiſtrum nominat.

L. Sylla quatuor novas leges tulit, de falſo, de parricidio, de ſicariis, de injuriis.

Hottom. de legibus Romanis.

Ipſo Dictatore, M. Cicero, natus annos XXVI, in forum prodiit, & pro S. Roſcio publicam cauſam dixit.

In hoc Gellius lib. 5. c. 28. Quintilianus l. 12. c. 6. Aſconius & alii conſentiunt. Corradus Feneſtella errorem à Pædiano notatum ſequi maluit.

Ante ipſum clariſſimi nominis oratores fuerunt Q. Catulus, C. Iulius, M. Antonius, L. Craſſus; cujus quidem ætate lingua Latina ſuam quaſi maturitatem habuit, ut ait Cicero.

In Brut.

Fuit autem hæc Ciceronis ætas omnium eruditiſſima: nam ut tot, tamque præſtantes oratores omittam, Iureconſulti quoque fuerunt inſignes, & in his C. Aquilius Gallus, L. Lucilius Balbus, C. Iuventius, Sextus Papyrius, auditores Q. Mutii Scævolæ pontificis, cui & Cicero dedit operam adoleſcens.

Pompon. tit. de origine juris. Plutarchus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

chus in Cicerone. Ciecro l. 1. *de legibus,& in Bruto.*

Æqualis autem prope Ciceronis erat P. Servius Sulpitius, qui ſuperiorum auditor, diſcipulos habuit, A. Offilium, P. Alphenum Varum, Caium Titium Cæſium, duos Aufidios, C. Atteium Pacuvium, Flavium Priſcum Cinnam, P. Cæcilium.

De veterum Iuriſconſultorum vitis extant Bernhardi Rutili & Aymari Rivalii commentarii.

Floruit etiam cum Sulpitio C. Trebatius, cui diſcipulus fuit Antiſtius Labeo.

Sulpitium mortuum Cicero verbis ampliſſimis laudans, Omnes, ait, qui ex omni ætate in hac civitate intelligentiam Iuris habuerunt, ſi unum in locum conferantur, cum Servio Sulpitio non ſunt comparandi. Neque enim ille magis juriſconſultus, quam juſtitiæ fuit.

Cicero Philippica 9.

Ex proſcriptorum numero Q. Sertorius reſtabat, vir animi robore bellique ſcientia præclarus. Is in ulteriori Hiſpania graviſſimum bellum excitavit, & devictis aliquot ducibus populi Romani, complures urbes in ſuam poteſtatem redegerat.

Livius Epitome 90, *& ſeqq. Florus l.*3. *cap.* 22. *Eutropius lib.* 6. *Appianus lib.* 1.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Plut. in Sert. & Pompeio. Oroſ. l. 5. c. 23.

Itaque belli adminiſtratio tandem commiſſa fuit Cn. Pompeio: cumque varia fortuna ſæpe pugnatum eſſet, tandem inſidioſe fuit interfectus Sertorius, & Pompeius deinde decimo fere anno poſt inceptum bellum, Hiſpanias recipit.

Vell. l. 2. Florus l. 8. c. 22. Liv. Epit. 96. Vide literas Pompeii ad Senatum apud Saluſtium, item Ciceronem in Maniliana.

In hoc tempore Nicomedes, rex Bithyniæ, moriens, populum Romanum inſtituit hæredem: Mithridates autem Ponti rex, qui fœdus ante cum Sertorio fecerat, in illa Mariana & Syllana factione, occupata Bithynia, maximis viribus bellum reſtaurat.

Livius Epit. 93. Cicero pro Muræna. Appian. in Mithridatico. Florus l. 3. c. 5. Eutropius lib. 6. Cicero pro lege Manilia.

In eum miſſus eſt cum exercitu L. Lucullus, qui Coſ. equeſtribus præliis feliciter rem geſſit, ac deinde proconſul, cæſo exercitu, & erepta Bithynia, coëgit illum in Pontum retrocedere. Ibi quoque ingenti prælio victus Mithridates, ad Tigranem Armeniæ regem confugit. Lucullus vero perſequens & inſtans, utriuſque copias aliquot præliis conſcidit, & quo minus plane bellum conficeret, optatumque victoriæ fructum atque laudem re-

por-

portaret, in cauſa fuerunt ſeditiones militares, callide à nonnullis excitatæ.

Livius Epitome 93,94,95,97. Dio l.35. Plinius de viris illuſt. Florus lib. 3. cap. 5. Eutropius lib. 6. Appianus in Mithridatico. Vell. l. 2. Oroſius lib. 6. c. 2. & ſeqq. Cicero pro Archia.

Nam paulo poſt revocato Lucullo, belli adminiſtratio commiſſa fuit Cn. Pompeio: cujus quidem rei ſuaſor etiam fuerat M. Cicero, quum in Pompeii laudem luculentam haberet ad populum orationem.

Cic. pro lege Manilia Acad. quæſt. l. 4. Athenæus l.6. Livius Epit. 100. Dio l. 36. Appianus in Mithridatico. Plutarchus in Pompeio.

Lucullus, revocatus triumphavit nihilo ſecius, & epulum ſplendidiſſimum populo Romano dedit: Relicta deinde Repub. domi vixit privatus in Philoſophiæ ſtudiis, & ampliſſimam inſtituit Bibliothecam, in victu quotidiano ſplendidus & magnificus, ut antea ſemper. Ejus Bibliothecæ meminit Cicero, ſeque eo venire ſolitum eſſe oſtendit, ut libros inde promeret.

Cic. 3. de fin. Plin. l. 18. c. 5. Lucullum ſenem triumphalem appellat. Velleius lib. 2. Xerxen togatum.

Pompeius Mithridatem in fugam con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

jecit, longiſſimeque perſecutus eſt. Et Ti-granem regem deditione cepit: quumque in ſuis caſtris illum ſupplicem abjectumque vidiſſet, erexit, ut ait Cicero, atque inſigne regium, quod ille de ſuo capite abjecerat, repoſuit, & imperatis certis rebus regnare juſſit.

Cicero pro Sextio. Plutarchus in Pompeio. Livius Epit. 101. Florus lib. 3. c. 6. Eutropius lib. 6. Dio lib. 36. Valerius l. 5. cap. 1. Oroſius lib. 6. cap. 3.

Mithridates tandem obſeſſus à filio ſuo Pharnace, mortem ſibi conſcivit ipſe.

Plinius de viris illuſtribus. Livius Epitome 101. Dio lib. 37. Appianus in Mithridatico. Eutropius l. 6. Plin. l. 23. cap. 5. Florus lib. 3. c. 5. Valerius l. 9. c. 2. Oroſius l. 6 cap. 5.

Cn. Pompeio magnam authoritatem conciliaverat bellum illud, quod cum piratis geſſit: quod quidem fuit ante quàm in Mithridatem iret.

Bellum hoc à Saluſt. in Catilin. maritimum: à Cicerone ad Quirites poſt reditum Piraticum nominatum deſcribit Dio lib. 36. Appianus in Mithridat. Plutarch. in Pompeio. Livius Epit. 99. lib. 8. cap. 6. Velleius lib. 1. Eutropius l. 6. Meminit Cicero pro leg. Manil. Lucan. l. 1. Pharſal.

Et victis cedat Piratice laurea Gallis
Magne times.

E.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Eo ſedato bello, mox aliud incendium civile exortum eſt. nam L. Catilina cum aliis multis in perniciem reipublicæ conjuraverat. Verùm ſingulari Ciceronis induſtria, qui tum conſul erat, patefacto ſcelere, pulſus urbe, cum copias in Hetruria & manus perditorum hominum coëgiſſet, à C. Antonio conſule, Ciceronis collega, prælio victus, occubuit.

Cicero in Catilinar. Livius Epit. 102. Florus l. 4. c. 1. Velleius lib. 2. Appianus lib. 2. de bello civili. Eutropius lib. 6. Saluſtius in Catilinaria. Dio l. 37. Bellum Catilinarium luculenter deſcripſit Conſtantinus Felicius Durantius.

Operam, quam tum Reipublicæ præſtitit, Cicero paſſim in ſuis ſcriptis prædicat, & non modo tunc viſas nocturno tempore faces, ardoremque cœli, fulminumque jactus, & terræ motus extitiſſe dicit, verum etiam illa prodigia, quæ L. Cotta & Torquato conſulibus, annis duobus ante ipſum conſulem acciderant, huc accommodat, quando plures in Capitolio turres percuſſæ, & ſimulacra Deorum depulſa, & ſtatuæ veterum hominum dejectæ, & legum æra liquefacta fuerunt, tactus etiam qui Romam urbem condidit, Romulus, parvus atque lactens, & uberibus lupinis inhians.

Eadem prodigia Cicero in ſecundo de

conſulatu, Vraniam Muſam narrantem fecit verſibus elegantiſſimis, qui extant libro 1. de Divinat. De iiſdem Obſequens.

Catilinæ naturam & ingenium Cicero deſcribens, nuſquam ait fuiſſe tale monſtrum in terris ullum, tam ex contrariis diverſiſque inter ſe repugnantibus naturæ ſtudiis cupiditatibuſque conflatum.

Cic. pro Cœlio. Libidinis ejus meminit Valerius lib. 5. cap. 1. Videatur Porcius Latro in declamatione ſua in Catilinam, Suidas in voce L. Sergius Catilina.

Cicerone Conſule, natus eſt C. Octavius, & Iudæa Romanis facta ſtipendiaria, cum Hieroſolymam Cn. Pompeius expugnaſſet.

Velleius l. 2. Sueton. in Auguſto. Gell. l. 15. c. 7. De Hieroſolyma expugnata à Pompeio legatur Ioſephus lib. 14. c. 8. Eutropius l. 6. Oroſius lib. 6. c. 6. Tacitus hiſt. l. 5. Dio lib. 37. Auguſtinus de civitate Dei lib. 18. cap. 45.

Quinto poſt anno, L. Piſone, A. Gabinio, conſulibus, Helvetii ſedes mutarunt, & maximis cum copiis per Provinciam Gallicam conſtituerunt in reliquam Galliam penetrare, & ibi propter agri fertilitatem conſidere.

Livius Epitome 103, & ſeqq. Florus l. 5. cap. 10. Strabo lib. 4. Eutrop. lib. 6. Vell. l. 2. Cæſar. lib. 1. de bello Gallico. Suetonius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

in Iulio. Oroſius l.6. c.7. & ſeqq. Dio l.38. Plutarchus in Cæſare.

Quo cognito, C. Iulius Cæſar, ſex annis natu minor Cicerone, collecto exercitu, quod ei provinciam ſenatus attribuiſſet, profectus illuc, & commiſſo prælio fudit hoſtem: poſt etiam Arioviſtum, Germanorum regem, qui Galliam Celticam, inprimis autem Heduos, populi Romani ſocios, oppreſſerat, non procul à Rheno debellavit, Veſontione, Sequanorum oppido profectus. Omnem deinde Galliam in ditionem populi Romani perduxit, ſimul trajecto mari, Britanniam devicit.

Contrarium Pompeius apud Lucanum l.2. de Cæſare aſſerit:

— Rheni gelidis quod fugit ab undis,
Oceanumque vocant, incerti ſtagna profundi,
Tertia quæſitis oſtendat terga Britannis.

Ex Britannia Cæſarem ad ſe dediſſe literas ait Cicero, Kalendis Septemb. quas ipſe poſt acceperit ad quartum Kalend. Octobris. Cum in Galliam Cæſar iret, Cicero vexatus à P. Clodio tribuno plebis, in exilium diſceſſit, oratione prius habita ad populum, & equites, qua ſuos liberos atque familiam illis commendat.

Cic. ad Q. Fratrem, lib. 3. epiſt. 1. Dio lib. 38. Velleius lib. 2. Plutarchus in Cic.

Oratio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Oratio ad populum & equites habita, quæ ſub nomine Ciceronis extat, inelegans eſt, inconcinna, inſulſa atque inepta, denique vix Latina. Itaque qui eam Ciceroni adſcribunt, eadem opera regi opulento veſtem aliquam craſſo filo tritam ac laceram circumdant. Dionyſius Gothofredus.

Revocatus autem aliquot poſt menſibus à ſenatu, maxima cum populi gratulatione, alteram habuit orationem ad Quirites, qua gratias agit amicis.

Vide Ciceronis vitam à Franciſco Fabritio deſcriptam. Oratione in Lucium Piſonem, & de provinciis conſularibus.

Cauſam exilii poſt contulit in L. Piſonem, A. Gabinium, conſules, ab iiſque proditum ſeſe demonſtrat, habitis orationibus in utrumque, quarum in altera ſenatui ſuadet, ut provincias illis adimant, Syriam & Macedoniam; & ne C. Cæſarem, feliciſſime belligerantem in Gallis, revocent, ſed ut imperium ei proferant, quo plane bellum conficiat.

Piſonem & Gabinium Coſſ. ſuis coloribus multis in locis depinxit Cicero in Orat. ad Quirites poſt reditum: in Vatinium, de provinciis conſularibus, &c.

Interea Ptolemæus Auletes, Ægypti rex, propter ignaviam & crudelitatem regno pulſus, Romam venit, & perſuaſus à Cn. Pompeio ſenatus, per A. Gabinium

nium reſtituit illum, Archelao pulſo, qui de populi voluntate regnabat.

Liv. Epit.205. Dio lib.39. Strabo l.12. & 17. Plutarchus in Pompeio.

Gabinius fuit damnatus tandem, ut in ærarium inferret decem millia talenta, vel, ut quidam noſtri homines rationem putant, ſexagies centena millia, quod tantam ſummam à Ptolomæo accepiſſet.

Dio lib. 39. Valerius lib. 4. cap. 2. Cicero pro C. Rabirio. Strabo lib. 17. Budæus de aſſe lib. 3. Matt. Hoſtius rei num. l. 2.

M. etiam Craſſus, cui Parthicum bellum fuit decretum, Euphrate tranſmiſſo, victus in colloquio, deinde perfide fuit interfectus.

Liv. Epiſt. 106. Dio l. 40. Iuſtin. l. 42. Velleius l. 2. Florus l. 3. c. 9. Eutropius l. 6. Oroſ. l. 6. c. 13. Appianus in Parthicis. Plinius lib. 33. cap. 10. Plutarchus in Craſſo. Cicero 1. & 2. de divinatione. ad Att. l. 4. Epiſt. 12. Ovidius 6. Feſtor. Feſtus Rufus in compendio.

Hic eſt ille, qui dicere ſolebat, neminem eſſe divitem, niſi qui exercitum alere poſſet ſuis fructibus.

Cic. 1. Offic. Vide Ciceronis Paradox. ultimum. Item Dionem lib. 40. in hiſtoria Craſſi. Exercitus autem conſtat legionibus quatuor, teſte Paulo Manutio.

Per

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Per hoc quoque tempus fuit occiſus à T. Annio Milone P. Clodius. Milonem Cicero defendit, Cn. Pompeio tertium conſule: ſed ille tamen juſſus eſt exulare.

Dio lib. 40. *Aſconius Pædianus in argumento Milonianæ. Cicero ad Attic. lib.* 9. *epiſt.* 18. *Vell. lib.* 2.

Confecto bello Gallico, quod fuit octavo circiter anno, bellum eſt natum civile C. Cæſaris, cum Cn. Pompeio genero. Cauſa erat belli, quod Cæſar à conſulatu repudiaretur, ni dimitteret prius copias, & provinciam traderet: illi verò perſuaſum erat, ſe ſalvum eſſe non poſſe, ſi ab exercitu recederet: ferebat tamen eam conditionem, ut tum ipſe, tum Pompeius traderent exercitus: cumque id repudiaretur, progreſſus incredibili celeritate cum copiis, è Gallia venit in Italiam, & Flaminiam ingreſſus, oppida quam plurima, partim gratiâ, partim deditione, capit.

Cæſar lib. 1. *de bello civili. De bello civili inter Pompeium & Cæſarem geſto legatur Livius Epit.* 110. *& ſeqq. Plutarchus in vitis. Dio lib.* 41. *Florus l.* 4. *c.* 2. *Eutropius l.* 6. *Oroſ. l.* 6. *cap.* 15. *App. de bello civili. Cæſar in commentariis de bello civili. Lucanus in Pharſalia. Cicero in Epiſtolis ad Atticum.*

Ea re cognita, Pompeius & ambo con-

ſules,

ules, C. Marcellus, L. Lentulus, Roma
ugiunt, & Brunduſium Apuliæ oppi-
um maritimum petunt. Eò venit etiam
æſar: ſed jam conſules trajecto mari
yrrhachium iverant, neque multo poſt
nſequitur eos Pompeius: & cum Cæſar
empore excluſus, quod claſſem idoneam
on haberet, illum proſequi non poſſet,
omam venit, & convocato ſenatu, de
njuriis queritur, ac ſimul pacis condi-
iones proponit: cumque remiſſius agé-
etur à ſenatu, Maſſiliam petit, quæ por-
s illi clauſit. Itaque comparata claſſe,
erra marique illam obſidet, & relictis
bi legatis in Hiſpaniam proficiſcitur.
bi Petreium & Afranium Pompeianos
uces, totumque exercitum deditione
ndem capit.

Cicer. lib. 16. Epiſtol. 11. ad famil. Ad Att. 9. Epiſt. 2. Cæſar lib. 1. de bello civili. utropius lib. 6. Oroſ. lib. 6. cap. 15.

Poſt Maſſiliam redit: quæ tum pri-
num deſperatis rebus omnibus, in pote-
atem illius ſe permiſit, & abſens à M.
epido prætore Dictator factus, Romam
enit, comitia habet & conſul creatur
um P. Servitio Iſaurico. deinde rebus in
rbe conſtitutis, in Græciam tranſmittit,
tandem in Theſſalia Pompeium ma-
imo prælio vincit, copiis multo ſupe-
orem, & caſtris exuit.

Cæſ.

Cæſ. l. 2. l. 3. Plutarchus in Bruto medi
æſtate hoc factum ſcribit.

Pompeius fugiens Ægyptum petit
Erat tum rex Ptolomæus Dionyſius
Ptolemæi Auletæ filius, quem expulſum
regno Pompeius conſul per A. Gabinium
reduxerat, ut ſupra diximus. Propte
hoc beneficium ſperabat opem atque tu
telam in ea regione: rex autem erat æ
tate puer; ejuſque familiares, vel quo
fortunam Pompeii deſpicerent, vel quo
motum aliquem metuerent, inſidioſ
illum interficiunt. Cæſar fugientem per
ſecutus, Alexandriam pervenit cum
tribus millibus hominum & ducentis
atque ibi primum de morte Pompeii co
gnoſcit.

Cæſ. lib. 2. lib. 3. de bello civili. De Pom
peii fuga & interitu. Cæſar lib. 3. Liv. Epi
tom. 112. Plutarchus in Pompeio. Appia
nus lib. 2. Dio l. 42. Vell. l. 2. Florus l. 4
c. 2. Eutropius l. 6. Oroſius lib. 6. c. 15. Lu
canus l. 8. Meminit Cicero 2. de Divinat. &
l. 3. Tuſculan.

Cic. Philippica 13. indicans de utro
que, *Proximo bello*, inquit, *ſi aliquid a*
ſumma gravitate Pompeius, multum a
cupiditate Cæſar, dimiſiſſet, & pacem ſta
bilem, & aliquam Rempub. nobis habere li
cuiſſet.

Gerebat tunc bellum Ægypti rex cum

ſoror

ſorore Cleopatra. Cæſar itaque cum eſſet Alexandriæ, voluit de controverſiis jure potius apud ſe, quam armis inter ipſos diſceptari, eo quod conſul eſſet populi Romani, & quod ſuperioribus annis cum Ptolomæo, patre regis, lege & ſenatuſconſulto ſocietas facta erat. Hoc ipſum vero indigniſſime ferebant præfecti, querentes, majeſtatem regiam minui, quod ad dicendam cauſam evocaretur. Concitatis ergo animis, bellum adverſus Cæſarem moliuntur: ſed ille, poſt magna pericula victor, extincto rege, non quidem redegit Ægyptum in provinciæ formam, ſed Cleopatræ, ejuſque fratri minori regnum permiſit.

Dio 42. Cæſar lib. de bello civili. Plutarchus. Strabo lib. 17. Hirtius de bello Alexandrino. Oroſius l. 6. c. 16.

Inde profectus in Syriam, ac in Pontum, Pharnacem regem, Mithridatis filium, profligat, Cappadociam, Armeniam, Gallogræciam, Pontum & Bithyniam pacat.

Hirtius de bello Alexandrino. Livius Epit. 113. Dio l. 42. Oroſ. l. 6. c. 15. Eutropius l. 6. Suetonius in Iulio, cap. 35. Florus l. 4. cap. 2.

In Italiam ac Romam deinde reverſus, media poſt hyeme, & ad ſolſtitium hybernum, ex Lilybeo trajicit in Aphri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

cam, licet à ſummo aruſpice monitus eſſet, ne ante brumam tranſmitteret.

Cicero 2. de Divinat.

Eò confugerant à pugna Pharſalica Scipio & Cato, M. Portii Catonis pronepos, magniſque contractis copiis, Iubam regem ſibi conſociaverant. Profectus igitur eò Cæſar ad internecionem omnes delevit.

Appian. l.2. Dio lib. 43. Florus l.4. c.2. Hirtius de bello Africo. Suetonius in Iulio, cap. 35. Oroſius l.6. c.16. Eutropius lib. 6. Seneca l.2. Epiſtolar.

Et Cato quidem, ne in illius poteſtatem veniret, Vticæ mortem ſibi conſcivit ipſe, quod quidem Cicero defendit, &, cui incredibilem quandam natura gravitatem dediſſet, ei potius hoc faciendum fuiſſe dicit, quam tyranni vultus adſpiciendus.

Cicero 1. Offic. De Catonis Vticenſis interitu legatur Liv. Epit. 114. Plutarchus in vita Catonis. Appianus l. 2. de bello civili. Hirtius lib. 5. Seneca Epiſt. 25. Valerius Maximus l.3. c.2. Florus l. 4. c.2. Cic. 1. Offic. & 1 Tuſcul. 5. de finib. lib. 9: epiſt. ad Pætum. Lactantius lib. 3. c. 18. Gellius l.13. c.18. Dio l. 43. Horatius l. 1. Ode 12. lib.2. Ode 1. Auguſtinus lib. 1. de civitate Dei, cap. 23. De illis autem, qui ſe ipſos interficiunt, legatur Cicero Tuſculan. quæſt. lib. 1.

&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

& in ſomnio Scipionis. Ioſephus lib. 3. cap. 14. belli Iudaici. Auguſtinus de civitate Dei lib. 1. cap. 12. Sextus Pompeius lib. 3. de verborum ſignificationibus, in voce Carnificis.

Erat Stoicæ diſciplinæ Cato, & ſententias horridiores nonnunquam in ſenatu defendebat, tanquam in Platonis verſaretur politia, ſicut ait Cicero, non tanquam in Romuli fæce.

De Stoicis videatur Diogenes Laërtius l. 7. Lib. 2. ad Attic. Epiſt. 1. De moribus Catonis videatur Lucanus lib. 2. Velleius l. 2. Saluſtius in Catilinaria. Auguſtinus lib. 5. cap. 52. civitatis Dei ſcribit, Catonem à Pompeio tanquam belli civilis hæredem relictum eſſe.

Romam poſtea Cæſar venit: cumque de Gallia, Ægypto, Ponto, & Aphrica triumphaſſet, adverſus Sextum Pompeium bellum ſuſcepit, in Hiſpaniam profectus, eumque debellavit.

Liv. Epit. 115. Dio l. 43. Hirtius de bello Hiſpanienſi. Suetonius in Iulio, c. 35. Oroſius l. 6. c. 16. Eutropius l. 6.

Itaque devictis omnibus adverſariis, & longe lateque pacatis populis, in urbem redit anno quinto poſt inceptum bellum civile: & cum de Hiſpania triumphaſſet, Dictatoris quoque nomen atque poteſtatem ſibi delatam perpetuo ſu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

meret, ac ſenatum pro ſuo conſtitueret arbitratu, reliquos etiam honores ac munera publica prope ſolus elargiretur, ac quibus vellet diſtribueret, in odia plurimorum incurrit.

Mutato igitur Reipublicæ ſtatu, & ad unius principatum redacta ſumma rerum, conjurationes in eum factæ tandem exarſerunt, & quinto poſt menſe, quam Romam veniſſet, in curia Pompeii fuit idibus Martiis interfectus, ab iis ipſis, quos recenti beneficio ſibi devinxerat, quibuſque ignoverat, quod bello Pompeiano contra ipſum militaſſent. Hi erant M. & D. Brutus, C. Caſſius, Cn. Domitius, R. Trebonius, Q. Tullius Cimber, duo Servilii, Caſca, Hala, & complures alii.

Plutarchus in Cæſare. Florus l. 4. cap. 4. Suetonius in Iulio. Dio l. 44. Oroſius lib. 6. c. 17. Zonaras tomo 2.

Ciceronem quoque M. Antonius, conſul, collega Cæſaris, ut conſcium cædis, ad ſenatum coarguit, quod interfecto Cæſare ſtatim cruentum alte extollens M. Brutus pugionem, ipſum nominatim exclamaſſet, atque ei recuperatam libertatem eſſet gratulatus.

Appianus lib. 2. Philippica 2.

Tradunt nonnulli, C. Cæſarem Græcis verbis affatum eſſe M. Brutum irruen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ruentem, & appellaſſe filium: id quomodo accipiant illi, neſcio. Hoc quidem ex Cicerone conſtat, Brutum annis quindecim fuiſſe natu minorem illo.

Suetonius in Iulio, cap. 28. Dio l. 44. Serviliam M. Bruti matrem à Cæſare unice dilectam, & ampliſſimis muneribus donatam, autor eſt Suetonius in Iulio cap. 50.

Leges aliquot tulit, partim conſul, partim dictator, quæ propter ipſum Iuliæ dicuntur; agraria, de judiciis, de vi, majeſtatis, repetundarum, de ſacerdotiis, de fœnore.

Vide Hotomannum.

Sunt aliæ quædam ejus nominis, verum ab Octavio latæ.

Clementiam Cæſari tribuunt omnes: Cicero etiam ingenium, acumen, rationem, memoriam, literaturam, cognitionem, diligentiam: ſed ejus dominatum ægerrime tulit, occulte tamen, & in quadam ad Atticum epiſtola, *Intelliges*, inquit, *id regnum vix ſemeſtre eſſe poſſe.*

Cic. Philipp. 2.

Fuit autem in hac tota cauſa Cicero valde lubricus & inconſtans. nam in bello ſecutus eſt partes atque caſtra Pompeii, licet ipſius animi dejectionem atque negligentiam reprehenderet: & in

epiſtolis ad amicos, C. Cæſarem belligerantem vocabat tyrannum atque monſtrum.

Ad Atticum l. 8. epiſt. 3. & 9. l. 7. Epiſt. 20. Sed hoc τέρας horribili vigilantia, celeritate, diligentia eſt. Item l. 7. Epiſt 19. l. 10. Epiſt. 4. ad Attic.

Profligato autem & extincto Pompeio, cum Cæſar multis ignoſceret, ſtylum vertit, & tribus habitis orationibus, ad cœlum uſque laudibus eum efferebat: cumque fieri inſidias audiſſet, ſeque ſatis vixiſſe nonnunquam diceret, ille deprecatur, & orat ut hanc opinionem deponat: nam etſi gloria ſit cumulatiſſimus, ideoque ſibi quidem ſatis vixerit, non tamen ſatis vixiſſe Reipublicæ, quæ præſidio carere non poſſit ipſius atque tutela: de periculo non eſſe quod ſit ſollicitus: *Nam omnes*, inquit, *tibi non modo excubias, & cuſtodias, ſed etiam laterum noſtrorum oppoſitus & corporum pollicemur.*

Pro Marco Marcello.

A nece vero Cæſaris mirum in modum exultabat, & qui illum occidiſſent, eam gloriam conſecutos eſſe dicebat, quæ vix cœlo capi poſſe videretur.

Philippica 2. libro 9. Epiſtolarum ad familiares Epiſtola 28, cædem Cæſaris vocat

vocat divinum in Rempublicam beneficium.

Hæc eſt igitur QVARTA & poſtrema MONARCHIA. Quo quidem in loco notandum eſt, quomodo ex minimis initiis paulatim ad ſummam potentiam creverit ea civitas, quæ à paſtoribus condita, domina tandem evaſit orbis terrarum.

De victoriis populi Romani ſic ſcribit Cicero lib. 5. in Verrem: Lugent omnes provinciæ: queruntur omnes populi: regna denique jam de noſtris cupiditatibus ac injuriis expoſtulant: locus intra Oceanum nullus eſt, neque tam longinquus, neque tam reconditus, quo non per hæc tempora noſtrorum hominum libido iniquitaſque pervaſerit.

Nunc deinceps breviter, quantum licebit, exponam, quemadmodum ab illo rerum faſtigio ſenſim poſtea declinarit ad interitum.

FINIS LIBRI PRIMI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

IOANNIS SLEIDANI,
DE
QVATVOR SVMMIS IMPERIIS,

Liber II.

CÆſare interfecto, C. Octavius, qui Cæſaris ſororis erat nepos, traductis ad ſe legionibus, acerbiſſime perſecutus eſt illius percuſſores.

Dio lib. 46. *Livius Epit.* 120. *Appianus de bello civili lib.* 3. *Velleius l.* 2. *Suetonius.*

Et quum initio pro Republica videretur in M. Antonium arma ſumere, tandem partitus imperium cum illo & M. Lepido, Triumviratum inſtituit, in quo M. Cicero, qui vehementer Antonium oppugnaverat, trucidatus ab eo fuit, natus annos LXIII, cum ante annos octo mortem obiiſſet Q. Hortenſius totidem annis natu major illo, ſicut ſupra dictum eſt.

Appianus lib. 4. *Eutropius lib.* 7. *Oroſius lib.* 6. *cap.* 18. *Philipp. Ciceronis. De morte Ciceronis tradit Appian. l.* 4. *Livius Epit.* 120. *Florus lib.* 4. *cap.* 5. *Plutarchus in*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

in vita. Dio l. 47. Eutrop. l. 7. Velleius l. 2. Valerius l. 1. cap. 4. & l. 5. cap. 3.

Ciceronem plane fefellerunt ſua conſilia. Cum enim à morte C. Cæſaris Rempub. perturbaret Antonius, C. Octavium, Cæſaris propinquum, viginti annorum adoleſcentem, miris laudibus ſenatui Cicero commendabat, & ſuadere cœpit, ut non habita illius ætatis ratione, crearetur conſul; adductis ex veteri memoria multis exemplis, quamobrem id fieri poſſet; refutatis etiam iis, quæ metuenda videbantur. Fidem ſuam obligare ſe profitebatur ſenatui, ſemper illum talem fore civem, qualis tum eſſet, qualemque eum maxime velle & optare deberent. Sed poſt ab illo deſtitutus, in Antonii manus devenit.

Philippica 3.

M. Brutus etiam graviter eum reprehendit, quod illi ſic adularetur.

In lib. epiſtolar. ad Brutum Epiſt. 16. cui initium, Particulam.

Cæterum in æmulatione imperii, natis, uti fieri ſolet, offenſionibus, cum propter conjurationem in Octavium triumviratu jam antea motus eſſet, & relegatus M. Lepidus, bellum in Antonium alterum collegam ſuſcepit Octavius, & ipſum atque Cleopatram, de qua ſupra diximus, poſt Actiacam victoriam ex-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

pugnavit ad Alexandriam, & ad mo
tem ſibi ipſis inferendam adegit,
Ægyptum populi Romani provincia
fecit.

*Sextus Aurelius: Imperia difficile co
cordiam cuſtodiunt. Dio l.49. Appianus l.
Velleius lib.2. Oroſius lib.6.cap.18. Suetoni
in Auguſto cap.6. Dio lib.50. & 51. Flor
lib.4. cap. 11. Velleius lib.2. Plutarchu
Eutropius lib.7. Oroſius lib.6. cap.19. Vi
gilius lib.8. Horatius in Epod. Ode 9. Pr
pertius libro tertio, Elegia nona. Item libro .
Elegia 6.*

Tradunt authores, Ægypti fructus an
nuos fuiſſe, Ptolomæo Aulete regnant
duodecim millia quinquaginta talenta
hanc ſummam noſtri temporis viri d
cti redigunt ad ſeptuagies & quinqui
centena coronatorum aureorum milli
Cum autem in populi Romani deditic
nem veniſſet, multo putant fuiſſe fr
ctuoſiorem, propter Indiæ & Æthic
piæ commercia.

*Strabo 17.ex Cicerone. Budæus de aſſe l.4
Matth. Hoſtius rei numm. lib.7. At Diod
rus Siculus, qui, ut ipſe teſtatur, eodem Pt
lomæo regnante in Ægyptum ivit, longe
Cicerone diſſentit. reditum enim Ægyp
fuiſſe dicit tantum* IↃↃCIↃ *talentorum
Iſaacus Caſaubonus in commentario ad Stra
bonem.*

De

Deviсto & ſublato Antonio ſolus per nnos quadraginta quatuor Rempubliam geſſit Octavius, & ipſius imperii ano XXIX, conditi autem orbis termillemo nongenteſimo quarto, ſicut pleriue numerant, natus eſt ſalvator noſter eſus Chriſtus, quum ante ſeptem annos Ierodes, cognomento Magnus, templum Hieroſolymæ dirutum reædificaſt magnificentiſſime.

Ioſephus Antiqu. l. 16. c. 14. & de bello udaico l. 1. c. 10.

M. Antonius habebat in matrimonio . Octavii ſororem, ſed amore captus leopatræ, cum Aſiam peragraret, illa eſerta duxit hanc uxorem, eaque res artim etiam belli cauſam dedit.

Dio libro 5.

Summus autem erat utriuſque luxus, eque conviviis illorum atque deliciis & oluptatibus incredibilia fere prodideunt authores: verum is quem dixi, fuit pſorum exitus, vitæque finis.

Plutarchus in Anton. Plinius lib. 9. c. 25. Macrob. l. 3. cap. 17.

M. Antonius erat M. Antonii, de quo ſupra dictum eſt, oratoris clariſſimi nepos.

C. Octavio regnante, populi Romani exercitus omnium primo bellum Germaniæ fecit in ipſorum finibus.

C. Iu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

C. Iulius Cæſar bis quidem profligav
Germanos, verum in Galliis, nempe A
rioviſtum in Celtis, & deinde ad Moſ
confluentem atque Rheni: poſt eam v
ctoriam extructo ponte Rhenum tranſi
ſed paucis diebus ibi commoratus, exe
citum in Galliam reduxit, pontemqu
reſcidit.

Cæſar lib. 1. & 4. de bello Gallico.

Biennio deinde poſt, rurſus pont
Rhenum tranſmiſit, paulo ſupra eu
locum, quo antea exercitum traduxera
ac tum plane conſtituit in Suevos prof
ciſci: verum per exploratores certior fa
ctus de rebus omnibus, & difficultate
veritus, inopiamque commeatus, in Ga
liam ſe recepit, partem aliquam pont
reſcidit, & in altera parte turrim atqu
caſtellum conſtituit, præſidiiſque firma
vit, ne ſui reditus metum hoſtibus om
nino tolleret.

Cæſ. l. 6. belli Gallici. Dio lib. 39. & 40.
Plutarch. in Cæſare. Oroſius l. 6. cap. 9.

Et hæc quidem ſolum adverſum Ger
manos geſſit C. Cæſar, ſicut ipſe com
memorat: Verum Octavius, per Tibe
rium atque Druſum fratres, bellum
Rhætis intulit atque Vindelicis: & e
Vbiis, populi Romani ſociis, eam Ger
maniæ partem, quæ Weſtphalia dicitur
invaſit, duce Quintilio Varo: ſed hun

d internecionem prope concidit Cheru-
o um dux Arminius,inter Amiſiam flu-
nen & Luppiam. Ejus morte graviſſime
erturbatum Vergilium Horatius Car-
i e pulcherrimo conſolatur.

Cæſar libro 4. & 6. de bello Gallico. uetonius in Auguſto cap. 21. in Tiberio ap. 9. Florus lib. 4. cap. 12. Horatius ib. 4. Ode 14. Cladis Varianæ hiſtoriam abent Florus lib. 4. cap. 12. Suetonius in Auguſto cap. 23. Velleius lib. 2. Sex. Au-elius Victor. Dio lib. 50. Tacitus Annal. ib. 1. & lib. de moribus German. Oroſius ib. 6. cap. 21. Zonaras tomo 2. De loco ditæ hujus ſtragis recentiores diſſentiunt. Otho Friſingenſis & Abbas Vrſpergenſis quinque hos ſequuntur. Picus in Stauro-ticho, Nauclerus volum. 2. generat. 43. Huttenus, prope Auguſtam Vindelicorum pugnatum ſcribunt. Æneas Sylvius col-locat pugnam ad Moguntiam. Mutius lib. 3. prope Francofurtum Mœni. Aventi-nus prope Dusburgam commiſſum prælium affirmat lib. 2. Veſtigia vero & monumen-ta indubitata in agro Lippienſis comitatus ſuperſunt.

Druſus in Germania periit, relictis fi-liis, Germanico, viro præſtantiſſimo, & Claudio.

Celebrat eum Horatius ode doctiſ-ſima, ſicut antea quoque diximus, &
ſtirpem

ſtirpem ipſius refert ad Claudium Neronem, qui conſul cum M. Livio Salinatore ſecundum, fratrem Annibalis Aſdrubalem, novas adducentem copias, ad Metaurum flumen concîdit.

Dio lib. 55. Sueton. in Tiber. cap. 8. Ovidius ad Liviam, libro 4. Ode 4.

Cantabros præterea domuit Auguſtus, & Aquitanos, & Pannonios, & Dalmatas, & Illyricos, & Salaſſios Alpium incolas.

Suetonius in Auguſto cap. 20. Dio l. 54. Eutropius l. 7. Oroſius l. 6. c. 21.

De deponenda quidem Imperii mole dicitur cogitaſſe non ſemel, ſed cum invicem reputaret, ſe privatum non ſine periculo futurum, & illam arbitrio multorum temere committi, ſententiam mutavit.

Suetonius c. 28. Dio l. 52. Donatus in vita Virgilii. Zonaras tomo 2.

Regni ipſius anno XXXIII. Herodes Magnus, quem M. Antonius, & ipſe, tertio triumviratus anno, Iudææ regem conſtituerant, mortuus eſt: & octavo poſt anno filius ejus atque ſucceſſor, Archelaus, relegatus fuit in exilium, Viennam Galliæ oppidum.

Zonaras tomo 1. Ioſeph. Antiquitat. Iudaicar. l. 17. c. 10. & 19. & de bello Iudaico lib. 2. cap. 6.

Ad A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Ad provinciarum Imperii tutelam le-iones aluiſſe ſcribitur Octavius quadra-inta quatuor, & in Ægypto quidem ernas, in Hiſpania totidem, per Germa-iam octonas. Quantus autem fuerit ejus ei ſumptus annuus, nonnulli rationem nierunt, & ad centies atque vicies cen-ena coronatorum aureorum millia po-unt, ſic, ut in ſingulas legiones annua ucenta ſeptuaginta duo diſtribuant au-eorum millia.

Oroſius lib. 5. cap. 20. De legionibus Ro-nanorum earumque ſtipendiis, conſule Dionem lib. 55. Tacitum lib. 4. Annalium. De ſtipendiis militum videatur Tacitus libro rimo. Præter hos legatur Budæus de Aſſe ib. 3.

Legionem vero ſex millibus peditum cenſent, equitibus quingentis.

Vide Fl. Vegetium de re militari lib.2.c.6. Modeſtium de vocabulis rei militaris. Iſido-um Etymolog. lib.9.cap. 3. Suidam in voce λεγεών.

In Octavio valde prædicatur ſtudium & liberalitas erga viros doctrina præſtan-tes. Erant tunc præcipui nominis poëtæ, Varius, Vergilius, Plotius, Valgius, Fu-ſcus, duo Viſci, Pollio, Meſalla, Bibuli, Servius, Furnius, Horatius, qui ſua ſcri-pta cupit illis probari, minime ſollicitus, quid alii ſentiant.

Horat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Horatius l.1. Satyra 10.

Cæterum inde à M. Porcio Catone & Aphricano majore, ad hoc uſque tempu perpetua quadam ſerie clariſſima Roma fulſerunt ingenia: ſed hoc Auguſti ſecu lum fere poſtremum eſt, quod nativum illum linguæ Latinæ ſuccum & ſangui nem incorruptum retinuit: Nam dein ceps paulatim magis atque magis fui ſermo vitiatus, donec in meram degene ravit barbariem, quæ ad hanc noſtram uſque memoriam adhæſit.

Lege Hadriani Cardinalis præfationem in librum de ſermone Latino.

Cordubæ natos poëtas pingue quod dam ſonare Tullius ait, & peregrinum quid de illis judicaturum fuiſſe putamus qui centum & amplius poſt annis vixe runt, non Cordubæ nati ſolum & edu cati, ſed etiam Romæ.

Cicero pro Archia. Repetit hoc Seneca ſua ſoria ſexta.

Cæterum, Tiberius, Octavii Augu ſti privignus & gener, & filius adopti vus, admodum invitus, ut quidem præ ſe ferebat, & vix tandem exoratus ſupplice ſenatu, principatum ſuſcepit & initio quidem nihil ſolus agebat, de que rebus omnibus, quæ alicujus eſ ſent momenti, cum ſenatu communi cabat; ſed paulo poſt Reipublicæ cur

plan

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

plane depoſita, totum ſe voluptatibus tradidit.

Tacit. 1. Annal. Sueton. in Tiberio c. 24, 30, & 41. & ſeqq. Eutropius lib. 7. Tacitus Annal. 5. Dio l. 57.

Eo regnante, Armeniam Parthi occuparunt, Mœſiam Daci & Sarmatæ.

Sueton. cap. 41.

Galliam vaſtabant Germani: ſed his incommodis nihil ipſe movebatur.

Sextus Aurelius.

Ejus regni anno decimoquinto Chriſtum ſervatorem noſtrum eſſe crucifixum, nonnulli tradunt, & magni quidem in re Theologica viri: ſed eodem anno Lucas baptiſatum eſſe ſcribit à Ioanne.

Auguſtinus mortem Chriſti collocat in conſulatum Rubellii Gemini & Fuſii Gemini, de civit. Dei lib. 8. c. 54. Idem ſentit Lactantius l. 4. c. 10. & Tertullianus contra Iudæos. Conſtat autem, hos 15 annos Tiberii magiſtratum obtinuiſſe. Vide præterea Alciatum l. 5. c. 11. parergon.

Floruerunt tunc M. Cocceius Nerva, pater & filius, Craſſus Longinus, Iureconſulti.

Tacit. Annal. l. 5. Suet. in Nerone c. 37.

Tiberii pater fuit Tiberius Nero, qui C. Cæſar bello militarat Alexandrino.

Sueton. cap. 4.

Succeſſit ei C. Cæſar Caligula, parentis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

optimi Germanici peſſimus filius, & pla-
ne monſtrum. Viginti tribus illis annis,
quibus præfuit, infinitam auri vim Tibe-
rius collegiſſe ſcribitur, quam iſte primo
ſtatim anno totam profudit.

*Sueton. c.39. in Caligula. De Caligula le-
gatur Dio lib. 19. Eutropius l. 7. Aurelius
Oroſius l.7. c.5.*

Ipſius regni anno ſecundo circiter
Herodes Antipa, Magni filius, interfecto
Ioannis Baptiſtæ, Lugdunum fuit miſſu
in exilium, & ſucceſſorem habuit Hero
dem Agrippam, qui Iacobum Apoſtolum
extinxit.

*Ioſeph. l 18. c.14. & de bello Iudaico l.2.
c.8. Euſeb. hiſt. Eccleſ. l.2. c.11. & l.3.c.4.
Actorum 1. Ioſeph. l.20.c.19. Euſebius l.2.
c.21. Nicephorus c.38. l.2.*

Caligulæ necato ſubrogatus eſt Clau
dius patruus. Is, ubi defeciſſet Britannia
profectus eo, & parte inſulæ in deditio
nem recepta, domum rediit.

*Sueton. in Claudio c.17. Dio lib.60. Eu-
tropius l.7. Oroſius l.7. c.6.*

Maxima fuit, eo regnante, paſſim ine
dia quam ab Agabo prænuntiatam fuiſſe
Lucas Euangeliſta commemorat.

*Cap.11. Actor. Meminit hujus famis Io-
ſeph. Antiqu. l.20. c.2. Epiphanius hæreſ.48.
& 66. Euſeb. hiſtor. Eccleſ. l.2. c.8. Oroſ. l.7.
c.6. Ruffinus l.2. c.8. Xiphilin. in Claudio.*

Claudi-

Claudii ſucceſſor Nero Claudius non obſcure ſignificabat quandoque, ſe ſublaturum eſſe prorſus ordinem ſenatorium. Eo regnante, Britannia magnam cladem accepit, direptis ibi civibus atque ſociis populi Romani. Legiones etiam ſub jugum miſſæ fuerunt in Armenia, & vix ægre retenta Syria: deinde Gallia defecit, authore Iulio Vindice, ejus provinciæ præfecto, poſt etiam Hiſpania, Duce Sergio Galba. Cumq; de recuperandis amiſſis cogitaret; inque Galliam pararet profectionem, reliqui etiam exercitus, quos habebat paſſim in provinciis, rebellarunt.

Eutrop. l. 7. Feſt. Rufus. Suetonius in Nerone c. 40, 42, & 87. Videatur Tacitus Annal. l. 12, 14, 15, & 16. Dionis Epitome.

Quam fuerit immanis & efferata bellua, notum eſt ex hiſtoriis: itaque judicatus hoſtis à ſenatu, ſe ipſum interfecit, adjuvante ſervulo.

Eutrop. l. 6. Aurel. Victor. Oroſ. l. 7. c. 7.

Florebant eo tempore præter Senecam Lucanus, Perſius, Silius Italicus, poëtæ: & hic quidem ultimo Neronis anno fuit conſul.

Lilius Gyraldus ex Tacito, Plin. ſecundus l. 3. Epiſt. 7. ad Caninium.

Ab eo tempore ſtatus reipubl. fuit eo redactus, ut penes exercitum atque legiones popul. Romani eſſet, creare Cæſa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

rem; hunc ad modum factus eſt etiam Cæſar Veſpaſianus. Nam qui per Mœſiam erant & Pannoniam, & Iudæam & Syriam exercitus, ab A. Vitellio defecerunt, & in Veſpaſiani verba jurarunt.

Morem hunc ſub Pertinace increviſſe, Zoſimus l. 1. teſtatur. Tacit. Annal. l. 19. Eutrop. l. 7. Oroſ. l. 7. c. 8. & 9. Sueton. c. 8. Aurel. in Victoro. Sueton. in Vitell. c. 15. in Veſp. c. 6.

Hic Achaiam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samum, Thraciam, Ciliciam & Comagenen, populi Romani provincias fecit, & Hieroſolymam funditus delevit, adminiſtrante bellum Tito filio.

Tacit. l. 21. Ioſephus hiſtoria excidii Hieroſolym. Niceph. 1, 2. hiſtor. eccleſ. cap. 3. & ſeqq. Euſeb. l. 3. c. 5. & ſeqq. Lactant. l. 4. c. 21. Zonaras tomo 1.

Flavius Domitianus, cum Chattis, cum Dacis, cum Sarmatis bella geſſit, deque iis triumphavit.

Sueton. in Domit. c. 6. Aurel. Victor. Eutropius l. 7. Oroſ. l. 7. c. 10. Euſeb. l. 3. c. 13. Xiphilinus.

Vixerunt tunc Statius, Iuvenalis, Martialis, Poëtæ.

Vlpius Trajanus à Nerva Cocceio adoptatus, ac deinde Cæſar factus, Dacos bis rebellantes domuit, ac Romanæ ditionis fecit, coloniaſque deduxit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Dio Caſſius. Dacicum bellum à Caninio poëta tentatum Plinius meminit l.8. Epiſt.1.

In Armeniam & Parthos cum exercitu profectus, deditione & gratia ſibi illos adjunxit, & Parthicus deinde vocatus eſt. Verum plerique omnes ab eo ſubjecti populi rebellarunt tandem, præcipue per Armeniam & Meſopotamiam. Parthi etiam regem ipſis datum ab illo repudiarunt, cum in Italiam reverti cœpiſſet.

Eutrop. l.8. Feſtus Rufus. Dio Caſſius. Legatur Aurel. Victor. Oroſius lib.7.c.12. Xiphilin. Zonaras tomo 2.

Ælius Adrianus Iudæam rebellantem domuit: ejus cauſa belli fuit, quod Hieroſolymæ, quam rurſus habitari permiſit, IoviOlympio templum ædificaſſet, quam rem indigniſſime Iudæi ferebant.

Dio Caſſius in Adrian. Euſeb. l.4.c.2. & ſeqq. Niceph. l.3.c.22. & ſeqq. Oroſius l.7, c.3. Zonar. tom.1.

Gallias, item Germaniam, & Britanniam, & Hiſpanias inviſit. Deinde Mauritaniam, & Parthos, & Aſiam, & Græciam, perque Siciliam Romam rediit: Inde rurſus in Aphricam profectus, Romamque reverſus, denuo Græciam, Aſiamque petit, illinc in Arabiam contendit, & poſt in Ægyptum.

Ælius Spartianus in Hadriano, Feſt. Rufus. Videatur Aurel. Victor. Xiphilinus.

Convocato ſenatu, commendavit eis Antoninũ Pium, qui poſt eum factus Cæſar, pacem coluit, deq; omnibus bene mereri ſtudens, exteros reges atq; populos literis & humanitate in officio continuit.

Dion Caßius. Aurelius Victor. Eutrop. l. 8. Iulius Capitolinus. Oroſius l. 7. c. 14.

Ejus tempore Iureconſulti floruerunt, Alburnus Valens Tuſcianus, Vinidius Verus, Vipius Marcellus, Arrianus, Tertullianus, Salvius Iulianus, L. Volulius Metianus.

Capitolinus in Pio.

Antonino Pio ſucceſſit filius M. Antoninus, cognomento Philoſophus, qui propinquum L. Aurelium Verum ſocium Imperii ſumpſit. Per eum feliciter geſſit Parthicum bellum: ipſe domi in urbe rempublicam curans. Deinde mortuo Vero, ſolus imperavit, & in Germanos bene rem geſſit: Marcomanos etiam oppreſſit & Sarmatas, & Vandalos & Quados, qui Pannonias invaſerant.

Iulius Capitolinus. Eutrop. l. 8. Feſtus Rufus. Quadi, Κάδοι, *Germaniæ populi, Ptolemæo, Tacito, & aliis. Hos ipſos Auſtriacos quidam putant. Sileſios indigitat Dubravius. Aventinus Marchfelders Auſtriæ tractus populos vocat. Quadi quondam Helvetii dicti ſunt Eutropio. Zoſimus l. 3. Quados Saxonum partem facit, Die Guaden Sachſen.*

Ple-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Plerique enim omnes populi, inde ab Illyrico uſq; in Galliam, eo tempore contra nomen Romanum conſpiraverant.

Oroſius l.7. c.15. Euſeb. hiſt. Eccleſ. l.5. c.5. Niceph. l.9. c.12. Tertull. in Apologetico cap.5.

Hujus laudatiſſimi principis filius flagitioſiſſimus, Commodus Antoninus, per legatos devicit Mauros atque Dacos, compoſuit Pannonias, Germaniam, Britanniam, imperium ejus recuſantes; ipſe interim in omni genere turpitudinis & crudelitatis vitam degens.

Ælius Lamprid. Plura de eo Aurelius. Eutrop. l.8. Herodianus l.1. Xiphilinus. Oroſius l.7. c.9.

Septimius Severus civile bellum geſſit cum Nigro, qui Aſiam, & cum Albino, qui Galliam ad defectionem ſollicitabat: cum Parthis feliciter pugnavit, Iudæos per Syriam debellavit. Perſarum regem Abagatum ſubegit, Arabas in deditionem accepit. Britanniam communivit, muro utrinque ad Oceanum ducto, per tranſverſam inſulam; & ſubactis populis, Britanniæ infeſtis, Eboraci vitam finiit.

Ælius Spartianus. Eutropius l.9. Aurelius Victor. Herodianus l.2. & 3. Oroſius l.7. c.17. Xiphilin. Feſtus Rufus.

Ejus filius Antoninus Baſſianus Caracalla bellum intulit Parthis & Armeniis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Hic eſt, qui Papinianum, prætorii præfectum nolentem defendere parricidium, trucidari juſſit.

Spartianus de cauſa necis variat. Plura apud Xiphilinum, Eutrop. lib. 8. Sex. Aurelium Victorem, Herodian. lib. 4. Feſtum Rufum.

Viguerunt hoc tempore complures Iureconſulti, plerique omnes Papiniani auditores, Tarruntius Paternus, Macer, Terentius Clemens, Menander, Archadius, Ruffinus, Papyrius Fronto, Anthius, Maximus, Hermogenianus, Africanus, Florentinus, Tryphoninus, Iuſtus Caliſtratus, Venuleius Celſus.

Lampridius in Severo.

Interfecto Caracalla ſucceſſit Macrinus, qui parum feliciter pugnans cum Artabano, Parthorum rege, quum legiones animadverteret ad Heliogabalum Baſſiani filium inclinare, pacem fecit.

Iulius Capitol. Herodianus l. 4. & 5. Eutropius l. 8. Oroſ. l. 7. c. 18. Aurelius Victor. Xiphilin.

Alexander Severus, fœdiſſimi hominis Heliogabali ſucceſſor, vir ſtrenuus, Artaxerxem Perſarum regem ingenti prælio vicit: Meſopotamiam recuperavit, deperditam ab Heliogabalo: per legatos in Mauritania, in Illyrico, in Armenia feliciter belligeravit: in Germanos deinde profe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

profectus qui Galliam vaſtabant, à quibuſdam ſuis militibus interfectus eſt.

Lampridius in Alexandro. Herod. lib. 6. Artaxerxem Oroſius, Eutrop. & Caßiodorus Xerxem nominant. Aurelius. Oroſ. lib. 7. c. 1. Eutropius l. 8.

Huic erat familiaris admodum Vlpianus Iureconſultus, Papiniani diſcipulus. Vixerunt tunc etiam Paulus, & Pomponius, & Modeſtinus.

Eutropius l. 8. Feſt. Rufus. Iulius Capitolinus. Lampridius in Alexandro.

Alexandrum excepit Maximinus. Is totis viribus in Germaniam profectus, non ſolum Romano milite, ſed Mauris etiam & Oſdroennis, & Parthis, quos Alexander habuerat, uſus eſt. Vicos Germaniæ longe lateque incendit, hoſtium vim magnam concidit, ac multo plures cepit, militemque reduxit opulentum. Germania pacata Syrmium venit, & Sarmatis bellum inferre cogitabat: nec id modo, ſed etiam ipſius erat propoſiti, regiones illas omnes, quæ ſunt ſub ſeptentrionibus, ad Oceanum uſque, Romano ſubjicere Imperio: ſed offenſus crudelitate illius exercitus, Gordianum ſummæ rei præficit, eamque rem ſenatus, qui & ipſe Maximinum oderat, habuit ratam, & illum reipublicæ hoſtem pronunciat. Hoc factum vindicaturus ille, habita concione

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ad exercitum, Romam contendit: quo cognito, ſenatus Pupienum & Balbinum Imperatores declarat: & Pupieno quidem belli tradit adminiſtrationem adverſus Maximinum, qui, Aquileiam obſidens, à ſuis militibus, una cum filio quieſcens in tabernaculo, fuit interfectus.

Capitolinus in Gordianis. Eutropius lib. 6. Herodianus lib. 8. Oroſius libro ſeptimo, cap. 19. Aurelius Victor. Euſebius l. 6, c. 21. Nicephorus lib. 5, c. 25. Zoſimus l. 1.

Poſt hæc Pupieno, & Balbino per ſeditionem militarem occiſis quum biennio regnaſſent, ad Gordianum adoleſcentem rerum ſumma delata fuit.

Iulius Capitolinus in Balbino. Pupienum multi Maximum putant. Capitolinus. Eutropius lib. 5. Zoſimus lib. 1.

Is quarto ſui imperii anno, per Mœſiam atque Thraciam in Perſas profectus eſt, in iiſque locis populi Romani hoſtes profligavit: inde per Syriam venit Antiochiam, quæ tum à Perſis tenebatur: illic frequentibus præliis decertavit, & Saporem Perſarum regem ejecit ita quidem, ut Perſæ, qui jam prope formidabiles erant Italiæ, ſuos intra fines recipere ſeſe cogerentur. Sexto demum Imperii anno circumventus à Philippo, prætorii præfecto, qui milites ad ſeditionem concitaverat, interfectus eſt.

Capi-

Capitolinus in Gordianis. Zoſimus lib. 3. *Feſtus Rufus. Aurelius. Eutropius lib.* 9. *Oroſ. lib.* 7, *c.* 19. *Pomponius Lætus in compendio Rom. hiſt.*

Idem fuit etiam exitus Philippi, qui contra Scythas, Romanorum ſociis ac municipiis inferentes bellum, legatos cum exercitu miſit.

Zoſimus lib. 1. *Aurelius. Eutrop. lib.* 9. *Oroſ. lib.* 7, *c.* 20. *Pomponius Lætus. Primus hic Chriſto fidem dedit. Euſebius lib.* 6. *c.* 27. *Niceph. l.* 9. *cap.* 25.

Hic ſucceſſorem habuit Decium, qui à legionibus Illyricis factus Cæſar, aſſentiente poſtea ſenatu, primum Galliæ motus compoſuit. Deinde republica ſenatui commendata, profectionem una cum filio Imperii ſocio, de ſenatus voluntate ſuſcepit in Scythas, qui terra marique Thraciam & alia Imperii loca vaſtabant: & præliis aliquot victor, hoſte in anguſtias locorum redacto, plenam victoriam reportaſſet, niſi Gallus Hoſtilianus, extremæ Mœſiæ præfectus, conſilium illius ad hoſtem enunciaſſet: quo factum eſt, ut prælio commiſſo, pater & filius ex inſidiis circumventi interficerentur.

Zoſimus lib. 1. *Aurelius. Eutropius l.* 9. *Euſeb. Eccleſ. hiſt.* 7, *cap.* 1. *Niceph. lib.* 5. *cap.* 25. *Pompon. Lætus.*

Gallus deinde, Cæſar factus à legione una

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

una & militum reliquiis, qui ſuperſtites erant, pacem cum Scythis fecit, populo Romano turpem & ignominioſam, quando tributum eis dependere promiſit, rem inauditam, & tanti nominis majeſtate prorſus indignam. Itaque ferociores facti Scythæ, rupto fœdere, populabantur Dardaniam, Thraciam, Theſſaliam, Macedoniam, nec id modo, ſed Aſiam quoque, vaſtatis & deletis quampluribus urbibus. Demum Scytharum exemplo multi alii facti ſunt Romanorum hoſtes, complures etiam rebellarunt. In Syriam penetrabant Parthi, & Armeniam occupabant, fugato rege Tyridate.

Zoſimus l. 1. Pomponius Lætus.

Scythæ vero tam erant inſolentes, ut etiam Italiæ minarentur: & magna perfecturi videbantur: niſi Æmilianus, Mœſiæ præfectus, ad oram Sarmaticam, confirmato ſuo milite pollicitationibus, & ſpe præmiorum, illos fudiſſet, ac longiſſime perſecutus, ipſorum quoque fines diripuiſſet. Hac de cauſa Cæſar fuit ſalutatus à milite: Gallus autem eo cognito, profectus, ut obſiſteret, una cum filio Voluſiano, imperii ſocio, fuit interfectus.

Pomponius Lætus. Eutrop. lib. 9. Oroſ. l. 7. c. 21. Aurelius Victor.

Hoc tempore Cyprianus floruit, Epiſcopus Carthaginenſis, cujus extant, inter alias

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

alias multas, epiſtolæ quædam ad Lucium Epiſcopum Romanum, quem fratrem vocat & collegam: multo autem plures ad Cornelium; ubi conqueritur, inter alia, de iis, qui propter delicta condemnati ab Aphricanis Epiſcopis, & ſacerdotio dejecti, Romam confugerant, amplioris cognitionis cauſa. Nam æquum eſſe dicit, ut, quo loco crimen eſt admiſſum, ibi cauſa diſceptetur. ſingulis enim paſtoribus attributam eſſe proportionem gregis, de qua ſint rationem reddituri Domino. Non ergo ſcindendam eſſe concordiam Epiſcoporum, neque deſpiciendum judicium eorum, qui per Aphricam de cauſa ſtatuiſſent.

Euſeb. lib. 7. c. 3. Nicephor. l. 6. c. 7. 1 Tomo Conc. p. 3. c. 69. cum ſeqq. Epiſtola cujus initium eſt: Legi literas tuas pater, pag. 381. Vide in Epiſt. Cypriani l. 3. juxta editionem Pamelii.

Interim exercitus alter, qui in Alpibus erat, Valerianum, nobili genere natum, Cæſarem creat: quod cum Æmyliani milites audiſſent, ne turbis implicarentur, ſuum Cæſarem interficiunt, & ad Valeriani partes tranſeunt.

Pomponius Lætus. Eutropius l. 9. Aurelius. Oroſ. l. 7. c. 21. Zoſimus l. 1.

Æmylianus datis ad Senatum literis quum Imperator factus eſſet, promiſerat,

ſe N-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ſe liberaturum Thraciam & Meſopota-
miam ab hoſtibus, recuperaturum Ar-
menias, & depulſurum undique hoſte[s]
Romani nominis.

Pompon. Lætus.

Valerianus in bellum Perſicum profe-
ctus, culpa cujuſdam ſui ducis captus fu[it]
à Sapore, Perſarum rege. quem vicin[i]
principes atque populi confœderati ho[r-]
tabantur, fruſtra tamen, ut captivum d[i-]
mitteret: hoc enim eſſe Romanorum fa-
tum, ut victi multo fortius reſiſtant.

Trebellius Pollio in vita. Eutrop. lib. 9. Feſt. Rufus. Aurel. Victor. Oroſ. l. 7. c. 22. Euſeb. lib. 9. c. 9. Niceph. lib. 6, cap. 10. Zoſim. lib. 1.

Capto Valeriano ſucceſſit ejus filiu[s]
Gallienus. Hic ſe totum voluptatibus da-
bat, neglecta republica, ſic quidem, ut mi-
lites, qui paſſim per provincias erant, no-
vos Imperatores ſibi deligerent, per Gal-
liam, Hiſpaniam, Pannonias, Illyricum,
Ægyptum, Aphricam, cæteriſque in lo-
cis, qui tamen omnes, partim civilibu[s]
inter ipſos diſſidiis oppreſſi fuerunt.

Trebell. Pollio. Videatur Pollionis hiſtoria de 30 Tyrannis, eorumque mutuis lanienis.

Ipſo regnante, Gothi Thraciam occu-
pant, Macedoniam vaſtant, Theſſaloni-
cam obſident, Scythæ in Bithyniam &
Cappadociam & Aſiam invadunt, & a
Euxi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Euxino Ponto in Iſtrum devecti, Romanorum municipiis vim faciunt.

Eutrop.l.9.De Gallieno. Aurelius Victor. Feſtus Rufus. Euſeb.l.7,c.18 Zoſim.l.1.

Ejus vero tanta ſocordia fuit, ut, cum de provinciarum defectionibus, & publicis calamitatibus audiret, ridicule ſemper & contemptim reſponderet, quaſi reſpublica nihilominus conſiſtere, ſuamque dignitatem retinere poſſet, nec ideo facta ſit ejus deterior conditio: contemptus igitur, tam domi quam foris, ob dedecoroſum vitæ genus, reipubl. quamplurimos conciliavit hoſtes; ac Scythæ quidem, & Gothi, cumque his permixti quamplures alii populi, erant tum in armis, ac in perniciem populi Romani conjuraverant circiter CCCXX hominum millia; ſed hos omnes in Mœſia, multiſque aliis in locis, debellavit tandem Flavius Claudius, qui interfecto Gallieno ſucceſſerat, vir magnæ virtutis, ac dignus longiori vita.

Trebell. Pollio in vita. Eutrop. lib. 9. Oroſius l.7, c.23.

Poſt Claudium fuit Aurelianus, quoniam ejus erat perſpecta virtus, quam regnante Claudio, multis in locis in hoſtem declaraverat. Is per Inſubriam bella geſſit, & cum Marcomanis conflixit, dubie quidem initio, & periculoſe, verum feliciter tandem, poſtquam, illius mandatu, libris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

libris inſpectis Sibyllinis, religionem ſe
natus procuraſſet : Romam inde profe
ctus, & mulctatis nonnullis, ob ſeditio
nem excitatam ſe abſente, bellum ſuſce
pit, ut, quæ ſunt ad orientem ſolem, & i
Syria, provincias recuperaret: quas Zeno
bia, fortis & animoſa fœmina, ſuorum
liberorum tutrix, obtinebat, ab Odenat
conjuge ſibi relictas; qui, Gallieno Cæſa
re, multa fortiter ac præclare iis in loci
geſſerat.

*Pomponius Lætus. Flav. Vopiſcus. Zoſi
mus l. 1. Eutrop. l. 9. Aurel. Victor. Feſt
Rufus. Pollio in vita 30. Tyrannorum. Oro
l. 7. c. 23. Procop. de bello Perſico l. 2.*

Quacunque tranſiret Cæſar, hoſte
populi Romani fudit, in Illyrico, in Thra
cia, cæteriſque in locis; ac demum in ho
ſtilem regionem ubi veniſſet, poſt virium
& periculi plenam dimicationem, vicit
ac reginam cepit; quæ Perſarum & Ar
meniorum auxiliis confiſa, fortiſſime
pugnaverat. Ejus autem regionis, quam
debellaverat, præcipua erat civitas Pal
myra: cumque Cæſar ex Aſia rediiſſet in
Europam, Palmyrani rebellarunt, occiſo
duce, & militibus in præſidio collocatis
Reverſus igitur eo, captam urbem ever
tit, interfectis omnibus, ita quidem, ut
nec ætati parceret ulli, neque ſexui.

Zoſimus l. 1. Palmyra Syriæ urbs olim

Ha-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Hadrianopolis vocata fuit, teſte Stephano. Syrorum quoque lingua Thadamus dicta fuit, ut tradit Baptiſta Egnatius.

Ægyptum deinde, quæ tum defecerat, recepit, & Gallias denuo Romanæ ditionis fecit: poſt Romæ triumphavit. inde per Illyricum profectus Perſis bellum indixit: ſed in itinere à ſuis familiaribus eſt interfectus.

Aurelius. Pomponius Lætus, Zoſimus lib. 1. hiſtoriæ novæ.

Ab ejus interitu fuit interregnum aliquandiu, quod poſt Romuli mortem acciderat nunquam. Tandem ſucceſſit Tacitus, qui paucorum menſium Imperator, nihil memorabile perfecit. Hunc ſenatus oraverat, ne moriens liberos ſuos, verum aliquem ſpectatæ virtutis ac probitatis virum, Imperii ſucceſſorem faceret. Is fuit Probus. qui tam ab exercitu, quam à ſenatu confirmatus, Galliam recepit, & Francones Germanos, qui illam obtinebant, multis præliis devicit.

Romanæ hiſtoriæ autores Francos, non Francones ſcribunt. Vopiſc. Aurelius, Eutrop. l. 9. Pompon. Lætus. Oroſ. l. 7. c. 27.

In Illyrico Sarmatas, aliaſque gentes concidit, & in itinere facto per Thraciam, barbaros populos, Romani nominis terrore, & rerum geſtarum magnitudine, ſibi devinctos reddidit: Aſiam pacavit,

& Parthorum regem ad petendam pacem ſola nominis ſui fama excitavit: pacem cum Perſis fecit, ac inde in Thraciam revertit, & exteros populos devictos in Romanum ſolum tranſtulit, ex quibus aliqui fidem ſervarunt: alii contra, quos tamen omnes magna ex parte poſt oppreſſit. Et cum rebelliones per Galliam, Hiſpaniam, atq; Britanniam ſedaſſet, iter ingreſſus per Illyricum, ut Perſis bellum inferret, à ſuis inſidioſe fuit interfectus.

Zoſimus lib. 1. Oroſ. lib. 7, cap. 14. Pomponius Lætus.

Florebat tum Reſpublica, longe lateque pacatis undique populis, ita quidem, ut Probus aliquando diceret, brevi futurum, ut legionibus atque præſidiis nihil eſſet opus: hoc illius dicto milites offenſi, judicabant, è medio tollendum eſſe.

Vopiſcus. Euſeb. hiſtor. Eccleſ. l. 7, c. 24.

Poſt eum ſubiit Carus, qui Sarmatas, morte Probi factos inſolentiores, & Italiæ minitantes, fregit, inque Perſas proficiſcens, Meſopotamiam cepit, longiuſque profecturus, interiit.

Vide orationem Syneſii de regno ad Arcadium. Vopiſcus in vita Numeriani & Carini. Sextus Aurel. Eutrop. lib. 9. Pompon. Lætus. Oroſius l. 7, cap. 24. Feſtus Rufus.

Ex filiis natu minorem, Numerianum, militiæ ſecum habuit, alterum, Carinum, Gal-

Galliis præfecerat. Numerianus à ſocero
uo fuit occiſus, in ejuſque locum venit
Diocletianus: cum eo præliis aliquot
onflixit Carinus, adipiſcendi imperii
auſa, ſed victus, occubuit. Diocletianus,
ropter naſcentes non in uno loco turbas
c ſeditiones, collegam ſibi ſumpſit Ma-
imianum. Is Galliam communem paca-
it, & Aphricam. Diocletianus autem
Egyptum, interfectis turbarum autori-
us. Britanniam quoque decimo poſt an-
o, quam defecerat, & ut firmior eſſet
Reipublicæ ſtatus, neve propter ſucceſ-
onem novi motus excitarentur, Gale-
ium adoptavit, Maximianus autem
Conſtantinum Chlorum.

Sextus Aurelius. Feſtus Rufus. Eutrop.
ib. 9. Oroſ. lib. 7. cap. 13.

Contra Narſem, Perſarum regem, miſ-
us à Diocletiano Galerius, infeliciter pu-
navit, amiſſa majore parte exercitus, ſed
uſſus redintegrare bellum, ingenti prælio
uperavit hoſtem, & longius, quam quivis
lius Imperator, excepto Trajano, iis lo-
is progreſſus, capta Cteſiphonte, totam
Aſſyriam domuit, & quinque trans Ti-
rim flumen provincias, quæ Trajano
Cæſare defecerant, recepit.

Feſt. Rufus. Eutrop. Pomponius Lætus.

Per Aſiam rebus compoſitis, in Euro-
pam Diocletianus rediit, in qua pacati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

tum erant Scythæ, Sarmatæ, Alani, Baſtarnæ, Carpi, Catti, Quadi. Poſtea tum ipſe, tum Maximianus, abdicato magiſtratu, ſuos conſortes, de quibus ante diximus, Imperio præficiunt; Conſtantium quidem Galliis, Britanniæ, Hiſpaniis, Italiæ, Aphricæ; Galerium autem Illyrico, Græciæ & Aſiæ.

Oroſ. l. 7. c. 25. Eutropius in fine noni libri. Euſeb. lib. 8. c. 26. Socrates l. 1. c. 1. Pomponius Lætus.

Hoc tempore Romæ fuit Epiſcopus, Marcellus. cujus extat decretum, Epiſcopis non licere convocare Synodum, abſque Romanæ ſedis authoritate, non licere item damnare ullum Epiſcopum, qui Romam provocarit.

Tom. 1. concil. p. 417. editionis Venetæ. Repetitur 2. quæſt. 6. ad Romanam Eccleſ. Diſt. 17. c. Synodum Epiſcoporum.

Erat hujus etiam, ſicut aliorum ante ipſum afflicta tenuiſque fortuna, quum Cæſareum perſequeretur Maxentius. Itaque facile colligi poteſt, an in his anguſtiis atque latibulis tantum ille ſibi ſumpſerit, ut ejuſmodi faceret decreta.

Damaſus in vita Marcelli.

Conſtantino tandem Eboraci mortuo, Galerius adoptavit Severum & Maximianum.

Oroſ. l. 7. c. 5. Eutrop. l. 10. Sextus Aurel.

Inter-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Interea milites prætoriani Maxentium Romæ ſalutant Cæſarem.

Eutropius l.10. Aurelius Victor. Socrates l.1.c.1. Zoſimus l.2. Pompon. Lætus.

Interfecto Severo, Maximianus Imperii collegam aſſumpſit Licinium.

Eutropius lib.10. Socrates lib.2.cap.1. Pomponius Lætus.

Inter hos magni fuerunt motus; ideoque nobiles Romani Conſtantinum Conſtantii filium, in Galliis agentem, evocant, ut urbem à tyrannide Maxentii liberaret. Ille cum parte copiarum in Italiam profectus, commiſſo prælio, vincit, & tandem ad urbem Romam exercitum Maxentii plane concidit.

Eutropius l.10. Oroſ. l.7.c.28. Euſeb. hiſtor. Eccleſ. lib.9. c.8.& l.1. de vita Conſtantini c.32. Socrat. l.1.c.1. Zoſimus lib.2. Pomponius Lætus. Meminit Prudentius Poëta.

Tandem etiam cum Licinio bella geſſit, qui prælio victus, & pleriſq; omnibus exoſus, à militibus demum fuit interfectus.

Sex. Aurel. Eutrop. l.10. Oroſ. lib.7. cap.28. Euſeb. in vita Conſtantini Magni lib.2.c.18. Niceph. l.7.c.45. Socrat. l.1. c.2. Zoſimus lib.2.

Ejus belli cauſam fuiſſe nonnulli ſcribunt, quod Chriſtianæ profeſſionis homines acerbe Licinius perſequeretur,

cum quidem perſæpe rogatus eſſet, atque monitus à Conſtantino, ne faceret.

Euſeb. lib. 10. cap. 8. Socrat. lib. 1. cap. 2. Sozomenus lib. 1. c. 7. Niceph. lib. 7. c. 44. Pompon. Lætus.

Nam inde à reſurrectione Chriſti ad hanc ætatem uſque per annos fere trecentos, qui Chriſtum profitebantur, varie fuerunt afflicti. Nam ut illa prætermittam, quæ ſacra ſcriptura de Stephano, de Iacobo, fratre Ioannis, de Petro captivo, ſed per angelum liberato, commemorat, ut Paulum quoque taceam, qui & ipſe graviter Eccleſiam Dei perſecutus eſt, & poſtea converſus, nullum non periculorum genus adiit propter Chriſtum: Romani quoque Cæſares, horrendas & immanes excitarunt lanienas, Nero, Domitianus, Trajanus, Septimius Severus, Maximinus, Decius Valerianus, Aurelianus, Diocletianus, Maximianus.

Aug. de civit. Dei l. 8. c. 52. De his perſecutionibus vide ſcriptores Eccleſiaſticos, Euſebium, Nicephorum, Severum Sulpit.

Rerum autem potitus Conſtantinus, & veram complexus religionem, portus extitit atque refugium Chriſtianis.

Quomodo Conſtantinus ad Chriſtianiſmum amplexandum adductus ſit, ſcribit Zoſimus lib. 2. longe aliter ac Eccleſiaſtici ſcriptores rem explicant.

Tunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Tunc primum etiam Epiſcopi Romani cœperunt eſſe in tuto : nam huc uſque plerique omnes fuerunt affecti ſuppliciis.

Numerantur autem inde à Petro, quem ipſi primum fuiſſe volunt, ad hoc uſque tempus, triginta tres. horum decreta ſunt in libros inſerta conciliorum : ſed ex iis pleraque tam ſunt levicula, tam nugatoria, tam aliena prorſus à ſacris literis, ut credibile ſit, ab aliis longo poſt tempore fuiſſe conficta. Sin autem vera ſunt, & ab illis emanarunt, tunc ſane, quod vaticinando Paulus dicebat, filium illum perditum, hominemque peccati, jam tum operari cœpiſſe myſterium iniquitatis, rectiſſime videtur ad hanc etiam partem accommodari poſſe.

Tomo 1. *concil.* 2 *Theſſalonicenſ.* 2.

Anacleto, qui ponitur quartus à Petro, tribuitur, & exſtat decretum, quo ſtatuit, Eccleſiam Rom. eſſe mandato, & inſtitutione Chriſti, caput aliarum Eccleſiarum.

2 *Tomo concil. p.*306. *Repetitur Diſt.*22. *c. Sacroſancta. item Diſt.* 1. *c. In novo.*

Alteri poſt eum, Alexandro, decretum adſcribitur, quo mandat, ut aqua cum ſale conſecretur, ad expurgandum populum, & amoliendum inſidias Diaboli.

1 *Tomo Concil. pagina* 316. *epiſt.* 1. *ad omnes Orthod. Extat. de conf. diſt.* 3. *cap. Aquam cum ſale.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Quæſo quantum iſta differunt ab Apoſtolorum illa majeſtate, quantum autem à Ioannis Euangeliſtæ ſcriptis, qui prope ad hoc uſque tempus ætatem produxit?

Euſeb. lib. 4. De obitu Ioannis Euangeliſtæ nihil certi extat. Hieronymus breviter ait, Ioannem anno 68. poſt paſsionem Domini Epheſi mortuum. Suidas ad annum ætatis 120. perveniſſe refert.

Hæc duo poſui ſolum, ut de reliquis judicium fieri poſſit: nam fere ſunt ejuſdem generis, & ambitionem apertè præ ſe ferunt, & ut ſermo eſt illotus, ita quoque res ipſa nihil habet ſalis, quem in Eccleſiæ miniſtris Paulus requirit.

Ad Coloſſenſes 4.

Huc etiam pertinet Conſtantini Cæſaris edictum, quod ſuis libris inſeruerunt, ipſorum potentiæ videlicet fundamentum atque robur. Nam quæ ponitur ibi liberalitatis illius immenſæ cauſa & occaſio, falſi redargui poteſt ex hiſtoriis atque convinci.

Diſt. 96. Conſtantin. In vetuſtioribus exemplaribus Decretor. Gratiani non exſtat Donatio Conſtantini M. ut annotatur Centuria 4. Hiſtor. Eccleſ. Otto Friſing. lib. 4. ſcribit, fuiſſe Gratiani tempore, qui donationem illam fictam aſſeverarent. Impugnarunt publicis ſcriptis hoc commentum Marſilius Patavinus, in libro ſuo, cui titulus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ulus, Defenſor pacis: Nicolaus Cuſanus ardinalis l. 3. c. 2. de concordia Catholica: Æneas Sylvius in ſuo Dialogo: Volateranus: Laurentius Valla: Ludolfus de Baenberg, de jure regni Imperii Romani, c. 13. oannes de Pariſiis, tractatu de poteſtate reia & papali: Martinus Lutherus: Item Hottomannus in bruto fulmine: Theophilus Banoſius lib. 10. de Politia civitatis Dei, cap. 11. Defendunt hanc ementitam donaionem Auguſtinus, Steuchus Eugubinus, duobus libris contra Vallam ſcriptis, & Boethius Epo. Friſius lib. 2. Heroicarum quæſtionum. Ioannes Aventinus lib. 5. Henrico IV. imperante, fabulam donationis Conſtantinianæ primum excogitatam affirmat, quod ab illorum temporum ſtatu non alienum videtur.

Deinde, ut maxime fuerit Cæſar profuſus, uni ſibi fortaſſe potuit hoc ipſo jus ſuum imminuere: ſucceſſoribus autem, æquali poteſtate præditis, & reipublicæ tutoribus, non potuit. Nam qui jus & imperii vectigalia deteriora facit, patriæ pater appellari non debet, ac par pari præſcribere non poteſt, aut præjudicare.

Lib. 4. de recep. arbit. Item in l. 58. D. de judic. & l. ille. 13. §. tempeſtivum. D. ad SC. Trebellian.

Conſtantini Cæſaris mandatu, Niceæ, urbe Bythiniæ, fuit indictum, & habitum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

concilium longe frequentiſſimũ, in eoqu
dogma damnatum Arrii, qui Chriſtum
negabat ejuſdem eſſe cũ patre ſubſtantia

Euſebius de vita Conſtantini M. lib.
c. 6.7. Niceph. lib. 8. c. 4. & ſeqq. Theod
retus lib. 1. cap. 7. & ſeq. Socrat. lib. 1
c. 5. Sozom. l. 1. c. 16. Ruffin. l. 10. c.
Zonaras tomo 3. Oroſ. lib. 7. c. 28.

Non ex Europa tantum & Aſia, ſed e
Ægypto etiam atque Lybia conveniſſ
eo ſcribuntur Epiſcopi.

Hinc Auguſtinus libro de Baptiſmo
cap. 18. Nicenum Concilium, orbis terræ Con
cilium nominat.

Decretum inter alia fuit, ut per Ægy
ptum, Libyam, Pentapolim, vetus con
ſuetudo ſervetur, nimirum, ut hi omne
Alexandrino ſubſint Epiſcopo, quum Ro
manus etiam Epiſcopus hunc morem
uſurpet & retineat: Item ut Antiochiæ
cæteriſque provinciis & Eccleſiis integr
maneant ſua cuique privilegia.

Tomo 1. concil. cap. 6. Decret. concili
Niceni. pag. 485. item 568. & 578. Diſt.
65. cap. Mos antiquus.

Poſt hanc Synodum, Euſtathio quodam
authore, natæ fuerunt opiniones pravæ
de vitando matrimonio, de novo & inu
ſitato genere veſtitus, de non edendis car
nibus, de relinquendis poſſeſſionibus.

Athanaſ. orat. 1. contra Arrian. Baſi-

lius , epiſt. 74. Socrat. l. 2. c. 47. Niceph. lib. 9. c. 16. Sozomenus lib. 3. c. 13.

Cum ergo plerique conjuges divortium facerent, & ſervi relictis dominis, ad novum illum ac religioſum veſtitum, uti vocabant, confugerent : idem quoque facerent mulieres, deſertis maritis: cum ii, qui carnibus veſcebantur , item Eccleſiæ miniſtri, qui duxerant uxores, vulgo deſpicerentur, tanquam impuri, & ingrati Deo ; Gangræ , oppido Paphlagoniæ, fuit habita Synodus, in eaque damnati, qui ſic docerent atque ſentirent.

Hujus concilii Canones Decretis Gratiani fere omnes inſerti ſunt , Diſt. 30. 31. *&* 42. *Canones Concilii Gangrenſis exſtant* XX. *tomo* 1. *conciliorum , p.* 609. *ſubſcripſerunt Epiſcopi* 16.

Salutatus ampliſſime à ſenatu populoque Romano Conſtantinus , propter reſtitutam Reipublicæ pacem , ad externa bella totum ſeſe convertit , multiſque præliis Gothos atque Sarmatas vicit, Thraciam diripientes : deinde jam ætate gravis, bellum indixit Perſis , Meſopotamiam vaſtantibus : & in Aſiam ubi veniſſet cum exercitu , ſumpto pharmaco, valetudinis curandæ cauſa , vitam finiit, non abſque veneni ſuſpicione.

Feſt. Ruf. Euſeb. de vita Conſtant. lib. 4. *c.* 56. *Eutrop. l.* 10. *Sex. Aurel. Oroſ. l.* 7. *c.* 28.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

c. 28. Socrat. l. 1. c. 26. Sozom. l. 2. c. 32. Niceph. l. 8. c. 54. & 55. Auguſt. l. 5. c. 22. de civit. Dei. Pomponius Lætus.

Hic ille eſt, qui cognomento dicitur Magnus, & qui Byzantium, urbem Thraciæ, ſuo de nomine vocavit, eo tranſlata ſede regia.

Eutrop. l. 10. Oroſ. l. 3. c. 13. l. 7. c. 28. Socrat. l. 1. c. 12. Saxon. l. 2. c. 2. Auguſt. l. 5. c. 25. de civit. Dei. Zoſimus l. 2.

Cœpit autem regnare ad annum, à natali die Chriſti, circiter trecenteſimum duodecimum. Cometes inuſitatæ magnitudinis mortem ejus anteceſſiſſe dicitur.

Eutrop. lib. 10.

Tres reliquit filios, Conſtantinum, Conſtantium, Conſtantem: hos inter diviſum fuit imperii corpus: Conſtantino pars obtigit Alpium, Gallia, Hiſpania, Britannia, Orcades, Hibernia, Thyle: Conſtanti, Italia, Aphrica, cum Inſulis, Illyricum, Macedonia, Achaia, Peloponneſus, Græcia: Conſtantio Aſia & Thracia.

Aurelius Victor Euſebius lib. 4. cap. 51. de vita Conſtantini Magni. Niceph. lib. 8. cap. 54. Zoſimus lib. 2. Pomponius Lætus. Non ſatis autem convenit, diviſeritne Conſtantinus ipſe hæredibus imperium, an ipſi poſt ſorte id fecerint. Vives ad c. 25. lib. 5. Auguſtin. de civit. Dei.

Conſtantinus ea diviſione non contentus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

[g]entus, bellum intulit fratri Conſtanti: [n]amque pervenerat Aquileiam: ibi congreſſus cum copiis Conſtantis, amiſſo [e]xercitu, confoditur.

Eutropius lib. 10. *Aurelius Victor. Oroſ. lib.*7. *cap.*29. *Socrat. lib.*2. *cap.* 3. *Zoſimus lib.* 2. *Pompon. Lætus.*

Conſtans qui interea cum Getis & Sarmatis in Dacia belligerabat, poſt eam victoriam, de qua diximus, in Italiam venit, & ſuperatis Alpibus in Galliam penetravit, & biennio ditionem omnem mortui fratris obtinuit: ſed paulo poſt inſidiis & fraude Magnentii fuit interfectus.

Aurel. Victor. Eutrop. l. 10. *Oroſ. l.* 7. *c.* 29. *Socrat. l.* 2. *c.* 20. *Sozom. l.* 4. *c.* 1. *Niceph. l.* 9. *c.* 29. *Zoſim. l.*2. *Pomp. Lætus.*

Hunc Magnentium milites, antea deliniti ac præmiis allecti, ſalutaverunt imperatorem.

Aurelius Victor. Eutropius. l. 10. *Oroſ. l.*7. *c.*29. *Socrat. l.*2. *c.* 10. *Zoſimus per jocum imperatorem factum ſcribit. l.* 2.

Ea re cognita, Conſtantius, ex tribus fratribus adhuc ſuperſtes, relicto per Aſiam legato patruele & ſororio ſuo Gallo, magnis cum copiis in Italiam, ac inde in Galliam accedit, & hoſtem ingenti prælio vincit. Elapſus autem Magnentius, de pace legatos mittit, ſed rejectus à victore, denuo præliatur, & infeliciter qui-

quidem : itaque Lugdunum fugiens, cum ſuos etiam comites inſidiari ſibi videret, nec, quo ſe reciperet, haberet, mortem ſibi conſcivit ipſe.

Sextus Aurelius. Eutrop. lib. 10. *Oroſ. lib.* 7. *c.* 29. *Socrates lib.* 2. *c.* 27. *Sozomenus lib.* 4. *c.* 6. *Niceph. lib.* 9. *c.* 32. *Zoſimus lib.* 2. *Pomponius Lætus. Athanaſius in Apologia ad Conſtantium Cæſarem ſcribit, Magnentium Iudam imitatum, eodem mortis genere ſibi ipſi carnificem factum. Aurelius gladio incubuiſſe refert.*

Conſtantius deinde, Gallum patruelem, legatum ſuum per Aſiam, ut dictum eſt, abutentem imperio ac poteſtate, cum alia ratione ſanare non poſſet, interfici mandat: poſt in Aſiam redit, perfecturus bellum Perſicum, quod propter factionem Magnentii, ut ſupra diximus, intermiſerat.

Sextus Aurel. Eutrop. l. 10. *Oroſ. l.* 7. *c.* 29. *Am. Marcellin. lib.* 14. *Socrat. lib.* 2. *c.* 27. *Sozom. l.* 4. *c.* 6. *& l.* 5. *c.* 2. *Niceph. l.* 9. *c.* 8. *Zoſ. l.* 1. *Pomp. Lætus.*

Et quoniam ſub hoc ipſum tempus, Germani facta impreſſione, Galliam vaſtabant, alterum ſuum patruelem, Iulianum, Galli fratrem, adoptavit, & Galliæ tutelam illi commiſit.

Marcell. lib. 15. *Sozom. lib.* 5. *cap.* 1. *Zoſimus lib.* 3.

Iulia-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Iulianus feliciter adminiſtratâ re, mul-
iſque præliis victor, hoſtem trans Rhe-
ium expulit, complures cepit, ac Roma-
ios milites captivos liberavit, & ad Ar-
rentoratum hoſtilem exercitum fere to-
um concidit, ideoque ſalutatus eſt ab
xercitu, non modo Cæſar, verum etiam
Auguſtus; & diademate ornatus, licet in-
vitus, ut præ ſe ferebat. Nam literis ad
Conſtantium datis, invidiam facti cona-
batur à ſe derivare: ſed Conſtantius ea re
plurimum offenſus, omiſſo Perſico bello,
vicinisque populis liberaliter & amice
compellatis, ut in fide perſiſterent, iter in-
greſſus eſt, ut Iulianum ad officium redu-
ceret: ſed in itinere, cum adhuc eſſet in
Aſia, febri correptus, vitam finiit, Iuliano
prius conſtituto ſucceſſore.

Socrat. lib. 5. c. 1. Sex. Aurel. Zoſimus lib. 3. Marcel. lib. 16. 20. & 21. Aurel. Vict. Eutrop. l. 10. Oroſ. lib. 7. c. 29. Socr. l. 2. c. 37. Niceph. l. 9. c. ult. Theod. l. 3. c. 1. Zoz. lib. 5. cap. 1.

Regnante Iuliano populi Romani ho-
ſtes intra ſuos fines ſe continebant, nec
ullus erat uſpiam motus.

Ammianus l. 25. Eutrop. l. 10. Feſt. Rufus. Aurel. Vict. Socrates lib. 3. c. 18. Theodor. lib. 3. c. 20. Sozom. lib. 6. cap. 1. Auguſt. de civit. Dei lib. 4. c. 29.

Ipſe contra Perſas profectus, & Aſſy-
riam

riam populatus, exercitu hoſtili profliga-
to, Cteſiphontem uſque pervenit: tan
dem reducturus copias, à tergo invaditu
ab hoſte: cumque medius verſaretur inte
ſuos milites, accepto vulnere, paulo po
exceſſit è vita, Chriſtiani nominis hoſtis

Quod Chriſtiani nominis hoſtis fuerit &
perſecutor Iulianus, atteſtantur Socrates l. 3
c. 11. Theodoretus l. 3. c. 7. Sozom. l. 3
c. 1. 2. Niceph. l. 10. c. 21. 22. 23. &c. Au
guſtinus l. 18. c. 52. Pompon. Lætus.

Milites, amiſſo duce, cum in magni
verſarentur anguſtiis, Cæſarem faciun
Iovinianum.

Aurelius Victor. Eutropius l. 10. Oro
lib. 7. c. 31. Ammianus lib. 25. Socrate
l. 3. c. 19. Theodoretus l. 4. c. 1. Sozom
l. 6. c. 1. 2. Niceph. l. 10. c. 38. Zoſ. lib. 3
Pomp. Lætus.

Erat tum Epiſcopus Romanus Iulius
ejus nominis primus, cujus exſtant epi-
ſtolæ ad Epiſcopos Orientales, in quibu
non ſemel inculcat, ſibi ſoli, qui ſit prima
ſedis, ut ait, præſul, ſingulari quodam pri-
vilegio & ex præſcripto divino, jus com-
petere convocandi Synodos generales.

Tom. 1. Concilior. pag. 610. & ſeqq
Epiſt. 1. quæ tamen cenſetur eſſe fictitia. Re-
petitur 3. q. 6. cap. Dudum à ſanctis.

Mirum autem videri poſſit, qua fronte
iſtud ſcribat, aut alii jactent, quum &
ante

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ante ipſum Conſtantinus Nicenum, & poſt ipſum annis omnino centum, Marcianus Imperator Chalcedonenſe coëgerit concilium. Ad ſe quoque ſolum, ejus urbis antiſtitem, pertinere dicit, ut de cauſis Epiſcoporum, & id genus aliis gravioribus negotiis cognoſcat.

Epiſtola hæc Iulii ſuppoſititia eſt, ut ex Socrate lib.2. c.15. & Sozomeno l.3. c.8. ubi literarum ſumma indicatur, quæ cum argumento fictitiæ hujus Epiſtolæ non congruit, liquet.

Hanc ejus arrogantiam Epiſcopi illi ferre non poterant, & Antiochiæ congregati, maſcule reſpondent, ſententiam, ab ſe latam, retractari ab ipſo non oportere, quod eundem dignitatis gradum obtineant, quem ipſe: nam inde à ſuis finibus, Chriſti doctrinam, Apoſtolorum opera & miniſterio, Romam perveniſſe tandem: quod ſi pergat, & nova decreta faciat, non ſe parituros, & nihil ſibi fore commune cum ipſo; conſiliumque capturos eſſe, quemadmodum res ipſa poſtulabit.

Extat epiſtola hæc inter decreta Iulii Pontificis 1 tomo conciliorum, pag. 621, editionis Venetæ; reſponſum Iulii ſubnexum eſt pag. 625.

In alia quoque Synodo ejus urbis, multo frequentiori, quam prius habita fuit, inter alia ſtatuunt, quod ſit Epiſcopi,

quod officium Metropolitani, ſi quando graviores cauſæ diſceptentur. Nam ſi diſſentiant Epiſcopi, jubent, ut Metropolitanus è finitima provincia quoſdam adhibeat judices, litemque definiat: ſin autem Epiſcopus aliquis de communi ſententia reliquorum Epiſcoporum ſit condemnatus ob crimen, firmum eſſe mandant judicium, neque retractandum ab alio. Decernunt etiam, ut bona ſacra diſpenſet fideliter, & elargiatur Epiſcopus in uſum pauperum, & ipſe quoque, ſi ſit opus, deſumat ex illis, quod erit neceſſarium ad tolerandam vitam, quum Paulus dicat, victu & amictu nos oportere eſſe contentos: quod ſi forſan in ſua, ſuorumque privata commoda facultates illas avertat Epiſcopus, & ſuis propinquis eorum adminiſtrationem committat, ſynodo coërcendum eſſe dicunt.

Tomo 1 *concil. ſub tit. Concilium Antiochenum, pag.*640. *Canone* 14 *&* 15, *p.*646, *&* 647. *Canon.* 25, *pag.* 650. 1 *Tim.*6.12. *quæſt.* 1. *Epiſcopus Eccleſiaſtic. rerum.*

Iovinianus, imminente hoſte, pacem demum fecit, ignominioſam reipublicæ: nam provincias illas quinque trans Tigrim, occupatas à Galerio, ſicut antea diximus, ac ſimul Meſopotamiæ partem, reddidit: deinde pactus fuit, populum Romanum non eſſe laturum opem Ar-

meniæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

meniæ regi ſocio & amico. Progreſſus cum exercitu, ut domum rediret, in finibus Bithyniæ mortuus eſt.

Feſtus Rufus. Zoſimus l. 3. Agathias l. 4. Marcel. l. 25. Eutropius l. 10. Oroſius l. 7. c. 31. Socrates l. 3. c. 22. Theodor. l. 4. c. 4. Sozom. l. 6. c. 6. Auguſtin. de civitate Dei, l. 5. c. 25. Diacon. l. 11. Pompon. Lætus.

Ilico Cæſarem fecit exercitus Valentinianum; qui deinde, poſtquam Conſtantinopolim venit, imperii collegam ſibi ſumſit, fratrem ſuum Valentem, eique regiones illas commendans profectus in Germanos, Saxones Oceano vicinos domuit.

Sextus Aurel. Ammianus l. 26. Diac. l. 11. Oroſius l. 7. c. 32. Marcel. lib. 28. Diac. lib. 12.

In Galliam poſtquam venit, ira concitatus periiſſe fertur.

Aurel. Victor. Paulus Diaconus lib. 12. Ammian. l. 30. Socrat. l. 3. c. 26. Sozom. l. 7. c. 36. Zoſim. l. 4. Pomponius Lætus.

Erat per id tempus in Aſia frater ipſius Valens, alter Cæſar, ut Parthos, Armeniam vaſtantes, & Perſarum regem rupto fœdere belligerantem, coërceret: ſed cum Hunni, ſive Tartari & Scythæ, Pannoniam, Epirum, & Theſſaliam vaſtarent, in Europam rediit, &, commiſſo prælio, victus, ac in fuga vulneratus, in-

que tugurium quoddam delatus, immiſſo ab hoſtibus igne, conflagravit.

Diacon. l.21. Poſ. l.4. Oroſ. l.7. c. 33. Qua ratione Valens interierit, incertum, Socrat. l.5. c.1. Alii igne ambuſtum ſcribunt, Diac. l. 12. Sozom. l. 6. c. ult. Theodoret. l. 4. c. 36. Alii Imperatorio habitu mutato ſe in medium ſuorum peditum injeciſſe, ibique cecidiſſe & jacuiſſe incognitum, Socrat. l. 4. c. 31. Marcellinus l. 31.

Valentiniani Cæſaris atque Valentis edictum exſtat, quo mandatur, ut qui monaſticam vitam ſectantur, atque ſolitudinem, eaque ratione militiam & onera publica defugiunt, extrahantur è ſuis latibulis, & aut patriæ ſerviant, aut omnibus aliis commoditatibus careant, quæ poſt conferantur in eos, qui laborem & periculum pro Republica ſuſtinent.

Lib. 26. c. de Decurionibus. Vide Auguſtin. de civit. Dei, l.18. c.52. & ibi Vivem. Exſtat hæc lex in Codice Theodoſiano, lib. 12. tit. 1. l. 26. Meminit etiam Paulus Diaconus l. 12. & Iornand. Gothus l. 1. Pertinet autem ad monachos Ægypti, quibus fuit Valens pertinaciter infenſus: Iac. Cujacius annotavit. Conſule annotationes Alciati in l. 10 Codicis Iuſtiniani, §. In lege quidam ignaviæ. Vbi Bartoli erroneam interpretationem refellit. vide eundem Alciatum lib. 3. diſputation. c. 11.

Hoſtes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Hoſtes deinde, circumſeſſa Conſtantinopoli, quum donis atque pecuniis eſſent ab Imperatore placati, diſceſſerunt.

Ammianus lib. 31. & Socrates l. 5. c. 1. Barbaros à Saracenis precio conductis repulſos ſcribunt. Sozom. l. 7. cap. 1. Paulus Diaconus lib. 12. Pompon. Lætus.

Valentinianus Cæſar, pacata Saxonia, filium ſuum Gratianum cooptarat collegam.

Aurelius Victor. Diaconus l. 12. Marcell. l. 27. Socrates l. 4. cap. 10.

Cum ergo tam pater, quam patruus Valens, mortem obiiſſent, Gratianus utrique ſuccedit. quumque variis turbarum fluctibus agitaretur reſpub., Theodoſium belli ducem inſignem allegit, & ad ſolem orientem miſit. Is ad Conſtantinopolim Hunnos fudit, atque Gothos Thraciæ finibus ejecit.

Aurel. Victor. Socrat. l. 5. c. 2. & Sozom. l. 7. c. 2. Diaconus l. 12. Oroſ. l. 7. c. 34. Theodoretus l. 5. c. 5. Zoſimus l. 4.

Gratianus deinde à quodam ſui belli duce, Maximo, affectante Imperium, per inſidias fuit in Galliis interfectus.

Aurelius Victor. Socrat. l. 5. c. 11. Sozom. l. 7. c. 13. Niceph. l. 12. c. 19. & 20. Oroſ. l. 7. c. 34. Zoſimus l. 4. Diacon. l. 12.

Præceptorem habuit in literis Auſonium Burdegalenſem. cujus exſtant poë-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

mata quædam, eumque tandem ad conſularem dignitatem Romæ perduxit.

Exſtat Gratiarum actio Auſonii ad Gratianum Imperatorem pro conſulatu.

Eodem prope fato, filius ejus Valentinianus occubuit etiam, ſumma fraude ſui familiaris Arbogaſti.

De hoc legitur oratio funebris Ambroſii Epiſcopi Mediolanenſis. Aurelius Victor. Oroſ. lib. 7. c. 35. Diaconus lib. 3. Socrat. l. 5. c. 24. Sozom. l. 7. c. 22. Niceph. l. 12. c. 38, 39. Hieron. in Epitaphio Nepotiani ſuffocatum & laqueo ſuſpenſum ſcribit. Fuit autem, Zoſimo teſte, Arbogaſtus ex Francis Germanis oriundus.

Sed non tulerunt impune percuſſores: nam cæſi poſtea fuerunt uterque à Theodoſio Cæſare, & Maximus quidem captus, Aquileiæ fuit interfectus, alter vero mortem ſibi conſcivit ipſe.

Auguſt. l. 46. de civitate Dei. De cæde Maximi legatur Aurel. Victor. Oroſ. lib. 7. c. 35. Diaconus lib. 13. Socrates l. 5. c. 14. Sozom. l. 7. c. 14. Theodoretus l. 5. c. 15. Niceph. l. 12, c. 21. Arbogaſti, quem Zoſimus & Suidas Francum, Diaconus è minoribus Gallis oriundum ſcribunt, interitum refert Aurelius Diaconus lib. 13. Socrates lib. 5, c. 24. Theodoretus l. 5, c. 24. Sozom. lib. 7, c. 24. Niceph. lib. 12, c. 38, & 39. Claudianus in Paneg.

Deletis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Deletis ergo tyrannis, Theodoſius rerum potitus, Imperii ſocios conſtituit filios, Honorium & Arcadium: & quoniam ætate juniores erant, duces, ac velut moderatores illis attribuit, Arcadio Ruffinum, Honorio Stiliconem, neque multo poſt vitam finiit.

Pompon. Lætus c. ultimo. Theodoret. l. 5. c. 25. Sozom. lib. 8, c. 28. Niceph. lib. 12. c. 50. Zoſimus l. 4.

Ipſo jubente, Conſtantinopoli fuit habita Synodus, damnatumque in ea Macedonii dogma, divinitatem Spiritui ſancto derogantis.

1 *Tomo concil. pag. 727. Socrat. lib. 1. c. 8. Sozom. l. 7, c. 7, & 8. Auguſtinus de hæreſibus c. 52. Niceph. l. 12. c. 18. Diſt. 16. cap. Prima autem Synodus. Baſilius in expoſit. fidei Nicenæ, Macedonium Pneumatomachum propterea nominatum ſcribit.*

Qui fuerunt ibi patres ad centum quinquaginta, ſicut traditur, inſtituerunt Epiſcopos, tum ibi, tum Antiochiæ, quam vocant ſeniorem & vere Catholicam Eccleſiam, tum Hieroſolymæ, quam Eccleſiarum omnium matrem eſſe dicunt: & hæc quidem acta ſua præſcribunt ad Damaſcum Epiſcopum Romanum, qui conatus fuerat eos evocare Romam.

Tomo 1 concil. p. 680. & ſeqq. Theodoretus l. 5, c. 8, & 9.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Damaſo fuit familiaris Hieronymus quum eſſet juvenis. Ejus eſt dictum illud memorabile: Vbicunque Epiſcopus fuerit, ſive Romæ, ſive Eugubii, ſive Conſtantinopoli, ſive Rhegii, ſive Alexandriæ, ejuſdem meriti eſt atque ſacerdotium.

In epiſt. ad Euagrium 3. operum Hieronymi. Damaſus Hieronymi opera uſus eſt in ſcriptionibus Epiſtolarum Synodalium, ut Hieronymus ipſe ſcribit, epiſtola ad Euſtathium, item ad Gerontiam.

Theodoſius magna fuiſſe pietate fertur; & ab Epiſcopo Mediolanenſi Ambroſio reprehenſus, adituque templi prohibitus, patienter tulit.

Theodoretus l. 5. c. 17. Niceph. lib. 12. c. 40. 41. Sozom. l. 7. c. 24. Auguſtin. l. 5. c. 26. de civit. Dei. Paulus Diacon. l. 13. Zonaras tomo 3. Michael Glycas Annal. parte 4. De hoc Ambroſii facto graviſſimum exſtat judicium Thomæ Eraſti medici excellentiſſimi, qui illud iniquum eſſe, nec unquam veris & juſtis rationibus excuſari poſſe, palam affirmat. Vide Rudolphum Hoſpinianum lib. 2. cap. 1. de origine, uſu & abuſu templorum.

Arcadius ad orientem ſolem Conſtantinopoli præerat: Honorius autem Romæ: ſed Ruffinus, ut imperium ad ſe transferret, Gothorum Regem clam hortabatur, ut Arcadio bellum faceret.

intellecta perfidia, Ruffinus à militibus trucidatur.

Socrates lib. 6. cap. 1. Sozomenus lib. 8. cap. 1. Nicephor. lib. 13. cap. 1. Zoſimus lib. 5. Diaconus lib. 13. cap. 1. Ruffinus fuit Gallus, teſte Suida, in voce Theodoſius.

Arcadium Cæſarem Innocentius, ejus nominis primus, Epiſcopus Romanus, excommunicavit, quod conſenſerat, ut Ioh. Chryſoſtomus ab Eccleſia ſua pelleretur, ſicut in jure Pontificio refertur.

Niceph. l. 13. c. 34. Diſt. 96. c. Duo ſunt quippe. Videatur Glycas Annal. parte 4.

Floruit tunc etiam Auguſtinus Hipponenſis Epiſcopus, qui concilio Carthaginenſi tertio interfuit, & quarto: ubi decretum inter alia fuit:

Vt Epiſcopus non longe ab Eccleſia ſuum haberet hoſpitiolum.

Decret. Synodi Carthaginenſis quartæ, Canone 14. Tomo 1 concilior. pag. 759.

Item ut vilem ſupellectilem & menſam, & victum pauperem haberet, & fide vitæque integritate ſibi pararet authoritatem.

Diſt. 41. c. Epiſcopus vilem. Decretor. Synod. Carthag. Canone 15.

Vt rebus Eccleſiæ, tanquam commendatis, non tanquam propriis, utatur.

Canone 13. pag. 760.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Auguſtino quoque ſcripſit Innocen-
tius I, & Aurelio Carthaginenſi Epiſco-
po, & cohortatus ad mutuas precationes,
germanos vocat & conſacerdotes.

Epiſt. 10 *Innocentii* I. *Tomo conciliorum* 1
pag. 780.

Ab Innocentio fuit Zoſimus, qui pa-
trum & antiquitatis decreta laudans, n
Romanæ quidem ſedi, ſicut vocant, li
cere dicit, ut in iis aliquid mutet, au
contra ſtatuat.

L. 25, *q.* 1 *contra ſtatuta.*

Morem quoque ſui temporis inſecta-
tur & corrigit, quod plerique nullis im-
buti literis ad ſacerdotalem ordinen
aſpirabant.

Diſt. 36. *c. qui Eccleſiaſt. & Diſt.* 59
c. qui Eccleſ. Epiſt. 1. *ad Heſychium Salon-
tanum Epiſcop. pag.* 810.

Zoſimum excepit Bonifacius primus
Erat tunc Carthagine concilium ſextum
valde frequens, cui Auguſtinus interfuit
Eò miſſis legatis, Bonifacius oſtendit
Synodum Nicenam ſedi Romanæ tri-
buiſſe jus illud, ut ad ipſam ex omnibu
provinciis undique provocaretur: peti
igitur à patribus, ut hoc ipſi quoque ſan-
ciant & confirment. Reſpondent, nihi
ejuſmodi fuiſſe Niceæ decretum, quod
quidem ipſi ſciant; veruntamen ut certe
res inveſtigari poſſet atque ſciri, placuit

ab

ab Alexandrina & Conſtantinopolitana Eccleſia petendum eſſe verum ejus Synodi exemplar. Eo tandem allato, deprehenſum eſt, plane contrarium fuiſſe ſtatutum, hoc videlicet, ut de ſuis cauſis quæque provincia cognoſceret, & ab Epiſcopis ad Synodum provinciæ, vel etiam ad Oecumenicum, ut vocant, concilium, provocaretur.

Tom. 1 *concil. In actis concilii Carthagin. ſexti, pag.* 818. *Epiſtola hæc exſtat in Actis Concilii Aphricani, capitulo* 101. *p.* 841.

Erat tum Alexandrinus Epiſcopus, Cyrillus. Antequam exemplar veniret, mortuus erat Bonifacius; cumque ſucceſſor ejus Celeſtinus idem urgeret, reſponſum tulit juxta formam decreti.

Cap. 120, *pag.* 843. *Cap.* 105.

Mortuo Arcadio ſucceſſit filius Theodoſius II. quo regnante, & jubente, Epheſina fuit habita Synodus; in eaque damnatus Neſtorius, qui Chriſtum natum eſſe Deum ex Maria virgine negabat. Auguſtinus tunc è vita diſceſſit.

Socrat. l. 7, *c.* 32, *&* 33. *Euagrius l.* 1. *c.* 2. *& ſeqq. Niceph. l.* 14, *c.* 13. *Auguſtinus obiit Hippone, anno Chriſti* 440, *ut ait Sigebertus in Chronico, vel* 446, *ut Beda: ſed* 432 *Diacon. l.* 14, *ſive* 433 *Proſper in Chron. Liberatus Archidiaconus Carthaginenſis ſcribit cap.* 5. *ſui Breviarii,*

Augu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Auguſtinum ad hanc Synodum accerſitum ſed morte præventum eſſe.

Ab altera parte Stilico, tutor Honorii, perfidioſe rem etiam egit, uti Ruffinus. Et cum in Gallia domicilium ſedemque Gothis tribuiſſet: commovit illos, ut in Italiam ingreſſi, duce Alarico Romam caperent. quod fuit anno conditæ urbis MCLXII, poſt Chriſtum vero natum CCCCXII.

Diaconus l. 13. Auguſtin. l. 1. c. 1. de civitate Dei. Iornand. lib. 2. Sozom. l. 9. c. 9. Oroſ. l. 7. c. 38. Paulus Æmylius l. 1. Michaël Ritius de regibus Hiſpaniæ lib. 1. Egnatius l. 1. Principum Romanorum.

Romæ paucis diebus Gothi commorati, cum Rhegium veniſſent populabundi, ac in Siciliam trajicerent, naufragium fecerunt, extincto etiam rege.

Cum deinde multa Stilico nequiter faceret, & inſidioſe, quo ſuum ad filium Eucherium Imperii ſummam transferret, intellecta fraude captus, & Honorii juſſu fuit interfectus.

Diacon. l. 13. Oroſ. l. 7. c. 38. Sozomenus l. 9. c. 4. Zoſimus l. 5.

Alarico rege mortuo, Gothi regem ſibi ſumſerunt Adolphum, ejus propinquum, eoque duce Romam redeunt, & quod reliquum erat abſumunt.

Procop. l. 1. de bello Vand. Diacon. l. 13.

Oroſ.

Oroſ. lib. 7. cap. 43. Iornandes. Valla. Adolphus hic Alarico affinis fuit, conju-is nempe frater, ut Zoſimus innuit. Dia-onus Athaulphum, Oroſius Athalphum vocat.

Eo interfecto, regnavit Genſericus, & hoc ſublato, Wallis; cum quo Conſtan-inus, Honorii per Gallias legatus, & ſo-orius, ac deinde imperii ſocius, amici-tiam & fœdus iniit, conceſſa illi Aquita-nia, Galliæ parte, quam inhabitaret.

Oroſ. l. 7. c. ult. Diacon. l. 14. Iornandes l. 2. Proſper in Chronicis.

Vexabant tum Britanniam Scoti & Pi-cti, verum auxiliis, ab Honorio Cæſare miſſis, profligati fuerunt. Per Hiſpaniam quoque Wandali & Alani, Genſerico duce, graſſabantur.

Procopius de bello Vandalico lib. 1. Pau-lus Diacon. lib. 14. Sozomen. lib. 9. cap. 2. Blond. 2. decad. 1. Diacon. 14.

Honorio tandem Romæ mortuo ſuc-ceſſit, ad occidentem ſolem atque Ro-mæ, Valentinianus, ſororis filius: cum interim Theodoſius Arcadii filius, ut ſu-pra diximus, alteram mundi plagam Conſtantinopoli gubernaret.

Procop. lib. 1. belli Vandal.

Ad hoc tempus Wandali & Alani diſſidiis & factionibus Romanorum du-cum, qui per Aphricam erant, invitati, pene-

penetrarunt ex Hiſpaniis in Aphricam ferroque regionem atque flamma vaſtabant. Ab ea clade pars quædam Aphricæ fuit illis ad habitandum attributa.

Procop. l. 1. *belli Vandal. Diacon. l.* 14. *Iornand. lib.* 2.

Gothi, qui Galliam Aquitaniam incolebant, Honorii Cæſaris voluntate atque permiſſu, ut paulo ante diximus, non contenti ſuis finibus, vim & injuriam inferebant vicinis, & Narbonem obſidione fatigabant: ſed miſſus eò cum copiis Litorius, oppidum obſidione liberavit, annonam intulit, & commiſſo prælio feliciter primò pugnabat, poſt autem, toto fere exercitu deleto, captus eſt: tantaque fuit ea clades, ut populus Romanus pacem orare cogeretur.

Sigebert. Diaconus lib. 14. *Iornand. l.* 2. *Proſper in Chronico.*

Wandalorum etiam rex Genſericus, pace violata, quam cum Romanis in Aphrica fecerat, ut antea diximus, Carthaginem ex improviſo capit, ac multa crudeliter ibi facit: quæ quidem civitas per annos quingentos octoginta quinque populi Romani tum fuerat.

Diaconus lib. 14. *Proſper in Chronico. Vrſpergenſis.*

Occupata Carthagine, in Siciliam trajicit, magniſque cladibus eam afficit. Tum demum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

emum inſtructa claſſe Theodoſius Im-
erator bellum in Wandalos movebat:
d cum eodẽ tempore Hunni Thraciam
t Illyricum vaſtarent, exercitus è Sicilia
it ad ea loca propugnanda revocatus.

Diaconus lib. 14.

Faciebant tunc denuo impreſſionem
Britanniam Picti, atque Scoti: cum-
ue de Romanorum auxiliis Britanni
eſperarent, ab Anglis, populo Saxo-
iæ, opem petunt: Sed hi pulchritudine
egionis allecti, quum paulatim majori-
us copiis eò adnavigaſſent, maximam
nſulæ partem ſuæ ditionis fecerunt, Bri-
annis oppreſſis.

Polydor. hiſt. Anglicæ lib. 3. *Beda lib.* 1.
Anglic. hiſt. Buchanan. rerum Scot. lib. 8.
. 41. *Crantius Saxon. lib.* 1. *c.* 18. *Georg.*
Livius in Chronico Angliæ Regum.

Non multo poſt Conſtantinopoli mor-
uus eſt Theodoſius II. Eo regnante ſo-
s deliquium fuiſſe traditur, & appa-
uiſſe cometa, inde ab Idibus fere Iuliis
d menſem uſque Septembrem.

Diaconus lib. 14.

Theodoſio ad orientem ſolem ſucceſ-
it Martianus. De Genſerico, Wandalo-
rum rege, ſupra diximus: cum eo pacem
fecit Valentinianus, diviſa inter ipſos
Aphrica.

Diac. l. 14. *Euagrius l.* 2. *c.* 1. *Niceph.*
l. 15.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

l.15.c.1. Diac. l.15. Procop. l.1. belli Vand.

Circiter hoc tempus Attila, rex Hunnorum, qui Dacia & Pannonia occupata, vicinas regiones, Macedoniam, Myſiam, Thraciam, crudeliſſime vaſtabat, ad occupandam Imperii Romani partem quæ eſt ad occidentem ſolem, animum adjecit. Et quoniam ejus belli ſummam fore difficultatem videbat, ſiquidem Gothi, qui tum pacem cum Romanis colebant, ut ſupra dictum eſt, auxilia Romanis ferrent: idcirco miſſis legatis amicitiam eorum atque fœdus expetebat: verum Aëtius Valentiniani Cæſaris legatus huic rei prævertit: & cum Theodorico Gothorum rege, firmato fœdere, totum ſe comparabat ad bellum.

Procop. l. 1. bell. Vandal. Diac. lib. 15. Bonfin. l. 3. dec. 1. Blondus 1. decad. lib. 2. Callimachus in Attila.

Attila nihilo ſecius progreditur: fit prælium longe maximum in campis Catalaunicis, quæ quidem Galliæ pars, propter ingentem planiciem, hodie vocatur Campania.

Iornandes lib. 2. Diac. lib. 55. Iornandes campos Mauricios, Freculphus Mauriacos vocat.

Cecidiſſe in eo prælio feruntur CLXXX hominum millia: in his etiam Gothorum rex Theodoricus occubuit.

Dia-

Diacon. lib. 15. Iornandes lib. 2. Gregorius Turonenſis l. 2. c. 7.

Victus autem Attila ſe ipſum interficere cogitabat, ne vivus in poteſtatem hoſtis veniret: ſed cum Theodorici regis filius, Aëtii ducis conſilium ſecutus, cum ſuis copiis domum rediret, ut mortuo parenti ſuccederet, Attila colligendi ſui ſpacium adeptus, in Pannoniam redit, & novis collectis copiis, iræ plenus, Italiam ingreditur: Aquileiam urbem obſidione diuturna fatigatam demum expugnat, diripit, incendit: inde Concordiam, Pavium, Vincentiam, Veronam, Brixiam, Bergomum, Mediolanum, & Papiam capit: poſtea graſſatus per Flaminiam, caſtra tandem facit ad Mincii confluentem atque Padi. Quo quidem in loco, quum deliberaret, an Romam iturus eſſet cum exercitu, Leo venit ad ipſum, urbis Romæ Epiſcopus, ejus nominis primus, idque perfecit, ut, mutata voluntate, non ſolum non Romam peteret, verum etiam Italia omni relicta, rediret in Pannoniam. ubi non multo poſt vitam finiit.

Pompon. Lætus. Procop. lib. 1. belli Vand. Diac. l. 15. Bonfinus dec. 1. l. 6. Olahus in Attila c. 15. De Attilæ interitu refert ex Priſco Hiſtorico Iornandes lib. 2. Iovius lib. 1. Elogiorum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Hic eſt Leo ille, cujus exſtant epiſtolæ complures ad Theodoſium II, & Martianum Imperatorem. in quibus partim excuſat, quamobrem ad concilia venire non poſſit ab illis indicta: & deprecatur ne moleſte ferant, quod legatos eo mittat: partim etiam orat, ut in Italia potius quam in Aſia concilii locum deſignent; ſed nihil impetravit.

Tomo 2. concilior. pag. 40. epiſtola Leoni Papæ 16. Epiſt. 9. ad Theodoſium, pag. 32. Vide epiſt. 23, 24, 31. &c. pag. 44. & ſeqq 2. tomo concil.

Dum per Italiam ita ſæviret Attila, Venetorum urbs condita fuit, quando ex vicinis locis plerique potentiores in illa maris æſtuaria, & inſulas, tumuloſque, velut in portum aliquem ſeſe receperunt.

Volater. l. 4. Geograph. Blondus Decad. 1. l. 3. Sabellicus de rebus Venetis, Decad. 1. l. 1. Antonius Bonfin. Decad. 1. l. 6.

Humile fuit igitur ac prope deſperatum & calamitoſum hujus urbis initium, & nunc in tantam, ut videmus, amplitudinem excrevit. Octoginta quinque numerantur illorum duces, ad hoc uſque tempus: ex iis primus fuit Paulus Anazatus, anno ſalutis ſeptuageſimo ſexto, quum ante ducentos quinquaginta duos annos urbs ædificari cœpta fuiſſet.

In

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

In hiſtoria ducum Venetorum à Petro Marcello Veneto, Sylveſtro Gyrello, & Hieronymo Kelnero edita, hic dux vocatur Paulutius Anafeſtus, & initium imperii illius collocatur in annum 697, à Christo nato, quem faciunt urbis conditæ annum 282. De numero etiam variant, 4 enim & 80, uſque ad illud tempus, quo hæc à Sleidano ſcripta ſunt, Duces recenſent.

Interfecto poſtea Valentiniano, Wandalorum rex Genſericus, claſſe devectus in Italiam ex Aphrica, cum exercitu longe maximo, & adjutus à Mauris, Romam contendit, & urbem prope deſertam ab omnibus capit: ſed exoratus à Leone Epiſcopo, qui & Attilam placaverat, uti diximus, ab incendiis abſtinuit atque cæde.

Diac. l. 15. Procop. de bello Vand. lib. 5. Iornandes. Euagrius l. 5. cap. 7. Vrſperg.

Direpta urbe, captivi maximo numero Carthaginem deportati ſunt. Hoſtes deinde Campaniam magnis calamitatibus afficiunt, Capuam, Nolam, Neapolim aliaſque civitates evertunt: ſuperſtites à cæde conjiciunt in catenas, & opibus Italiæ facti divites, in Aphricam revertuntur.

Diac. lib. 15. Procop. de bello Vand. l. 1. Vrſperg.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Martianus ad Orientem ſolem Imperator, pacem coluit, natura quietus. ac dicere ſolebat: quamdiu pacate vivere liceret, non eſſe principi decorum, ut arma ſumat.

Pomponius Lætus, Egnatius lib. 2. de Rom. Princip.

Ipſo regnante, & jubente, Chalcedone fuit coactum concilium ampliſſimum, & damnatus Eutyches, duas naturas in Chriſto confundens.

Euagrius l. 2. c. 2. Nicephor. l. 15. c. 2. 3. 4. &c. Diac. l. 15. Tom. 2. concil. p. 119.

Ibi decretum inter alia fuit, ne quis clericus, uti vocant, in duarum civitatum Eccleſiis recipiatur.

10. *Canone Decretorum concilii Chalcedonenſis, 2 Tomo concil. pag. 327. Exſta. l. 21. q. 1. Clericum in duarum.*

Non erat nota tunc temporis illa, qua dicitur, pluralitas beneficiorum, qua nunc ſic inolevit, ut nihil ſit ea frequentius. Et noſtra quidem fere memoria consuetudo illa inter alias Eccleſiæ maculas obrepit, uni ut duos attribueret Pontifex Epiſcopatus. Quod ſi jam eum qui ſuperiori proxima ætate fuit, hac in parte morem reſtitueret, officium ſuum faceret: ſed quoniam id ferre non poteſt an putamus, unquam eſſe permiſſurum ut juxta ſacras literas, & Apoſtolorum

atqu

atque primi temporis decreta, res emen-
dentur? Nimirum fruſtra laborant, qui
facta Paparum ad antiquæ religionis ra-
tionem exquirunt.

Imperii anno ſeptimo Martianus mor-
tuus eſt, eique Leo ſucceſſit; Romæ au-
tem, & ad ſolem occidentem, ubi Roma
capta Genſericus in Aphricam revertiſ-
ſet, Valentiniano ſucceſſit Avitus, dein-
de Majoranus, poſtea Severus, ab hoc
Anthemius, poſt alii parum celebres. qui
mutuis lanienis, & inſidiis interierunt,
neque diu regnarunt, adeo quidem, ut
jam altera pars Imperii Romani verſus
occidentem ſolem valde eſſet afflicta.

De his Diac. l. 15. Euagrius l. 2. c. 7. & 16. Iornandes l. 1. Procop. l. 1. belli Vand.

De Leone Cæſare nihil memorabile
proditum eſt, niſi quod cum Gothis, Il-
lyricum vaſtantibus, amicitiam atque
fœdus iniit.

Iornand. l. 2.

Extant ad ipſum quoque Leonis Epi-
ſcopi Romani una & altera epiſtola. Suc-
ceſſorem habuit Zenonem Iſauricum.

Tomo 2 concil. Epiſt. 71. 72. 73. 76. &c. pag. 10. & ſeqq.

Inter eos qui Romæ præfuerunt, à
morte Valentiniani, fuit etiam Auguſtu-
lus quidam.

De Romuli, Oreſtis filio, cui Auguſtuli cogno-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

cognomen fuit, ſcribit Procopius de bello Vandal. l. 1. de bello Gothico l. 1. Euagr. l. 2. c. 16. Iornandes l. 1. Pompon. Lætus.

Ad hoc tempus, Odoacer, cum ingenti manu Herulorum & Scirorum, ex Pannonia in Italiam invadit: Oreſtem, patricium Romanum, qui Papiam cum ſuis copiis ſeſe receperat, capit & occidit, oppidum diripit & incendit: progreſſus omnem regionem uſque Romam occupat. Auguſtulus, animo fractus, Imperium ſponte deponit: Odoacer urbem ingreditur, & Italiæ regnum adeptus, per annos XIV, nullo reſiſtente, præfuit.

Iornandes lib. 2. Sigebertus. Procopius de bello Gothico lib. 1. Leonh. Aretinus de bello Gothico lib. 1. Blondus decad. lib.. 2. cap. 1. Bonfin. decad. 1. l. 7.

Tum demum Theodoricus Oſtrogothorum rex, miſſus à Zenone Imp. & Conſtantinopoli profectus, Gepidas & Bulgaros reſiſtentes vincit: deinde per Myſiam & Pannoniam iter faciens, in Italiam accedit, & non procul ab Aquileia caſtra ponit. quo poſtquam & Odoacer veniſſet, ſummis copiis dimicatur: victus Odoacer in fugam conjicitur: ſed recollectis copiis denuo præliatur non procul à Verona: iterumque victus, & quamplurimis deſideratis, qui partim in conflictu, partim in Atheſi flumine perierant,

erant, Romam fugiens contendit. Illinc
excluſus, vaſtato circum agro, Raven-
nam venit. ibi per triennium fere cir-
cumſeſſus, ac deditione tandem captus,
interficitur.

*Procop. belli Gothici l. 1. Iornand. l. 1.
& 2. Aretinus l. 1.*

Theodoricus, Odoacro ſublato, factus
Italiæ dominus, Romam venit, ibique
concilium habuit unum & alterum Epi-
ſcoporum, quos ex diverſis Italiæ pro-
vinciis eò convocaverat, ut de Symma-
chi cauſa cognoſcerent Epiſcopi Roma-
ni, quem plerique repudiabant, ut indi-
gnum & vitio creatum.

*Diac. lib. 11. Tomo 2 concil. pag. 472.
& ſeqq. Centur. 6. Hiſtoriæ Magdeburg.
c. 19. de Synodis.*

Theodoricus hic fuit Arrianus, ut qui-
dem Pontificiorum libri dicunt.

*Ioan. I. Papa in Epiſtola ad Epiſcopos Ita-
liæ, tomo concil. 2. pag. 534.*

Eſt autem ille, qui cognomine dici-
tur Veronenſis, Theodorici illius, qui
in prælio contra Hunnorum regem At-
tilam occubuit, ut ſupra dictum eſt,
propinquus.

Odoacer erat Rugus; qui eſt ad mare
Balthicum Germaniæ populus.

*Cornel. Tacitus in Germania; & in
eum Althamerus. Godefridus Viterbien-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ſis perperam Odoacrum Ruthenorum ducem nominat.

Theodoricus, muniendi ſui cauſa, Wandalorum, Viſigothorum, & Burgundiorum reges, per affinitatem ſibi conciliavit.

Procop. lib. 1. belli Gothici. Iornandes l. 2. Friſingenſis lib. 5. cap. 1.

Dum hæc in Italia geruntur, magni fuerunt motus per Thraciam, Aphricam, Britanniam. in qua ſuperiores tandem exſtiterunt Saxones.

Zenoni, mortuo Conſtantinopoli, ſucceſſit Anaſtaſius. Is nonnullos fovebat, qui dogma probabant Eutychianum: ideoque diſſidium ei fit cum Epiſcopo Romano Gelaſio, qui literis prolixis eum dehortatur, ut quidem ipſorum habent libri, ne tutelam eorum ſuſcipiat: duo enim eſſe præcipue, quibus hic mundus gubernetur, ſacram Pontificum authoritatem, & poteſtatem regalem: & ſacerdotibus quidem eo plus oneris incumbere, quod, aliorum etiam nomine, Deo ſint aliquando reddituri rationem: ipſum quidem civili præeſſe politiæ, ſed tamen ſubjici ſacrorum miniſtris, & ab eorum pendere judicio: cumque ſacerdotes legibus politicis obtemperent, æquum eſſe, ut ipſe viciſſim non recuſet ea, quæ rerum divinarum anti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

antiſtites decernunt: & quum hic honos omnibus Eccleſiæ miniſtris debeat impendi, rem ipſam poſtulare, ut ei cum primis deferatur, quem & ſua voce Deus, Eccleſiæ deinde conſenſus, toti ſacerdotũ ordini voluit præeſſe: deſiſtat igitur, & in hac vita deprecatorem ſe potius audiat, quam in altera ſentiat accuſatorem.

2 *Tom. concil. Epiſtolæ initium: Famuli veſtræ pietatis. pag.* 445. *Diſt.* 69. *cap. Duo quippe.*

Subjungitur poſtea decretum ejus de ſacris Bibliis. in eoque ſedi Romanæ quam vocant, principatum, poſt Alexandriæ, tertium locum dat Antiochiæ.

Secundo tomo concil. In Decretis Gelaſii, titul. Ordo librorum veteris Teſtamenti, §. *Poſt propheticas. pag.* 460.

Regnante Anaſtaſio, turbæ fuerunt & bellici motus per Ciliciam, ſed ſedati, oppreſſo authore.

Paulus Diacon. l. 15. *Pomp. Lætus. Author hujus ſeditionis fuit Vitalianus Thrax. qui juſſu populi Imperatori propter hæreſin Eutychianam rebellavit. Zonar. tom.* 3.

Hunni tum etiam vaſtabant Armeniam & Cappadociam, Getæ vero Macedoniam, Theſſaliam, Epirum: utroſque Cæſar coactus eſt præmiis & maximis jacturis placare.

Euagrius l. 3. *c.* 43. *Niceph. l.* 16. *c.* 38.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Hoc fere tempore, quod erat anno ſalutis quingenteſimo, rex Francorum Clodovetus, Chriſti religionem primus fuit amplexus, quum ſæpe multumque fuiſſet ab uxore, quæ familiæ Burgundicæ erat, ſollicitatus, ut id faceret, relictis Idolis atque ſuperſtitione.

Sigebert. Diac. l.15. Gregorius Turonenſis lib.2.cap.29,30,31. Adon Viennenſ. ætate 6. Robertus Gaguinus l.1. c.3. hiſt. Fran. Æmylius hiſt. Franc. l. 1. Michael Ritius de regibus Francorum lib. 1.

Concilium exſtat Aurelianenſe, triginta trium Epiſcoporum Gallorum, habitum, ipſo regnante, quo ſtatuitur inter alia, ſi raptor virginis confugerit ad templum, etiamſi vim puellæ fecerit, ne mortis adeat diſcrimen, ſed vel ſervili ſit conditione, vel ab ea ſeſe redimat.

Vincentius lib. 21. cap.23. Tom. 2. concilior. Canone 4. pag. 511. 26. quæſt. 1. De raptoribus autem.

Anaſtaſium, fulmine extinctum, vel, ut jus pontificium ait, emiſſis inteſtinis exanimatum, Iuſtinus excepit, obſcuro genere natus, & è ſubulco factus miles, ut ſcribitur.

Paulus Diacon. lib. 15. Pompon. Lætus. Lapſus hic eſt memoria Sleidanus: nam capitulum Anaſtaſius, Diſt. 19. quo hic locus reſpicit, loquitur de Anaſtaſio Papa, qui Pho-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Photinum & Acacium hæreticos fovit, & ob id divino judicio percuſſus creditur: nam ut gloſſa dicti capituli refert, dum aſſellaret, emiſit inteſtina.

Diſſidium huic erat cum Theodorico, Gothorum rege, Italiæ domino, propter diverſam religionem: ſed ab armis tamen temperatum fuit.

Mortuo deinde Theodorico ſucceſſit Alaricus, è filio nepos, magna Gothorum alacritate atque ſtudio.

Procop. de bello Gothico lib. 1. *Iornandes lib.* 2. *Leon. Aretinus lib.* 1.

Erat tum Epiſcopus Romæ, Ioannes, ejus nominis primus. hic à Theodorico rege, quem diximus, Conſtantinopolim fuit miſſus legatus cum aliis, & exceptus honorificentiſſime, ſicut ipſorum habent libri, non à populo tantum, ſed ab ipſo quoque Cæſare.

Niceph. l. 17. *c.* 9. *Paulus Diacon. l.* 15. 2 *tom. concil. in vita Ioannis* 1. *pag.* 532.

Nam ſumma lætitia fuiſſe dicunt affectos, quod beati Petri vicarium, uti loquuntur, nunc demum Græciæ contingeret videre, & ſuſcipere, quod inde à Conſtantini Magni tempore, & à Sylveſtro datum ipſis non fuiſſet. Illud autem de Sylveſtro mirum eſt cur dicant, cum Græciam non adierit; ut conſtat: nam tunc, cum inprimis oportuit & opus

erat,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

erat, nimirum in Synodo Nicena, non ſe commovit,ſed legatos miſit eo Victorem atque Vincentium, & alteram ipſe poſt habuit Romæ, ſicuti tradunt, qua concilii Niceni decreta confirmat.

Sozom. lib.1. c.16. & alii. Sozom. Vitum & Vincentium legatos nominat.

Exſtat etiam Ioannis primi ad Epiſcopos Italiæ conſolatoria quædam Epiſtola, qua monet eos, quanquam rex Theodoricus,hæreſi pollutus Arriana, vaſtitatem ipſis & toti minaretur Italiæ, ne tamen ab inſtituto deſiſtant, ſed fortiter agant.

Epiſtola 2. Ioannis 1. Papæ, ad Epiſcopos Italiæ de Theodorico rege, 2. tom. concil. pag. 534.

Poſt Iuſtinum factus eſt Imperator Iuſtinianus, ſororis Iuſtini filius.

Diac. lib.16. Euagrius l.4. c.9. Niceph. l.17. c.17. Pompon. Lætus & alii.

Is ad reſtaurandam rempublicam animum adjecit,& initio quidem toti adminiſtrationi Beliſarium præfecit. Is Perſas egreſſos extra fines, ac Romanorum ditioni vim adferentes, magnis præliis vicit: Illyricum à Gepidis & Bulgaris vaſtatum liberat: Parthos belligerantes ad amicitiam adducit. Wandalorum maximas copias in Aphrica fundit: regem capit: Carthaginem recuperat: inde tranſ-

greſſus in Siciliam, accepto nuncio de rebellione per Aphricam, eo reverſus feliciter rem gerit.

Diaconus lib. 10. Procop. de bello Perſico lib. 1. & 2. Zonaras tomo 3.

Tunc demum in Italiam profectus, Neapolim occupat, diripit, Gothoſq; fundit, quorum rex tunc erat Theodatus.

Procop. de bello Gothico l. 1. Fuit hic Theodorici Veronenſis ex ſorore Amelfreda nepos, propter ingratitudinem autem erga Amalo-ſuntham à Gothis interemptus eſt, anno regni tertio. Apud Caſſiodorum l. 10. Epiſt. 3. Theodobaldus nominatur. ibidem reperies ejus encomium.

Poſtea Romam venit, amanter ab omnibus exceptus & honorifice: illinc digreſſus, oppida paſſim & munitiones occupat, & in his Peruſiam: ibi congreſſus cum eo Vitiges, Gothorum rex, amiſſo exercitu, capitur, Conſtantinopolim ductus à Beliſario.

Diac. lib. 16. Iornandes l. 1. Sigebertus. Blondus decad. 1: l. 5. Procop. l. 2.

Gothi redintegratis viribus, in regione Tranſpadana regem ſibi ſumunt Hildebrandum.

Pompon. Lætus Hildebrandum, Procop. Theutibaldum vocat. Sequitur eum Diaconus: Sigeberto Eldebades indigitatur.

Huic ſucceſſit unus & alter, ac deinde Toti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Totilas. Is, abſente Beliſario, per totam Italiam graſſatus, Romam obſeſſam capit, diripit, incendit.

Procop. lib. 3. belli Gothici. Euagrius l. 4. c. 20. Sabellicus. Enn. ad S. l. 3. Blondus decad. 1. lib. 6.

Itaque revocatus Beliſarius, confecto bello Parthorum, qui Syriam denuo vaſtabant, revertitur in Italiam, & urbem prope deſertam recreat. Inde cum hoſte congreſſus, feliciter præliatur, & annonæ cauſa, navigans in Siciliam, à Iuſtiniano revocatur: quæ quidem res occaſionem Totilæ præbuit, ut reſtauratis viribus Romam rediret.

Iornandes lib. 1. *Totilas Iornandi Badiula, ſeu potius Dadiula nominatur.*

Cæſar deinde Narſetem Eunuchum Italico bello præficit, qui Gothos omni expulit Italia, quod eo facilius fuit, cum Totilam regem ex vulnere mortuum illi amiſiſſent.

Procop. de bello Gothico l. 3. Agathias in ſua hiſtoria Gothica. Pompon. Lætus.

Bellum illud Gothicum, in annos octodecim fuit productum.

Procop. l. 3. belli Gothici, Sabell. Ennead. 8. l. 4. Blondus Decad. 1. l. 7.

Iuſtinianus ergo, recuperata Italia & Aphrica, quum ex filia nepotem Iuſtinum imperii ſocium aſſumpſiſſet, mortẽ obiit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Sunt qui ſocordis ingenii principem & uxoris imperio Theodoræ ſubjectum fuiſſe tradunt.

Suidas literarum rudem fuiſſe ſcribit. Zonaras tomo 3. ſcribit, eum adeo immodico ædificandi ſtudio flagraſſe, ut & ſtipendia artium liberalium magiſtris jam olim conſtituta ſuſtulerit, ut haberet ſumptus, quos in ædificationes profunderet.

Erat apud eum in ſumma gratia Tribonianus Iuriſconſultus. qui veterum ſcriptis ac diſputationibus abolitis, legum centones ex illis collegit, & fragmenta nobis tantum reliquit, quæ nunc Pandectarum nomine cenſentur. Ejus autem operis quoſdam habuit adjutores, qui paſſim nominantur.

Idem poſtea fecit in principum reſcriptis atque legibus, quas tribus libris comprehenſas, Gregoriano, Hermogeniano, Theodoſiano, contraxit in unum volumen, & Iuſtinianeum Codicem vocat, uſus aliorum opera, quos in ejus libri præfatione Cæſar enumerat.

Sunt authores, qui Tribonianum fuiſſe hominem avarum, & pretio fixiſſe leges, ut ille ait, ac refixiſſe, tradunt.

Procop. l. 1. de bello Perſico. Suidas in dictione Tribonianus. Alciatus l. 4. c. 7. Ægidius Porrinus Aromarrenſis in vita Iuſtiniani Imperatoris.

In

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

In eo, quem diximus, Codice, quam-
plurimæ ſunt Iuſtiniani leges, quæ ſupe-
rioribus derogant: acceſſit etiam opu
peculiare Novellarum conſtitutionum
quod per omnia Iuſtiniani nomen atque
titulum habet.

Eum, quem dixi, Beliſarium, quo duc
tot tamque glorioſas conſecutus erat vi
ctorias, ignominioſiſſime tractavit Cæ
ſar, & valde ſenem excœcavit etiam.

*Tzetzes Chiliad. 4. variar. hiſt. Habe
idem Petrus Crinitus l. 9. c. 6. de honeſta di
ſciplina, & Ioannes Iovianus Pontanus l. 2. d
fortitudine domeſtica c. 8. Alciatus vero l. 4
parergon cap. 44. totum hoc falſum eſſe de
monſtrare conatur. Virtutes Beliſarii comme
morat Suidas, in voce Beliſarius. Origin
Germanum fuiſſe, docet prœmium Ioan
Leoncl. in Zoſim.*

Ipſo regnante, Conſtantinopoli fuerun
aliquot habitæ Synodi, quibus Menn
præerat, ejus urbis Patriarcha, qui ſan
ctiſſimus & beatiſſimus vocatur, & Oe
cumenicus, ut ipſorum habent libri.

*Euagr. l. 4. c. 37. Niceph. l. 17. c. 27. &
28. Tomo 2. concilior. Synodo quinta Conſtan
tinop. Actione 2. facta à Menna Patriarch
Conſtantinop. Et alii.*

Initio codicis Epiſtola ponitur Cæſa
ris ad Ioannem Archiepiſcopum urbi
Romæ, qua caput ipſum vocat omniu
Eccle

Eccleſiarum, eique ſubjicit omnia. Porro quanquam homines docti commentitiam eſſe judicant, tamen, etiamſi vera eſſet, certum eſt, controverſiam illam durasse multis poſt annis, donec tandem Epiſcopi Romani, facultatibus amplificati, pervincerent, & in Eccleſiæ poſſeſſione ſibi conſtituerent arcem, quæ manibus hominum exædificata, ſeu favore principum, nunc titulum habet, quaſi divinitus ſo ſit collocata.

Cod. l.3. tit.1. §. Reddentes honorem. De Epiſtolis mutuis Iuſtiniani Imperatoris & Ioannis Papæ Romani dubitatum fuit omnibus temporibus: legatur Alciatus l.5. par. c.23. Cujacius obſervat.32. c.26. Franciſcus Hotomannus l. obſervat.7. c. 2.

Diximus antea, quemadmodum Auguſtini tempore ſextum fuit habitum Carthagine concilium, in eoque fraus deprehenſa Paparum, Bonifacii primi & Celeſtini, quando Niceæ conſtitutum fuiſſe dicebant, ut ad ipſos ex omnibus undique locis provocaretur. Iuſtiniani vero tempore Romæ erat Epiſcopus, Bonifacius II. Hujus exſtat epiſtola, qua graviter taxat Aurelium, qui ſuperiori concilio, Carthaginis fuerat Epiſcopus, eumque cum ſuis collegis impugnaſſe Romanam Eccleſiam ait, inſtigante Diabolo: ſimul Deo gratias agit, quod hujus

temporis Epiſcopus Eulalius, Aurelii ſucceſſor, cum Eccleſia Romana redierit in gratiam. Deinde ſcriptum Eulalii recitat, quo profitetur ille, ſe damnare ſuos majores & ſucceſſores, quicunque ſanctæ Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ privilegia labefactare conantur.

2 *Tomo concil. ad Eulalium Alexand. Epiſcop. pag. 544.*

Alter à Bonifacio, Agapetus, Anthemium Patriarcham Conſtantinopolitanum loco removit, negantem duas naturas in Chriſto: tulit hoc in primis ægre Theodora, Cæſaris uxor; & Sylverium Agapeti ſucceſſorem monuit per Beliſarium, ut illum reſtitueret: cum etiam aliæ quædam criminationes accederent, Beliſarius eum loco dejicit, & in exilium mittit, ſubrogato Vigilio: ſed cum & iſte Conſtantinopolim evocatus, Anthemium nollet revocare, conſimili pœna fuit mulctatus: unde ſatis apparet, quomodo in Cæſarum tunc poteſtate fuerint urbis Romæ Epiſcopi.

Niceph. l. 17. c. 9. Diacon. l. 16, 23. q. 4. Beliſarius. Euagrius l. 4. c. 18. Niceph. l. 17. cap. 10. variat. Procopius Sylverium relegatum ſcribit propter ſuſpicionem defectionis ad Gothos, lib. 1. belli Gothici. Blondus l. 7. decad. 1. Vigilium carceri incluſum, ſocios partim relegatos, partim ad metalla damnatos

tos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

os, tandem tamen liberatos eſſe commemorat.

Iuſtino II. Cæſare renovatum eſt bellum Perſicum, quod cum primum feliciter gereretur, Cæſaris legatus, Archelaus, pacem denuo fecit.

Diacon. lib. 16. Euagrius l. 1. c. 7.

Narſes Cæſaris per Italiam legatus, expulſis Gothis & mortuo Totila, per annos XVI. obtinuit Italiam: poſt revocatus à Cæſare, quum parum lætas accepiſſet literas, & ingratitudinem in iis reprehenderet, non ſolum non revertit, verum etiam ulciſcendi ſui cauſa miſſis legatis, Longobardos, qui tunc in Pannonia conſederant, maximis propoſitis emolumentis, excitavit, ut, Pannonia relicta, in Italiam venirent, omnium regionum & pulcherrimam & fructuoſiſſimam. Itaque partem illam Italiæ, quæ nomen ab ipſis ad hoc uſque tempus retinet, occuparunt.

Paulus Diacon. de geſtis Longob. l. 2. c. 5. Regino l. 1. Pomp. Lætus. Friſingenſ. l. 5. c. 5. Sigebertus Iovius l. 1. Elogiorum.

Iuſtinus hic per Italiam inſtituiſſe ſcribitur magiſtratum Exarchum: is erat tanquam Cæſaris vicarius atque legatus: Ravennæ potiſſimum habitabat, neglecta Roma: ſinguliſque civitatibus & oppidis unum aliquem præficiebat.

Blondus lib. 8. Decad. ultima. Primus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Exarchus nominatur Longinus Græcus: ſe
Palmerius Patricium Romanum primum ta
lem magiſtratum ſuſcepiſſe ſcribit. Durav
illa dignitas annis 166. ſive, ut alii volun
124. Blondus l. 10. Decad. 1.

Itali ſcriptores novum hoc inſtitutum
Romæ ac Italiæ fuiſſe tradunt exitial
Narſes deinde Romæ mortuus eſt.

Narſetem in exilio defunctum commem
rant omnes: mortui vero corpus in locu
plumbeo cum omnibus ejus opibus Conſtan
tinopolim portatum ſcribit Paulus Diacon
lib. 2. de geſtis Longobard. cap. 11. Idem ea
dem libro cap. 3. pietatem ejus prædicat, ſicu
Euagrius etiam lib. 4. c. 24. Suidas ingeniu
& corporis habitum deſcribit.

Iuſtini ſucceſſor fuit Tiberius jam ar
te cooptatus, & Imperii factus collega. I
contra Perſas bis feliciter pugnavit: pa
cem cum Longodardis fecit, qui tum, in
de à Samnitibus, ad Alpes uſque regna
bant, excepta tantum urbe Roma, quam
ubi graviter obſediſſent aliquandiu, v
tempeſtatis & imbrium coacti, tander
caſtra moverunt.

Diacon. lib. 17. Euagrius lib. 5. cap. 14
Niceph. lib. 18. cap. 2. & 3. Pomponiu
Lætus.

Tiberii gener, Mauritius, factus Cæſa
per legatos præliis aliquot fudit Perſas, a
demum pacem cum iis fecit: revocat

exer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

exercitu Scythas expulit è Myſia: Longobardos per Italiam repreſſit: Hunnos è Pannonia ejecit. propter avaritiam exoſus militi, coactus eſt, orta ſeditione, profugere Chalcedonem. ibi tandem cum uxore, & liberis, omnique ſtirpe fuit interfectus à Phoca centurione, qui per ſeditionem deinde ſalutatus eſt imperator.

Diac. lib. 17. Niceph. l. 18. c. 6, 7, & 8. Pomp. Lætus. Niceph. l. 18. c. 40.

Mauritio regnante, cometa ſenis menſibus apparuiſſe: Tunc etiam natus eſſe traditur Mahometus; de quo paulo poſt dicetur.

Niceph. l. 18. c. 35. Diac. l. 7. Palmerius in Chronico. Blondus l. 6. decadis 1.

Eo tempore Conſtantinopolitanus Epiſcopus Ioannes, univerſalem ſe vocabat Patriarcham: Pelagius vero ſecundus, Epiſcopus Romanus, vehementer obſtitit, ejuſque decreta pronunciavit irrita.

Ioannes hic à vitæ ſobrietate jejunator nominatur l. 17. c. 36. & l. 18. c. 34. hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Nicephori. primatum ſibi arrogavit in Concilio Conſtantinopolitano, teſte Gregorio Magno l. 4. indictione 13. Epiſt. 36. ſed Pelagius Epiſcopus Romanus miſſo Creta caſſavit. ibidem epiſt. 37. Vide 2 tomo conciliorum, epiſtola prima Pelagii ſecundi Papæ, pag. 842.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Qui ſucceſſit huic, Gregorius primus graviter hoc ipſum in illo reprehendit, & in concilio Chalcedonenſi titulum hunc atque honorem ſuis majoribus attributum quidem fuiſſe, verum ex ipſis neminem uſurpaſſe dicit.

Gregorius l. 4. indictione 13. epiſt. 36. & 38. item l. 7. indictione 1. epiſt. 30.

Datis etiam literis ad Mauritium Imperatorem, hortatur ut illum coerceat: nam ad ipſius authoritatem hoc quoque pertinere, quam ille, dum talem ſibi poteſtatem ſumit, multum imminuat.

Gregorius l. 4. indictione 13. epiſt. 32.

Alter autem poſt Gregorium, Bonifacius III, à Phoca ſcribitur obtinuiſſe primatum, divulgatis in eam rem edictis atque diplomatis.

Blondus Decad. 1. lib. 9. Adon Viennenſis ætate 6. Beda de ratione temporum. Regino Frumienſis lib. 1. Friſingenſis lib. 5 c. 8. Vrſpergenſis. Platina in vita Bonifacii tertii.

Phoca rerum potiunte, Perſæ magnis incommodis Rempublicam affecerunt, occupata Meſopotamia & Aſſyria; & nemine reſiſtente, in Aſiam uſque progreſſi: tanta erat principis ignavia. ſed & Germania, Gallia, Hiſpania, bonaque pars Italiæ defecerunt. Ægyptum vaſtabant Saraceni. Sic ille, propter crudelitatem &

negle-

neglectam Rempublicam, occiſus, Heraclium habuit ſucceſſorem.

Diacon. lib. 17. Zonar. tomo 3. Beda de ratione temporum. Niceph. lib. 18. cap. 56. Pomp. Lætus.

Tunc iterum Perſæ longiſſime progreſſi ex Ægypto, Aphricam invadunt, & ſuæ ditionis efficiunt. Europam varie lacerabant Scythæ: profectus tandem in Aſiam Heraclius, cum pacem impetrare non poſſet, parum etiam honeſtis nomini Romano propoſitis conditionibus, pene coactus decertavit cum Perſis, qui jam Iudæam vaſtabant, eoſque uno aut altero prælio fudit: inde Tigrim flumen tranſgreſſus, & Perſiam longe lateque populatus, amicitia demum inita cum Perſarum regis filio Sirocho, qui, necato parente, regnum invaſerat, Aphricam, Ægyptum, & quicquid omnino Perſæ occupaverant, recepit, pactumque fuit, ut Perſicam ditionem à Romana ſepararet Tigris.

Pomp. Lætus. Sigebertus.

Ad hoc tempus, Saraceni, Heraclio militantes, quum ſtipendiis fraudarentur, maxima multitudine deficiunt, & Mahometo duce, per Syriam graſſati, Damaſcum occupant, Ægyptum vaſtant, Arabiam ſubigunt, & in Perſas quoque feliciter præliantur.

Diacon. lib. 18. Sigebertus. De Saracenorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

norum origine, incrementis & imperio, vi-deatur Cœlius Auguſtinus Curio lib. de hiſtoria Saracenorum. item Wolfgangus Drechſlerus in compendio hiſtoriæ Sarace-nicæ.

Fuit Mahometus obſcuro genere na-tus, verum aſtutus & audax, poſt etiam locupletatus matrimonio: cumque pro-pter animi promptitudinem authoritate valeret, novum doctrinæ genus, ratione valde jucundum, ſed magna ſui parte ri-diculum & ineptum, propoſuit, quo ſic animos hominum magis atque magis de-vinciret, & regnum ſibi firmius conſti-tueret: & quanquam initio facile po-tuiſſet hoc incendium reſtingui; tamen quia neglectum fuit, brevi tempore cre-vit in immenſum: ab eoque tempore magis atque magis populi Romani maje-ſtas & Imperium, ad orientem ſolem interiit, deficientibus aliis provinciis at-que populis.

Liber de generatione Mahometi, & Chro-nicon Saracen. Zonaras tomo 3. *Chalcocondy-les lib.* 3.

Heraclio regnante, quartum fuit con-cilium Toletanum.

Tomo 2. *concil. pag.* 63. *Ioannes Magnus hiſtoriæ Gothicæ lib.*16. *pag.*17.

Et quia per Hiſpaniam plerique ſacer-dotes, precationem, quam Chriſtus ipſe

no-

nos docuit, non quotidie, ſed eo die ſolum orabant, quem Dominicum vocamus, decretum inter alia fuit, ut id corrigeretur: item ut Apocalypſis Ioannis Euangeliſtæ, ſicut ajunt, à Paſchate doceretur in templis, ad uſque Pentecoſten.

Canone 9. pag. 70. & Canone 16.

Regnabant tunc in Hiſpaniis Gothi. cumque dominationis externæ, ſicut fieri ſolet, Hiſpani pertæſi, res novas captarent, gravi pœna Synodus edicit; ne qua conjuratio fiat in Gothicam gentem; utque mortuo rege, primores totius gentis atque ſacerdotes communi conſilio ſucceſſorem conſtituant. Idem poſt in aliquot ipſorum conventibus repetitum.

Concilii 5. Canone 3, & 4. & Concilii 6. Canone 7, 18, & 74. pag. 76.

Prohibetur etiam, ne per quadrageſimæ tempus, uti vocant, Hebræum illud Alleluia cantetur in templis: nam eſſe mœſtitiæ tempus illud, non lætitiæ.

Concilii quarti Canone 10. pag. 70.

Heraclio ſucceſſit Conſtans, è filio Conſtantino nepos: hic infeliciſſime mari pugnavit cum Saracenis, qui victoria potiti, Rhodum occuparunt, longius haud dubie progreſſuri, niſi factiones inter ipſos ortæ, biennii inducias à Romanis impetraſſent. eo dato reſpirandi ſpacio, Cæſar cum exercitu tranſmiſit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

in Italiam,quo ab hoſtibus eam liberaret, ut quidem jactabat: cumque Tarentum eſſet delatus, Luceriam & alia quædam Apuliæ loca, ditionis Longobardorum, expugnat & evertit.In itinere,cum Neapolim iret,poſtremum agmen cæſum fuit à Longobardis.

Diacon. lib. 8. *Zonaras tomo* 3. *Regin.l.*1. *Paulus Diaconus de geſtis Longobard. lib.* 1. *cap.* 10.

Romam placide ingreſſus, omnibus tandem ornamentis eam ſpoliat, & paucis diebus ibi commoratus, in Siciliam trajicit.

Regin. lib. 8. *Sigebertus. Sabellicus Ennead.*8. *lib.* 9.

Ibi demum in balneo fuit interfectus: cumque poſt ejus mortem de ſucceſſione eſſent nata diſſidia, Saraceni nacti eam occaſionem, magna cum claſſe ingrediuntur Siciliam, vaſtam edunt hominum ſtragem, Syracuſas capiunt, & prædam omnem Conſtantis ablatam ex urbe Roma ſecum aſportant.

*Diacon. Zonaras tom.*3. *Regin. l.* 1. *Blondus Decad.*1. *lib.* 9. *Nauclerus generat.* 23. *Diacon. l.*5. *c.*13. *de geſtis Longobard.*

Conſtanti ſucceſſit Conſtantinus IV, vulgo dictus Barbatus: hic per annos aliquot cum Saracenis congreſſus, tandem eos fudit, ita quidem, ut pacem illi pete-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

peterent, & inducias armorum annos xxx, ſimulque vectigal annuum paciſcerentur: ea re commoti, qui erant ad occidentem ſolem, populi Romani hoſtes, pacem quoque petebant.

Diaconus lib. 9. Zonaras tom. 3. Sigebert. De tributo conſentiunt Zonaras & Diaconus. de equis & ſervis variant. hic enim quinquaginta, ille octonos tantum nominat.

Bulgari autem ſuis finibus egreſſi, Thraciam vaſtabant: cum his tandem pacificatum eſt, & conceſſa illis utraque Myſia: tametſi poſtea, cum ignaviam Romanorum deprehenderent, violata pace, rurſus evolarunt: & imperii vires attenuabant.

Diacon. lib. 19. Zonar. tomo 3. Sigebert. Aventinus l. 3. annal. Boiorum.

Hic Cæſar omnium primus conſtituiſſe traditur, ut, quem clerus populuſque Romanus cum exercitu creaſſet civitatis Epiſcopum, is plenam obtineret poteſtatem. nam ad hoc uſque tempus, Epiſcopi Romani dignitas, vel à Cæſaris, vel ab ejus per Italiam vicarii confirmatione pendebat.

Sabellic. Ennead. 8. lib. 6. Blondus Decad. 1. lib. 6. Platina in vita Bened. Polydorus Virgilius lib. 4. cap. 10. hanc legem ſcribit haud diu ſervatam eſſe.

Exſtat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Exſtat ad Conſtantinum, Papæ Leonis II. epiſtola prolixa, qua damnat omnis generis hæreticos; & ipſum propter ſtudium ac patrocinium religionis, & liberalitatem atque munificentiam ſummis laudibus extollit, & Eccleſiam, quæ talem ſit nacta propugnatorem, plane triumphare dicit.

Tomo 3. concil. initium Epiſtol. 1. Regi regum. p. 171. Diac. l. 19. Zonar. tom. 3.

Eo regnante, Synodus fuit ſexta Conſtantinopoli, centum quinquaginta Epiſcoporum.

De numero Patrum, qui ad hanc Synodum convenerunt, variant authores. Regino lib. 1. & Beda de ratione temporum numerant 150. Diac. l. 19. Ivo in Chronicis, Simoneta lib. 1. c. 46. nominant 280. in catalogo ſubſcriptorum exſtant 162. Chronicon Martini trecentos minus uno habet.

In ea ſub finem ipſum fit mentio canonum, qui dicuntur Apoſtolorum, ſed obſcuris verbis.

Tomo 3. concil. in Decretis Synodi 6. Conſtant. titulo de Canone Apoſt. p. 393.

Gratianus autem contrarias opiniones recenſet; nam dicit eſſe, qui, conſcriptos ab hæreticis, & ab Eccleſia veteri repudiatos, affirment, & inter Apocrypha numerent. Zepherinus autem Epiſcopus Romanus, ordine decimus ſextus, approbaſſe

paſſe illos dicitur, & poſt eum, iſta, quam dixi, Synodus, quam Iuſtiniani II tempore, qui filius erat Conſtantini quarti, tradunt abſolutam fuiſſe. Breviter, incertis rationibus omnia fluctuant. Sed & de numero Canonum non convenit: alii namque L, alii LX, ponunt: alii LXXXIIII: & eo quidem numero exſtant: unde facile conjici poteſt, paulatim additos fuiſſe plures, & uno poſtea nomine comprehenſos, cum à diverſis emanaſſent.

Fr. Sixtus Senenſis in Bibliotheca ſancta lib. 2. de canonibus apoſtolicis ſic ſcribit: Iſidorus tantum 50 recenſet. Sexta Synodus canone 2. probat. 85. tametſi non ſint niſi 84. Sed duodecimus Latinus eſt in codice Græco in duos diviſus. Zepherinus quingentis annis quinta Synodo prior, ſexaginta tantum canones admittit. Leo nonus, trecentis & quinquaginta annis poſterior, ſexta Synodo ad Michaelem patriarcham totidem enumerat. Hæc Fr. Sixtus. Pro horum canonum defenſione luculentum librum edidit Franciſcus Turrianus Ieſuita.

Tunc etiam Archiepiſcopus Ravennas Epiſcopo Romano ſe ſubjeciſſe fertur, quum antea, maxime vero poſt eo tranſlatum Exarchatum, nihil Romano concederet.

Sigeb.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Sigeb. Eccleſia Ravennas à Romana multis ab annis ſegregata, Allocephalos dicta eſt, ut Platina in vita Dom. 1. Papæ Rom. Theodorus autem Epiſcopus Ravennas ſedem ſuam Romano Epiſcopo ſubjecit. Occaſionem explicat Blondus decad. 1. lib. 9. Sabellicus. Enn. ad S. lib. 7.

Conſtantino ſucceſſit Iuſtinianus filius: is per ætatem & imperitiam male rempublicam gerebat, & violata pace, quam ejus pater cum Saracenis fecerat & Bulgaris, eo demum redactus eſt, ut pacem ab utriſque cogeretur ipſe petere. Tandem ob crudelitatem ejectus, & præciſis naribus relegatus, Leontium habuit ſucceſſorem. qui propter affectati Imperii ſuſpicionem per biennium fuerat captivus.

Zonaras tom. 3. Sigebert. Diacon. l. 9.

In his motibus Aphricam invadunt Saraceni: ſed biennio poſt illinc ejecti fuerunt, commiſſo prælio.

Diacon. lib. 20. Zonaras tomo 3.

Milites Romani præſidio in Aphrica relicti, quum lente & ignave omnia adminiſtrarentur à Cæſare, veriti ne à Saracenis, quorum tunc erat ingens potentia, rurſus ejicerentur, Tiberium quendam faciunt imperatorem. Is cum copiis profectus Conſtantinopolim, & urbe potitus, Leontium capit, naribus truncat, in

cate-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

catenas conjicit, & per Italiam novum conſtituit Exarchum.

Zonaras tomo 3. Tiberio huic Abſimaro nomen fuit, quod repudiavit: ut Diaconus l. 20. & poſt eum Egnatius ſcribit.

Et cum ad hunc modum tumultuoſe omnia fierent, Saraceni tempus idoneum nacti, maximiſque cum copiis ex Ægypto profecti, Aphricam rurſus occupant, & Libyam & Hiſpaniam prope totam.

Blondus decadis 1. lib. 20.

Is, quem ſupra dixi, Iuſtinianus, à Leontio Imperatore ejectus & relegatus, Trebellii Bulgariæ regis auxilio Conſtantinopolim tandem occupat, & Leontium Tiberiumque captos interfecit: per annos deinde ſex crudeliter imperavit, ingratus etiam in Trebellium regem: tandem commiſſo prælio cum Philippico Bardane, ad quem exercitus defecerat, occubuit tum ipſe, tum filius Tiberius.

Diac. lib. 20. Sigebertus. Suidas, in voce Bulgari, Terbelin vocat. Zonaras tomo 3.

Philippicum Conſtantius Pontifex, ob diverſam religionem, pronunciat ſchiſmaticum. tandem à ſuis exoculatus Cæſar, Anaſtaſium II habuit ſucceſſorem.

Regino l. 1. Sigebertus. Anaſtaſius hic alio nomine Artemius appellatus fuit. Diaconus l. 20. Zonaras tomo 3.

Is claſſem inſignem miſit Rhodum, belli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

belligerandi cauſa cum Saracenis, eiqu
bello quendam ordinis Eccleſiaſtici v
rum præfecit: ſed cum ei parere milit
recuſarent, orta ſeditione, factus eſt im
perator quidam obſcuri generis Theodo
ſius, qui mutata navigatione Conſtant
nopolim venit, urbem occupat, & An
ſtaſium, prælio victum, ſacris addicit: ſe
non multo poſt ejectus à Leone, copi
rum præfecto, vitamque monaſtica
fuit amplexus.

*Diac. lib.*20. *Zonar.tomo* 3. *Regino lib.*
*Friſingenſis l.*5.*c.*17.

Ad hoc tempus, quod erat anno ſalut
ſeptingenteſimo decimo ſeptimo, Maur
tani totis viribus irruunt in Hiſpaniam
& ſuæ ditionis illam faciunt, Roderic
Hiſpaniarum rege, quem etiam Goth
elegerant.

Blondus Decad. 1. *lib.* 10. *Ioan. Gothu*
*l.*16. *c.*27. *ad annum* 714. *refert.*

Leone regnante, Saraceni, vaſtat
Thracia, Conſtantinopolim per trien
nium obſident terra marique, tander
peſtilentia prope conſumpti, domun
redire coacti ſunt.

*Diacon. l.*21. *Zonar. concil.* 3. *Friſingen*
*ſis lib.*5. *c.*18. *Sabellicus Ennead.* 8. *lib.* 7
*Blondus decad.*1. *l.*10.

Erat Leo valde infeſtus Epiſcopo Ro
mano, Gregorio II, ſuoque per Italian

Vica

ficario, ſive Exarcho, mandaverat, ut
lum, quocunque modo, tolleret è me-
io: Papam vero defendebant Longobar-
i, non quidem illius charitate quadam,
ed ut in eo diſſidio ſuos ipſi fines ampli-
carent: nam Exarchatus oppida multa
er hanc occaſionem occuparunt.

*Paulus Diac. l. 21. Sigebert. Blondus de-
ad. 1. lib. 10.*

Hujus Gregorii quædam exſtant epiſto-
æ ad clerum & plebem Thuringiæ, mo-
nentes, ut in cognitione Dei magis atque
magis proficiant: Item ad Saxones, gravi-
er eos deterrentes ab Idolorum cultu. Bo-
nifacio quodam fuit uſus in his rebus ad-
miniſtro, quem in Germaniam emiſerat.

*Tom. 3. concil. p. 413. edit. Venetæ. Ibid.
p. 414. Bonifacius hic, Wunnefridus antea
vocatus, natione fuit Anglus, Cridioduni in
patria Devonienſi natus, Balæus. Iacobus Cu-
rio Londæ natum aſſerit, & Munzerus in
Chronographia affirmat, eum Ricardi regis
Anglorum fuiſſe fratrem.*

Leo Cæſar ſtatuas omnes, & divorum
imagines è templis ejicit. Papæ quoque
mandat, ut idem faciat; ille vero, non
modo non morem gerit, ſed illi, in ſuo
propoſito perſeveranti, graves pœnas de-
nunciat.

*Diacon. l. 6. c. 40. de geſt. Longob. Fri-
ſingenſis l. 5. c. 18.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Leoni ſucceſſit filius Conſtantinus ej[illegible] nominis quintus, cognomento Copro[illegible] nymus, ejuſdem cum patre religionis. H[illegible] magna cum claſſe profectus in Saraceno[illegible] ut Alexandriam Ægypti recuperaret, ac[illegible] cepto nuntio de ſeditione, dominatu, [illegible] Artabaſto, novo Imperatore electo, Con[illegible] ſtantinopolim revertit, urbem vi capit, [illegible] Artabaſtum exoculat.

Diac. l.22. Sigebert. Zonar. tomo 3. Blon[illegible] dus Decad. 1. l.10.

Huic etiam, ſicut parenti Leoni, grav[illegible] fuit cum Epiſcopo Romano Gregori[illegible] III, diſſidium: qui ſubinde miſſis inter[illegible] nunciis, eum excommunicabat, & cur[illegible] in vincula conjicerentur nuncii, collect[illegible] Synodo, decretum fecit, ut, qui poſt ha[illegible] divorum imagines demolirentur, au[illegible] contumelioſe tractarent, ab Eccleſiæ con[illegible] ſortio plane rejicerentur, deinde omn[illegible] ſtudio & opera ſtatuas in variis templi[illegible] erexit, & magnifice, quantum potuit, ex[illegible] ornabat.

Tom. 3. concil. in hiſt. Gregor. III. p. 418[illegible]

A Gregorio III, fuit Zacharias. Huju[illegible] exſtat ad Epiſcopum quendam Bonifa[illegible] cium epiſtola, qui per Germaniam era[illegible] ille ipſe, ut apparet, cujus opera fuit uſu[illegible] Gregorius II, ut paulo ſupra diximus[illegible] Ejus poſtulatis reſpondet Zacharias, & [illegible] permittit, ut Merſeburgi, Bambergæ, Er[illegible]

phurdia

bardiæ ſint Epiſcopatus. Concedit etiam, ut ad Carlomannum, Caroli Martelli filium, qui in aliqua urbe regni Francorum petebat haberi Synodum, proficiſcatur, & Eccleſiæ mores diligenter reformet, inprimis autem ab ordine ſacerdotali removeat adulteros, & eos, qui plures habent uxores; cum enim poſt ſuſceptum miniſterium ſacrum, ne unam quidem uxorem habere, vel attrectare liceat, multo minus, ut eodem tempore plures quis habeat, licere: nam quod Paulus ait, ut Epiſcopus ſit unius vir uxoris, intelligendum eſſe non de præſenti, ſed de præterito tempore, ne videlicet plures habuerit, quam unam uxorem, is qui cupit in ſacerdotum ordinem cooptari.

Tom.3. concil. Epiſt. ult. ad Bonifac. Epiſcop. pag.435. 1 *Tim.*3.

Huic Epiſtolæ ſubjungitur Carlomanni, qui ſe Francorum ducem vocat, edictum, quo ſtatuit, ut ipſo præſente quotannis habeatur Synodus: adulteros autem ſacerdotes & ſcortatores loco ſuo moveri jubet: venationibus etiam & aucupiis illis interdicit, neve mulierem ullam domi foveant, mandat: ſed de uxoribus verbum nullum.

*Tom.3. concil. p.*437. *Habet hoc edictum Aventinus l.*3. *Annalium Boiorum.*

Ab hoc tempore Aiſtulphus, Longo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

bardorum rex, tributum annuum à Romanis petebat, gravia minatus, niſi dependerent.

Diac. lib. 22. Sigebert. Viterbienſis part. Chronici 17. Blondus Decad. 1. lib. 10.

Qui tum erat Epiſcopus urbis Romæ Stephanus, ejus nominis ſecundus, cum blanditiis atque donis hominem placar non poſſet, Conſtantinum Cæſarem d auxiliis interpellat, cumque nihil ab eo præſidii veniret, Pipinum, nuper factum Francorum regem, ut infra dicemus, orat ut opem ferat.

Diac. lib. 22. Friſingenſis l. 5. c. 25. Vrſpergenſis.

Is cum copiis in Italiam profectus, Pa piam obſidet, & illum ad pacis conditiones adigit: cum autem domum revertiſſet, hoſtis ferocior factus iterum arma movet. Qua re denuo ſolicitatus, in Italiam Pipinus venit: tunc demum Aiſtulphus exarchatum Pipino tradit: qua quidem in regione hæ ſunt urbes primi nominis, Ravenna, Favemia, Cæſena, Forum Livii, Forum populi, Bononia, Rhegia, Parma, Placentia.

Regino l. 2. Friſing. l. 5. c. 25. Vrſpergenſis. Sabellicus. Enn. ad S. lib. 1. Balæus centuria 2. c. 5. Adon. ætate 6.

Regionem hanc omnem Pontificis fidei Pipinus permiſiſſe fertur, quum Cæſa

ante

anteà rogaſſet, ut eam ſibi reſtitueret, quod eſſet Imperii, nō Eccleſiæ Romanæ.

Regino l.2. Blondus Decad. l.1. Antonius titulo 14. c.1. parag.3. Æmyl. 2.

Conſtantino ſucceſſit filius Leo IV. Is unicam ſuſcepit profectionem in Syriam: repulſus domum rediit, neque multo poſt mortuus eſt, ejuſdem cum patre religionis, filio relicto Conſtantino ſexto. Sed cum is per ætatem regere non poſſet, mater ejus Irene rempublicam gerebat: ille autem grandior factus, dejecta matre, cœpit inſolenter admodum & acerbe regnare; cumque idcirco conjurationes in ipſum fierent, inter alios mulctavit etiam Nicephorum patruum, & exoculavit.

Diac. lib. 5.

Tandem & ipſe fuit exoculatus, conſilio matris, & aliquanto poſt luctu mortuus eſt. itaque rerum ſumma redit ad Irenen matrem, quæ quarto demum anno ſui imperii dejecta, inque exilium relegata, ſucceſſorem habuit eum, quem diximus, Nicephorum.

Diaconus lib.21. Zonaras tomo 3. Friſing. l.5. c.28.

Interea dum ita Conſtantinopoli tumultuoſe res aguntur, celebris erat Caroli regis Francorum fama. Nam is Aquitanico bello confecto, rogatus ab Adriano Epiſcopo Romano, cum exercitu venit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

in Italiam : & ſicut ipſius parens Pipinus Aiſtulphum regem Longobardorum oppreſſerat, ut ſupra dictum eſt ; ita hic Aiſtulphi ſucceſſorem Deſiderium , gravem Italiæ & Adriano primo, poſt longam obſidionem cepit, ejuſque filium Adalgiſiũ regno dejecit, & omni expulit Italia.

Regino lib. 3. Eginhard. Sigebertus. Gaguinus lib. 4. c. 1. Æmylius Veronenſis rerum Franc. lib. 2.

Nam Cæſares Romani, quoniam & longius aberant, Conſtantinopoli videlicet, inde à tempore Conſtantini Magni: & quia non ſolum externis bellis, verum etiam domeſticis & civilibus erant impediti diſſidiis, Italiam fere negligebant: aut certe non poterant idoneè tueri, præſertim Longobardis ibi graſſantibus : deinde, ex ipſis plerique diſſidebant etiam graviter à Romanis Epiſcopis, ut ante diximus, & ipſorum odio non admodum movebantur illis Longobardorum ſucceſſibus. Hac de cauſa Pontifices externam defenſionem circumſpiciebant : & quia tum temporis nulla erat illuſtrior aut potentior familia, quam Franciæ regum, propter magnitudinem rerum geſtarum, idcirco ad eam, velut ad portum aliquem, rebus turbulentis, confugiebant.

Hunc etiam ad modum Adriano mortuo, cui ſucceſſit Leo tertius, quum gra-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

es haberet Romæ adverſarios, Carolum, ipni filium, implorabat: qui, cum ad rbem quarto veniſſet, à Pontifice ſimul omni populo ſalutatus eſt Imperator. uod quidem accidit, quo tempore Conntinopoli ferebant omnia factionius, ita quidem, ut etiam tempus iſum, & reipublicæ ſtatus, huic mutaioni videretur cauſam & occaſionem ræbere.

Diacon. lib.24. Sigebertus. Sabellicus Ennead. 8. l.9. Blond. Decadis 1. *l.*2.

Sic igitur occidentis Imperium ad Gernanos devenit: nam Germanos fuiſſe ipinum atque Carolum, dubitari non oteſt. Fuit hoc poſt natum Chriſtum nno octingenteſimo primo.

Cæterum inde à Nicephoro, Imperaoris Orientis continuis fere bellis agitati uerunt. Nam initio Bulgari ſæpe cum llis conflixerunt: deinde Saraceni ex Aphrica profecti, Cretam inſulam, poſt quoque Siciliam occuparunt, & Aſiam longe lateque vaſtarunt: poſtremo etiam Turcæ, Scythiæ populus.

A Nicephoro autem uſque ad Conſtantinum Palæologum poſtremum, circiter quinquaginta numerantur Imperatores Græci, & in his aliquot fœminæ: ex ipſis plerique fuerunt ignavi.

De his legatur Zonaras tomo 1. *Nicetas*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Choniates. Niceph. Gregorius. Chalconaỹles & alii.

Et Conſtantino Monomacho regnante, qui vigeſimus eſt à Nicephoro, Turcæ ab humili origine paulatim progreſſi, longius Aſiam vaſtare cœperunt. & auctis quotidie viribus, monarchiam demum conſtituerunt, non quidem novam aut quintam aliquam, ſed ex eâ natam imperii Romani parte, quæ fuit ad ſolem orientem.

Zonaras 1. *tomo. Baptiſt. Egnatius lib.* 2. *princip. Rom.*

Ejus autem Monarchiæ princeps fuit Ottomannus ad annum Chriſti circiter MCCC.

Chalcon. lib. 1. *de reb. Turcicis. Matthias Mechovius in Sarmatia Aſiatica, c.*15.

Mahometus deinde, ejus nominis ſecundus, proavus Solymani, qui nunc rerum potitur, capta Conſtantinopoli, & Conſtantino Palæologo Cæſare, quem diximus, interfecto cum omni familia, nomen & ſucceſſionem Imperatorum noſtrę religionis iis in locis funditus delevit.

*Chalcond l.*8. *Sabell. Ennead.* 10. *l.*6.

Tenent autem Turcæ ad hoc uſque tempus, Aſiam, Syriam, Ægyptum, Meſopotamiam, Iudæam, Rhodum, Græciam omnem, Thraciam, Bulgariam, Macedoniam, Illyricum, utramque Myſiam, &

nuper

nuper alteram fere Pannoniam, & Aphricæ partem aliquam.

De primatu dimicarunt olim inter ſe vehementer Eccleſiæ, Hieroſolymitana, Antiochena, Conſtantinopolitana, Romana, & hæ quidem duæ potiſſimum, uti ſupra docuimus: Turca vero litem diremit, & ſic omnia tribus illis locis conturbavit, nullum ut exiſtat Eccleſiæ vel Chriſtiani cœtus veſtigium. Ejus autem, quæ ſupereſt, Eccleſiæ, quæque ſublatis æmulis nunc ſola triumphat, cujuſmodi ſit facies, qui ſtatus, res ipſa declarat.

Poſtquam ergo demonſtravimus, quemadmodum Imperii Romani pars altera corporis, orientem ſolem ſpectans, omnino concidit, & in alienam poteſtatem devenit; reliquum eſt, ut, quemadmodum & ea pars, quæ pertinet ad occidentem ſolem, prorſus interierit, & novos adepta ſit dominos, breviter explicemus.

Hic autem obiter conſiderandum eſt, quomodo mirabili quodam fortunæ ludibrio à Romanis illis atque priſcis familiis auguſtum illud imperii decus & faſtigium ad exteros delatum ſit, & quidem aliquot pudendæ conditionis homines. Nam ex iis quidam fuerunt Hiſpani: nonnullis Pannonia, Dacia, Dardania, Dalmatia, Gallia, Thracia, Cappadocia dedit originem.

Inprimis autem obſervari debet,quan fuerit anceps & miſera Imperatorun conditio : nam ipſorum dignitas omni atque ſalus erat, non in ſenatus aut popu li, ſed in legionum atque militum pote ſtate ; ſic, ut permirum videri poſſit,ul los fuiſſe, qui munus hoc tam periculo ſum & injuriis opportunum ſuſciperent Etenim inde à C. Cæſare, qui ſpectant ſenatu concidit, ad Carolum uſque Ma gnum, circiter triginta fuerunt ex iis in terfecti, quatuor vero ſibi mortem ip conſciverunt. Semper aliquid erat, quo in ipſis deſiderarent milites: neque bono magis quam improbos ferre poterant, & ad minimam occaſionem, concitata tur ba, jugulabant eos,quos etiam invitos ac culmen illud honoris pertraxerant, ſicu Aëtio Pertinaci conſtat accidiſſe. Cæſa rem metuebat ſenatus : ipſe vero Cæſar ab impuri militis voluntate propemo dum atque nutu pendebat.

Aurel. Victor. Herod. lib. 2. De hac Ro mani imperii infelicitate ſic ſcribit Eraſmu Roterodamus præfatione in Suetonium Tran quillum : O miſerum ac deplorandum il lorum temporum ſtatum ! Oppreſſa Sena tus auctoritate, oppreſſis legibus, oppreſſa populi Romani libertate, ſic creato principi ſerviebat orbis, princeps ipſe ſerviebat iis, qualem nemo vir probus domi vellet habere ſervum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ſervum. Imperatorem timebat Senatus. Imperator ſceleſtam illam militum multitudinem formidabat. Imperator leges dabat regibus: at huic leges dabant conducti milites. Summa rerum orbis ab armata paucorum temeritate pendebat.

Hos autem ſpiritus inde poſt C. Cæſaris mortem ſibi ſumpſerant, præſertim legiones veteranæ, quibus per Galliam, Hiſpaniam, Aphricam ille fuerat uſus: & Cicero hoc ipſum deplorans, Fortes illæ quidem ſunt, inquit, ſed propter memoriam rerum, quas geſſerunt pro populi Romani libertate & dignitate reipublicæ, nimis feroces, & ad ſuam vim omnia noſtra conſilia revocantes.

Philip. 10.

FINIS LIBRI SECVNDI.

IOANNIS SLEIDANI, *DE* QVATVOR SVMMIS IMPERIIS,

Liber III.

ANtequam de Carolo Magno loquamur, ad quem diximus Imperium Occidentis eſſe delatum, explicanda ſunt quædam de Germanis, à quibus originem ille deducit.

Orig.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Origo Caroli Magni ad Francos anti-quiſſimos Germaniæ populos refertur à Go-thofrido Viterbienſi: Ludolpho de Bamberg libro de Iure regni cap. 3. Iacobo Winphe-lingio rerum German. cap. 22. Hieronym. Gebuſtero de libertate Germanica cap. 6. Ægidio Tſchudo in deſcriptione Rhæti Alpinæ cap. 36. Franciſco Irenico exegeſe lib. 3. c. 18. Verum Ioan. Bodinus, Germani-ci nominis hoſtis, Carolum natione Gallum in Gallia natum, lingua quoque, moribus & inſtitutis Gallorum una cum ſuis majori-bus educatum ſcribit, in methodo hiſtoric. cap. 7.

Et primo quidem certo conſtat, Ger-manos perſæpe tranſiiſſe Rhenum, & in Gallias penetraſſe, ut ibi propter agri bo-nitatem conſiderent.

Nam Theutoni in provinciam Galliam invaſerunt, & à C. Mario conſule fuerunt profligati.

Florus l. 3. c. 3. Vell. l. 2. Oroſius l. 5. c. 6. Eutrop. lib. 5.

Deinde cum Arverni & Hedui, Galliæ populi, de principatu contenderent, Ger-mani mercede conducti ab Arvernis & Sequanis, primo quidem non ita magnis copiis eo venerunt: paulatim vero ſic au-geſcebant, ut Arioviſto rege, bonam ejus agri partem occuparent. Eos autem C. Cæſar prælio ſuperavit, & aliquot poſt

annis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

annis, cum bellum gereret in Eburones, Galliæ populum, Germani denuo Rhenum trajecerunt, ut exercitum Romanum oppugnarent: ſed ad Moſæ confluentem atque Rheni fuerunt ab illo conciſi.

Cæſar de bello Gallico l. 1. *Hubert. Thomas Leodius de Tung. & Eburon. Cæſar l.* 4.

Multis deinde poſt annis intra ſuos fines ſe continebant, eo quod Romani Cæſares bellum ipſis inferrent: ſed tamen quoties tempus aliquod idoneum eſſent adepti, non deerant ſuis ipſi commodis, & Galliam perpetuo vaſtabant. Hunc ad modum, Gallieno Cæſare, homine ignavo & voluptuario, impreſſionem fecerunt, & paulatim eo potentiæ creverunt, ut Probus Cæſar, quartus à Gallieno, vix magna difficultate illos rejiceret.

Trebell. Pollio. & Sex. Aurel. Flavius Vopiſc. in Probo. Eutrop. l. 9. *Zoſim. l.* 1.

Iulianus etiam, Conſtantii Cæſaris legatus, bella cum illis geſſit: poſt hæc, Honorio Cæſare, Gothi in Galliam irruperunt, iiſque Cæſar, diverſis bellis occupatus, Aquitaniam conceſſit inhabitandam.

Zoſ. lib. 3.

Ab altera parte Francones Germani, per Belgicam irruptione facta, Treviris, Menapiis, Eburonibus, Morinis, Nerviis, Ambianis, Bellovacis, Sueſſionibus oppreſſis, in ea parte Galliæ conſederunt,

quæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

quæ nomen ad hoc uſque tempus retine
& Francia dicitur, cujus quidem region
caput Lutetia, nec procul illinc oppidu
Sandeniſium, Franciæ regum ſepultur
poſtea conſecratum eſt in hodiernum u
que diem.

Paulus Diac. l.14. Quos Sleidanus Fran cones nominat, antiqui Romanæ hiſtoriæ ſcri ptores, ut & recentes, Francos indigetant. F Vopiſc. Aurelian. & Proculus. Zoſim. lib.1 Ammianus Marcellin. l.15,27, & 30. Au relius Victor. Eutrop. l. 2. & alii.

Ad eum modum amplificati, quun antea bonam Germaniæ partem poſſide rent, omnem videlicet regionem illam quæ eſt ad Mœnum flumen atque Rhe num, facile non ſolum defendebant illa tum bellum, ſed etiam aliis inferebant labante indies magis imperio Romano per Aſiam & Aphricam. Longobardis et iam Italiam vaſtantibus, admodum ſuo fines per Galliam extenderunt: & quum ordine multi ipſorum reges ibi domina rentur, tandem ad Pipinum etiam ejuſque filium Carolum, regni ſumma devenit.

Pipini pater, Carolus Martellus, non quidem ipſe rex, verum ex proceribus unus, & Palatii præfectus, vel, ut loquuntur, Major domus, Bavaros & Suevos devicit.

Sigebert. Friſing. lib.5. c.10. De Majore

domus

domus videatur Francogallia Fr. Hottomani cap. 12. Nominatur ibi Palatii magiſter, & dignitas ei tribuitur eadem, quæ fuit præfecti prætorio apud Romanos, qui alio nomine aulæ præfectus vocabatur. Sunt & alia nomina, quæ Majoribus domus tribuuntur, ut præfecti aulæ, comites Palatii: quin etiam aliquot poſt ſæculis, Seneſchalli Franciæ appellati ſunt. Exſtat de Majoribus domus fragmentum editum à P. Pithœo in Annalibus Francicis. De bellis autem Pipini in Germania geſtis, videatur Viterbienſis parte Chron. 17. Gaguinus lib. 3. c. 4. Aventinus Annal. Bojor. l. 3.

Nam ſicut Annalium ſcriptores Galliæ tradunt, aliquot nunc annis, præter titulum atque nomen, nihil reges habebant, ſed omnis authoritas erat & ſumma rerum penes præfectum regiæ domus. Etenim à ſuperiorum regum virtute prorſus iſti degeneraverant, & voluptatibus dediti, nullam reipublicæ curam ſuſcipiebant. Itaque præfectus Palatii magiſtratum gerebat: & quo major erat ignavia regis, eo plus potentiam iſte ſuam augebat.

Eginhard. in vita Caroli Magni. Sigebert.

Hac demum occaſione Pipinus, qui Childerico regnante, præfectus erat, quum apud Pontificem Zachariam res in diſceptationem veniſſet, ut ajunt, regnum obtinuit.

Egin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Eginhard. Regino l.2.Sigebert. Viterbien
parte 27. Chronici.

Hujus rei mentio fit in decreto, quo
vocant,Gratiani, quod nimirum Papæ l
ceat regibus abrogare principatum. Se
ejus loci titulus & inſcriptio falſa eſ
Quum enim duo ſint Anaſtaſii Cæſare
neutri poteſt attribui. nam prior ducen
tis & amplius, alter vero triginta ſepte
annis ante regnavit, quam iſtud accid
ret: deinde poſteriori ætate nullus fu
Papa Gelaſius.

In recenti juris Canonici editione, auſp
cio Gregorii 13 adornata, capitulum h
non Papæ Gelaſio, ut eſt in vulgatis codic
bus, ſed Gregorio Papæ adſcribitur. Is eſt hu
jus nominis ſeptimus, qui in epiſtola ad He
manum Metenſem epiſcopum iſta ſcripſiſ
memoratur.

Admonendi cauſa lectores hoc adder
dum putavi, quo pontificiorum ſcript
prudenter evolvant atque caute. Nec e
nim uno loco deprehenditur, id eos age
re potiſſimum, ut ſuis legibus opinione
vetuſtatis addant, quo plus habeant pon
deris & authoritatis.

Regino lib. 2.

Pipinus, præterquam quod Longobar
dos per Italiam compreſſit,rogatu Ponti
ficis, ut ſupra dictum eſt, bellum quoqu
geſſit in Saxones, & deinde cum Aquita

ni

nis, eorumque ducem captum interfecit: cumque non multo poſt è vita migraſſet, ac illi ſubinde rebellarent, Carolus filius, rex, utrumque bellum vix tandem ingenti labore perfecit.

Gaguin. lib. 3. c. 4.

Cum Saxonibus enim totos annos 33 belligeravit: eoque durante bello confecit & alia: nam & Bavariam, Taſſilone duce rebellantem, ſuæ ditionis fecit, & bis contra Longobardos profectus, & in Campaniam uſque progreſſus, omnem Italiam domuit & legibus conſtituit.

Eginhard. Regin. l. 2. Sigebertus. Gaguinus l. 4. c. 1. Vrſpergenſis.

Illas etiam Galliæ civitates, quæ ſunt ad Oceanum, & à C. Cæſare vocantur Armoricæ, nunc autem minoris Britanniæ nomine cenſentur, ad officiũ redegit, quum ſtipendium annuum Franciæ regibus debitum nollent amplius dependere.

Eginh. Cæſar belli Gall. l. 5. Gag. l. 4. c. 2. Ioan. Leland. Armoria idem ſignificare dicit, quod ſupra mare, in ipſa Brit. lingua. Repetit hoc Guil. Camdenus in Britannia.

In Hiſpaniam quoque profectus cum exercitu feliciter quidem rem geſſit, adverſum Saracenos: rediens autem in faltibus Pyrenæis per inſidias graviſſime cæſus fuit à Vaſconibus, Aquitaniæ populo: ſed & Hunnos, qui Pannoniam tunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

tenebant, octavo demum anno vicit, &
per legatos Bohemiam quoque placavi

Ioannes Turpin. Eginhard. Antonius titu 14. *c.*2.§.5. *Gaguinus l.*4. *c.* 1.

Poſtremum vero bellum fuit adverſu
Danos, ſive Nordmanos, qui maritima
oram Germaniæ Galliæque magna claſ
vaſtabant. *Eginhard.*

His tantis rebus geſtis, effectum eſt, u
Magnus diceretur.

*Nithard. Hiſtor. l.*1. *Gaguinus l.*4. *c.*1.

Cum enim Francorum reges antea ſo
lum tenerent eam Germaniæ partem
quæ eſt inter Saxoniam & Danubium
interque Rhenum & Salam, adhæc, Sue
viam atque Bavariam: ipſe totam Saxo
niam adjecit, deinde utramq; Pannoni
Daciam, Iſtriam, Hiberniam & medite
raneam Dalmatiæ partem: cumque iter
Francorum reges per Galliam tenerer
eam partem, quæ eſt inter Rhenum &
Ligerim, inter Oceanum & mare Balear
cum, ipſe omnem Aquitaniam totumqu
jugum Pyrenæi montis, ad Iberum uſqu
flumen, &, quod primo loco dictur
oportuit, Italiam totam inde ab Alpibu
ad extremam uſque Calabriam adjecit
& poſtea quartò Romam profectus,
Leone tertio & ab omni populo Roma
no ſalutatus eſt Imperator Auguſtus, cum
jam annos regnaſſet XXXIII.

Aven

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Aventinus lib.4. Eginhardus. Regino l.2. Sigebertus. Gaguinus lib.4. c.1. Platina in Leone 3. Sabell. Ennead. 9. l.9. Blondus decad. 2. lib.1.

Romanum igitur Imperium, quod eſt ad occidentem ſolem, varie dilaceratum, præſertim ab eo tempore, poſtquam Cæſares domicilium atque ſedem Conſtantinopoli ſibi delegerunt, ut ex iis quæ ſupra commemoravimus, apparet, à Carolo Cæſare redintegratum eſt, ac veluti novum corpus colorem atque ſpeciem reſumpſit, tot, tantiſque provinciis ad unius principatum redactis.

Nicephorus, alter ad orientem ſolem Cæſar, factum iſtud indigne quidem tulit, ſed humanitate modeſtiaque ſua Carolus eum delinivit, & miſſis donis amicitiam uterque coluerunt, & utriuſque imperii conſtituti fuerunt certi limites.

Sigebert. Aventinus lib.4.

Præter alios conventus, concilium habuit etiam Rhemenſe, in quo decretum fuit inter alia multa, ut Epiſcopi ſacram ſcripturam diligenter evolvant, & Dei verbum annuncient.

3 *Tom. concil. pag.700. Capitulo 14. decretorum hujus Synodi, pag.701.*

Moguntiæ quoque Synodus fuit, anno priuſquam è vita decederet, & ſuperioribus annis alia, Turoni, Cabillone, Arela-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

tæ, de emendatione Eccleſiarum, uti tra-
dunt, qui per id tempus vixerunt.

3 Tom. concil. pag. 693. De Turonenſi Synodo videatur tomus tertius concilior. pag. 682. De Cabilonenſi ibidem p. 686. De Arelatenſi videatur p. 679. Legatur etiam vita Caroli Magni edita à Petro Pithœo, & auctor Annalium Francicorum. Meminit Sigebertus & Gaguinus l. 4. c. 1.

Ludovico deinde filio regni & imperii hærede deſignato, mortuus eſt Aquiſgrani, quod eſt Galliæ Belgicæ oppidum, ſeptuaginta natus annos, poſt Chriſti natalem, anno octingenteſimo decimo quarto, quum per annos fere XIV Cæſar fuiſſet, Germanorum omnium primus ad eam evectus dignitatem.

Eginhard. Friſingenſ. lib. 5. c. 31. Caroli ætatis annos aſſignant LXXII *Eginhard. Gaguinus & alii. Author Annalium Francicorum* LXXI *adſcribit.*

Ipſo regnante, per Italiam, Germaniam, Galliam, XXI tantum erant civitates, uti vocant, Metropolitanæ, Roma, Ravenna, Mediolanum, Forum Iulii, Gradus, Colonia, Moguntia, Salisburgum, Treveris, Rotomagus, Senones, Veſuntio, Lugdunum, Rhemi, Arelatum, Vienna, Tarenteſia, Ebrodunum, Burdegala, Turones, Bituriges.

Eginhard. in vita Caroli Magni. Sigebert.

bert. Metropolis ex μήτηρ & πόλις, id eſt, matrix & urbs, juncto nomine dicitur ea civitas, unde colonia deducta eſt. Vlp. l.4. §.4. D. de officio proconſulis Epheſum Metropolim appellat: Iſiodorus τῦ μέτρȣ, id eſt, menſuræ, fictum vocabulum tradit, quod & Diſtinct.21. aſſeritur, ſed falſo. Denique Metropolis ad extremum dictæ ſunt matres urbium ſive capita provinciæ, ut l.1, 6. de Metrop. Berytho, & apud Solinum & Marcell.

Ejus parens Pipinus exarchatum, Longobardis ereptum, Epiſcopi Romani fidei commiſerat, ut ſupra diximus, quemadmodum quidem memoriæ proditum eſt: ipſe vero plane illis dediſſe eum fertur, quod tamen in dubium à multis vocatur.

Regino l. 2.

Qui fuit ei familiaris, & ſcriba juratus, Eginhardus, divi Petri, quam vocant, Eccleſiam Romæ, præ cæteris ei valde caram fuiſſe, magnamque vim auri, argenti, gemmarum, illuc deportatam, & plurima pontificibus ab eo munera eſſe miſſa, ſcribit: nam hoc illum inprimis egiſſe diligenter, ut ipſius opera ſtudioque urbs Roma veteri polleret authoritate, & ſancti Petri Eccleſia, non ſolum ipſius eſſet incolumis tutaque patrocinio, ſed etiam opibus inter alias maxime floreret. Hæc ille duntaxat: quod vero tot tamque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

potentes urbes dederit, quæ ditionis e-
rant imperii, ne verbum quidem: imo
quum à quarta in Italiam profectione fa-
ctus eſſet Cæſar, urbis Romæ & ponti-
ficis, & totius Italiæ, non publicas tan-
tum, ſed Eccleſiaſticas etiam res & pri-
vatas ordinaſſe ſcribitur.

Eginhardus vel Einardus, ſcriptor vitæ Caroli Magni, ejuſdem Imperatoris, non Cancellarius tantum, ut Tritheimius, verum etiam gener fuiſſe ſcribitur. Videatur Iacobus Curio libro 2. Chronolog. item Iuſtus Reuberus initio Tomi ſui hiſtoriarum Germanic.

Etenim, cum nondum eſſet Cæſar, ſed
Franciæ tantum rex, debellato Longobar-
dorum rege Deſiderio, ſicut diximus,
Romam venit, & concilium habuit, in
eoque, ſicut ipſorum libri dicunt, Adria-
nus primus, totaque Synodus, eligendi
pontifices & ordinandi ſedem, ut vo-
cant, Apoſtolicam, & Epiſcopos confir-
mandi jus atque poteſtatem ei conceſſit.

Sigebert. Diſt. 36. c. Hadrianus Papa. Blondus Decad. 2. lib. 1. Gaguinus l. 4. c. 1. Aventinus Annal. l. 4.

Multas Carolo tribuit & principe viro
dignas virtutes Eginhardus, temperan-
tiam, modeſtiam, frugalitatem, ſtudium
religionis, doctrinam, eloquentiam, &
non Latinæ tantum, ſed & Græcæ lin-

guæ

quæ cognitionem : adhæc, ſummam curam ac diligentiam in educandis, & ad eaſdem res inſtituendis liberis.

Pariſinam quoque traditur Academiam inſtituiſſe, tum ſua ſponte, tum Albini præceptoris impulſu, quem habuit in diſcendis artibus magiſtrum, ſicut Eginhardus dicit.

Vincentius in Speculo hiſtoriali l. 24. Sabellicus Ennead. 8. l. 9. Gaguinus l. 4. c. 1. Iacobus Middendorpius l. 2. Academ. orbis Chriſtiani. Curio l. 2. Chronol.

Menſibus etiam nomina Germanica dedit & ventis duodecim, quibus etiamnum utimur: quum ante id tempus, ut idem ſcriptor ait, Francones partim Latinis, partim uterentur barbaris.

Eginhard. Sigebertus. Vrſpergenſis. Albertus Stadenſis.

Hucuſque veluti præfatus de Germanis, deque Carolo, paucis percurram deinceps, & oſtendam, quemadmodum hæc ipſa imperii Romani pars, quæ eſt ad occidentem ſolem, à Carolo vix demum reſtituta & recollecta, rurſus interiit, & in varias diviſa provincias facta ſit multorum ditionis, qui veluti peculium ſuum illas poſſident, nec fontem ipſum, unde manarunt, agnoſcunt; ita quidem, ut illud auguſtum, & tantopere celebratum Imperii Romani faſtigium, nihil aliud ſit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

hodierno die, quam tenuis quædam magni corporis umbra, poſtquam ex tan immenſa mole redactum eſt ad unicam Europæ particulam, Germaniam. Poſtremo, quemadmodum hanc Imperiorum viciſſitudinem & occaſum Romanæ Monarchiæ Daniel prænunciaverit, brevite exponam.

Ludovicus ergo, Caroli filius, alter Imperator Germanus, cum Cæſare Græco Leone Armenio renovavit amicitiam cumque ipſius regni anno tertio mortuus eſſet Leo Papa, ſucceſſor Stephanus quartus, in Galliam profectus, Rhemis eum conſecravit.

Annales Gallici Mathematico auctore. Sigebert. Friſingenſ. lib.5. cap.32. Viterbienſ cap.17. Chron.

Hunc excepit Paſchalis: & quia Cæſaris authoritas non intervenerat, ille per legatos diligenter atque ſollicite factum purgans, pontificatum ſibi prorſus invito dicebat eſſe obtruſum.

Annales Gallici. Annon. l.4.c.103. Gaguinus l.4.c.2. Æmylius l.3. vita Ludovici edita à P. Pithœo.

Libri Pontificii habent, Ludovicum Cæſarem Paſchali, cæteriſque poſt eum & confirmaſſe poſſeſſionem bonorum, & electionem permiſiſſe liberam, ut, quem omnes Romani judicaſſent eo munere dignum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ignum, is pro Pontifice haberetur. Quanum fidei ſit ejuſmodi ſcriptis tribuenlum, non video: ſic enim inter ſe diſſient, ſic nullo ſunt ordine perſcripta, ut, uid ſequendum ſit, intelligi non poſſit.

Diſt. 63. cap. Ego Ludovicus. Carolus Molinæus ICtus Bibliothecarium, Pontifi-um Romanorum fautorem & domeſticum, hujus capituli auctorem eſſe, & ob id tanquam homini ſuſpecto minime credendum, ſcribit.

Filios Ludovicus habuit tres: Lotharium, imperii & regni conſortem allegit: Carolum, qui Pipino fratri mortuo ſucceſſit, Aquitaniæ: Ludovicum Bavariæ præfecit.

Regino l. 2. Annales Gallici: Viterbienſis. Æmylius l. 3. Blondus l. 3. decad. 2.

Conjuratione facta, captus à filiis & regno privatus, Compenii oppido Sueſſionum, ad monaſticum vitæ genus fuit detruſus.

Hiſtoria hujus exauctorationis peculiari ſcripto expoſita eſt, quod Petrus Pithœus edidit. Videatur etiam Theaganus Chorepiſcopus Trevirenſis libro de geſtis Ludovici Imp. Item vita Ludovici incerto auctore, edita ab eodem Pithœo. Meminit Gaguinus l. 4. c. 2. & ſeqq.

Galliæ ſcriptores Annalium tradunt, proceres Eccleſiaſticos, quorum ille fa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ſtum atque luxum coërcere volebat, habitis Aquiſgrani comitiis, hanc ei concitaſſe turbam, & filios, ut facinus tam impium auderent, impuliſſe.

Annales Gallici. Sigebert. Faſtus ſacerdotum coërciti meminit Gaguinus lib. 4. c. 2. Videatur 3. tomo conciliorum Synodus Aquiſgranenſis pag. 820. Dejectionis vero longe aliam cauſam, uxoris videlicet incontinentiam atque efferatam libidinem Regino l. 2. adfert. idem habet Viterbienſis, de quibus tamen criminibus ſeſe publice purgavit, teſte Nichardo, lib. 2.

Liberatus autem ſexto poſt menſe, maximo populi deſiderio, regnum & omnia recuperavit.

Annales Gallici lib. 4. c. 2.

Quia locus ita fert, notandum hic eſt obiter, multa fuiſſe per Galliam habita concilia nationis. Nam proximum ab illo, quod diximus, Aquenſi, Trojæ fuit, oppido Campaniæ: Deinde Rhemis, Gergoviæ, Turoni, Digeone, Lutetiæ, Lugduni, Viennæ, Avenione, Avarici, Aureliæ, & quidem iiſdem in locis, plura.

Vide Ioan. Marii Belgæ librum de ſchiſmat. & conciliis, parte 2. c. 5. & ſeqq.

Cum enim ſtatus rerum ita poſceret, ipſi reges ordinem Eccleſiaſticum cæteroſque proceres convocabant, ut publicis incommodis mederentur.

Con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Contrarium fieri oportere docet Gratianus Diſt. 16. c. Synodum, c. Regula veſtra, c. Nec ...cuit, c. Multis denuo, c. Concilia ſacerdo...um. Legatur Bellarminus tomo 1. parte 1. ...bro 1. capite 12. de conciliis.

Ad hunc modum Ludovicus XII, qui ...um Iulio II graves exercuit inimicitias, ...Turoni concilium habuit atque Lugdu...i, ſalutis anno MDX & XI.

Hubertus Vell. appendice ad Gaguinum ...4. Ioan. Marius de ſchiſmat. & concil. parte 2. c. 25.

Nunc ad inſtitutum. Ludovico mor...tuo, Metique ſepulto, ſucceſſit Lotharius, cui bellum fuit cum fratribus. quo de...mum ſedato, & nova facta diviſione, Ludovico Germania ceſſit, Galliæque pars, inde à Moſa uſque ad Rhenum: Carolo autem obvenit Gallia, inde ab Oceano Britannico & Pyrenæo ſaltu uſque ad Moſam. Lotharius, præterquam quod Cæſar eſſet, Italiam & Narbonenſem quoque provinciam obtinuit.

Gaguin. l. 5. c. 1. Regino l. 2. Sigebert. De diſſenſionibus filiorum Ludovici Pii, exſtant lib. 3. Nichardi Angilberti F. Caroli Magni ex Bertha filia nepotis. Videatur etiam Friſing. l. 5. c. 5. Helmoldus l. 1. c. 4.

Ei ſucceſſit filius Ludovicus ſecundus, qui Saracenos in Italiam irruentes repreſſit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Regino l. 2. Sigebert.

Eo regnante, Papa fuit inter alios Adrianus II. non quidem aſſentiente Cæſare, ſicut ipſorum habent libri, creatus à nobilitate Romana, civibus atque clero quem vocant. Nam licet eſſent in urbe Cæſaris legati, tamen ad electionem vocati non fuerunt: cumque graviter id & moleſte ferrent, reſponſum eis fuit, nullo hoc factum eſſe Cæſaris contemptu, ſed cautione quadam in poſterum, ne videlicet, quum eſt creandus Papa, mos ille Cæſaris exſpectandi legatos, tanquam neceſſarius inoleſcat. Eo reſponſo non ſolum illos fuiſſe placatos, verum etiam officii cauſa demiſſe pontificem ſalutaſſe tradunt.

Diſt. 63. cum Hadrianus. Hoc moliti ſunt Romani Pontifices, ut principes omnes jure in eligendis Epiſcopis privarent, quemadmodum Synodus octava Conſtantinopolitana ſub hoc Adriano habita, id teſtatur, canone 22. tomo 4. concil. p. 9.

Hic autem videre licet mirabilem quandam in ipſorum ſcriptis varietatem & inconſtantiam. Etenim, ſi Ludovicus primus liberam eis electionem conceſſit, uti ferunt, & paulo ſupra dictum eſt, cur ejus nepos Ludovicus II injuriam ſibi factam eſſe putabat? Sed quoquo modo res habeat, titulus quidem ejus decreti,

quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

quod eſt in centonibus Gratiani, manifeſte falſus eſt. Nam Gregorio quarto tribuitur; cum is viginti duobus annis è vita deceſſerit ante, quam Adrianus II fieret Pontifex. An hiſtoriam ſcripſit mortuus eorum, quæ poſt acciderent?

Diſt. 63. cap. Ego Ludovicus.

Ante Adrianum proximus fuit Nicolaus primus, cujus exſtat ad Michaëlem Imperatorem Græcum epiſtola valde prolixa, de ſua in omnes Eccleſias poteſtate. Nam Conſtantinopoli fuit ab Epiſcopatu remotus Ignatius, & inſtitutus Photius, inconſulto Epiſcopo Romano: ſed & ejectæ ſtatuæ. Clamat ergo contra, quam vehementiſſime poteſt: exſtant etiam ejus decreta plurima, plena majeſtatis Papalis.

3 *Tom. concil. p. 906. Zonar. tom. 3. Decreta hujus Nicolai Pontificis ex Gratiano collecta ſunt, & in 20. titulos diſpertita à Ioanne Cochlæo.*

Carolus Galliæ rex, ut ſupra diximus, magna celeritate proficiſcitur in Italiam, reſiſtente licet altero fratre natu majore Ludovico Germaniæ rege, & à Ioanne octavo Romano pontifice conſecratur.

Friſing. lib. 6. c. 6. Gaguinus l. 5. c. 1.

Secundo profectus in Italiam rogatu Pontificis, ut Saracenis, qui Campaniam rurſus invaſerant, reſiſteret, Mantuæ mortuus eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Regino lib. 2. Carolus veneno, à Sedechi Iudæo propinato, interemptus eſt. Regino. Si gebertus. Gaguinus l. 5. c. 1.

Ludovicum filium habuit ſucceſſo rem, cognomine Balbum: ſed is per bien nium modo præfuit.

Sigebert. Gaguinus l. 5. c. 1.

Ab eo imperii Romani ſumma veni ad Carolum Craſſum, Ludovici Germa niæ regis filium, qui duobus, quos habe bat, fratribus mortuis, Germaniam o mnem & Italiam & Galliam obtinuit, & Saracenos Italiam vexantes profligavit & belligeratus aliquandiu cum Nord mannis, inferioris Germaniæ populo, Gal liam Belgicam vexantibus, eam Gallia partem illis demum conceſſit, quæ no men illorum ad hoc uſq; tempus retinet

Regin. lib. 2. Friſing. l. 5. c. 8. Prodoar dus in Chronico. Sigebertus. Gaguinus l. 5 c. 4. Sunt autem Nordmanni iidem cum Danis, ut ex Adamo Bremenſi Albertu Stadenſis refert. Heymoldus l. 1. c. 2, ex Da- nis Senonibus & Norveis collectam fuiſſ multitudinem, ſcribit.

Poſt hunc fuit Arnolphus, Cæſar, fra- tris filius, egregius princeps. In Italiam profectus, ut Formoſum Pontificem Ro- manum ab adverſariis liberaret, Romam capit, & in ſeditionis authores vindicat.

Regin. l. 2. Liviprandus Ticinenſis lib. 1. c. 8.

8. *Friſingenſis lib. 6. c. 23. Viterbienſis.*

Ipſo rerum potiunte, Hungari ex Scythia pulſi in Pannoniam ruunt, & Ludovico III. Arnolphi filio, Cæſare, in Germaniam progreſſi, & non procul à Lecho flumine, inſigni victoria potiti, Bavariam, Sueviam, Franciam, Saxoniam, cædibus, rapinis & incendiis vaſtant.

Livipran. l. 1. c. 5. & l. 2. c. 1. 2. Regino lib. 2. Sigebert. Regino l. 2. Vrſperg.

Arnolpho Cæſare, Triburiæ, quod fuit ad Mœni ripam oppidum aliquando concilium eſt habitum XXII. Epiſcoporum Germaniæ, & inter alia multa decretum, ut ſepulturam mortuorum nemo vendat, & ne quis laicus, uti vocant, in templo ſepeliatur.

4 Tom. concil. p. 26. Regino lib. 2. c. 13. quæſt. 20. in Eccleſ. Canone 16. & 17. p. 12.

Ad hoc tempus magnum exarſit incendium per Italiam. Berengarius enim & alii quidam Longobardiæ proceres, multis ornati beneficiis à Carolo Calvo, conjurarunt adverſus Galliam, quo tempore Carolus Craſſus imperabat: ſed cum fruſtra molirentur, ad Italiam animum adjiciunt, & inter ſe diu multumque conflictati, ſicut fieri ſolet, magnis cladibus illam afficiunt.

Liviprandus l. 1. c. 6. Regino l. 2. Sigebertus. Blondus decad. 2. l. 2.

Tan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Tandem Berengarius victor, Italiæ regnum obtinuit, & Ludovicum Cæſarem eo cum exercitu profectum, ubi cepiſſet exoculaſſe ſcribitur.

Friſing. l. 6. c. 14. Ludovicus hic excæcatus à Berengario, non Arnolphi Imperatoris filius & ſucceſſor fuit: ſed Boſorius Burgundiæ regis ex Hermingarda filia Ludovici II Imperatoris nepos, qui invitatus in Italiam, & contra juramentum agens hoſti tandem proditur, & Veronæ crudelibus ſuppliciis excarnificatur. Regino libro ſecundo. Sigebertus.

Hoc etiam tempore, ne quid omnino calamitatis deeſſet, Saraceni, Aphri & Hungari immaniſſime vaſtant Italiam.

Luitpran. l. 2. c. 12. Sigebert. Antonius ſecunda parte hiſtoriar. tit. 15. c. 16.

Cumque ſub Berengariis, Hugone, Rudolpho, Lothario, Alberto, & quibuſdam aliis, tam eſſet funeſtus & miſerabilis pulcherrimæ regionis ſtatus, atque in his turbis mortem obiiſſet Ludovicus Cæſar, Germani, Saxones præſertim atque Francones, Cæſarem ſalutabant Othonem Saxonum & Thuringorum principem: ſed is ætate gravis, author ipſis fuit, ut Conradum Franconiæ ducem ſumerent: qui Cæſar factus, pleraque omnia faciebat de conſilio Othonis: ac deinde Othone mortuo, cum & ipſe graviter ægrota-

ret

et, convocatis ex nobilitate primis,orabat, ut Othonis filium Henricum, tunc abſentem, pro Cæſare agnoſcerent. Is eſt Henricus vulgo dictus Auceps.

Widechin. lib. 1. Dith. l. 1. Luitpran. lib. 1. c. 7. Sigebert. Auceps nomen unde factum, indicat Viterbienſis.

Itaque videmus, quemadmodum à Francis & à Caroli familia ſplendor & dignitas Imperatoria pervenerit ad domum Saxonicam.

Roſuita in Panegyrico.

Hi duo Cæſares, Conradus & Henricus, ab Epiſcopo Romano non fuerunt conſecrati, ſicut vocant, ideoque prætermittuntur à nonnullis: & Henricus quidem oblatam à Papa conſecrandi ceremoniam neglexiſſe fertur, quod bonorum virorum judiciis atque ſuffragiis contentum ſeſe diceret.

Crantzius l. 3. c. 4. Saxon. Widechin. 1.

Aliquanto poſt Arnolphus Malus, Bavariæ dux, rei ſummam ad ſe traducere cogitabat. & collectis utrimque copiis, cum ad Ratiſbonam eſſent ambo exercitus expediti, Cæſar illum ad privatum colloquium evocat, & commemorans, quemadmodum à pleriſq; Germaniæ populis eſſet creatus Cęſar, dehortatus etiam ne tot hominum millia, in quibus pleriq; eſſent innocentes & ignari cauſæ belli,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

velit periclitari, flexit ejus animum, a-
que ita diſceſſum eſt ab armis.

Widechin. lib. 1. Livipran. lib. 2. c.
Friſingenſis l. 6. c. 16. Vrſpergenſis.

Burchardus etiam Sueviæ dux rebell-
rat, ſed territus potentia Cæſaris, in ded-
tionem venit.

Hungari Saxoniam denuo vaſtabant
capto autem ipſorum duce, novem anno-
rum pacti ſunt inducias.

Widech. l. 1. Regino l. 2. Sigebertus.

Cæſar deinde ad militiam inſtituto ſu-
populo, Dalmatas debellat, Pragam u-
bem, & Wenceſlaum Bohemorum du-
cem capit, & vectigalem ſibi facit Bohe-
miam: Hungaros, finitis induciis denuo
in Saxoniam irruentes, maximo præl-
vincit, & tributum, quod illis pendebant
Saxones, in egenos diſtribuit.

Liviprandus l. 2. c. 9. Sigebertus.

Erat ejus conſilii, proficiſci Romam
ſed valetudine impeditus, filium ſuum
natu majorem Othonem, imperii deſign-
hæredem. Is cum Bohemis, qui tum rebel-
labant, multis annis belligeravit: Hunga-
ros etiam, cum apud Vangiones trajecto
Rheno Franconiam eſſent ingreſſi, Saxo-
niam inde populaturi, cædit atque fugat
Burgundiam ſibi ſubjugat: in Italiam de-
inde profectus magno cum exercitu, d-
debellatis Berengariis, alteram uxorem
ibi ducit Adelheydam. L

. Liviprandus l. 4. c. 7. & l. 6. c. 6. Sige-
rtus. Widechindus l. 3. Dithmarus Mer-
urgenſis l. 2. Roſuitha in panegyrico, Re-
o l. 2. Friſingenſis l. 6. c. 19.

Id ægre ferens Luitholdus filius, inſi-
as illi ſtruit, & paſſim multos habuit
nſilii ſui adjutores, ac in his Conradum
eviæ ducem, ſororium ſuum: verum
ſeſſus à patre Ratiſbonæ, & in angu-
as redactus, veniam ſupplex petit, &
npetrat.

Widech. in l. 2. Regino l. 2.

Poſt hæc, Hungari, vaſtata Gallia, ma-
re, quam unquam antea, multitudine in
ermaniam irrumpunt, & prope Vinde-
orum Auguſtam, in ea planitie, quæ
men habet à Læcho flumine, caſtra fa-
unt. Eo Cæſar profectus cum Saxoni-
s, Francis, Suevis, Bavaris, Bohemis,
ſt ancipitem multamque pugnam, ad
ternecionem prope cecîdit hoſtem, ali-
ot ipſorum regulis in crucem actis.

Widech. lib. 3. Dith. l. 2. Bonfinius de-
dis 1. l. 10.

In Saxoniam reverſus, ac rebus ibi con-
tutis, in Italiam denuo ſuſcepit iter: ſed
te profectionem Othonem filium ſuum
nperii collegam deſignavit.

Dith. l. 2. Liviprand. l. 6. c. 6. & ſeqq.

Vbi tandem Romam venit, concilium
buit, eique præfuit, & Ioannem XII,

propter crimina loco removit, & Le
nem, ejus nominis octavum inſtituit.

Roſuitha in Panegyric. Luitpr. lib.
Regino lib. 2. Sigebertus. Friſingenſis lib.
cap. 13.

Ejus exſtant inſertum juri Pontifi
decretum, ubi Adriani primi exem
conferre ſe dicit Othoni Cæſari, ejuſq
ſucceſſoribus in perpetuum, eligendi P
pam, ordinandi ſedem Apoſtolicam,
Epiſcopos confirmandi facultatem. ſin
graviſſimam pœnam iis conſtituit, q
non exſpectata Cæſaris approbation
conſecrant Epiſcopos. Et alterum dec
tum, ſuperioribus aliquot contrarium

Diſt. 63. cap. in Synodo congregata, M
dacem oportet eſſe memorem.

Subjungitur poſt formula jusjuran
quo Ioanni Papæ ferunt Othonem imp
ratorem ſeſe devinxiſſe: verum, quis
fuerit Ioannes, & quotus ejus nomin
quotus etiam Otho, non additur. S
profecto mirum eſt, res tam arduas tan
que momenti tam eſſe negligenter co
ſcriptas. Quod ſi primus Otho ſic ju
rit, eſt, quod ei ſtatim poſſet obj
Quum enim in ea quam diximus, form
la juret inter alia, fore, ut nullum Pa
creet vitę periculum, nec honorem eti
atque dignitatem abroget; quomo
conſiſtet, quando Ioannem, ſicut di

tus, loco dejecit, & alterum inſtituit? Concilièt iſta qui poteſt.

Diſt. 63. c. 34. Tibi Domino Ioanni.

Otho, propter motus, iterum in Italiam contendit, & rebus compoſitis domum revertens ad initium Maji mortuus eſt, & Magdeburgi ſepultus, anno ſalutis nongenteſimo ſeptuageſimo quarto. Propter rerum geſtarum amplitudinem & præſtantem virtutem vocatur Magnus.

Widech. lib. 3. Dith. cap. 2. Helmoldus Buzovienſis l. 1. c. 6.

Othoni ſecundo rebellabat Henricus Bavariæ dux. verum armis fuit ad officium adductus.

Sigebertus.

Erat tum Galliæ rex Lotharius. Fratrem hujus Carolum, Lotharingiæ ducem Cæſar conſtituit, ea lege, ut eſſet Imperii beneficiarius. Nam provinciam hanc à Carolo Simplici, Galliæ rege, Cæſar Henricus obtinuerat, ut tradunt Annales, & ad poſteros ordine tranſmiſit.

Sigebert. Reginonis continuator.

Hoc ipſum autem ægre ferens Lotharius, collecto repente exercitu Aquiſgrani celeriter accurrit, & inopinantem Cæſarem fere oppreſſerat. Cæſar eam contumeliam ulturus, cogit manus, & Luteтiam uſque progreſſus, magna & illata, & accepta clade, pacem demum fecit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Dithmarus lib. 3. Sigebert. Wilhelm. Nangius in Chronico ſuo ad annum 97 Gaguinus lib. 5. c. 6.

Domum reverſus & indeRomam pr fectus, Græcis, qui Calabriam & Apulia tenebant, bellum fecit: ſed amiſſo exer tu, per mare fugiens, & interceptus à p ratis, cum non agnoſceretur, depenſa p cunia dimiſſus eſt: ac Romam ubi reve tit, cum reliquis copiarum Beneventu obſidet, capit, incendit. neque multo p in prælio cum Græcis & Saracenis, te ſauciatus, deceſſit è vita, Romæ ſepult

Sigebert. Dith. lib. 3. Viterbienſis pa Chron. 17. hunc Bythonem Sanguinari appellatum ſcribit, ſicut & aliis Pallida m Saracenorum, dictus eſt.

Ei ſurrogatur, voluntate procer Otho filius, inauguratus Aquiſgrani. P pam ille conſtituit Brunonem, homine Germanum, Gregorium quintum. C ſcentius autem Conſul Romanus, Ioa nem Epiſcopum Placentinum obduxit i adverſarium: ubi Romam ergo Cæſar v nit, Creſcentium ſocioſque gravi & ign minioſo ſupplicio afficit. Ioannem a tem, ejus nominis XVII, oculis privat.

Dith. lib. 4. Lambertus Schafnaburg ſis. Sigebertus.

Et, quia propter ſucceſſionem Impe perpetuæ erant turbæ, conſtituit, adjut

po

ntifice, ut certi Germaniæ principes vi-
jus & poteſtatem deinceps haberent
gendi Cæſares: ne quis videlicet digni-
tem illam, velut hæreditariam poſthac
vaderet: decretum hoc incidit in an-
m poſt Chriſti natalem circiter mille-
num.

*Martinus Polonus in Chronicis. Leopol-
us de Babenberg, de juribus regni & im-
erii, c. 2. Rodolphus de Columna, de tranſ-
tione imperii, Marſilius Patavinus de
anſlatione imperii. c. 11. Nicolaus Cu-
nus de concordantia catholica, l. 3. c. 4.
Antonius hiſt. part. 2. titul. 16. cap. 4.
latina in vita Gregorii. aliique infiniti.
erum ab iſtis diſſentiunt Aventinus l. 5.
Annalium Boiorum. Iacobus Curio lib. 2.
erum Chronolog. Onuphrius lib. 4. de Co-
nitiis Imperatoris. Caſpar Peucerus lib. 4.
hronici.*

Regnabat tum in Galliis Robertus, vir
acis amans & literarum. Annales eum
elebrant, quod templa multa conſtruxe-
it & magnifice dotarit, quodque Ro-
nam adierit religionis cauſa.

*Gaguin. l. 5. c. 9. Roberti Galliarum re-
is inſignis pietas: quippe, qui aliquot ſacra
antica, quorum adhuc in Eccleſia uſus
ſt, conſcripſit. Vt: Spiritus ſancti adſit no-
is gratia. Item de nativitate Chriſti: Iudæa
& Ieruſalem. Item de S. Petro, Cornelius*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Centurio: Item Collecta de martyribus: Con-cede nobis Domine. Legatur Helgundus Flo-riacenſis in vita Roberti regis.

Poloniæ duci, Boleſlao regiam digni-tatem Otho Cæſar & immunitatem tri-buit,ut ipſorum habent Annales. Eſt igi-tur hoc illius regni principium.

Mechovius in Chronico Polon. Martinus Cramerus l. 3. Hiſtor. Polon. Curæus Annal. Sileſiæ parte 1. Crant. Saxoniæ l. 4. c. 33. His fide dignis ſcriptoribus contradicens Bodi-nus l. 1. c. 9. Reipubl. impudenter ſcribit Polonos ſceptra regia ſibi ab Imperatoribus German. oblata recuſaſſe.

Ex Italia domum rediens Otho, in iti-nere mortuus eſt.

Dithmarus lib. 4. Hermannus Contractus. Propter ſingularem prudentiam, & ingenium excellens, Mirabilia mundi nominatus eſt teſte Viterbienſi.

Poſt eum fuit Cæſar Henricus, ejus nominis ſecundus, Bavariæ dux, Otho-nis Magni, Saxonum ducis atque Cæſaris propinquus.

Dith. lib. 5. Viterbienſis.

Is pacatis in Germania rebus, & adver-ſariis partim humanitate ſumma dedu-ctis ad amicitiam, partim debellatis, Ita-liam acceſſit, & Saracenis ereptam Apu-liam Imperio reſtituit.

Dith. l. 6. Hermannus Contractus.

Con-

Conſecratus deinde à Benedicto VIII, miſſo exercitu in Germaniam, ipſe per Sequanos profectus, in colloquium venit cum Roberto Gallorum rege, firmata utrinque amicitia.

Sigebertus. Hedio parte 3. hiſtoriæ Eccleſiaſticæ lib. 9. c. 3. eos, de Eccleſiæ ſtatu corrigendo, quidve cum Romano præſule acturi eſſent, cum Patavii conveniſſent, conſilia contuliſſe ſcribit.

Fuit hic Eccleſiaſticis admodum gratus Cæſar, quod plurima in ipſos beneficia conferret.

Vrſpergenſis. Hinc ab Helmoldo lib. 1. cap. 16. Pii cognomento ornatur. Hartman. Schedel in Chronico Humilem vocat.

Henrico mortuo, cum inter principes Electores non conveniret, interregnum fuit aliquandiu: demum ſucceſſit Franconiæ dux, Conradus. Is Hungariæ regem Stephanum ad pacis conditiones adegit, & compoſitis Germaniæ rebus, in Italiam, ubi ad defectionem plerique ſpectabant, contendit.

Vrſpergenſis.

Et primo quidem Mediolanum obſidet, poſtea Romam profectus, & à Ioanne XXIII conſecratus, acclamante populo, ſalutatur Auguſtus. Mulctatis demum iis, qui res novas moliebantur, Italiam pacavit: & in Germaniam reverſus, cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

denuo per Italiam novi motus orirentur, profectus illuc, in conjurationis authores animadvertit: in his erat Archiepiſcopus Mediolani. nec prius conquievit, quam omnia ſuæ ditionis feciſſet.

Viterbienſis. Sigebertus. Vrſpergenſis.

His rebus perfectis, domum reverſus, Trajecti, quod eſt ad Batavorum fines oppidum, mortuus eſt.

Friſing. lib. 6. cap. 31.

Succeſſorem habuit de principum voluntate filium Henricum, ejus nominis tertium, qui Bohemos rebellantes domuit, & vectigales fecit.

Friſing. lib. 6. cap. 32. Viterbienſis 17. parte Chronici.

Hungariæ regem Petrum, à ſuis ejectum, aliquoties reſtituit, totamque regionem pacavit, etſi non ſine magna ſuorum cæde.

Sigebertus. Schafnaburgenſis. Vrſpergenſis. Contractus. Michael Ritius de regibus Hungariæ l. 2. Bonfin. decad. 2. l. 2.

Romæ tum erant permagni tumultus, quia de pontificatu tres contendebant, & malis artibus omnia tentabant: Benedictus IX. Sylveſter III. Gregorius VI. Ejus rei cauſa Cæſar eo profectus, & per obſidionem urbe capta, conventus agit, & Bambergenſem Epiſcopum Suitgerum conſtituit Papam: qui mutato nomine dictus

dictus eſt Clemens ſecundus. à quo deinde fuit ipſe conſecratus.

Friſingenſis lib. 6. c. 32. & 33. Viterbienſis. Sigebertus. Schafnaburgenſis. Vrſpergenſis. Contractus. Sabellicus. l. 2. Enneadis 9. hos Pontifices tria rerum monſtra appellat.

Tunc cives denuo jurarunt in creando Papa, nihil, niſi de Cæſaris arbitrio ſeſe facturos. Pacata iterum Italia, cum in Germaniam veniſſet Cæſar, mortuus eſt Clemens Pontifex, & Bambergæ ſepultus. Quo cognito, Cæſar Bopponem, Friſingenſem Epiſcopum, illis conſtituit Papam. Is eſt Damaſus II. Cumque & hic non amplius viginti tres dies præfuiſſet, mortuo ſuffectus eſt, mandato Cæſaris, Tullenſis Epiſcopus, Leo IX.

Sigebertus. Platina in vita Clementis II. *Boppo hic Ottoni Friſingenſi eſt Patriarcha Aquileienſis l. 6. c. 33. H. Contractus Brixienſem Epiſcopum vocat.*

Hujus exſtat pars quædam epiſtolæ, qua dicit, Epiſcopo, Preſbytero, Diacono non licere cauſa religionis uxorem deſerere, ſed æquum eſſe, ut, quæ neceſſaria ſunt ad tolerandam vitam, ei ſubminiſtret: veruntamen, ut cum ea det operam liberis, minime licere; quum Paulus dicat, ſibi quoque liberum eſſe, non minus quam reliquis Apoſtolis, uxorem circumduce-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ducere: quod quidem ille ſic interpretatur, Apoſtolis ideo fuiſſe præſto ſemper uxores, ut ab iis, quos Chriſti religionem atque fidem mariti docebant, una cum ipſis alerentur, non autem ut conjugii munus exercerent, & in complexum venirent: nam idcirco Paulum circumducendi verbo, non amplectendi, voluiſſe uti.

Contra epiſtolam Nicetæ Abbatis. Diſt. 41. cap. omnino. 1 Corinth. 3. De Niceta, ejuſque contra Romanos ſcriptis, videatur Sigebertus Gemblacenſis ad annum Chriſti 1504. Martinus Chemnitius parte 3. concilii Tridentini, eum non Græcæ, ſed Latinæ Eccleſiæ membrum fuiſſe autumat, licet Græcus natione fuerit.

Anno ſupra milleſimum quinquageſimo Roma Leo profectus, concilium habuit Epiſcoporum XLII Moguntiæ, præſide Cæſare.

Friſingenſis l. 6. c. 33. Schafnaburgenſis. Hermannus Contractus. Vrſpergenſis. Crantzius Saxon. l. 4. c. 34.

Triennio poſt mortuus, Eiſtetenſem Epiſcopum, Gebehardum, ita volente Cæſare, ſucceſſorem habuit. Is fuit Victor II.

Vrſpergenſis. Lambertus. Schafnaburgenſis. Continuator Contracti.

Cæſar in Italiam profectus, ac ibi rebus compoſitis, in Germaniam reverſus, cumque

que Galliarum rege Henrico, ejus nominis primo, collocutus, in Saxonia mortem obiit, ſepultus autem Spiræ. Morienti aderat Papa, multique alii proceres.

Lambertus. Schafnab.

Erat ei filius Henricus, adoleſcentulus admodum, ſed jam antea deſignatus Cæſar: adminiſtratio autem penes matrem erat, & Epiſcopum Auguſtanum.

Friſing. lib. 6. c. 24. Schafnaburgenſis. Sigebertus.

Non multo poſt moritur etiam Victor II Papa, quum paulo amplius biennio præfuiſſet: ei ſucceſſit Fridericus, è familia Lotharingica, dictus Stephanus IX. Eo paucis poſt menſibus extinctoFlorentiæ, Benedictus quidam, auxilio ſuorum, inconſulto Cæſare, Papatum invaſit, ejus nominis decimus. Romani hoc factum minime probant; ſuique purgandi cauſa miſſis ad Cæſarem legatis, quam ipſius parenti fidem præſtitiſſent, eandem ei quoque deferunt, & ut legitimum aliquem Pontificem conſtituat, orant. Itaque dejecto Benedicto, Florentinum Epiſcopum Gerhardum Cæſar illis tribuit, qui fuit Nicolaus II.

Schafnaburg. Continuator Contracti. Autor vitæ Henric. IV.

Rempublicam geri per fœminam, Cæſaris matrem, ut ſupra dictum eſt, Ger-

maniæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

maniæ principes moleſte ferebant: quapropter inventa ratio fuit, ut ab illa diſtraheretur filius: quo facto, rei ſumma penes Moguntinum & Colonienſem Archiepiſcopum in primis erat. Ab his nonnunquam adhibitus Bremenſis Archiepiſcopus Adelbertus, mire gratioſus regi adoleſcenti fuit: cumque ſolus illum poſſideret, bona ſacra ſibi ſuiſque diſtribuit, Abbatias inprimis; &, ut minori flagraret invidia, Cæſari perſuaſit, ut aliis etiam principibus illas conferret.

Schafnab. Vrſpergenſ.

Interea Nicolaus II moritur, cui Parmenſem Epiſcopum Cæſar ſubſtituit: & quia ſenatui Romano nihil communicaverat, ideoque ad turbam res ſpectabat, Lucenſis Epiſcopus fuit electus, Alexander II. Dimicatum quidem fuit inter eos acerrime, ſed Alexander tamen, ſuperior armis, rem obtinuit.

Friſingenſis l. 6. c. 34. Sigebertus.

Bremenſis Archiepiſcopus, quum ſolus adminiſtraret apud Cæſarem omnia, collegas in ſe concitavit Epiſcopos, ab iiſque demum fuit ejectus. & quanquam loco deinde reſtitutus fuit, tamen non diu ſupervixit. & Cæſar, neceſſitate coactus, quum de Reipubl. ſtatu plerique omnes quererentur, Colonienſem Archiepiſcopum. Annonem, ut procurationem ſuſcipe-

ciperet, orabat. Is autem quum inſolenter & inique multa fieri videret, excuſans ætatem & valetudinem, munus ei poſtea reſignat.

Schafnaburg. Adamus Bremenſis lib. 4. Bremenſis hic Archiepiſcopus Adelbertus fuit, non, ut quidam volunt, ex Bavaris oriundus, ſed Friderici Saxoniæ Palatini F. de bonis primi, Wetinenſis familiæ, nepos: princeps magnificus, & ad ſumma natus, ad quæ contendenti mirabilis fortunæ viciſſitudo objecta eſt. Vide Adamum Bremenſem canonicum, Eccleſiaſticæ hiſtoriæ lib. 4. Albertum Stadenſem, & Albert. Crantzium in Metropoli.

Tunc vero Cæſar, XXII annorum adoleſcens, natura proclivis ad vitia, magis etiam laſcivire cœpit: & quum uxorem Bertham alioqui non amaret, multas fovebat concubinas: deinde paſſim in Saxonia caſtellis excitatis, in ſervitutem eos redigere cogitabat, neque ſuos adminiſtros, qui libidinoſe multa facerent & inſolenter, coërcebat.

Vrſpergenſis. Bertha uxor Henrici IV nominatur à Viterbienſi Othonis Italiæ Marchionis filia.

Saxones igitur, tam proceres, quam Epiſcopi, ſancito fœdere, de vindicanda libertate arma capiunt. Quæ vix tandem poſt multam interceſſionem depoſue-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ſuerunt, cum poſtulatis eorum ille ſatiſfeciſſet, fuga nocturna vix elapſus.

Schafnaburgenſis. Autor vitæ Henrici Helmoldus l.1. c.27. & ſeqq.

Alexandro II mortuo, Romani proceres, inconſulto Cæſare, ſubſtituerun Hildebrandum, qui Gregorius dicitur ejus nominis ſeptimus. Eo cognito, Cæſar per legatos cum illis expoſtulat: ſimu Papam, ut ſibi de eo ſatisfaciat, monet. Ille, ſe invitum, nihilque tale cogitantem, ad munus hoc eſſe pertractum, ne inaugurari voluiſſe reſpondet ante, quam ipſe, cæterique Germaniæ principes electionem approbaſſent. Ita Cæſarem placavit, & ipſius voluntate poſtea fuit confirmatus.

Friſing. l. 6. c. 34. Platina. Schafnaburgenſis.

Miſſis deinde legatis in Germaniam Epiſcopis aliquot, Synodum per illos habere volebat: Epiſcopi vero noſtrates illud recuſabant, quod contra morem & nationis privilegium eſſe dicerent. Cum hoc non ſuccederet, conciliis aliquot habitis per Italiam, decernit, ne ſacrific habeant uxores, verum ut eas ab ſe dimittant, aut loco decedant. Hoc ſuum decretum in Germaniam emiſſum ad Epiſcopos, urgebat omnino ſanciri, conſtituta pœna; clerus autem, uti vocant

&ſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

et ſacrificorum turba ſtrenue reclama-
bat, hæreticum vocans, qui tam impium
dogma proponeret : Chriſti dictum vide-
licet eſſe, quod non omnes verbum iſtud
capiant : Pauli dictum eſſe, ut, qui non
continent, uxorem ducant: iſtum autem,
poſthabito Chriſti verbo, & contempta
Pauli authoritate, velle homines cogere,
ut legitimum & à Deo ſancitum uſum
matrimonii projiciant, & turpiſſimis
flammis urantur, & in manifeſta flagitia
ruant : ſe potius ab Eccleſiæ miniſterio
diſceſſuros, quam à matrimonio.

Schafn. Sigebert. Mat.19. 1.Cor.7.

Cum ille nihilo ſecius, identidem miſ-
ſis internunciis, rem urgeret, & acriter
inſtaret, Moguntinus Epiſcopus ei mo-
rem gerere cogitabat, & primo quidem
leniter ſuos monebat : poſt autem Er-
phurdiæ habito concilio, plane rem con-
ficere volebat : ſed parum abfuit, quin,
impetu facto, trucidaretur.

Schafnab. Nauclerus volum.2. gener.36.
Carolus Sigon. l.6. de regno Italiæ.

Interea Cæſar, ut anni ſuperioris
ignominiam ulciſceretur, quando cir-
cumſeſſus à Saxonibus, fuga ſibi ſalutem
nocturno tempore quæſierat, arma pa-
rat, &, rupta pace, quam anno ſuperiori
fecerat, quantas omnino poteſt, copias
colligit, & menſe Iulio Saxones, qui cre-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

bris legatis pacem fruſtra ſollicitarant, aggreſſus, ingenti prælio vincit, non abſque magna clade ſuorum, deſideratis ex prima nobilitate non paucis.

A victoria progreſſus, longe lateque fines eorum populatur, & per internuncios, ut ſeſe dedant, hortatur, à ſua benignitate ſperare omnia jubet: ſed id fruſtra fuit, tametſi pauci quidam obtemperarunt. Saxonicum bellum gubernabant inprimis Halberſtatenſis Epiſcopus, Bucco, & Bavariæ dux Otho, profligatus à Cæſare.

Schafnab.

Moguntinus iterum ſollicitatus à Gregorio VII, concilium alterum habet, deque cleri cœlibatu denuo proponit: ſed eodem modo fuit exceptus ut nuper, inque magno verſabatur vitæ diſcrimine: quare cogitationem hanc omnem ſibi deponendam eſſe judicabat.

Schafnab. Nauclerus.

Saxonibus profligatis, exercitum Cæſar dimiſerat, & principes auxiliares: verum ea lege tamen, ut ad XI Kalendas Novembris iterum ſibi præſto eſſent armati. Cum is dies veniſſet, aderant plerique, & in his Epiſcopi multi, ſed non eo numero, quo prius. Ibi denuo Saxones de pace legatos mittunt, poſitis caſtris apud Northuſium. Cæſar hanc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

nam eſſe pacis rationem oſtendit, ſi ſeſe
edant: & quanquam illi quidvis facturi
otius viderentur, quam hoc ipſum, ta-
nen, cum interceſſores & legati à Cæſa-
e miſſi viri principes ampliſſime illis
ollicerentur, fore nimirum, ut neque
bertatis, neque bonorum facerent ul-
m jacturam, aſſenſerunt tandem, inque
oteſtatem ejus venerunt Magdeburgen-
s, Halberſtatenſis Epiſcopi, Bavariæ
ux Otho, Saxoniæ dux Magnus, Fride-
icus comes Palatinus: deinde ex reliqua
obilitate quamplurimi.

Helmondus l. 1. c. 27.

Cæſar initio quidem cuſtodias illis po-
uit non illiberales, verum poſtea diſce-
ens à pactis, in diverſa loca juſſit eos
eportari: Bavariæ vero ducem Otho-
em deinde non ſolum liberavit, ſed per-
amiliarem etiam habuit, reliquos au-
em, neque miſſos fecit, & ipſorum bona
edit aliis diripienda: deinde novis ca-
ellis atque propugnaculis extructis, o-
nnino cervicibus imminebat & libertati
axonum: toti vero adminiſtrationi per
uam abſentiam præfecit Othonem Ba-
arum, qui genus ducebat è Saxonia.

Bambergenſibus deinde conſtituit E-
iſcopum, & Colonienſibus; & Fulden-
bus Abbatem.

Delatus autem jampridem ad Papam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

fuit, hoc nomine potiſſimum, quod præfecturas Eccleſiaſticis divenderet: Itaque per legatos pontifex eum citat, ut intra certum diem Romæ ſit præſto, cauſamque dicat: ille autem Wormatiæ conventus agit Epiſcoporum & Abbatum: ibi decernitur, quia malis artibus ad pontificatum ille veniſſet, removendum eſſe loco: ſimulque per legatos hoc Romam nunciatur: ſed Pontifex nihil eo commotus, & illum excommunicat, & Moguntinum, & Trajectenſem, & Bambergenſem Epiſcopos, inprimis, cum antea quoſdam ejus familiares excommunicaſſet, quorum conſiliis putabat eum ad ejuſmodi res impelli.

Sigeb. Marian. Scotus l. 3. ætate 6. Apud Sigonium de regno Italiæ l. 9. exſtat fulmen Pontificium in Henricum Imperat. vibratum, plenum arrogantia & impietate. De hac excommunicatione ſic loquitur Otho Friſingenſis Epiſcopus: Lego & relego Romanorum Regum & Imperatorum geſta & nuſquam invenio, quenquam eorum ante hunc, à Romano pontifice excommunicatum vel regno privatum. l. 6. Chronic. cap. 35.

Porro, Germaniæ Principes aliquot vehementer offenſi moribus ingenioque Cæſaris, præſertim, quod præter datam fidem Saxones odio tam obſtinato perſequere-

queretur, conjurant in illum, eoque magis, quod ei ſacris eſſet interdictum: ideoque captivos deditos, quorum ipſi cuſtodiam haberent ab Cæſare demandatam, dimittunt, quod nulla fide ſe putarent ei devinctos.

* *Avent. lib. 5.*

Eodem tempore, quidam ex nobilitate per Saxoniam, concitatis aliis, & in ſuas partes adductis, caſtella paſſim extructa partim vi, & imperio, partim deditione capiunt, & præſidiarios dimittunt incolumes, jurejurando prius obſtrictos, ne poſt in Saxonia militarent.

Eo cognito, Cæſar, aſtuto quodam conſilio, reliquos Principes captivos ultro dimittit, ut in Saxoniam reverſi, fidelem operam ei præſtarent in plectendis rebellibus: nec enim alia ratione facilius ad optatum finem ſe poſſe pervenire videbat, quam ſi factiones inter ipſos excitaret, & alteros ab alteris divelleret: ſed non reſpondit eventus: nam domum illi reverſi, quod perſpectum haberent ejus ingenium, conjunctis animis & viribus, pro communi libertate ſibi pugnandum judicabant: idem quoque dux Otho fecit, illo deſerto: cumque bonæ ſpei plenus per Bohemiã Cęſar in agrum Miſenũ irruiſſet, Bohemicis copiis adjutus, certior factus de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

concordia Saxonum, & exercitu jam in ſtructo, rebus deſperatis abiit.

Tunc demum Germaniæ principe conſtituta die, maximo numero conve niunt: venit etiam eo legatus Papæ, & cauſis explicatis, hortatur eos, ut alte rum crearent, quod illi ſua ſponte factur erant alioqui. Nam inde à teneris anni repetita Cæſaris vita, labem & dedecu & opprobrium imperii illum eſſe de monſtrant: & quia graviſſimis cladibu rempublicam affecerit, abrogandum e magiſtratum eſſe decernunt. In his an guſtiis ille poſitus, deprecari cœpit pe legatos, atque ſupplicare. Poſt multam actionem hæc ei conditio proponitur Iudicio ſe ſiſtat, & cognitioni ſubjicia Papæ, quem Auguſtam evocaturi ſint ad Kal. Februarias: abſolutionem impetre illius ante diem anniverſarium excommunicationis: niſi faciat, tota cauſa ceciderit: copias dimittat: Spiræ privatu interim vivat parva cum familia: publicam rem nullam gerat, neque faſces, ve imperii ſibi ſumat inſignia, donec legitime ſit deciſa controverſia. Recipit ille conditionem, & Spiræ dum eſſet, conſilium iniit adeundæ Italiæ; quo Papam ſibi mature placaret.

Ingreſſus iter cum uxore & filiolo, per Burgundiam atque Sabaudiam, hyeme

acerrima, non ſine ſumma difficultate vitæque periculo, vix tandem in Italiam deſcendit, amanter exceptus à magnatibus & Epiſcopis ejus regionis, quod animo in Pontificem irato illum eò veniſſe putarent.

Pontifex interim, Germaniæ principum rogatu, ſuſceperat iter, & progreſſus aliquouſque de Cæſaris adventu cognoſcit. Itaque ſubſiſtit, ut ejus rei cauſam intelligat.

Cæſar deinde, miſſa legatione ſplendida, & in hac fœminis aliquot illuſtribus, quas inter una ferebatur obſequentior eſſe Papæ, de abſolutione pontificem orat: gravate quidem ille primo, neque ſibi licere quicquam in eo facere dicebat, niſi coram adſint accuſatores: poſt multam actionem expugnatus demum precibus non abnuit.

Schafnab. Bertholdus Conſtantienſis.

Cæſar autem, antequam in illius conſpectum veniret, totum triduum permanſit in arcis, ubi pontifex erat, area & veſtibulo, tenui ſimplicique cultu, depoſitis regiis inſignibus, nudis pedibus, & ad veſperam uſque jejunus. Quarto demum die admiſſus eſt: ibi tum has ei leges Papa proponit: ſiſtat cognitioni ſuæ, reſpondeat accuſationibus Principum, convictus ab Imperio decedat, neque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

vindictam ullo tempore moliatur: interea vivat privatus: neque publico nomine aliquid gerat: fidem etiam & jusjurandum ſuis remittat: cōſiliarios & familiares ab ſe removeat: ſi quid contra faciat nullum fore, quod nunc ei detur beneficium, & principibus futurum eſſe liberum, ut mox alium ſibi deligant. Has leges ubi probaſſet ille, Papa miſſificat: & ut de criminibus intentatis ſeſe purgaret panem azymum, quem corpus Domini vocant, ſumit, magnis imprecationibus caput ſalutemq; ſuam devovens, niſi conficta ſint ab adverſariis omnia: deinde Cæſarem, ſi Principum criminationes objectas eſſe falſas, & injuriam ſibi fieri putet, hortatur, ut idem ipſe faciat, & alteram conſecrati panis particulam ſumat: cum autem ille excuſaret, neque ſe commode jam hoc poſſe facere doceret, nihil amplius urgebat Papa, ſed exceptum convivio perhumaniter dimiſit.

Benno Cardinalis in vita Gregorii VII. Vrſpergenſis. Bertoldus Conſtantienſis.

Ea re cognita, proceres Italiæ vehementer offenſi fuerunt, quod tam fœde, tamque indigne ſe ſubmiſiſſet illi, qui peſſimis artibus Papatum invaſiſſet, qui cædibus & adulteriis omnia polluiſſet: in ipſo, qui juſtitiæ ſit patronus, & ara præſidiumque legum, omnem ſeſe ſpem habuiſſe

[f]uiſſe collocatam, & non ſolum excommunicationem contemſiſſe, verum etiam [i]n ejus gratiam acres cum Papa exercuiſſe inimicitias: nunc vero ipſum turpiſſimo plane ad omnem poſteritatem exemplo, gravem hanc, & indelebilem imperio maculam inuſſiſſe, cumque publico, tam Eccleſiæ, quam reipublicæ hoſte, in gratiam rediiſſe. Hæc, & id genus alia multa jactabant, deque filiolo Cæſaris eligendo, Romamque traducendo, & dejiciendo pontifice, cogitabant.

Schnafnab.

Cæſar, eo cognito, nulla ſe ratione melius poſſe placare illos videbat, quam ſi à pactione diſcederet, & ipſis conjungeretur. Quod cum faceret, pontificis conſilia plane turbavit, ſic ut ille ſuſceptum in Germaniam iter omittere cogeretur.

Quod ergo proximum erat, Germaniæ Principibus, quid actum eſſet, per legatos nunciat, utque reipublicæ provideant, hortatur. Fuit hoc anno ſupra milleſimum ſeptuageſimo ſeptimo.

Vrſperg. Bertholdus Conſtantienſis.

Principes ergo Rudolphum, Sueviæ ducem, creant Cæſarem: eum conſecrat Moguntinus: In Germaniam autem revertens Henricus colligit copias: idem facit Rudolphus, qui Saxonum auxiliis potiſſimum nitebatur, & tertio conflictu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

graviter vulneratus, non multo poſt vita deceſſit.

Sigebert. Autor vitæ Henrici IV. *Friſingenſis l.6.c.35.& de geſtis Friderici l.1.c.28 & 29. Bertholdus Conſtantienſis.*

Henricus ab ea victoria conventus agi Brixiæ, fit decretum ab Epiſcopis, qui ad erant, tam Italis, quam Germanis, Gregorium non eſſe legitimum urbis Romæ Epiſcopum. Itaque ſurrogatur in ejus locum Archiepiſcopus Ravennas, Victor III. Eo facto decreto, Cæſar Romam contendit, Gregorium obſidet, fuga tandem dilapſum. Victorem III confirmat, ab eoque conſecratur.

Friſing. de geſtis Friderici l.1.c.1. Vrſperg. Guiliel. Tyrius l.1.c.14, & 15. Æmylius l.4. Blond. decad. 2.l.4. Helmondus hiſtoriæ Slavicæ l.1. c.30. Marianus Scotus l.3. ætate 6.

Gregorio mortuo, qui fuit alter ab eo pontifex, Vrbanus II, Gergoviæ, Arvernorum oppido, Claremontium vulgo vocant, ubi conventus erat multorum procerum, Philippo, ejus nominis primo, in Galliis regnante, bellum Saracenicum perſuadet. cujus deinde fuit Imperator Godefridus Bulionius, qui feliciter multa geſſit, ac Hieroſolymam recuperavit.

Gaguin. l.5. c.1. Bellum hoc ſacrum deſcripſerunt præter Guilielmum Tyri Archiepi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Epiſcopum, autor Chronici Hieroſolymitani à Reineccio editi, Fucherius Carnutenſis Balduini regis capellanus, Robertus Monachus, Benedictus de Accoltis.

Vrbani ſucceſſor, Paſchalis II, infeſtus quoque Cæſari fuit. Profecturus igitur ejus rei cauſa in Italiam, filium ſibi ſucceſſorem Cæſar deſignat.

*Helmondus l.*1. *c.*32.

Is autem exſtimulatus ab aliis, & oblitus officii, quod natura nobis inſitum eſt, in ſummas anguſtias parentem conjecit, & abdicare ſe magiſtratu coëgit, quum & Papam & pleroſque Germaniæ principes haberet ſui conſilii factique ſocios. Itaque Cæſar factus eſt, ejus nominis quartus, patre Leodii poſt mortuo in ærumnis.

*Vrſpergenſis. Friſing. l.*7. *c.*12. *Viterbienſ. De hoc Imp. Henrico* IV *ſic ſcribit Vincentius in ſpeculo hiſtoriali lib.*26. *c.* 117. *Henricus ore facundus fuit, acer ingenio, eleemoſynis largus. Sexagies & bis acie collata dimicavit.*

Aliquot poſt annis Italiam invadit, ingenti cum exercitu, ut diſſidium, quod erat inter rempublicam imperii & pontificatum, componeret, & ferro patefacta ſibi via, Romam demum venit.

*Friſing. l.*7. *cap.*14.

Cæterum, inde à Conſtantino, Cæſa-

res

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

res conferebant honores ac dignitate
eccleſiaſticas: id autem ægre tandem tu
lerunt Pontifices opibus amplificati, qua
rem indignam, eaque de cauſa ſimultate
omnes inter ipſos exarſerunt.

Hic ergo Cæſar, quum jus atque pote
ſtatem ſuam urgeret, magnus eſt Roma
natus tumultus, ita quidem, ut excitatu
noctu Cæſar, ſubvenire ſuis, qui paſſim
cædebantur in urbe, cogeretur. Profliga
tis autem factioſis, Paſchalem II. capit
neque prius, quam ſibi factum eſſet ſa
tis, dimiſit, ſancito fœdere: ſed reverſ
in Germaniam Cæſare, Pontifex à pacto
diſcedit, quod ſanctiſſimis verbis jura
verat, & Cæſarem excommunicat. E
res multos Germaniæ Principes ad rebel-
lionem commovit, & in his præcipu
Moguntinum.

Friſing. l.7, c.12. Helmoldus l.1, c.40.
Vrſpergenſ. Sigebert. Viterbienſ. parte Chro-
nici 17. Livius lib.30. Nihil in ſpeciem fal-
lacius eſt, quam prava religio. Vbi Deorum
numen prætenditur ſceleribus, ſubit animum
timor, ne fraudibus humanis vindicandi
divini juris aliquid immiſtum violemus.
Q. Curtius l.4. Nulla res efficacius multi-
tudinem regit, quam ſuperſtitio: alioquin
impotens, ſæva, mutabilis, ubi vana reli-
gione cœpta eſt, melius vatibus, quam duci-
bus ſuis paret.

Cæſar

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Cæſar in Italiam profectus, legatos ad
ontificem mittit de pace, ſed inter agen-
um moritur Pontifex: ei ſuccedit Ge-
ſius II. Cæſar, quod de electione non
ſſet interpellatus, Romam venit, &
ium conſtituit: Gelaſius ejectus, Cæſa-
em & Papam ab eo conſtitutum excom-
nunicat: cumque per Germaniam ejus
gati defectionem ſuaderent, ac Principes
lcirco conveniſſent, domum redire Cæ-
ar coactus eſt: ſed interea mortuo Gela-
o, Romani Calixtum II eligunt. Is
oco deturbat eum, quem odio Gelaſii
Cæſar creaverat, & intercedentibus non-
ullis, cum Cæſare tranſigit.

*Helmoldus l.1, c.14. Sigebert. continua-
or. Viterbienſ. part. 17. Quibus conditioni-
us tranſactum ſit, explicat Friſing. l.7, c.16.
Crantzius Saxoniæ l. 5, c.42. Sigon. de regno
tal. l.10. Platin. in Calixto.*

Henrico V. ſuccedit Lotharius, ejus
nominis tertius, è Saxoniæ ducum fa-
milia. Hunc Sueviæ dux Conradus op-
pugnabat, indigne ferens, ad Saxones re-
diiſſe rerum ſummam: & in Italiam pro-
fectus, occupandi regni cauſa, cum in-
terim Lotharius Germaniam teneret, de-
ſtitutus auxiliis, domum rediit, pacem-
que cum Cæſare fecit.

Vrſperg. Albert. Abbas Stadienſ.

Erat cum Romæ Pontifex Innocen-
tius

tius II. Huic adverſabatur Anacletus, & quoniam ampla natus erat familia, cedere fuit coactus Innocentius. verum implorato Cæſaris auxilio, reſtitutus eſt.

Friſing. l.7. c.18.

In Germaniam reverſus, & ibi rebus compoſitis, in Italiam redit Cæſar ingenti cum exercitu: civitates aliquot rebellantes domat, & in his Anconam atque Spoletum: Siciliæ regem Rogerium ex Apulia atque Campania profligat, & inde à Carolo Magno vix alius majora per Italiam egiſſe fertur.

Friſing. l. 7. c.19, & 20. Ritius de regibus Siciliæ l.1. Friſingenſis l.7. c.15. Vrſpergenſis, Helmondus 1. *c.55.*

In lucem quoque tunc revocatum fuiſſe traditur, bellorum tempeſtatibus oppreſſum, Ius civile, quod Iuſtiniani Cæſaris mandatu conſutum eſſe diximus.

*Vrſpergenſis. Aventinus l. 6. Sigonius de regno Italiæ lib.*11. *Theodorus Bibliander in Chronologia.*

Succeſſorem habuit Conradum Sueviæ ducem. Bavariæ dux tum erat Henricus, cognomento Superbus, & idem Saxoniæ dux per matrimonium, quod Lotharii Cæſaris eſſet gener. Is imperium affectans, & multa molitus in Cæſarem, proſcriptus fuit, ejuſque poſſeſſiones aliis conceſſæ. Henricus autem recuperata

Saxo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

axonia, cum in Bavariam contenderet, mortuus eſt relicto filio: in cujus gratiam Saxones rebellabant Cæſari, nec id modo, verum etiam Vuelpho, Henrici mortui pater, armis ſibi vendicabat Bavariam, rejecto Ludolpho, cui Cæſar eam provinciam dederat.

Friſing. l. 7. c. 23, & 25. Ludolphus hic Auſtriæ dux fuit, S. Leopoldi filius. Aventinus l. 6.

Paulo ante diximus, quemadmodum Regem Siciliæ Rogerium Cæſar ejecerit: dum autem ad hunc modum tumultuaretur Germania, Rogerius, occaſionem nactus, invaſit Siciliam, & Cæſaris præfectum exturbat: deinde Vuelphonem magnis inſtigat pollicitationibus, ut pergat faceſſere negotium Cæſari: facit idem Hungariæ rex & ipſe metuens.

Vrſperg. Viterb. Bonfin. decad. 2. l. 6. Geyſa ſecundus Vngariæ rex, Geyſæ Magni pronepos, Borychum, vel, ut alii vocant, Broycum filium Salomani regis, ex adulterio natum, regno ejecit, ob id ei Imperator offenſus erat. Ritius l. 2. de regibus Hungariæ. Aventinus l. 6.

Tandem profectus in Saracenos, & amiſſo exercitu, domum reverſus, cum in Italiam proficiſci cogitaret, rebus omnibus inſtructis, Bambergæ mortuus eſt.

Æmyl. l. 5. Aventin. l. 6. Friſing. de geſtis Frid. l. 2. c. 1.

Suc-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Succeſſit ei fratris filius Fridericus Æ-
nobarbus Sueviæ dux, ejus nominis pri-
mus, heroici vir ingenii.

Friſing. l. 2, c. 11. Otho de S. Blaſio, l. 6, c. 7.
Vrſpergenſis.

In initio regni Principes Germaniæ
pacavit, & diſſidium illud, quod erat
in Saxonia Bavariaque, ſuſtulit, poſt
magno cum exercitu Italiam adit: Ve-
ronenſes, à quibus erat contemptus,
mulctat, & exempli cauſa primis aliquot
laqueo gulam frangit. Circa Placentiam
excubias ſibi fieri jubet, à Principibus
omnibus, imperii beneficiariis: Medio-
lanum obſidet, Aſtam diruit, Dertonam
complanat.

Gunth. Ligurini 3. Friſingenſis de geſti
Friderici l. 16. 17, 18, 19, & 20.

Romam profectus conſecratur ab A-
driano IV, cives tumultuantes opprimit:
Spoletum evertit, vaſtamque cædem fa-
cit: Longobardos domat, & ſuperatis in-
ſidiis, quas Veronenſes ei collocaverant
in Germaniam redit: Palatinum princi-
pem, qui ſe abſente turbas excitaverat
ignominioſe mulctat: Bohemiæ ducem
conſtituit regem.

Friſing. l. 2, c. 22, 23, & 25. Duo in ho
§. notanda veniunt. Primo ignominioſa
Palatini mulctatio, quæ fuit geſtatio ca-
num, priſcis Germanis uſitata. Memini
eju-

ejus Widechindus monachus lib.2. Otho Friſing. de geſtis Friderici Imp. l.2, c.28. Guntherus Ligurini l.5. Arnoldus Lubecenſis continuator Helmoldi l.7, c.2. Duodechin. ad annum 1155. Crantz. Saxon. l.3, c.15. Erudite autem hunc morem expreſſit G. Sabinus in Cæſaribus ſuis, tetraſticho:

Mos erat antiquis, qui publica commoda pacis
Cæſare turbaſſet bella gerente foris,
Totius imperii reus, inſpectante ſenatu,
Vt canis impoſitum corpore ferret onus.

Secundo notetur creatio ducis Bohemiæ in regem. Facta eſt illa hac lege, ne dignitas iſta ad poſteros tranſiret, ſed ei honori ſucceſſor exhæres foret. Aventinus.

Interea Mediolanenſes multa ſuperbe faciebant in vicinos, & Dertonam à Cæſare dirutam reſtaurabant. Itaque cum ingenti exercitu reverſus, Mediolanum expugnat, adjutus à Cremonenſibus, à Papianis, & Novarianis: capta urbe, parcitum eſt multitudini, principum Germaniæ interceſſu, quibus illi ſupplicaverant. Longobardia tota in ſuam poteſtatem redacta, legibuſque conſtituta civitate, diſcedit ad alios ibi populos.

Friſing. l.1, c.30. Radevicus l.1. c.32. iſque ad 43. Otho de S. Blaſio c.11.

Poſt ejus abitum illi rebellant, leges præfixas contemnunt, munitiones ab

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

eo factas demoliuntur. Ruſus igitur eò profectus, agrum totum populatur, & quicquid ipſorum ditionis erat, evertit.

Radevicus l.2. c.21. & ſeqq.

Interea graves fiunt adverſus illum per Italiam conſpirationes: in his etiam erat is, quem diximus, Adrianus Papa, qui cum plane ſtatuiſſet eum excommunicare mortuus eſt.

Vrſpergenſis.

In Italiam tertio profectus Cæſar, Mediolanum funditus evertit, rebellionis authores capite mulctat, reliquam multitudinem in exilium ire cogit, & Romam obſidens, magnam exercitus partem ex morbi contagione deſideravit. Soluta igitur obſidione, & per Hetrutriam collocatis præſidiis, Spoleti, Anconæ, Ravennæ conſtitutis pro ſuo arbitratu, qui rempublicam gererent, in Germaniam redit.

Otho de S. Blaſio c.16. Vrſpergenſ.

Adriano Pontifice mortuo, duo de principatu contendebant, abſente Cæſare, Victor & Alexander III. In Victorem Cæſar quidem magis inclinabat: sed Alexander competitorem, poſt etiam augeſcente diſſidio, Cæſarem excommunicat.

Radevic. l.2.c.43. Otho de S.Blaſio c.13. Mutius l. 18. Ioan. Marius de ſchiſmatibus & conciliis parte 3.c.11.

Eam

Eam occaſionem conſpicati Mediolanenſes, rebellionem faciunt, Cæſariſque præfectos multis Italiæ locis ejiciunt, quoſdam etiam laqueo ſuſpendunt. Regreſſus igitur in Italiam, dubio Marte cum illis confligit: pontifex belli ſocius profugit Venetias.

Sabell. Enn. 9. l. 5. Naucl. generat. 41. volum. 2.

Facta demum pace per inducias, in Aſiam profectus adverſus Chriſtianæ religionis hoſtes, & oppreſſus impetu fluminis, in quod lavandi cauſa ſeſe demiſerat, periit.

Arnoldus Abbas Lubecenſis Helmondi continuator nominat fluvium hunc Saleph, aliis Serra dicitur. Hieron. Mercurialis l. 4. variar. lection. Cydnum Ciliciæ flumen eſſe cenſet, & citato Galeno ex lib. de cauſis procatarcticis, Alexandrum Magnum æſtivo tempore, dum ſe in eodem flumine lavaſſet, convulſione ac tremore torporeve captum fuiſſe ſcribit. Nicetas Choniates l. 2. de rebus Iſaaci Angeli.

Succeſſor ei fuit filius Henricus, ejus nominis ſextus. Is mortuo Siciliæ rege Gulielmo, Rogerii filio, quum in Italiam ſecundo veniſſet, Apulia & Calabria devictis, Neapoli quoque capta, Siciliam domat, magnis ibi relictis præſidiis propter mobile gentis ingenium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Otho de S. Blaſio cap. 39, & 40. Vrſpergenſis.

Deinde Ravennæ & Anconæ, perque Apuliam & Hetruriam, optimates conſtituit: cum deinde filium ſuum Fridericum, adhuc infantem, Imperii ſucceſſorem deſignaſſet, de voluntate Germaniæ Principum, in Siciliam profectus, vitam finit.

Otho cap. 43, & 45. Vrſpergenſis.

Et quoniam ætate puer erat Fridericus filius, ut dictum eſt, plerique omnes Philippum, ejus patruum, ſuſcipiendum judicabant: ſed vehementiſſime Romanus pontifex obſtabat, Innocentius III.

Otho de S. Blaſio c. 16. & 48. Vrſperg.

Diviſis autem Principum animis, cum hi Philippum, alii vero Saxoniæ ducem Othonem, crearent, magnus ex ea re motus fuit exortus, præſertim ad oram Rheni. Philippus vero, partim armis, partim humanitate ſumma deduxit adverſarios ad officium: ac deinde pacem cum Pontifice quoque fecit, quem expertus erat infeſtiſſimum.

Otho cap. 45.

Occiſus deinde in cubiculo, ſucceſſorem habuit eum, de quo diximus, Othonem Saxoniæ ducem, qui in Pontificis odium incurrit, quem prius habuerat amiciſſimum. Tandem etiam excommunicatus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

nicatus eſt ab illo, ideoque habitis comitiis, principes Electores à pontifice ſollicitati, ut alium crearent, Henrici VI. filium, Siciliȩ regem Fridericum, cui fidem dederant adhuc infanti, ut paulo ſupra diximus, evocant è Sicilia.

Otho de S. Blaſio c.50. Arnold. Lubecenſis l.7, c.14. Vrſpergenſis.

Occurrit quidem illi Cæſar Otho cum exercitu ad Rhenum, ut tranſitu prohiberet: ſed ejectus, & in Saxoniam reverſus, mœrore, ut creditur, interiit.

Mutius l.19.

Atque ita Fridericus eſt factus Cæſar, ejus nominis II, Friderici Ænobarbi Cæſaris è filio nepos. *Mutius l.20.*

Innocentius III, de quo dictum eſt ante, concilium habuit Romæ, quod Lateranenſe vocant. Ibi decretum inter alia fuit:

Ut Chriſma ſimul & Euchariſtia, quam dicunt hoſtiam, ſub clavi ſerventur.

Tomo 4. concil. p.11. Vrſpergenſis. Decretorum concilii Lateranenſis c. 20.

Ut quotannis privata fiat confeſſio peccatorum. *Cap.21.*

Ut electio, facta per civilem magiſtratum in ſacris beneficiis, vim nullam habeat. *cap.25.*

Ne, qui ſunt ordinis Eccleſiaſtici, fidelitatem iis, qui laici dicuntur, ſine cauſa promittant. *cap.43.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Ne conſtitutiones principum Eccleſiis præjudicent. *cap. 44.*

Vt ab omni contributione ſint immunes Eccleſiaſtici. *cap. 46.*

Ne tributa ſolvantur ante decumas. *cap. 54.*

Ne divorum reliquiæ monſtrentur extra capſulam. *cap. 62.*

Ad hæc grave tum erat inter Græcos atque Latinos diſſidium: nam ſuper quibus aris Latini miſſificaſſent, eos contrectare Græci nolebant, niſi prius laviſſent eas & expiaſſent: deinde baptiſatos à Latinis, rebaptiſabant. Fit ergo decretum, ut ad eccleſiam Romanam matrem ſuam revertantur, quo ſcilicet ovile ſit unum & unus paſtor: niſi pareant, excommunicati priventur ordine.

Tomo 4. concil. p. 214. cap. 4. Repetitur 3. Decretal. tit. De baptiſmo & ejus effectu c. 6.

Romam profectus Fridericus, ab Honorio III conſecratur. Qui paſſim erant per Italiam rebelles, domat, quoſdam autem proſcribit. Ex iis nonnulli Romam confugiunt, & pontificis opem implorant. Ea res maximi diſſidii dedit occaſionem: nam ſuos adverſarios habere portum ibi atque domicilium, Cæſar moleſtiſſime tulit.

Gliſcente odio, filium ſuum Henricum, de

de conſilio Principum, deſignat Imperii ſucceſſorem, & principes Cremonam evocat ad conventum: ſed cum aditu prohiberentur, factione Pontificis & Longobardorum, in Apuliam Cæſar revertit, & aliquanto poſt moritur Pontifex, eique ſuccedit Gregorius IX. qui Cæſarem excommunicat, quod profectionem in Turcas, cui ſe voto adſtrinxiſſet, non ſuſcipere. *Vrſpergenſis.*

Cæſar deprecatus offenſionem, ſeſeque purgans, cum nihil proficeret, Romam petit, Pontificem dejicit, ejuſque ſocios graviter mulctat, & altero indicto Ravennæ conventu, impeditur à Pontifice profugo, qui paſſim ei multos excitaverat adverſarios.

Mortua demum uxore, Cæſar, ut promiſſa præſtaret, ac Reip. conſuleret, profectionem in Aſiam ſuſcipit: per ipſius abſentiam vero, pontifex bellum facit, & Apuliam occupat. Re feliciter geſta, multiſque locis recuperatis, & in his Hieroſolymâ, certior factus de Italiæ ſtatu Cæſar, pactuſque cum hoſte X annorum inducias, redit cum exercitu, ſuaque facile recuperat. Pontifex novo fœdere ſe communit Italiæ procerum, quos Cæſar mulctaverat, ac deinde rurſus eum excommunicat, quod cum hoſte pepigiſſet.

Vrſpergenſis. Iohan. Caſpianus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Cæſar, quietis amans, per legatos agit de pace, quam vix demum impetravit, ac in Germaniam idcirco redit. Pontifex autem, cum naturam mutare non poſſet, vaſtato Viterbio, Cæſarem rurſus excommunicat. Ea re commotus vehementiſſime Cæſar, fremens & iratus in Italiam redit: per Hetruriam, per Vmbriam, per Longobardiam, per oram Paduanam, mulctat omnes rebelles: pontifex idcirco ingeminat excommunicationem, & Venetos fœdere ſibi conjungit. Cæſar per Italiam graſſatus, & plerisque omnibus ad officium reductis, Romam obſidet, neque multo poſt moritur Gregorius pontifex, cum Ravennam ſuos evocaſſet ad concilium, quo tamen illi, viis omnibus obſeſſis à Cæſare, pervenire non poterant: quidam etiam capti fuerũt.

Mutius l.20. Cuſpinianus.

Hic ille eſt, qui decretales, uti vocant, Epiſtolas conſarcinavit, magnam juris pontificii partem, plurimis onuſtam commentariis. Qua quidem in re mirum videri poſſit, eſſe homines, qui tantum elaborare velint, ut ea quæ parum apte, perperam etiam & minus prudenter atque pie, ſed & ridicule dicta ſunt, tanquam oraculum aliquod mordicus arripiant, & in iis interpretandis, enucleandis, veſtiendis, omnem operam & ętatem conſu-

conſumant, quaſi eo conducti eſſent, ut alienam ſtultitiam & errorem, vigiliis & labore ſuo maximo defendant, & in alterius impudentia, ſui pudoris exiſtimationem amittant.

Illud quod Gratiani decretum vocant, diverſis locis habet inter alia:

Sequendam eſſet regulam Eccleſiæ Romanæ, quæ ſit beati Petri ſedes.

Diſt.19. cap.4. Enimvero.

Non licere concilium habere, niſi permittente Romano pontifice.

Diſt.17. cap.1. Synodum, & cap.4. Nec licuit. Item c.5. Multis denuo.

Leges Eccleſię Romanę ſervandas eſſe, tanquam ipſius Petri voce pronunciatas.

Diſt.19. cap.2. Sic omnes.

Quod Eccleſia Romana jugum impoſuit, etiamſi tolerabile non ſit, eſſe perferendum.

Diſt.19. c.3. In memoriam.

Eccleſiæ miniſtros debere caſtitatem promittere, ne videlicet ducant uxores.

Diſt.31. c.2. Sacerdotibus. Item c.7. Si laicus, & c.10. Lex continentiæ.

Ei, qui non habet uxorem, licere concubinam habere.

Diſt.43. c.4. Is qui non habet. Item c.5. Chriſtiano.

Papam in ſuo munere negligentem & remiſſum nocere quidem, tum ſibi, tum

 aliis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

aliis, veruntamen à nemine poſſe judicari, quod omnes ipſe judicat.

Diſt. 40. c. 6. Si Papa.

Imperatorem debere ſubeſſe Papæ, non præeſſe.

Diſt. 96. cap. 11. Si Imperator. Item c. 12. Nunquam de Pontificibus.

Reliquos omnes mortales ab hominibus judicari; Papam vero, Petri ſucceſſorem, à ſolo Deo.

9. q. 3. c. 13. Nemo judicabit. Item c. 14. Aliorum hominum, & c. 15. Facta ſubditorum.

Papæ licere populum eximere à fide & jurejurando, quo Principi ſuo tenentur.

15. q. 6. c. 3. Alitus item.

In Gregorii decretalibus epiſtolis, & ſexto Bonifacii, & Clementinis, & Extravagantibus, uti vocant, eſt inter cætera:

Decretis conciliorum authoritatem Papæ non ſubjici.

Decretal. Gregor. lib. 1. tit. 6. c. 4. Significaſti. §. Ajunt in conciliis.

Pontificis eſſe, Cæſarem electum approbare, vel minus idoneum rejicere.

Decret. l. 1. tit. 6. c. 43. Venerabilem.

Duo præeſſe mundo luminaria magna, ſolem atque lunam: ſolis loco Papam eſſe, Cæſarem vero Lunæ.

Decret. l. 1. tit. 33. c. 6. Solitæ.

De adulterio & aliis criminibus, quod mino-

minora ſint, Epiſcopis licere cum iis, qui
eliquerunt, agere remiſſius.

Decret. l.2. tit.1. c.4. At ſi clerici, §. De dulteris vero.

De Eccleſiæ Romanæ privilegiis Pa-
am ſolum cognoſcere.

Decret. l.2. tit.1. c.12. Cum veniſſent.

Excommunicatorum oſſa jam ſepulta
ebere exhumari & projici.

Decret. l.3. tit.18. c. 12. Sacris. & l. 5. t.33. c.5. Ad hæc.

Papæ licere Imperatorem removere
oco & magiſtratu.

Sexto Decret. l.2. tit.14. Ad Apoſtolicæ.

Cæſarem teneri, ut fidem & fidelita-
em Pontifici præſtet per jusjurandum.

Clement. l.2. tit.9. cap. unico.

Eccleſiaſticos oportere ſolutos eſſe ac li-
eros ab omni ſumptu, moleſtia, munere.

Decret. l.3. tit. 49. c.7. Adverſus.

Poſt mortem poſſe aliquem declarari
æreticum, ejuſque bona publicari.

Decret. l.5. tit.7. cap.10. Vergentis. Item 4. q.2. c.6. Sane profertur.

Filios hæreticorum ad præfecturam ul-
am civilẽ aut ſacrã non debere admitti.

Sext. Decret. l.5. tit.2. c.15. Statutum.

Ad ſalutem eſſe neceſſarium, ut omnes
omines Pontifici Romano ſubſint.

Extravag. comm. lib.1. tit.8. de majori & obed. cap. Vnam ſanctam.

Hæc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Hæc paucula, ex ingenti acervo de ſumpta, cujuſmodi ſint, nemo ſanæ men tis eſt, qui non videat.

Lex eſt,ut eam definiunt homines do ctiſſimi,ratio ſumma inſita in natura,qu jubet ea, quæ facienda ſunt, prohibetqu contraria: Lex autem omnis ad commu nem utilitatem referri, & legislator ſi erga multitudinem atque rempublican affectus eſſe debet,ut pater ſuos erga libe ros: quid autem in iis, quæ dicta ſunt, ſi mile apparet? Ea vero non excuſare tan tum, ſed etiam veſtire, & ornare, & illu ſtrare novis commentationibus, & quid vis dicere potius, quam pati dignitaten illorum imminui, quæſo, cujus hoc eſ impudentiæ? ne quid gravius dicam.

Si faſtus & avaritia, & dominandi cu piditas,& literarum inſcitia perſuaſit illis ut ejuſmodi facerent decreta, ſi ſententii ipſi variant, nec alii volunt aliorum ad ſtringi legibus, quod pari ſint poteſtat præditi, quæſo,cur te maceras,ut diſtort & repugnantia componas & concilies?

Cic. 1. *de legibus. Cic.* 2. *de legibus.*

Omitto pelagus illud,aut ſentinam ve rius, eam videlicet juris papiſtici partem quæ beneficiorum, uti vocant, & bono rum ſacrorum nundinationem continet Quis enim fraudes atque technas enume rare poſſit? ne ipſi quidem, qui plurimis annis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

nis in eo mercaturę genere verſati ſunt,
tis etiam omneis intelligunt aut no-
nt, quando novæ ſemper excogitantur:
d hoc argumentum & tempus aliud, &
rum ſingularem poſcit: nunc ad pro-
ſitum redeamus.

In dec. l.3. tit. 5. de præbend. & dignitat.

Vt Fridericus Cæſar, ita Galliæ quoque
x Ludovicus, ejus nominis nonus, in
riam & Ægyptum cum exercitu pene-
avit: & poſt in obſidione Tunetæ urbis
tam finiit, anno ſalutis MCCLXX.

Gaguinus l.7, c.2. Aurelius l.7.

Eo regnante, Guilielmus, Epiſcopus Pa-
ſinus, quæſtionem propoſuit de benefi-
is Eccleſiaſticis. re palam diſceptata, vi-
t ea ſententia, non eſſe fas cuiquam ha-
re plus uno: ſed ejuſmodi decreta ſatis
t recitaſſe tantum atque ſcripſiſſe.

Ioan. Itali in Chronic. Franciæ. Henricus ntaleon in Chronologia Eccleſiæ. Chroni- n Flandriæ l. 8. Guilielmus Epiſcopus Pa- ſinus ſcripſit librum de pluralitate bene- iorum, teſte Ioanne Trithemio de ſcripto- ibus Eccleſiaſt.

Gregorio ſucceſſit Innocentius IIII. ad
em velut hæreditaria ſucceſſione, venit
lium Cæſaris. Itaque Lugduni indicto
ncilio, Cęſarem evocat, non venientem
communicat, dignitate privat, hortatus
ermaniæ principes, ut alium eligant: &
hoc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

hoc ejus decretum eſt, inter alia, typis excuſum, quemadmodum & Cæſaris quædam exſtant ad diverſos reges epiſtolæ, quibus & pontificum iniquitatem, & ſuam prolixe demonſtrat innocentiam.

4 *Tom. Concil. Æmyl. l.7. Vide Matthæi Paris monachi Albanenſis hiſtoriam majorem pag.* 648.

Decreverat Cæſar proficiſci Lugdunum, & periclitari fortunam: ſed orta denuo rebellione per Italiam, vires omnes eo convertit: & cum minus feliciter res gereretur, in Apuliam reverſus cœpit languere, ac demum mortuus eſt.

Mutius lib. 20.

Alii periiſſe veneno, alii ſtrangulatum fuiſſe dicunt à filio ſuo notho, Manfredo: qui Italiam poſt invaſit.

*Michael Ritius l.2. de regibus Siciliæ. Mutius l.*20. *Crantzius Saxon. l.* 8. *c.*6. *Sigon. de regno Italiæ lib.*18.

Erat tunc magni nominis Azo juriſconſultus, quem deinde ſecuta fuit ingens illa ſcriptorum turba, qui violato Iuſtiniani Cæſaris edicto, gravi quidem illo atque ſevero, mundum referſerunt innumerabilibus libris, unde nunc petenda ſunt ea, quæ veteres illi copioſiſſime doctiſſimeque tractarant.

Nam aliorum alii ſcrinia compilant: neque ſcribendi finis eſt ullus aut modus:

&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

que opinionibus contrariis omnia redun-
dant, ut proprie locum hic habeat, quod
ſenex ille dicit, quum treis de jure conſu-
luiſſet : *Feciſtis probe. incertior multo ſum,
quam dudum.*

*Alciat. Parerg. lib. 10. c. 25. l. 1. §. No-
ſtram. C. de veter. jureconſult. Horat. lib. 1.
Sat. 1. Terent. Phorm. Act. 2. Scen. 4. Ter.
Eun. Act. 5. Scen. 6.*

Omitto technas, quæ plures quotidie
excogitantur. Plane enim hic accidit,
quod Comicus inquit : *Vt in aſtu veniat
aliud ex alio malum.* Præclare multa legi-
bus eſſe conſtituta, ſed ea Iuriſconſulto-
rum ingeniis pleraque corrumpi, Cicero
queritur, atq; depravari : quid ſi nunc vi-
veret, & pyramides illas librorum & pra-
xin noſtram, & ſacrarium illud legum,
tam fœde pollutum, miſereque conta-
minatum, videret? Quanquam ſane,
ſicut alias artes omnes in lucem Deus hac
noſtra memoria reduxit, ita quoq; mul-
tos excitavit, qui bonarum literarum
inſtructi præſidio, non pœnitendam ope-
ram in hac etiam parte collocant, ut rem
videlicet pulcherrimam, hominumque
ſocietati plane neceſſariam, imo donum
cœleſte, depromptum & hauſtum ex me-
diis Philoſophiæ fontibus, nitori ſuo re-
ſtituant & æquitati Qui quidem ipſo-
rum conatus, non modò laudatio-
nem,

nem, ſed remunerationem quoque mereretur.

Cic. 1. de leg. Cic. 2. de legibus.

Ab ejus morte per annos XXII. fere fuit interregnum, quum ſubinde alii & alii eligerentur, qui tamen in ea temporum perturbatione ſummam rei non tenebant.

Egnatius 18. annos interregni nominat. Friderico 2. Imper. extincto ſucceſſit Conradus Imp. ejus nominis quartus, cui oppoſitus eſt Wilhelmus comes Hollandiæ. Illo autem extincto, & hoc in Friſia cæſo, à Septemviris de electione diſcordantibus, creati ſunt duo Cæſares, Richardus princeps Cornubiæ Anglus, & Alphonſus rex Caſtellæ. Neuter tamen horum imperio diu præfuit: nam Alphonſus ſponte abdicavit, Richardus pecuniis exhauſtis in Angliam rediit.

Interea regnum Neapolitanum à familia Friderici Cæſaris in poteſtatem Gallorum devenit, ac poſt etiam Sicilia. Nam Gallicis armis tum nitebantur pontifices: quanquam deinde graviſſima bella ſuper his regnis orta ſunt inter Arragoniam & Andegavenſem Gallicam familiam: Verum hæc non ſunt hujus loci.

Michaël Ritius lib. 3. de regibus Sicil. & Neap.

Cum in eo ſtatu fluctuaſſet tot annis Reſpu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Reſpublica, ſicut dictum eſt, Rudolphus Habsburgius creatur Cæſar: Is initio regni motus, qui paſſim erant per Germaniam, componit: inde conventibus aliquot actis, Bohemiæ regem Ottacarum rebellantem invadit, & ad pacis conditiones cogit, quas tamen ille, ſuæ conjugis impulſu, non multo poſt violat, & in Auſtria ſecundo congreſſus in prælio interficitur.

Albert. Argent. Æneas Sylvius hiſtoriæ Bohem. c.27. Mutius l.21. Cuſpinian.

Rudolphum adjuvabat Vngariæ rex, Ladiſlaus Chunus.

Mutius l. 21. Bonfin. decad. 2. l. 8.

Pace demum facta cum Bohemis per matrimonia, Cæſar filio ſuo Alberto Auſtriam dedit, quam multis annis Bohemiæ rex poſſederat.

Ioan. Cuſpinian.

Impeditus autem variis Germaniæ negotiis, non eſt in Italiam profectus: quanquam alioqui non multum huc inclinabat: & per jocum fertur narraſſe fabulam aliquando de vulpe, quæ leonem ſimulate ægrotantem quodam in ſpecu non adibat, quod veſtigiis aliorum animantium terreretur, ex quibus nulla rediiſſent. Præfectum tamen in Italia conſtituit, ac velut imperii vicarium: deinde Flaminiam & Exarchatum, de quo non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ſemel diximus. Eccleſiæ Romanæ confirmaſſe traditur, quum tenuis admodum fructus ex iis locis ad ipſum rediret.

Refert hunc apologum Plato in Alcibiade priore, & Horat. lib. 1. Epiſt. 1. Exarchatum Pontifici conceſſit Rudolphus Imp. ea conditione, ut Pontifex ſuis impenſis & ſumptu exercitus contra infideles & Barbaros in Aſia & Africa alat, quemadmodum in ſcripto ſuo contra Iulium Pontificem edito Maximilianus Imperator demonſtravit. Aventinus lib. 7. Quas vero civitates complexus ſit Exarchatus, docet Sigonius de regno Italiæ lib. 3.

Perpetuis enim ſimultatibus & Paparum inimicitiis defatigati Cæſares facti ſunt paulatim remiſſiores. Nec enim prius acquieverunt pontifices, quam illos extra fines Italiæ ſubmoviſſent, & quia regum Galliæ præſidiis fere nitebantur, ac per Epiſcopos Germaniæ factionem alebant, effecerunt tandem, quod pridem animo concupiverant.

Hic vero memoria repetendum eſt, quæ facta ſit rerum viciſſitudo, quando illi qui beneficio Cæſarum incolumes fuerunt, vitamque tolerarunt, & locum ſuum atque dignitatem retinuerunt, amplificati bonis illorum atque munificentia, dominatum ſibi ſumpſerunt in eos, & patrimonio quoque fraudarunt. Non ſo-

lum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

m enim Italiæ bonam partem occu-
nt,ſed Siciliæ quoque reges atque Nea-
lis arcte ſibi devinxerunt. Nam hi &
butum illis annuum dependunt, & di-
itatem Imperatoriam ſuſcipere prohi-
ntur, niſi permiſſu illorum; & quum
poſſeſſionem ab iis mittuntur, hoc
ſum jurant inter alia.

*Bergomenſis l. 13. Æmyl. l. 7. Michaël
tius l. 2. de reg. Sicil. Blond. l. 8. dec. 2.
antz. metrop. l. 8. c. 30. Meminit Sleida-
s commentar. lib. 1. & Brutum fulmen,
ctore F. Hottomanno, ut volunt.*

In Rudolphi tempus incidit illa me-
orabilis Gallorum clades per Siciliam.
uum enim inſulam hanc tenerent, &
ore militari multa facerent inſolenter
que libidinoſe, per occultam conjura-
nem, dato ſigno, paſſim trucidati fue-
t omnes, cum ad preces veſpertinas
mpanæ impellerentur. Facinus hoc
lgo vocant veſperas Siculas. Fuit hoc
no MCCLXXXI. die Paſchatis.

*Paulus Æmylius hiſtor. Franc. lib. 7.
ius in Chronico Franc. Thomas Fazellus
um Sicular. Decad. 2. lib. 8. Michaël
ius de Regibus Siciliæ.*

Accepta pecunia, Rudolphus Italiæ ci-
ates multas, quæ ditiones erant Impe-
liberas & immunes fecit, Bononienſes,
orentinos, Genuates, Lucenſes, & alios.

Mutius libro 21. *Sigonius libro* 20. *de regno Italiæ. Crantzius Metrop. l.* 8. *c.* 40. *Nauclerus.*

Convocatis deinde Francofurtum principibus, filium ſuum Albertum deſignari ſibi ſucceſſorem fruſtra petebat.

Mortuo ſucceſſit Adolphus familiæ Naſſovicæ, qui non multo poſt inimicitias exercere cœpit cum Alberto, Auſtriæ duce: quumque ſuis moribus Germaniæ principes admodum offenderet, ac ipſum quoque Moguntinum, cujus opera factus erat Cæſar, loco removetur, & eligitur Albertus, Auſtriæ dux, Rudolphi filius, qui contractis copiis, & adjutus à principibus, Adolphum petit, & commiſſo prælio in agro Spirenſi, Adolphus ab Alberto graviſſime ſauciatus, à reliqua multitudine poſt interficitur.

Albert. Argent. Mutius 21. *Ioannes Cuſpinianus.*

Poſt eam victoriam Albertus, confirmandi ſui cauſa, ne quis priorem electionem eſſe vitioſam diceret, ſolenniter creari Cæſar petiit. Ea re perfecta, Bonifacius octavus pontifex reclamabat, neque ratum habere voluit, quod reliqui principes feciſſent.

Quum autem aliquando poſt graviſſimum eſſet natum diſſidium inter ipſum & Philippum Pulchrum, Galliæ regem

appro-

approbavit Albertum, in ejuſque familiæ laudem multa dicebat. Albertus demum à ſuis propinquis interfectus eſt, quum rebus omnibus inſtructus, iter ſuſcepiſſet, ut Bohemis filium ſuum Fridericum obtruderet regem.

Æmyl. l. 7. Gaguinus l. 7, c. 5. Mutius l. 22. Æneas Sylvius hiſtor. Bohem. c. 18.

Bonifacius hic Gregorii noni decretalibus epiſtolis, quæ libris quinque continentur, alterum volumen adjecit, quod ſextum vocat. Inter alia ſtatuit, licere Pontifici abdicere ſe papatu. Nam ipſe illud Cæleſtino V. cui ſucceſſit, perſuaſiſſe ſcribitur.

Sext. Decret. l. 1. tit. 7. c. Quoniam aliqui. Platina. Crantz. Metropolis l. 8, c. 48.

Ab Alberto fit Cæſar, Henricus, ejus nominis ſeptimus, è familia Luceburgica. Is, filio ſuo Ioanne, per matrimonium facto Bohemiæ rege, proficiſcitur in Italiam, cujus quidem ſtatus tunc erat miſerrimus. Nam inde à morte Friderici II. Cæſaris, per annos circiter LVII, neglecta fuit à noſtris Imperatoribus Italia: quo factum eſt, ut varie dilaceraretur ab iis, qui potentiores erant, præſertim à Guelphis & Gibellinis, quæ duæ factiones plurimas habent iis in locis clientelas.

Æneas Sylvius in Bohemia ſua c. 31.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Vita Henrici VII. *deſcripta eſt à Conrado V*
cerio, Secretario regio.

Primum ergo per Longobardiam præ
fectos conſtituit oppidis ac municipiis, &
jurejurando ſibi populos adſtringit: dein
de Mediolani commoratus aliquandiu
fruſtra conatus eas, de quibus modo dix
factiones conciliare: cumque ejus urbi
præfectus Turrianus, illum ex improviſ
cogitaret opprimere, patefacta conjura
tione, & repulſis adverſariis, Vicecomit
præfecturam urbis committit.

Albert. Argent. Mutius l. 23. *Paulu*
Iov. l. 2. *de vita Vicecomitum Mediolan.*

Quæ ſunt ejus regionis urbes, omne
illius fidei ſe permittebant atque poteſta
ti: ſola Brixia rebellabat, quam longa ca
ptam obſidione, mœnibus nudavit. Ind
per Genuam profectus, & Piſis facto iti
nere, Romam venit, coronatus ab aliquo
Cardinalibus, quoniam Pontifex Roma
nus Clemens, urbe relicta, migraverat i
Galliam, & Avenione habitabat.

Platin. Crantz. Saxon. l. 9. *c.* 3. *&* 4.

Quum ab eo jusjurandum exigeren
Cardinales, quod pontifici præſtandum
eſſe dicerent, ille recuſabat, neq; tale vo
luit eſſe quo Papæ devinciretur. Ea re co
gnita pontifex, augendæ potentiæ cauſa
formulam illam generalē jurisjurandi la
tiſſime poſt explicavit, & reliquis decre

tis

ps, quæ nunc exſtant, inſeruit. Nam ipſe
uoq; leges multas compoſuit, quæ nomē
eo retinent, & Clementinæ dicuntur.

Lib. 2. tit. 9. c. unico, Clement.

Ad hoc tempus, illi, qui Templarii vocantur, quorum ingentes erant opes, eorum impetu, diverſis locis trucidati fuerunt, & extincti. Galliæ rex Philippus Pulcher, magnam facultatum ipſorum partem, permiſſu Pontificis occupavit. Damnatum deinde fuit nomen eorum atque memoria: & in concilio Viennenſi, quod per Galliam erat, ipſorum poſſeſſiones attributæ fuerunt iis, qui Rhodii dicuntur Equites.

Faſciculus temporum, Albertus Argentinenſis. P. Æmylius l. 8. Gaguinus l. 7, c. 5. Huld. Mutius Chronico German. l. 22. Nauclerus volum. 2. generat. 44. Tilius in Chronico reg. Franc. Crantzius Metropol. l. 9, c. 6. Rudolphus Hoſpinianus de origine monachatus l. 5, c. 18.

Hoc etiam tempore, & Papæ Clementis authoritate, fuit Aurelianenſis Academia inſtituta.

Middendorp. l. 2. Acad. orb. Chriſt. Tilius in Chronico regum Francorum.

Mortuo tandem Henrico non abſque graviſſima veneni ſuſpicione, ſepultoque Piſis, acerrimæ contentiones ortæ ſunt in Germania ſuper electione.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Sabellicus Ennead. l. 8. Michaël Ritius l. 3. de regibus Siciliæ. Aventinus l. 7.

Nam de principatu contendebant Fridericus Auſtriæ dux, Alberti Cæſaris filius, & Ludovicus, Bavariæ dux: Ludovicum Aquiſgrani, Moguntinus Epiſcopus: Fridericum vero Bonnæ, Colonienſis inaugurabat: Ioannes autem XXII. Pontifex Romanus utrumque ſalutabat Cæſarem: in Fridericum tamen propenſior. Quæ quidem res magis etiam ſimultatem incendit. Collectis utrimque copiis, magna vi dimicatur ad Eſlingam, Sueviæ oppidum, ſed æquo fere Marte: deinde rurſus majori impetu in Bavaria: quo quidem in prælio captus eſt Fridericus, bona ſuorum militum parte deſiderata. Dimiſſus tandem, domumque reverſus, aliquot poſt annis moritur.

Albertus Argentin. Mutius lib. 24. Aventinus l. 7. Ioannes Cuſpinianus.

Ludovicus ergo rerum potitus, Italiam cum exercitu petit, quamvis invito pontifice: municipiis & oppidis paſſim conſtituit præfectos: deinde Mediolani coronatur ab Archiepiſcopo, & miſſis Avenionem legatis ad Papam, ſemel atque iterum, de ſolenni inauguratione, cum non impetraret, Romam proficiſcitur; ubi Mediolani res conſtituiſſet. Magna cum gratulatione exceptus Romæ, coronatus

natus eſt, ab uno & altero Cardinali. Cumque Pontifex ingeminaret excommunicationem, ille de conſilio procerum, Papam alterum creat. Ad hunc modum flagrabat odium inter eos longe vehementiſſimum, & intercedebant graviſſimæ utrimque criminationes.

Alb. A. Æmyl. l. 8. Ioan. Cuſpinian.

Annales Galliæ tradunt, Carolum Pulchrum, regem, Philippi filium, omnium primum Ioanni Papæ decumas in Galliis permiſiſſe bonorum ſacrorum, & prædam inter ipſos fuiſſe diviſam, pontificem autem hoc ſollicitaſſe potiſſimum, ut in Cæſarem ei pecunia ſuppeteret.

Cuſpin. Æmil. lib. 8. Tilius in Chronico Franciæ regum.

In Germaniam reverſo Cæſare, moritur Papa: ſucceſſor ejus Benedictus XII. Cæſarem & ipſe excommunicat, & dignitate privat.

Francofurtum ergo convocatis principibus, gravi habita oratione, Cæſar de Pontificum injuriis queritur, fidei ſuæ rationem exponit, vetuſtas imperii leges profert & explicat: ſimul oſtendit, quam nihil ad Epiſcopum Romanum pertineat imperii res publica: nam qui de voluntate Principum ſit electus, eum eſſe revera Cæſarem, etiamſi nullus interveniat Pontificis vel aſſenſus, vel conſenſus, vel conſecratio:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

cratio: totum enim iſtud quandam eſſe ceremoniam, quæ paulatim irrepſerit, & nunc nimium aucta ſit, non abſq; magno imperii tum dedecore, tum detrimento.

Mutius lib. 22. Avent. 8. Crantzius Saxoniæ l. 9, c. 15.

Mortuo demum Benedicto, ſuccedit Clemens VI. qui longe fuit omnium violentiſſimus, & conditiones proponit vehementer ignominioſas, iiſq; repudiatis, acerbior multo factus, graviſſime monet Principes, ut alterum eligant, ejuſque rei tempus etiam præfinit: niſi faciant, ſe daturum operam, ne diutius Eccleſia patrono careat & advocato. Fluctuante ad hunc modum Republica, quum interea mortem obiret Ludovicus, eligitur Bohemiæ rex Carolus, Ioannis filius, Henrici VII. nepos.

Albert. Argent. H. Mut. l. 22.

Paulo ante hoc tempus maximi belli nata fuit inter Gallos & Anglos occaſio. Cum enim Carolus Pulcher Galliæ rex, non relictis liberis maribus, è vita diſcederet, quod fuit anno MCCCXXVII, Eduardus Anglię rex, ejus nominis tertius, quod eſſet Caroli ſororis Iſabellę filius, regnum ſibi deberi contendebat: proceres autem Galliæ, qui dicuntur Pares, ad Philippum Valeſium, mortui regis Caroli patruelem, rei ſummam deferunt, excluſo non ſolum Eduar-

Eduardo, ſororis filio, ſed etiam regis filia poſthuma, quod ejus regni hæreditatem ad filias minime pertinere dicerent. Hinc bellum graviſſimum, quod ne nunc quidem eſt conſopitum.

Polyb. rerum Ang. l. 15. Gaguin. l. 8. c. 2. Georg. Lilius in Chronic. regum Angl. Bellum hoc ingens & atrox ab anno Chriſti 1335. uſque ad annum 1400. perdurans, Froſſardus copioſe perſecutus eſt. Sleidanus eandem hiſtoriam ex Froſſardo breviter & dilucide peculiari libro explicavit. Excluſit autem Eduardum Anglum à regno Galliæ lex illa, quæ exſtat libro leg. Salicæ tit. 62. §. 6. editionis Ioannis Heroldi.

Carolus ejus nominis quartus, Cæſar, initium habuit regni turbulentum. Delata fuit etiam ſumma rerum Eduardo Angliæ regi, verum is impeditus bello Gallico, recuſaſſe traditur.

Huld. Mutius l. 25. Aventin. 8. Iacob. Meterus in Annal. Fland. l. 12. ſcribunt, nominatum à Ludovico Imp. vicarium S. R. Imperii Eduardum Angliæ regem. deinde ab Elector. ad Imper. vocatum, quod tamen non accepit, omnia interim Reipub. ſtudia pollicitus.

Poſt varias deinde ſimultates in Germania ſedatas, Carolus in Italiam proficiſcitur, deque cõnſenſu Papæ Innocentii VI. qui in Galliis erat, Romæ coronatus ab

ab aliquot Cardinalibus, ea lege, ne vel in Italia diutius hæreret, Mediolanum redit, & familiæ Vicecomitum, qui tunc Mediolani multum poterant, conceſſit, ut per Longobardiam eſſent Cæſaris perpetui vicarii: cujus quidem beneficii cauſa ingentem pecuniæ vim ab illis accepit, nec ab iis modo, verum ab aliis etiam populis, quibus aliquid eſſet largitus. Quæ ſane res Imperii vires, ea quidem in regione, plurimum enervavit.

Argentinenſis. Lege hic Fr. Petrarchæ epiſtolam ad Nerium Forolivienſem Cæſaris notarium. Iovius l. 8. de vita Vicecomitum Mediol. Atque hinc eſt, quod Maximilianus 1. Imperator de Carolo 4. dixiſſe ſcribitur: Eo peſtilentiorem peſtem nunquam alias Germaniæ contigiſſe. Refertur à Iacobo Spigelio in commentario ad 5. librum Guntheri Ligurini. Videatur præterea Theodoricus de Niem, qui Carolum IV. l. 2, c. 25. de ſchiſmate, Diſſipatorem Imperii: in Nemore Vnionis, tractatu 6, alterum M. Craſſum, item Vitricum Imperii nominat. Idem Carolum cum Wenceſlao Imperium totum affirmat vendituros, modo emptorem habuiſſent. Conſule Crantzium Saxon. l. 10, c. 3, & 4.

Ex Italia poſtquam rediit, conventum egit principum, & decretum illud Imperii fecit, quod *Bullam auream* vulgo vocant:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

rant : poſtremo filium ſuum Wenceſlaum, Imperii ſucceſſorem deſignavit, quod magnis largitionibus vix tandem obtinuiſſe ſcribitur, neque multo poſt mortuus eſt.

Alb. Argentinen. Philipp. Bergomenſ. Æneas Sylvius hiſt. Bohemic. c. 33. Egnatius, Crantzius Saxon. l.9,c.39.& l.18,c.3. Ioan. Dubravius, hiſtor. Bohem. l.22.

Ipſo Rempubl. gerente, Galliæ rex Ioannes, Philippi Valeſii filius, commiſſo prælio cum Anglis, qui tunc bonam Aquitaniæ partem, & urbem Burdegalam tenebant, captus non procul à Pictavio fuit, cum natu minimo Philippo, qui poſtea Burgundiæ dux fuit, cognomento Fortis, vel Audax. In eo prælio ex prima nobilitate complures occubuerunt. Annalium ſcriptores tradunt, Anglos fuiſſe non ſupra ſeptem millia, quum Galli maximis copiis eo veniſſent, ad ſexaginta circiter millia: fuit hoc anno MCCCLVI. duodecimo Calendas Octobris. Deductus in Angliam rex captivus, anno ſeptimo poſt, vitam ibi finiit.

Æmyl. lib.9. Robert. Gaguin. lib.9.c.1. Lilius in hiſtoria Anglica. Ritius lib. 3. de regibus Francorum.

Wenceſlaus natura & educatione, & vitæ genere admodum vitioſus, ut quidem de illo proditũ eſt literis, plane Rem-

publi-

publicam neglexit. Accepta pecunia, Ioannem Galeatium, ex Vicecomitum familia, Mediolani ducem & Inſubriæ conſtituit, hominem avarum & crudelem.

Æneas Sylvius Hiſtor. Boh. c. 54. Accuſatur hoc nomine ab Electoribus imperii in diplomate quod exſtat, editum opera Chriſtiani Vrſtiſii, tomo 2. hiſtor. German. p. 108. Videatur etiam Theod. à Niem, de ſchiſmate lib. 2, c. 25. & Nemus Vnionis tractatu 6. item Ioannes Dubravius l. 23.

Eo regnante, Iagello, dux Lituaniæ, poſt mortem Ludovici regis, creatur Poloniæ rex de voluntate procerum, ejus, qui nunc ibi rerum potitur, Sigiſmundi II proavus, tunc primum ſacro fonte initiatus, vocatus Vladiſlaus.

Matthias Mechovius c. 2. Sarmatiæ Europeæ. Curæus parte 1. Annal. Sleſiæ, Martinus Cromerus l. 14. & 15. de rebus Polonicis, Avent. l. 8. Alex. Gaguin. in ſcriptione Lithuaniæ.

Vngariæ rex autem Sigiſmundus prælio victus fuit à Bajazete Turcarum Imperatore, ad Nicopolim, tertio kalendas Octobris.

Chalcocondyles lib. 2. rerum Turcicarum. Bonfin. Decad. 3, l. 2.

Galliæ rex Carolus, ejus nominis ſextus, inſignem equitatum auxilio miſerat in Vngariam, ductore Ioanne, Philippi

Auda-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Audacis Burgundiæ ducis filio: qui captus eo prælio fuit, & adductus ad Turcam, in maximo verſabatur vitæ diſcrimine, quod tamen evaſit. Id autem ſic accidiſſe ferunt Galliæ ſcriptores Annalium: Erat Bajazeti familiaris quidam Phyſiognomus, ex eorum grege, qui ſe profitentur hominum mores naturaſque ex corpore, oculis, vultu, fronte pernoſcere: is contemplatus captivum, author Imperatori atque ſuaſor erat, ut eum dimitteret incolumem: fore enim, ut domum reverſus, maximum excitaret incendium, quo bona pars eſſet Europæ, vel orbis Chriſtiani, conflagratura. Sic ille perſuaſus, hominem dimittit, & reliquos ex nobilitate captivos, ubi precium perſolviſſent liberationis ad ducenta coronatorum aureorum millia.

A *Robertus Gaguin. l.9, c.3. Vide Iacobi Meyeri Annal. Flandricos lib. 14. ubi nonnihil ab hac narratione variat.*

Cum in Galliam rediiſſet ille, ſimultatem cœpit exercere cum Ludovico, Aureliano duce, fratre regis. Nam is per valetudinem regis prope deploratam volebat rempubl. gerere, quod proximus eſſet agnatus: Burgundus vero, quod & patruelis eſſet regis, & ætate præcederet, mortuo jam patre Philippo, ſibi potius deberi contendebat adminiſtrationem.

Auge-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Augeſcente igitur indies magis atq; magis offenſione, dux Aureliæ tandem, noćturno tempore, Lutetiæ fuit interfectus, à cœna domum rediens. Erant autem à duce Burgundiæ ſubmiſſi percuſſores, quod nec ipſe poſtea diffitebatur, & factum etiam defendebat. Fuit hoc anno MCCCCVII, nono kalendas Decembris.

Gaguin.l.9, c.3. Æmyl. lib.10.Michael Ritius l. 3, de regibus Franciæ. Commentar. Pii Papæ 2, l. 6, pag.273.

Anno duodecimo poſt, quum pacificandi cauſa dux Burgundiæ veniſſet ad locum conſtitutum, perfide circumventus à quibuſdam Aureliani ducis mortui familiaribus, qui conjuraverant in ejus caput, fuit interfectus, præſente Carolo Delphino, regis filio, qui diſceptationi cauſæ præerat.

Æmyl.l.10. Tilius in Chron.Franciæ. Ritius de regib. Francor. Comm. Pii P.2, l.6. pag.280. Annales Flandriæ l. 15.

Hoc illud eſt ſeminarium belli, quod inde ab eo tempore inter familias illas duas, ad hanc noſtram ætatem uſque ſubinde revireſcit.

Cum propter ignaviam contemptus eſſet Wenceſlaus, Principes ei magiſtratum abrogant, & Bavariæ ducem Robertum Palatinum eligunt.

Æneas Sylvius hiſt. Boh. c. 34. Mutius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ius lib. 26. Ioann. Cuſpinianus. Egnatius.

Is ad emendandum ea, quæ Wenceſlaus peccaſſet, animum ſtatim adjecit; neque ratum habere voluit, quod ille Ioanni Galeatio conceſſerat, & Inſubriam denuo cogitabat in ditionem Imperii redigere: cumque propter hanc, & id genus alias cauſas in Italiam contenderet, impeditus fuit, & repulſus ab eo, quem diximus, Galeatio.

Avent. l. 9. Egnatius. Cuſpinianus. Iovius l. 13, de vita Vicecomit. Mediolan. Aventinus l. 7.

Valde tum erat turbulentus Italiæ ſtatus, Caroli Wenceſlai potiſſimum culpa, qui nimium iis populis indulſerat. Nam, præter Galeatium nuper factum Mediolani ducem, Veneti etiam & Florentini, & Genuates bellum faciebant vicinis, totumque jus in armis poſitum erat atque potentia.

Pomp. Mela l. 3. Germani, jus habent in viribus. Ammian. Marcellinus l. 17. Barbaris eſſe omne jus in viribus conſuevit.

Deinde per diuturnam abſentiam pontificum, frequentes Romæ fuerant natæ, ac plenæ periculi ſimultates. Mediolani dux Galeatius bellum tunc inferebat etiam Florentinis, qui ſui ulciſcendi cauſa Cæſarem magnis pollicitationibus in Italiam rurſus evocarunt: cumq; Patavium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

veniſſet Cæſar voluntate Venetorum, qui & ipſi Galeatium oderant, nec apparatum videret ampliſſimis reſpondere promiſſis, in Germaniam revertit, Italiæ depoſita omni cura, quæ poſt inteſtinis malis gravius etiam labefactata fuit.

H. Mutius lib. 26. Iovius l. 11. de vita & rebus geſtis Vicecomitum Mediolan.

Roberto ſucceſſit Sigiſmundus Wenceſlai frater, Hungariæ ac deinde Bohemiæ quoque rex.

Ioh. Cuſpinianus. Æneas Sylvius hiſtoriæ Bohemicæ c. 39.

Ad hoc tempus tres erant Pontifices: Iohannes XXIII, Gregorius XII, Benedictus XIII. Ita quidem, ut horum factionibus prope omnes Europæ provinciæ dividerentur. Nam inde ab Innocentio III, ſicut ipſorum habent libri, per annos ducentos nullum fuerat concilium publicum, & corruptiſſimus erat ordinis Eccleſiaſtici ſtatus, quū inexhauſta quædam vitiorum & morborum colluvies inundaſſet, ac fere medicinam reſpueret.

Ioann. Marius de ſchiſ. & conciliis part. 3. cap. 13.

Fuit enim interea Bonifacius VIII, qui ſibi papalem ſimul & imperatoriam dignitatem arrogabat: poſt, alter ab eo, Clemens V Burdegalenſis, rogatu Philippi Pulchri, Galliæ Regis, urbe Roma de-

ſerta,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

erta, curiam tranſtulit in Gallias: ab ejus
ero morte, quum Cardinales graviter
iſſiderent inter ſe,per annos aliquot fuit
nterregnum,& Lugduni tandem creatus
ſt Papa, Iohannes XXII, Cadurcus.
Crantz. Saxon. lib.10. c.36. Aventinus
7. Gaguin. l.7. c.5. Alber. Argent.
Qui fuit ab hoc Papa V,Gregorius,ejus
ominis XI, quum in Galliis Romana
uria per annos jam LXXI conſediſſet,
omam revertit: ſed eo mortuo, de pa-
atu certabant Vrbanus VI, Neapolita-
us,& Clemens VI, Sabaudus: quorum
le quidem Italorum, hic vero Gallorum
ræſidio nitebatur: ille Romæ commo-
atus, hic autem Avenione: cumque vi-
am hi finiiſſent,illi,quos diximus,tres in
orum locum diverſis factionibus electi
erunt, eratque tum papatus triceps.
Sabellic. Ennead.9. l.8. Theodor. Niemus
bro de ſchiſmate.
Deplorabant tunc ſtatum Eccleſiæ
multi doctrina præſtantes viri, tam Itali,
uam Galli, ſatis acriter inſectati tempo-
s illius corruptelam atque mores,quan-
um quidẽ in illis tenebris videre licuit.
Vide catalogum teſtium veritatis à Matth.
lacio editum.
Ex iis Petrarcha,quum hærerent Ave-
ione Pontifices, atq; Cardinales, urbem
lam vocabat meretricem Babylonicam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Petrarcha in epiſtolis ſine titulo, Babylo niam, quintum Labyrinthum, ſcelerum & dedecorum ſentinam, larvarum ac lemurum domum appellat.

Ejus ergo diſſidii componendi cauſa concilium in Germania cogitur Con ſtantiæ, de cujus arbitrio tribus illis ab rogatur magiſtratus, & eligitur Marti nus V. Hoc in concilio propter dogm fuerunt exuſti Iohannes Huſſius, & Hie ronymus Pragenſis, tametſi fide public Cæſaris eo veniſſent.

Tom.4.concil.p.248. Æneas Sylvius hi ſtor. Bohem. c.36. H.Mutius l.27. Ioh. Du bravius l.24. Vide acta hujus concilii integ volumine comprehenſa.

Sigiſmundus Cæſar admodum lauda tur, quod tunc reip. cauſa pleroſque om nes Chriſtiani nominis reges adiit, horta tus illos, ut in commune conſulerent.

Mutius l.27. Egnatius. Cuſpinianus.

Rebus igitur in Germania compoſiti in Italiam venit: gerebant tunc bellum terra marique Veneti & Florentini cum Philippo Mario, Ioannis Galeatii filio Mediolani duce.

Iovius l.12. de vita Vicecom. Mediolan

Romam deinde profectus, à Pontifi ce Eugenio IV, conſecratus eſt, ind Baſileam rediit, ubi tum alterum era coactum concilium.

Muti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Mutius l. 27. Hujus Synodi hiſtoriam 2. libris complexus eſt Æneas Sylvius, quos poſtea pontificatum adeptus, abolere conatus eſt. Vide tomo 4. concil. pag. 414.

Hic ſucceſſorem habuit Albertum, Auſtriæ ducem, Hungariæ Bohemiæque regem, qui civilibus & Turcicis bellis impeditus, in Italiam non venit.

Æneas Sylvius hiſt. Boh. c. 55.

Hoc circiter tempore, rurſus excitata fuerunt ingenia, quæ bonas artes, linguas atque literas excolere cœperunt, in Italia quidem primo, quum Græcorum illi ſtudiis adjuvarentur, poſt etiam apud Germanos, Gallos, alioſque populos: & cum typographicum inventum accederet, maximaſque commoditates adferret, incredibile eſt quam felix & optata fuerit progreſſio.

Ars Typographica ab homine Germano, in media Germania inventa & excogitata eſt anno Chriſti 1440, ut Polydorus Virgilius lib. 2, c. 7. de rerum inventione. S. Munſter, Fr. Philelphus, Philippus Beroaldus, aliique plurimi atteſtantur. Verum patrum memoria, referente Conrado Peutingero, in ſermonibus convivalibus, Pomponius Lætus eam laudem noſtris præripere voluit, ſcribens ad Auguſtinum Maphurum: Imprimendi facultas, multis ſeculis intermiſſa, paulo ante revocata

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

eſt. Iovius enim hiſt. lib. 14. in regione Si-narum libros ante multos annos impreſſos ex-ſtare ait. Iohan. Conſalvus Mendoza lib. 3 cap. 16. de regno Chinæ, ſcribit artem Typo-graphicam 500 annis antequam ad Germa-nos veniret ejus loci in uſu fuiſſe. Videatur etiam Ioh. Petrus Maffeus hiſtor. Indic. l. 6. Hadrianus Iunius in Batavia c. 17. artis hu-jus inventionem civi cuidam Harlemenſi at-tribuit.

Nunc enim perpetuis ab illo tempore ſtudiis, eo deventum eſt, ut cum erudi-tiſſimis olim ſeculis hæc ætas noſtra con-ferri poſſit, & hoc nomine ſic inprimis beata, quod optimarum artium & lin-guarum ſcientiam, vera ſui cognitione Deus illuſtravit etiam, quum veteres illi tantis literarum præſidiis inſtructi, ho-mines eloquentiſſimi, profundis eſſent immerſi tenebris, & ſummum illud bo-num, de quo tam multa ſcripſerunt, fru-ſtra inveſtigarent.

Alberto ſucceſſit Fridericus III, Au-ſtriæ dux, qui Romam placide profe-ctus, & conſecratus à Pontifice Nico-lao V, domum rediit, nec in Italia quic-quam movit.

Hulder. Mutius l. 29. Iohan. Cuſpinianus. Egnatius.

Regni ipſius anno quarto, Vladiſ-laus, Vladiſlai filius, Poloniæ ſimul & Vnga-

Vngariæ rex, quum Eugenii Pontificis impulſu violaſſet inducias, ab Amurathe ſecundo ejus nominis, Turcarum Imperatore, prælio victus ad Varnam, ſeu Dionyſiopolim, undecima die Novembris occubuit.

Chalcoc. lib. 6. & 7. Bonfin. Decad. 3. lib. 6. Mutius lib. 28. Iovius 2. Elogiorum ſub effigie Iuliani Cæſarini Cardinalis. De hac clade Varnenſi exſtant duo libri Callimachi Experientis copioſe & erudite ſcripti.

Nono poſt anno, Conſtantinopolim vi cepit Mahometus, Amurathi filius, quam ejus hæredes jam per annos centum & tres occupant, conſtituta ſede regia.

De expugnatione Conſtantinopolis, quæ incidit in annum Chriſti 1453, *exſtat liber Leonardi Chienſis Epiſcopi Mitylenæi & Godefridi Langi. Videantur præterea Chalcocondyles lib. 8. Continuator Michaëlis Glycæ: Commentar. Pii Papæ 2. l. 1. p. 8. Crantzius Saxon. l. 11. c. 33. Chriſtophorus Richerius de rebus Turcicis l. 4.* Notetur autem, *urbem hanc à Conſtantino Magno, Helenæ filio, reſtauratam; ſub Conſtantino Palæologo, itidem Helenæ filio, à Turcis occupatam eſſe. Recte itaque dixit Iornandes lib. 1: In eis ſæpe regna deficiunt, à quorum nominibus inchoant.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Vladiſlao ſucceſſit, in Polonia quidem, Caſimirus frater, in Vngaria vero Ladiſlaus, Alberti ſecundi Cæſaris filius poſthumus.

Succeſſorem Cæſar Fridericus habuit filium Maximilianum.

Ioh. Cuſpinianus.

Paulo ſub mortem Friderici, Ferdinandus, rex Hiſpaniæ, pulſis Barbaris, Beticam, quæ Granatæ regnum vulgo dicitur, ſuis finibus adjunxit.

Michaël Ritius l. 3. *de reg. Hiſpan. Legatur hiſtoria Magni Conſalvæ tribus libris à Paulo Iovio deſcripta. Item liber de expugnatione Granatæ.*

Maximilianus, inter alia multa, cum Venetis quoque bella geſſit.

Hunc ſecutus eſt Carolus, è filio Philippo nepos, Cæſar, ejus nominis quintus, longe potentiſſimus, qui rerum hodie potitur.

De hujus Imp. rebus geſtis ſcripſerunt Guicciardinus, Ioan. Sleidanus, Iovius, Surius, aliique plurimi.

Ex iis igitur, quæ commemoravimus, liquido apparet, quomodo Romanum imperium, quo nullum fuit, nec erit potentius, prope ſit omnino diſſipatum. Nam per Aſiam ne veſtigium quidem, aut latum unguem, ſicut proverbio dicitur, habemus: occupant omnia Turcæ,

Scythæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Scythæ, & alii noſtræ religionis hoſtes: Aphricam totam amiſimus, niſi quantum ſuperioribus annis à Carolo V Cæſ. recuperatum eſt, quando Ænobarbo, Turcico legato, Tunetam ademit, glorioſam adeptus victoriam, & regem ibi conſtituit, ipſi vectigalem, & anno XV poſt, Aphricam urbem oppugnatione cepit.

Sleid. comm. l. 9. Ibidem l. 22. Bellum Tunetanum Iohan. Eutropius deſcripſit. Africæ (quam Mahadiam à Mauris dici Fazellus tradit) expugnatio à Chriſtophoro Claudio Stella expoſita eſt. Ea quomodo rurſus amiſſa ſit, exponit Ioh. Leunclavius in continuatione Annalium Turcicorum à ſe editorum.

Avulſa eſt Luſitania, Hiſpania, Gallia, Britannia, Dania, Sarmatia, Pannonia, illyricum, Græcia tota, cum vicinis regionibus: adhæc Sicilia, Sardinia, Corſica, Baleares inſulæ, Allobroges: quæ quidem provinciæ ſuos habent dominos, qui plenam in omnibus poteſtatem obtinent, & ad imperii rationes ne tantillum quidem conferunt.

Videamus nunc Italiam, priſcum & avitum ac primum Romani imperii patrimonium; hæc ipſa vero, quid nobiſcum habet commune? Calabriam, Apuliam, Campaniam, Neapolim, avita ſucceſſione tenent Hiſpaniarum reges.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Vrbem Romam, Cæſarum domicilium atque ſedem, agrum Picenum & Flaminiam, & Hetruriæ partem occupant Romani Pontifices, qui non modo non agnoſcunt Imperium, ſed Cæſares etiam Imperiique præfectos tenent ſibi devinctos.

Quæ ſunt iis locis petentiores civitates, aut ſuos habent regulos, aut factionibus indulgent, nihilque plane ad nos pertinent.

Iam Veneti, quam poſſident egregias non ſolum urbes & municipia, verum etiam provincias, ipſi interim liberrimi, & ab Imperio Romano plane ſejuncti.

Inſubria vero, quæ vulgo Longobardia dicitur, aliquanto quidem propius ad nos pertinet, ſed & ipſa fluctuat, nec certum ullum emolumentum ad nos illinc redit. Poſtquam enim noſtri quidam Cæſares, ut ſupra dictum eſt, primo Vicecomites, ut vocant, ac deinde duces ibi conſtituerunt, quam miſere dilacerata fuit, & quam nihil ab eo tempore nobis contulit! ortis enim bellis, cum noſtri Cæſares eam negligerent, ejectis Vicecomitibus, occupavit illam Sfortiarum familia, quam deinde Galliæ reges Ludovicus XII, & Franciſcus primus ejecerunt: & hic quidem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

quidem per annos ſex regionem illam tenuit, donec Carolus V Cæſar eam recuperavit.

Arnoldus Feronius lib. 9. de geſtis Gallorum, Tilius in Chronico Francorum.

Ex omni igitur Italia nihil fructus ad Imperium redit: nam neque noſtris conventibus interſunt, nec ad publicos uſus atque neceſſitates aliquid contribuunt, niſi quantum vel ſua ſponte, vel alioquin in gratiam Cæſaris faciunt.

Sola ſupereſt Germania, quæ ſemper adverſata Romanorum Imperio, & ſubinde rebellans, ut è ſuperioribus conſtat, tandem à Carolo Magno, Cæſare, collecta fuit, & in unum radacta corpus: ac deinde, quum eligendi Cæſaris poteſtas ad Septemviros delata fuiſſet, ut ſupra demonſtravimus, facta eſt Cæſarum domicilium atque ſedes.

Atque hic tamen conſiderandum eſt etiam, quam ægre potuit coaleſcere hoc ipſum quantulumcunque corpuſculum Imperii, conflatum in Germania. Quæ enim non diſſidia fuerunt apud nos, & bella civilia?

Totum igitur illud, quod hodie Imperii nomine cenſetur, intra Germaniæ fines includitur, nam foris & extra limites illos, nihil ſupereſt. Quanqnam & intra ipſos fines tam modice circumſcriptos vide-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

videmus, quemadmodum non pauci tergiverſantur, & ſe ſuaque, quantum poſſunt, ab Imperii ditione ſubducunt: ut interim de vicinis regibus & aliis nihil dicam, qui ab hoc ipſo tam tenui & exſangui corpuſculo, quod vix oſſibus hæret, decerpunt & avellunt quotidie, quantum poſſunt, & ſuæ ditionis efficere conantur, quod erat Reipublicæ.

Vt autem ad finem aliquando perveniamus, Danielem, de his rebus omnibus vaticinantem, paucis accommodemus. De ſtatua, quam per ſomnium Nabuchodonoſor vidit, ſupra diximus: huc poſtea recurremus, nunc alia loca videamus.

Zonaras tomo 3.

Capite VII. deſcribit quatuor animalia, quæ per ſomnium ipſe vidit ex Oceano prodire, leonem, urſum, pantheram: quartum & poſtremum ait fuiſſe terrificum & horrendum aſpectu.

Leo denotat regnum Aſſyrium: alæ duę quas illi tribuit, ſunt duo veluti membra illius Imperii, Babylonia & Aſſyria.

Per urſum ſignificatur regnum Perſicum, à quo fuit devictum Babylonicum: tres coſtæ, quas inter alios dentes in illius ore fuiſſe ſcribit, ſunt tres præcipui reges hujus Monarchiæ, Cyrus, Darius, Artaxerxes, qui præ cæteris claruerunt, & multam carnem ederunt, ut inquit, hoc

eſt

eſt, complures populos ſuæ ditioni conjunxerunt. Panthera eſt Alexandri Magni, ſeu Græcorum imperium: quatuor illius alæ & capita ſunt quatuor regna, quæ poſt Alexandri mortem ex illa Monarchia prodierunt.

Quartum & poſtremum animal, eſt imperium Romanum: decem cornua, ſunt ejus membra, ſeu partes, cujuſmodi ſunt Syria, Ægyptus, Aſia, Græcia, Africa, Hiſpania, Gallia, Italia, Germania, Britannia: nam illi hæc omnia tenuerunt.

Iam inter decem iſta cornua, naſcitur & prodit cornu quoddam parvulum, quod de decem illis cornibus tria revellit: iſtud denotat regnum Mahometicum ſive Turcicum, quod ex humili initio natum in Romana Monarchia, tres præcipuas partes illius occupavit: Ægyptum, Aſiam, Græciam: deinde, cornu iſtud parvulum habet oculos, & eſt contumelioſum adverſus Deum.

Mahometus enim novum doctrinæ genus propoſuit, ſuis valde gratum, & quod prudentiæ ſpeciem aliquam haberet: hi ſunt oculi, ſed revera Deum afficit contumelia. Nam Prophetarum & Apoſtolorum ſcripta plane delevit, & Chriſti beneficium nullum agnoſcit, imo convitiis exagitat omnem de Chriſto doctrinam.

Ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Ad hæc parvulum illud cornu bella gerit cum ſanctis, & vehementer illos affligit, ut inquit, donec judicium fecerit antiquus ille, cujus nec initium eſt, neq; finis.

Ex quo quidem clare perſpicitur, in hoc ipſo Imperio finem eſſe habiturum hoc mundi curriculum, nec ullum præterea futurum: ſed abolitis omnibus mundi principatibus, venturum eſſe perpetuum illud regnum, cujus autor & dux erit Chriſtus.

Capite octavo Daniel deſcribit arietem & hircum, hoc autem angelus ipſe poſt interpretatur aperte, & arietem bicornem dicit eſſe Medorum atque Perſarum reges: hircum vero, Græcorum Imperium, & cornu illud magnum in ipſius fronte, ſignificare primum ejus imperii regem: quod autem eo cornu confracto, quatuor alia cornua ſuccedant, notari dicit, quod ex illo Imperio quatuor ſint oritura regna, ſed robore & potentia minime conferenda cum primo illo rege.

Videamus ergo, quam proprie & certo depinxerit Daniel Alexandrum Magnum, ducentis annis & amplius ante, quam ille regnaret. fore enim dicit, ut hircus terram non tangat, hoc eſt, ut maxima celeritate bella ſua conficiat, & ut ab ipſius impetu nemo poſſit arietem liberare. Nam duodecim annis tantum regnavit Alexander,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

ramque brevi ſpacio temporis, Aſiam prope totam ſibi ſubjecit, ut ſupra docuimus. ac licet incredibilis eſſet Perſiarum atque Medorum potentia, tamen tribus præliis ordine victus ab illo Darius, vitam ſimul & imperium amiſit.

Tradunt nonnulli, quum Hieroſolymam veniſſet Alexander, ſummum ſacerdotem ei recitaſſe Danielis locum iſtum: quo quidem vehementer ille fuerit exhilaratus.

Ioſeph. antiquit. Iudaic. lib. 11. *c.* 8. *Zonar. tom.* 3.

Deinde, quod ex quatuor iſtis cornibus oriturum ſit aliud, initio quidem parvum, ſed poſtea valde potens, quod graviſſime ſit afflicturum loca ſacroſancta: hoc ipſo prænunciari dicit acerbiſſimas perſecutiones, quas Iudæi ſint paſſuri à poſteritate Alexandri Magni, à regibus Ægypti atque Syriæ, quas inter media eſt Iudæa. Nam cornu iſtud ex quatuor illis cornibus ortum, experti ſunt Iudæi, Antiochum videlicet Epiphanem, Syriæ regem, crudeliſſimum vaſtatorem.

Huc etiam applicandum eſt caput XI. in quo rurſus de Alexandro magno loquitur, ejuſque ſucceſſoribus, adeo quidem copioſe atque proprie, ut non vaticinium, ſed hiſtoria quædam eſſe videatur.

Nunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Nunc tandem ad ſtatuam Nabuchodonoſoris veniamus, de qua priori libro per occaſionem diximus. Interpretationem autem ipſius de tribus primis Imperiis, quoniam & perſpicua eſt, & temporibus ipſis comprobata, non repetam. de quarto ſolum aliquid dicemus, quoniam ad nos proprie pertinet, qui in eo verſamur, & à Daniele deſcribitur accuratius. Ferreum eſſe futurum dicit, quod reliqua omnia imperia comminuet, ſibique ſubjiciet. Ad demonſtrandum iſtud, non opus eſt multis verbis: res enim ipſa loquitur, & ex hiſtoria rerum, quas enumeravimus, liquido conſtat.

Daniel.2.Ioſeph. antiquit. Iudaic. lib. 10. *cap.* 12.

Pedes autem illius, ac digiti pedum, partim ſunt ferrei, partim fictiles è teſta. Sicut humani corporis pes finditur in digitos, ita Romanum imperium, ubi conſtiterit aliquandiu firmum & innixum cruribus ferreis, ac totū terrarum orbem in ambitu ſuo complexum fuerit, deſinet in digitos, & corporis illa moles diſſolvetur. Hoc ipſum etiam conſtat accidiſſe: nec opus eſt explicatione. quid enim magis hodie diſſolutum eſt, quam Imperii illius ampliſſimi corpus?

Et quanquam ita ſe res habet, tamen quia planta pedis eſt ferrea, ut inquit, manebit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

nebit firmamentum ejus, neque prorſus confringi poterit, ſed reliquiæ, nomen atque dignitas durabunt, donec Chriſtus adventu ſuo rebus omnibus humanis finem imponet. Quin ad ſummam tenuitatem redactum ſit, dubitari non poteſt, ac luce meridiana clarius eſt.

Arbor illa procera concidit, ſed hæret adhuc atque conſiſtit illius radix, non quidem ſucculenta, ſic, ut propagari poſſit atque augeſcere, verum exſucca prorſus & arida: ſed tamen hanc radicem ac plantam ferreæ naturæ, nulla vis humana funditus revellet, ſed hærebit infixa ſolo, quoad iſta rerum omnium fabrica deſtruetur.

Sumus & hoc experti: nam tenuem hanc & anguſtam Imperii poſſeſſionem multi ſæpe conati ſunt evertere: Pontifices quoque Romani, ac poſtremo etiam Turcæ. Qui licet magna perfecerint, & majora ſibi fortaſſe pollicentur, non conflabunt ejuſmodi molem, quæ cum Romana potentia conferri poſſit, neque ſeminarium Imperii, quod reliquum eſt, licet aridum & flaccidum, evertent: nec enim quinta conſtitui poteſt Monarchia.

Germania quidem ſola titulum ac poſſeſſionem habet Imperii, ſed ſi vires conjungat & animos, vim omnem externam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

facile depellat, ſicut non uno poteſt documento probari.

Paucis abhinc annis ingentes fecerunt progreſſus, & ſuperato Boſphoro Thracio, longe lateque ſunt per Europam graſſati Turcæ: ſuam nunc ditionem plane conjunctam habent atque finitimam Germaniæ, quæ ſane maximo videtur expoſita periculo, ſicut etiam Italia propter vicinitatem. Sed ſi Danielem propius intueamur, ſperare licet, vim atque potentiam illorum in ſummo nunc gradu conſiſtere. Nam tria ſolum cornua Daniel eis attribuit, ut ſupra diximus: & illa quidem nunc obtinent, initio dominii rerum facti per Aſiam, deinde per Græciam & Ægyptum. Ac Græciæ quidem appellatione comprehendi poteſt, quicquid eſt in eo tractu regionum, prope ad Illyricum uſque.

Et quanquam hoc tempore non modicam Vngariæ partem occupant, & tametſi fieri poteſt, ut Germaniam, aut alias vicinas regiones divexent: tamen, quoniam & certos intra limites illorum ditio conſiſtere debet, & Romanæ potentiæ minime poterit conferri, ſicut jam demonſtravimus, credibile eſt, has provincias non eſſe venturas in illorum ditionem, ſicut tres illæ ſunt hodierno die Græcia, Ægyptus, Aſia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Bellum facturi ſunt ſanctis, & in Chriſtianæ profeſſionis homines immanitate ſumma graſſabuntur, & durabit hic illorum furor ad finem uſque mundi, ſicut Daniel clare teſtatur.

Atque hæc eſt ejus vaticinii cauſa præcipua, quo videlicet de poſtremi temporis ærumnis atque miſeriis præmoniti & certiores facti, non deſpondeamus animum, ſed liberationem exſpectemus per adventum Chriſti ſervatoris noſtri, qui ſtatim has afflictiones, ut inquit, excipiet, ac in firmam & tranquillam ſtationem ſuos tranſportabit, & lacrymas ab oculis eorum abſterget.

Quædam loca Danielis ad Iudæos proprie pertinent, quibus & liberatio promittitur captivitatis, & Meſſias ille, promiſſus patribus, intra certum ac ibi notatum & expreſſum tempus denunciatur eſſe venturus: reliqua autem vaticinia ad omnium poſtremam mundi ætatem pertinent, & ad eos, qui tunc vivent, quum & parvulum illud cornu, Mahometi poſteritas, bellum geret cum ſanctis, & quum revelatus atque dejectus fuerit homo ille peccator & ſceleroſus, qui ſedet in templo Dei, ſe ipſum oſtentans, ac ſi Deus eſſet: nam & hujus tyrannidem Daniel præſignificavit, ut Paulus in ſuis epiſtolis diſerte interpretatur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Dan.9. 2 Theſſal. 2.

Satanas, quem hujus mundi principem vocat ipſe Chriſtus, quum ſemper alias, tum in ultima mundi deficientis ætate longe vehementiſſime tumultuabitur, & omnis iracundiæ laxabit atque furoris habenas, & adverſarios excitabit Chriſto, qui non modo vi armorum ſæviant, verum etiam in fraudem & errorem abducant homines falſa doctrina, ſic quidem, ut ipſorum laqueos vix evaſuri ſint etiam electi.

Ioan.12. 14, & 16. Mat.24. Marc.13.

Nimirum, hoc illud eſt tempus, quod capite XII. Daniel ſignificat, adeo prorſus afflictum & calamitoſum, ut nec ſimile fuerit unquam, neque futurum ſit. Nihil enim læti nobis pollicetur, ſed graviſſimas perſecutiones denunciat, quando calamitates illas, de quibus loquitur, duraturas eſſe dicit, dum perficiatur diſperſio manus populi ſancti.

Vexabitur ergo populus Dei paſſim per orbem terrarum, & affligentur pii diverſis locis, quandiu terrarum orbis conſiſtet. Quod quidem prophetæ, vel potius angeli teſtimonium ſpem nobis omnem præſcindit conciliationis & aggregationis. Nam de diſperſione & diſſipatione perpetua loquitur, & natis propter doctrinam ac religionem diſſidiis, tunc demum

demum finem ſtatuit, quum ipſe Chriſtus apparebit. Verum ut conſoletur & erigat & ſuſtentet eos, qui tunc vivent, mox ab iſtis ærumnis mortuorum reſurrectionem ponit: quam ut lætam experiamur atque ſalutarem, magnis precibus orandus eſt Deus.

Quantum vero Danieli ſit tribuendum, teſtatur ipſe Chriſtus, qui locum ex eo deſumptum pro concione refert, & auditoribus commendat.

Cum ergo ſint afflictiſſima hæc noſtra tempora, ſtudioſe cognoſcendus eſt hic vates, qui nobis in hoc mundi poſtremo curriculo poſitis concionatur; ac diligenter introſpiciendus, ut in his præſentibus malis, & adverſum imminentes fluctus atque tempeſtates, vera nos & certa conſolatione, tanquam vallo quodam & aggere præmuniamus.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

INDEX PROPRIORVM NOMINVM,

Quæ in hoc libello continentur.

A.

ABagatus Perſarum rex. 119
Abraham. 10
Accius poëta. 76
Achas rex Iuda. 15
Achæi populus Græciæ. 72
Achaia. ibid. *provincia fit.* 116
Actiaca victoria. 105
Adalgiſius rex Longobardorum. 198
Adelbertus, Bremenſis Archiepiſcop. 238
Adolphus Cæſar. 276
Adolphus rex Gothorum. 156
Adramelech filius Senacherib. 17
Adrianus I Papa. 198
Adrianus II Papa. 220,221
Adrianus IV Papa. 256
Ægyptus Romanorum provincia. 106
Ægypti fructus annui. ibid.
Ælius Adrianus Cæſar. 117
Æmilianus Cæſar. 124
Æſchines. 50
Aëtius Valentiniani legatus. 160
Ænobarbus legatus Turcicus. 321
Æneas. 41
Æqui. 53
Ætoli. 65
Afranius dux. 95
Afranius poëta. 76
Africa. 72
Africanus jureconſultus. 120
Agabus. 114
Agapetus Epiſcopus Romanus. 178
Agrigentini. 71
Ariſtulphus Longobardorum rex. 195,196
Alaricus Gothorum rex. 156,171
Alani. 157
Albertus Cæſar. 276
Albertus II Cæſar. 317
Albinus. 119
Albinus præceptor Caroli M. 215
Alburnus Valens, jurecon-

conſultus. 118
Alcadas rex Babyloniæ. 12
Alcibiades. 31
Alexander Macedo. 33, & inde.
Alexandri proceres. 38
Alexander Severus, Cæſar. 120
Alexandri Pontificis decretum. 135
Alexander II. Papa. 238
Alexander III Papa. 258
Allobroges populi Galliæ. 76
Ambiani. 205
Ambroſius Epiſc. Mediolanenſis. 152
Amiſia flumen. 109
Amurathes Turcarum Imp. 295
Anacleti decretum. 135
Anaſtaſius Imp. 168
Anaſtaſius II Imp. 191
Anaxagoras. 29
Angli, populus Saxoniæ. 159
Annibal. 56,59,61,62
Annibal moritur. 66
Anno, Archiepiſcopus Colonienſis. 238
Anthemius Cæſar. 165
Anthemius, Patriarcha Conſtantinopolitanus. 178
Anthius jureconſultus. 120
Antigonus rex Aſiæ minoris. 39
Antiochenæ Synodi decretum. 145
Antiochus Syriæ rex. 63
Antiochus Epiphanes. 67
Antipater. 39
Antiſthenes. 49
Antiſtius Labeo jureconſultus. 85
Antonius Baſſianus Caracalla, Cæſar. 119
Antonius Pius Cæſar. 118
Aphrica. 72
Aphrica urbs. 297
Appius Claudius Decemvir. 44
Appius Claudius cæcus. 51
Aquæ Sextiæ. 79
Aquisgrânum. 212
Aquitani. 110
Aquitania. 158,205
Aralius rex Babylon. 11
Aratus Sicyonius. 32
Arbaces Medorum præfectus. 14,15
Arbogaſtus. 150
Arcadius Imperat. 151
Archadius jureconſultus. 120
Archelaus rex Ægypti. 93
Archelaus filius Herodis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

rodis Magni. 100
Archidamus rex Lacedæmoniorum. 29
Archimedes. 58
Archimedes ſepulchrum. ibid.
Arethuſa fons. 59
Argentoratum. 243
Ariobarzanes Cappadociæ rex. 80
Arioviſtus Germanorum rex. 91,204
Ariſtides. 32
Ariſtippus. 49
Ariſtomenes Meſſenius. 32
Ariſtonicus. 74
Ariſtophanes. 29
Ariſtoteles Alexandri Magni præceptor. 37,49
Arius rex Babyloniæ. 11
Arii hæreſis damnata. 138
Armatrites rex Babyloniæ. 12
Arminius Cheruſcorum dux. 109
Armoricæ urbes. 209
Arnolphus Malus, Bavariæ dux. 225
Arnolphus Cæſar. 222
Arrianus jureconſultus. 118
Artabanus Parthorum rex. 120
Artabaſtus. 154
Artaxerxes Perſarum rex. 120
Artaxerxes Longimanus. 3[illegible]
Artaxerxes Mnemon 3[illegible]
Arverni populi. 76, 20[illegible]
Aſcatades rex Babyloniæ. 1[illegible]
Aſdrubal. 6[illegible]
Aſſarado filius Sennacherib. 17
Aſſur rex Babyloniæ. 9,22
Aſſyrium regnum. 9
Aſta diruta. 256
Aſtyages, alias Aſſuerus, rex Medorum. 23
Athenienſium claſſis in Siciliâ. 30,31,32
Athenienſium prælium ad Marathonem. 26
Athenienſium prælium ad Salaminem. 27
Attalus Pergami rex. 64,74
Attila rex Hunnorum. 160,161
Attilius Calatinus. 55
Aufidii duo jureconſulti. 85
Auguſtinus Hipponenſi Epiſcopus. 153,155
Auguſtulus. 165

Ari-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Avitus Cæſar. 165
Aulus Gabinius. 90, 92, 93
A. Offilius jureconſultus. 85
A. Vitellius. 116
Aurea bulla. 285
Aurelianenſe concilium. 170
Aurelianenſis academia. 279
Aurelianus Imperator. 127
Aurelius Carthaginenſis Epiſcopus. 154, 177
Auſonius Burdegalenſis poëta. 149
Azo jureconſultus. 270

B.

BAbel urbs & turris. 7, 8
Babylon capta. 23
Bactriani populi. 11
Bajazetes Turcarum Imperator. 286
Balbinus Imp. 122
Baleares inſulæ. 297
Baleus rex Babylon, Xerxes cognominatus. 12
Baleus alter rex Babylon. ibid.
Balticum mare. 167
Balthaſar rex Babylon poſtremus. 22, 23
Bambergenſis Epiſcopatus. 194
Baſilienſe concilium. 292
Baſtarnæ, populus. 232
Bavari. 206
Beliſarius. 172. & ſeqq.
Bellovaci. 205
Bellum Catilinarium. 79
Bellum civile Cæſaris & Pompeii. 84
Bellum Jugurthinum. 78
Bellum Piraticum. ibid.
Bellum Punicum primum. 53, 55
Bellum Punicum ſecundum. 56
Bellum Punicum tertium. 69, 70
Belochus Babyloniæ præfectus, rex Babyloniæ factus. 14, 15
Belochus X, rex Babylonis. 12
Benedictus VIII, Papa. 233
Benedictus IX, Papa. 234
Benedictus X, Papa. 237
Benedictus XII, Papa. 281
Benedictus XIII, Papa. 290
Beneficiorum pluralitas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

litas. 164
Benmerodach. 17
Berengarius. 223
Beroſus. 13
Bertha uxor Henr. Imp. 239
Betica vulgo regnum Granatæ. 296
Bibliotheca Lucii Luculli. 87
Bibuli poëtæ. 111
Bochus rex Mauritaniæ. 78
Bohemiæ dux fit rex. 256
Boii. 56
Boleſlaus rex Poloniæ. 232
Bonifacii ſextus Decretalium liber. 277
Bonifacius I, Epiſcopus Romanus. 154
Bonifacius II, Epiſcopus Romanus. 177
Bonifacius III, Epiſcopus Romanus. 182
Bonifacius VIII, Papa. 276
Bonifacius Germanus. 193
Bononia. 196
Britannia Romanis ſubjecta. 91
Britannia deficit. 114
Britannia minor. 209
Britanni oppreſſi ab Anglis. 159
Brixiæ conventus. 250
Brunduſium. 95
Bruno fit Papa. 230
Bucco Halberſtadenſis Epiſcopus. 242
Bulgari. 166, 172, 187
Burchardus Sueviæ Dux 226
Byzantium. 28, 116

C.

CÆcilius Poëta. 76
Cæleſtinus V Pontifex. 277
Cæſena. 196
Cajus jureconſultus. 85
C. Antonius collega Ciceronis. 89
C. Aquilius Gallus jureconſultus. 84
C. Atteius Pacuvius jureconſultus. 85
C. Cæſar Caligula Germanici filius. 113
C. Caſſius. 100
C. Claudius Nero. 61, 110
C. Duilius. 55
C. Fabricius Luſcinus. 52, 55
C. Fulvius. 74
C. Iul. Cæſar 91. *interfectus.* 100
C. Gracchus. 76, 77
C. Iulius orator. 84
C. Iuventius jureconſultus. ibid.
C. Lælius Aphricanus. 76
C. Marcellus conſul. 95

C. Ma-

C. Marius. 78,80,82, 204
C. Martius Rutilius. 47
C. Octavii natalis. 90
C. Octavius nepos Cæſaris. 104
C. Popilius Lænas. 67
C. Servilius Hala. 45
C. Trebatius jureconſultus. 85
C. Trebonius. 100
Calanus Indus. 35
Caliſthenes. 50
Calixtus II Papa. 253
Cambyſes. 25
Campania. 59,160
Campi Catalaunici. 160
Cannenſis pugna. 57
Cantabri. 110
Canones Apoſtolorum. 188
Capitolium. 46
Captivitas Babylonica. 18, 22. *ſoluta.* 25
Capua. 60
Carinus. 130
Carlomanni ducis Francorum edictum. 195
Carolus rex Francorum. 197
Carolus Magnus ſalutatus Cæſar. 199
Carolus Craſſus, Cæſar. 222
Carolus IV, Cæſar. 283
Carolus Martellus. 206
Carolus Pulcher, Galliæ rex. 281, & ſeq.
Carolus Simplex, Galliæ rex. 229
Carolus VI, Galliæ rex. 287
Carolus V Cæſar. 396, & ſeq.
Carthaginenſe concilium tertium & quartum. 153
Carthaginenſe concilium ſextum. 154,177
Carthago deleta. 70
Carthago capta à Vandalis. 158
Carthago Roma vetuſtior. 53,71
Carus Imperator. 130
Caſca. 100
Caſimirus rex Poloniæ. 296
Caſpii populi. 11
Caſſander Macedonum rex. 39
Caſſius Longinus. 113
Catalaunici campi. 160
Catilinæ ingenium. 90
Cato Vticenſis. 98,99
Caudinæ Furcæ. 49
Celeſtinus Papa. 155
Chalcedonenſe concilium. 145,164
Chaldæi. 7
Chaldæum ſeu Babylonicum regnum. 8
Chatti. 116
Childericus rex Francorum. 207
Chriſtus natus. 107
Chriſtus crucifixus. 113

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Cicero. 87,89 90, & ſeqq.
Ciceronis exilium. 91.
mors. 105
Cimbri. 78
Cimon. 32
Cinna jureconſultus. 75
Circumciſio. 10
Civitates Metropolitanæ per Italiam, Germaniam & Galliam. 212
Claudius Cæſar. 114
Claudius Druſi filius. 109
Clemens II, *Papa.* 235
Clemens V, *Papa.* 278
Clemens VI, *Papa.* 282
Clementinæ leges. 266, 279
Cleopatra. 97, 105, 107
Cleopatræ obitus. 105, & ſeqq.
Clodovetus rex Francorum. 170
Cn. Domitius. 100
Cn. & P. Scipiones Aphricani. 55
Cn. Papyrius *Carbo.* 82
Cn. Pompeius *M.* 86, 87, & ſeqq.
Cn. Octavius. 81
Codex Iuſtinianeus. 175
Codrus. 32
Cælibatus ſacerdotum. 139, 240
Comagene. 116
Commodus Antonius. 119
Compenium oppidum. 217
Conon. 32
Conradus Cæſar. 224
Conradus II, *Cæſar.* 233
Conradus III, *Cæſar.* 254
Conſtans Conſtantini M. F. 140, 141
Conſtans Imperator. 185
Conſtantinus Magnus Imperator. 131, 132, 133, 134, 139
Conſtantinus Conſtantini filius. 140, 141
Conſtantinus IV. *Barbatus, Imperat.* 186
Conſtantinopolitana Synodus ſexta. 188
Conſtantinus pontifex Romanus. 191
Conſtantinus V. *Imp. cognomento Copronym.* 194
Conſtantinus Monomachus. 200
Conſtantinus VI, *Imp.* 197
Conſtantinus Palæologus. 199
Conſtantius. 143

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Conſtantius Chlorus. 231,232
Conſtantienſe concilium. 292
Conſtantinopolitana Synodus. 151
Conſtantinopolis capta à Turcis. 295
Cordubenſes Poëtæ. 112
Corinthus deleta. 72
Coriolanus exul. 28
Cornelius Epiſcopus Romanus. 125
Corſica. 55
Creſcentius conſul Romanus. 230
Crœſus rex Lydiæ. 24
Cteſiphon. 131
Curia Pompeii. 100
Cyprianus Epiſcopus Carthaginenſis. 124
Cyprus. 28
Cyrillus Alexandrinus Epiſcopus. 155
Cyrus Darii filius, minor. 33
Cyrus rex Perſarum, *ſecundæ Monarchiæ conditor.* 24

D.

DAci. 113,116,119
Dalmatæ. 100
Dalmatia ſubacta. 69
Damaſus Epiſcopus Romanus. 151
Damaſus II. *Papa.* 235
Damocles paraſitus. 50
Dani. 210
Daniel. 19
Darius filius Hyſtaſpis. 26,27
Darius Medus Aſtyagis filius, ab aliis Cyaxares nominatus. 23
Darius Nothus. 30
Darius rex Perſarum *poſtremus.* 33,34
Darii luxus. 38
David rex Iſraël. 11
Decemviri. 44
Decius Imperator. 123
Decius Iunius Brutus. 73
Decretales Epiſtolæ. 264
Decumæ ſacrorum provinciæ Galliæ, Pontifici conceſſæ. 281
Deliquium Solis. 159
Demochares. 50
Demoſthenes. 49
Deſiderius Longobardorum rex. 198,214
Dicæarchus. 49
Diluvium. 6
Diocletianus Imperator. 151
Dionyſius Syracuſanorum tyrannus. 50
Dionyſiopolis. 295
Diſſidium Græcorum & Latinorum. 262
Diſſidium inter Gallos & Anglos. 282

Dona-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Donatio Conſtantini. 136
Druſus. 108,109

E.

E Burones. 205
Eduardus III Angliæ rex. 283
Eginhardus ſcriba Caroli Magni. 213
Electio Cæſarum inſtituto. 231
Ennii nativitas. 56
Ennii mors. 69
Epheſina Synodus. 155
Epaminondas. 32
Epiſcopi officium. 145
Erphurdiæ Epiſcopatus. 194
Eſaias. 16
Eucherius Stiliconis filius. 156
Eugenius IV, Papa. 292
Eulalius, Epiſcopus Carthaginenſis. 178
Euſtathii hæreſis. 138
Evilmerodach filius Nabuchodonoſoris. 22
Eutyches. 164
Exarchatus. 179
Exarchatus oppida pontifici cedunt. 196
Explicatio vaticinii Danielis de quatuor animalibus. 300
Extravagantes. 266
Ezechias rex Iuda. 16

F.

F Abia gens. 44
Fabius Maximus. 55,76
Faliſci. 53,56
Favemia. 196
Ferdinandus rex Hiſpaniæ. 296
Fl. Claudius Imp. 127
Fl. Domitianus. 116
Flavius Priſcus, jureconſultus. 85
Florentius jureconſultus. 120
Formoſus pontifex Romanus. 222
Forum Iulii. 212
Forum Livii. 196
Forum populi. ibid.
Francia. 206
Franciſcus rex Galliæ. 298
Francones Germani. 129,205
Frideric. Lotharingius creatur Papa. 237
Fridericus comes Palatinus. 243
Fridericus Ænobarbus Cæſar. 256
Fridericus II, Cæſar. 260
Fridericus III, Auſtriacus Cæſar. 294
Fridericus Auſtriæ dux. 280
Furcæ Caudinæ. 49
Furnius Poëta. 111
Fu-

Fuſcus Poëta. ibid.

G.

Galeatius Dux Mediolani. 289
Galerius Imp. 131
Galli. 56,275
Galli Senones. 45,48
Gallia Belgica. 212,222
Gallia Celtica. 91
Gallia Romanis ſubjecta. 91. *defecit.* 115
Gallicæ nationis concilia. 218
Gallienus Imp. 126,205
Gallus Hoſtilianus Imp. 123
Gallus legatus Conſtantii. 142
Gangræ Synodus. 139
Gelaſius Epiſcopus Romanus. 168
Gelaſius II. Papa. 253
Genſericus Vandalorum rex. 163
Genſericus rex Gothorum. 157
Gepidæ. 166,172
Gergoviæ concilium. 216
Germani. 108,113, 142,204,205
Germanicus Druſi filius. 109
Germania Cæſarum domicilium. 299
Getæ. 169
Gibellini. 277
Godefridus Bulionius. 250
Gordianus Imperator. 121,122
Gorgias. 49
Gothi. 126,149,156, 158,185
Gothi Romam capiunt. 156
Gradus urbs. 212
Granatæ regnum. 296
Gratianus. 188
Gratianus Imp. 149
Gratiani decretum. 208,265
Græcorum Imper. tertia monarchia. 35
Gregorius I. Epiſcopus Romanus. 182
Gregorius II. Papa. 192
Gregorius III. Papa. 194
Gregorius IV. Papa. 221
Gregorius V. Papa. 230
Gregorius VI. Papa. 234
Gregorius VII. Papa. 242
Gregorius IX. Papa. 263
Gregorius XI. Papa. 291
Gregorius XII. Papa. 290
Gregorianus Codex. 175
Guelphi & Gibellini. 277
Guilielmus, Epiſcopus Pari-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Pariſienſis. 269
Guilelmus rex Siciliæ. 259

H.

H*Ala.* 100
Hannibal, Vide *Annibal.*
Hanno. 65
Hedui. 91,204
Heliogabalus. 120
Helleſpontus. 27
Helvetii. 90
Henricus Superbus Bavariæ dux. 254
Henricus I. *Galliæ rex.* 237
Henricus Auceps, Cæſar. 225
Henricus II. *Cæſar.* 232
Henricus III. *Cæſar.* 234
Henricus IV. 237. & ſeqq.
Henricus V. *Cæſar.* 251,253
Henricus VI. *Cæſar.* 259
Henricus VII. *Cæſar.* 277
Heraclides. 49
Heraclius Imp. 183
Hermogenianus jureconſultus. 120
Hermogenianus codex. 175
Hermocrates Syracuſanus. 31
Herodes Agrippa. 114
Herodes Antipa. ibid.
Herodes M. 107,110
Herodotus. 28
Heruli. 166
Hetruria. 79
Hetruſci. 53
Hieremias. 18
Hieronymus. 152
Hieronymus Pragenſis. 292
Hieroſolyma capta à Nabuchodonoſore. 18
Hieroſolyma reædificata. 25
Hieroſolyma expugnata à Pompeio. 90
Hieroſolyma deleta à Veſpaſiano. 116
Hildebrandus rex Gothorum. 173
Hippias. 49
Homerus. 36,41
Honorius Imp. 151
Honorius III, *Papa.* 262
Horatius poëta. 111
Hoſeas rex Iſrael. 16
Hunni. 147,149,159,169
Hungari irruunt in Pannoniam. 223
Hugo Italiæ rex. 224
Hyperides. 49
Hyſtaſpes. 26

I.

I*Acob* Patriarcha. 10
Iacobi Apoſtoli mors. 114
Iagello, rex Poloniæ, *vocatus Vladiſlaus.* 310

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Ianiculum. 81
Iechonias rex Iuda. 18
Ieſu Chriſti natiuitas. 107
Ieſus Chriſtus crucifixus. 113
Ignatius Conſtantinopol. Epiſcopus. 221
Illyrii. 56, 110
Illyrii domiti ab Auguſto. 100
Imperium Rom. quomodo diſſipatum. 296, & ſeqq.
Imperium ſeu Monarchia Chaldæorum. 8
Innocentius I, Epiſc. Romanus. 153, 154
Innocentius II, Papa. 254
Innocentius III, Papa. 260
Innocentius IV, Papa. 269
Innocentius VI, Papa. 283
Inſubres. 56
Inſubria, vulgo Longobardia. 298
Interregnum. 129, 233, 291
Iojachim rex Iuda. 18
Ioannis Baptiſtæ mors. 114
Ioannes rex Bohemiæ. 277
Ioannes Epiſc. Placentinus. 230
Ioannes Philippi Audacis Burgund. ducis filius. 287
Ioan. Philippi Valeſii filius rex Galliæ. 285
Ioannes Euangeliſta. 136
Ioannes Chryſoſtomus. 153
Ioannes Conſtantinopolitanus Epiſcopus. 181
Ioannes Galeatius, dux Mediolani creatus. 289
Ioannes I, Epiſcopus Romanus. 171
Ioannes VIII, Papa. 221
Ioannes XII, Papa. 227
Ioannes XVII, Papa. 230
Ioannes XXII, Papa. 280, 291
Ioannes XXIII, Papa. 233
Ioannes Huſſus. 292
Iouianus Imperator. 146
Iouis Olympii templum Hieroſolymis. 117
Irene Imperatrix. 197
Iſaac. 10
Iſabella regina Angliæ. 282
Iſocrates. 49
Iſraëlitici populi migratio ex Ægypto. 10
Iſraëlitarum ſeruitus

in Ægypto. 10
Italia. 297, &c.
Iuba rex Mauritaniæ. 98
Iudæa Romanis tributaria. 90
Iudices Iſraëlitarum. 11
Iugurtha Numidiæ rex 78
Iulianus Imperator. 142, 143
Iulii I. pontificis Epiſtolæ. 144
Iulius II pontifex. 219
Iulius Vindex. 115
Iulianus Imperator. 142, 143
Iulii I pontificis Epiſtolæ. 144
Iulius II pontifex. 219
Iulius Vindex. 115
Iupiter Belus. 9
Iuſtinianus Imperator. 172. ſeqq.
Iuſtinianeus Codex. 175
Iuſtinianus II. Imperator. 190
Iuſtinus I. Imperator. 170
Iuſtinus II. Imperator. 174, 179
Iuſtus Calliſtratus jureconſultus. 120
Iuvenalis poëta. 116

L.

L*Abaſſardach rex Babyloniæ.* 22
Lacedæmoniorum fædus cum rege Perſarum. 32
Lacedæmonii Græcorum potentiſſimi. 27
Ladiſlaus Chunus Vngariæ rex. 273
Ladiſlaus Alberti Cæſaris F. 296
Lamech. 6
Laomedon. 38
Langobardi. 179
Langobardia. 257, 298
Lateranenſe conciliũ. 261
Latini. 53
Latium. 41
Leges Gracchorum. 66
Leges ex Græcia Romam allatæ. 44
Leges Iulii Cæſaris. 101
Leges Octavii. ibid.
Leges Syllæ. 84
Legiones veteranæ. 203
Legiones Imperii Romani. 111
Leo Armenius, Cæſar Græcus. 216
Leo I. Imperator. 165
Leo II. Imperator. 188
Leo IV. Imperator. 197
Leonis I. Epiſcopi Romani epiſtolæ. 162
Leonis II. Epiſtolæ. 188

Leo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Leo III. Papa. 198
Leonis VIII. Papæ decretum. 228
Leo IX. Papa. 235
Leonidas. 32
Leontini. 31
Leontius Imp. 190
Leoſthenes. 32
Leotychidas. ibid.
Lex Agraria. 78
Libri conciliorum. 135
Licinius, Cæſar. 133
Licinius poëta. 76
Ligures. 56
Linguarum conturbatio. 8
Litorius. 158
Læchus fl. 223,227
Lotharingia. 229
Lotharius Galliæ rex, ibid.
Lotharius Cæſar. 217, 219
Lotharius III. Cæſar. 253
Lucani populus Italiæ. 79
Lucania. 52
Lucanus poëta. 115
Lucilius poëta. 76
Lucius Epiſcopus Romanus. 125
L. Æmylius Paulus. 68
L. Aurelius Verus. 118
L. Calphurnius Beſtia. 78
L. Catilina. 89
L. Cornelius Cinna. 81
L. Cornelius Scipio. 55
L. Cornelius Scipio Aſiaticus. 65
L. Craſſus Orator. 84
L. Iunius Brutus. 43
L. Lentulus. 96
L. Lucilius Balbus, iureconſultus. 84
L. Lucullus. 86
L. Mummius. 72
L. Papyrius Curſor. 47,48
L. Piſo. 90,92
L. Quintus Cincinnatus. 45
L. Sylla. 80,82. ſeq.
L. Virginius. 44
L. Voluſius Metianus iuriſconſ. 118
L. Volumnius. 47
Luceria. 185
Ludovicus Germaniæ rex. 212
Ludovicus Cæſar Caroli M. filius. 212,216
Ludovicus II Cæſar. 219
Ludovicus III. Cæſar, Balbus. 222
Ludovicus IV. Cæſar. 280
Ludovicus IX. Galliæ rex. 269
Ludovicus XII. Galliæ rex. 219
Ludovicus dux Aurelianenſis. 287
Lugdunenſe concilium. 269

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Luitholdus Othonis Cæſaris filius. 227
Luppia flumen. 109
Lupoldus Bavariæ dux. 255
Luſitania. 63,73
Lutetia. 206
Lyſias. 49,70
Lyſimachus. 39
Lyſippus. 36

M.

M*Acedonia provincia facta.* 68
Macedonii hæreſis. 151
Macer jureconſultus. 120
Macrinus Cæſar. ibid.
Magnentius. 141
Magnus dux Saxoniæ. 243
Mahometi nativitas. 181
Mahometus. 184
Mahometus Amurathis filius, Turcarum Imperator. 295
Mahometus II. 200
Majorianus Imperator. 165
Major domus idem qui præfectus Palatii. 206
Mamelus rex Babylon. 13
Mamitus rex Babyloniæ. 13
Manahes rex Iſrael. 15
Mantaleus rex Babyloniæ. 13
Mancinus. 73
Manfredus Frid. II. filius nothus. 170
Manius Curius Dentatus. 52,55
Manius Glabrio. 63
Marcellus. 55
Marcellus Epiſcopus Romanus. 132
Marcomani. 118,127
M. & D. Brutus. 100
M. Antonius orator. 84
M. Antonius collega Cæſaris. 100,105,107
M. Antonii oratoris obitus. 81
M. Antonius Philoſophus Cæſar. 118
M. Attilius Regulus. 53
M. Claudius Marcellus. 58
M. Cocceius Nerva. 113
M. Cornelius Cethegus. 70
M. Craſſus. 93
M. Furius Camillus. 45
M. Fulvius Nobilior. 65
M. Lepidus Prætor. 95,104,105

M. Li-

M. Livius Salinator. 61
M. Manlius. 46
M. Perpenna. 75
M. Porcius Cato. 33, 56, 99
M. Tullii Ciceronis natales. 78
M. Valerius Corvinus. 47
Marrucini populus Italiæ. 79
Marſi populus Italiæ. ibid.
Martialis. 116
Martianus Cæſar. 159, 164
Martinus V, Papa. 292
Maſaniſſa Nimidiæ rex. 69
Maſſilia obſeſſa à Cæſare. 95
Mauritius Cæſar. 180
Mauritani. 192
Maximianus Cæſar. 131, 132
Maxentius Cæſar. 132, 133
Maximilianus Cæſar. 296
Maximinus Cæſar. 121
Maximus jureconſultus. 120
Mediolanum evertitur. 257
Medum regnum. 9
Menander jureconſultus. 120
Menapii. 205
Menna Patriarcha Conſtantinopol. 176
Merodach Babyloniæ præfectus. 17
Merſeburgenſis Epiſcopatus. 194
Meſſala poëta. 111
Metaurus flumen. 61, 110
Methuſalah. 6
Metropolitanæ civitates. 212
Metropolitani Epiſcopi officium. 146
Michael Imperator Græcus. 221
Miltiades. 26, 32
Minturnæ. 80
Mithridates. 80, 86, 87, 88
Moabitarum reges. 19
Modeſtinus jureconſultus. 120
Moguntina Synodus. 211
Monarchia I. 21
Monarchia II. 24
Monarchia III. 35
Monarchia IV. 39, 103
Mœſia. 122
Morini. 205
Moſa fluvius. 108, 205, 219
Moſcum regnum. 9
Moſes. 10
Myſia. 185

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

N.

Nabuchodonoſor. 17,18,21
Nabuchodonoſoris potentia. 29
Nabuchodonoſoris ſomnium. 19
Nabuchodonoſoris ſuperbiæ exemplum. 21
Nævius poëta. 66
Narſes rex Perſarum. 131
Narſes Eunuchus. 174, 179
Neapolitanum regnum cedit Gallis. 272
Nero Claudius Cæſar. 115
Nerva Cocceius. 116
Nervii. 205
Neſtorii hæreſis. 155
Nicenum concilium. 137
Nicephorus Imperator. 197, 199, 211
Nicias. 31
Nicolai I. Papæ ad Michaelem Imperat. Græcum Epiſtola. 221
Nicolaus II. Papa. 237
Nicolaus V. Papa. 294
Nicomedes Bithyniæ rex. 80, 86
Nicopolis. 286
Niger. 119
Nimrod Nohæ pronepos. primus rex Babyloniorum, Robuſtus Venator, Saturnus ab aliis nuncupatus. 7, 8
Ninive urbs. 9
Ninus. 9
Noha. 6, 7. moritur. 10
Nordmanni. 210
Novellæ conſtitutiones. 176
Numantia deleta. 73
Numerianus. 130

O.

Oceanus Britannicus. 219
Ochus. 33
Occidentis Imperium ad Germanos tranſlatum. 199
Odenatus rex Syriæ. 128
Odoacer. 166
Oreſtes, Patricius Romanus. ibid.
Otho Cæſar. 224
Otho II. Cæſar. 226, & ſeqq.
Otho III. Cæſar. 227
Otho IV. Imperator. 261
Otho, Saxoniæ princeps. 224
Otho Bavariæ dux. 243
Ottocarus Bohemiæ rex. 273
Ottomannus Turcicæ Monarchiæ princeps. 200

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

P.

Pacuvius poëta. 76
Palatinus princeps ignominioſe mulcta-tur. 256
Palmyra. 128.
Pandectæ. 175
Pannonii. 110
Papatus triceps. 291
Papinianus trucida-tus. 120
Papyrius Fronto jure-conſultus. ibid.
Pares regni Galliæ, 282
Pariſina Academia. 215
Parma. 196
Parthi. 113,117,124
Parthicum bellum. 93, 118
Paſchalis Papa. 216
Paſchalis II *Papa.* 251
Paulus jureconſultus. 121
Paulus Anazatus. 162
Pauſanias Lacedæmo-niorum dux. 28,32
Pelagius II *Epiſcopus Romanus.* 181
Peligni populus Italiæ. 79
Peloponneſiacum bel-lum. 29,30,31
Pentapolis. 138
Peluſium. 18
Pericles. 29,32
Perſeus Macedonum rex. 68
Perſarum regum ſplen-dor. 38
Perſicum imperium, 15, 16. *deletum.* 34
Perſæ. 139,143,172, 182
Perſius poëta. 115
Petrarcha. 291
Petreius. 95
Petrus Hungariæ rex. 234
Petrus Apoſtolus. 134
Phalaris tyrannus. 71
Phalerius Demetrius. 50
Pharnaces Mithrida-tis filius. 97
Philippicus Bardanes Imperator. 191
Philippus Imperator. 122
Philippus Cæſar. 260
Philippus Fortis Bur-gundiæ dux. 285
Philippus pater Caroli Quinti. 296
Philippus Macedonum rex. 63,68
Philippus I. *Galliæ rex.* 250
Philippus Pulcher Gal-liæ rex. 276,279
Philippus Valeſius. 282
Philippus Marius Me-diolanenſis. 292
Philopœmen. 32

Phocas Imperator. 181
Photius Conſtantinopol. Epiſcopus. 221
Phrygia. 80
Phul-Aſſur, cognomento Tiglath-Pileſſer. 15
Picentes populus Italiæ. 79
Picti populi. 157, 159
Pipinus. 396
Piſiſtratus. 42
Placentia. 196
Plato. 49
Plautus. 66
Plotius poëta. 111
Polydorus Spartanus. 32
Polemo. 49
Polonici regni initium. 232
Pollio poëta. 111
Pomponius IC. 121
Pontificia ſedes Avenionem tranſlata. 278
Primatus pontificis Romani. 182
Probus Imperator. 129
Prodicus. 49
Prodigia Romæ. 89
Protagoras. ibid.
Pruſias Bithyniæ rex. 66
Ptolomæus Auletes Ægypti rex. 92
Ptolomæus Dionyſius rex Ægypti. 96
Ptolomæus Epiphanes. 64
Ptolemæi Philadelphi laus. 40
Ptolomæus Philometor. 67
P. Alphenus Varus jureconſultus. 85
P. Cæcilius jureconſultus. ibid.
P. Clodius. 91. occiſus. 94
P. Decius Mus. 47
P. Cornelius Scipio moritur. 65
P. Cornelius Scipio, P. filius. 57, 61
P. Cornelius Naſica. 69
P. Philo. 47
P. Scipio Aphricanus. 55, 65
P. Scipio Aphricanus oppreſſus. 75
P. Scipio Æmylianus. 70
P. Servilius Iſauricus. 95
P. Servius Sulpitius. 80, 85
Pupienus & Balbinus Imperatores. 122
Pyrenæus mons. 210
Pyrenæus ſaltus. 209
Pyrrhus Epirotarum rex. 51
Pythagoras. 42
Python. 39

Q.

Q. Vadi. 118
Q. Quintilius Varus. 108

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Q. Cæcilius Metellus. 78
Quintus Catulus Orator. 81,84
Quintus Fabius Maximus. 56,61
Quinti Hortenſii natales. 78
Q. Hortenſii mors. 104
Quintus Luctatius Catulus. 55
Quintus Mutius Scævola. 84
Quintus Sertorius. 85
Quintus Tullius Cimber. 100

R.

RAvenna urbs. 167, 196,212
Ravennas epiſcopus. 189
Reductio populi Iudaici ex captivitate Babylonica. 25
Reges Romanorum. 42
Rhegia. 196
Rhemenſe concilium. 211
Rhenus fl. 108,204, 205
Rheti. 108
Rhodii equites. 279
Rhodus. 116,185
Robertus Galliæ rex. 231,233
Robertus Cæſar Palatinus. 288
Rodericus Hiſpaniarum rex. 192
Rogerius Siciliæ rex. 254
Romanum Imperium IV Monarchia. 39,103
Romanorum legati in Græciam. 44
Romanorum reges. 42
Romanorum conſules. ibid.
Romanorum Decemviri. 44
Romæ urbis initium. 40
Roma capta. 156,163
Roma ſpoliata. 163,186
Romulus. 41
Rudolphus Habſpurgius Cæſar. 273
Rudolphus Sueviæ dux. 249
Ruffinus. 151,152
Ruffinus IC. 120
Ruteni populi. 76

S.

SAbatius Sagarum rex. 9
Saguntum. 56
Salaſſii. 110
Salmanaſſer. 16
Salvius Iulianus IC. 118
Samariæ expugnatio. 16
Samnites. 49,53,79
Sandeniſium. 106
Sapores rex Perſarum. 122,126

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Saraceni. 182,183, 190,192,224
Saraſar filius Senacherib. 17
Sardanapalus rex Babyloniæ. 14,15
Sardinia. 55
Sarmatæ. 113,116,118, 129
Saul rex Iſraël. 11
Saxones. 147,168,208
Saxonicum bellum. 208
Sciri. 166
Scoti. 157,159
Scythæ. 123,126, 147,183
Seleucus rex Syriæ. 39
Semiramis. 11
Senacherib. 16
Seneca. 115
Septemviri Germaniæ. 299
Septimius Severus Cæſar. 119
Sergius Galba. 115
Servius poëta. 111
Servius Tullus. 42
Servorum tumultus in Sicilia. 74
Seſtus oppidum. 27
Severus. 132,165
Sextus Papyrius IC. 84
Sextus Pompeius. 99
Sextus Roſcius. 74
Siciliæ latitudo. 33
Siciliæ reges pontif. ſunt devincti. 275
Sigiſmundus Cæſar. 290
Silius Italicus. 115
Silveſter Epiſcopus Roman. 171
Silveſter III. *Papa.* 234
Sirochus Perſarum rex. 183
Socrates. 49
Solon. 42
Solymanus Turcarum Imper. 200
Sophocles poëta Tragicus. 29
Sparetus rex Babyloniæ. 13
Spenſippus. 49
Sphærus rex Babyloniæ. 13
Sp. Manlius. 45
Sp. Poſthumius Albinus. 49
Statius. 116
Stephanus martyr. 134
Stephanus Hungariæ rex. 233
Stephanus II. *Papa.* 196
Stephanus IV. *Papa.* 216
Stephanus IX. *Papa.* 237
Stilico. 151,156
Strato. 49
Sueſſiones. 205
Suevi. 108,206
Sylverius Epiſcopus Romanus. 178
Symmachus Epiſcopus Romanus. 167
Syracuſarum deſcriptio,

ptio. 59
Syracuſæ expugnatæ. 58,186
Syracuſani. 31
Syracuſani portus deſcriptio. 32

T.

TAcitus Imperator. 129
Tarpeium Saxum. 46
Tarquinius Collatinus. 42
Tarquinius Superbus. 43
Tarruntius Paternus, jureconſultus. 120
Taſſilo dux Bavariæ. 209
Tartari. 147
Taurus mons. 65
Taurus Phalaridis. 71
Tertullianus IC. 118
Templarii trucidantur. 279
Terentius Clemens IC. 120
Terentius. 76
Thebæ. 34
Themiſtocles. 28,30,32
Theodatus rex Gothorum. 173
Theodora Iuſtiniani uxor. 175,178
Theodoricus Gothorum rex. 160
Theodoricus Oſtrogothorum rex. 166.167, 171
Theodoſius Imperator. 149,151
Theodoſius Arcadii filius Imper. 155
Theodoſius III. Imperator. 192
Theodoſianus codex. 175
Theophraſtus. 49
Theutoni. 78,204
Thucydides. 29
Thuringi. 193
Tiberius Cæſar. 112
Tiberius Nero, pater Tiberii Cæſaris. 113
Tiberius II. Imp. 180
Tiberius III. Imp. 190
Tiberius Gracchus. 76, 77
Ticinum. 56
Tiglat-Pileſſer. 15
Tigris Rom. imperii limes. 183
Tigranes Armeniæ rex. 86
Tiſſaphernes. 32
Titius Cælius jureconſultus. 85
Titus & Tiberius filii L. Iunii Bruti. 43
Titus Veſpaſianus. 116
T. Annius Milo. 94
T. Manlius Torquatus. 47
T. Quintus Flaminius. 63
T. Sempronius Longus. 56
T. Veturius Calvin. 49

Tole-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Toletanum concilium 4. 184
Totilas Gothorum rex. 174
Trajectum oppidum. 234
Traſimenus lacus. 56
Trebellius Bulgariæ rex. 191
Trebia flumen. 56
Treviri. 205, 212
Tribonianus jureconſultus. 175
Triburiæ concilium. 223
Tribuni militum Romæ. 45
Triumviratus Romæ. 104
Tryphonius jureconſultus. 120
Troja oppid. Campaniæ. 216
Trojanum bellum. 41
Tuneta. 297
Turcæ & Turcicum regnum. 199, 200
Turrianus præfectus Mediolani. 278
Turonenſe concilium. 211
Tuſcianus jureconſultus. 118
Typographicæ artis inventio. 293
Tyridates Armeniorum rex. 124

V.

Valens Imperator. 147
Valentinianus Imperator. ibid.
Valentinianus Honorii ſororis F. Imp. 157
Valentiniani atque Valentis edictum. 148
Valentinianus Gratiani filius. 150
Valerianus Imperator. 125
Valgius poëta. 111
Vandali. 118
Varius poëta. 111
Varna. 295
Vaſcones. 209
Vbii. 108
Vejentes. 53
Venetorum urbs condita. 162
Venetorum potentia. 298
Venuleus Celſus jureconſultus. 120
Veſontio. 91, 212
Veſpaſianus Cæſar. 116
Veſperæ Siculæ. 275
Veſtini populi. 79
Vicecomites Mediolanenſes. 284
Victor legatus pontificis Romani. 172
Victor II. *Papa.* 236
Victor III. *Papa.* 250
Vienna Galliæ oppidum. 110

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Viennenſe concilium. 279
Vigilius Epiſcopus Romanus. 178
Vincentius Pontificis legatus. 172
Vindelici. 108
Vinidius Verus jureconſultus. 118
Vlpius Marcellus. ibid.
Virgilius. 111
Viriatus. 73
Viſci duo poëtæ. 112
Viterbium vaſtatum. 264
Vitiges Gothorum rex. 173
Vladiſlaus Poloniæ & Vngariæ rex. 294
Vlpianus Papiniani diſcipulus. 121
Vlpius Marcellus jureconſultus. ibid.
Vlpius Trajanus Cæſar. 116
Vmbri populus Italiæ. 79
Volſcorum bellum in Romanos. 28
Voluſianus Cæſar. 124
Vrbanus II. *Papa.* 250
Vrbanus VI. *Papa.* 291

W.

WAllis rex Gothorum. 157
Wandali. ibid.
Welpho dux Bavariæ. 255
Wenceſlaus Cæſar. 285,288
Weſtphalia. 108
Wormatiæ conventus. 244

X.

XAnthippus. 32
Xenocrates Philoſophus. 37,49
Xenophon. 33,50
Xerxes quid? 12
Xerxes filius Darii. 27,30

Z.

ZAcharias Papa. 194
Zameis rex Babyloniæ. 11
Zedechias rex Iuda. 18
Zeno Iſauricus Imp. 165
Zenobia. 128
Zopyrus. 26
Zoſimus Epiſcopus Romanus. 154

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3

100997

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 3